

T.C.
Cumhuriyet Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
İslam Tarihi Ve Sanatları Anabilim Dalı
Türk İslam Edebiyatı Bilim Dalı

TUHFE-İ NÂİLÎ METİN VE MUHTEVA 1. CİLT S.234-467

Mihrican ODABAŞI

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Alim YILDIZ

SİVAS
Mart– 2009

TUHFE-İ NÂİLÎ METİN VE MUHTEVA 1. CİLT S.234-467

Mihrican ODABAŞI

**Cumhuriyet Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü**

**Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin İslam Tarihi ve Sanatları
Anabilim Dalı Türk İslam Edebiyatı Bilim Dalı İçin Öngördüğü**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
Olarak Hazırlanmıştır.**

**SİVAS
Mart – 2009**

KABUL VE ONAY

Mihrican ODABAŞI'nın hazırlamıő olduğu “Tuhfe-i Nâilî Metin ve Muhteva 1. Cilt s.234-467” başlıklı bu çalışma 23.02.2009 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından, “İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı Türk İslam Edebiyatı Bilim Dalı”nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Ali AKSU (Başkan)

Doç. Dr. Alim YILDIZ

Doç. Dr. Ünal KILIÇ

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

...../...../2009

Prof.Dr. Zafer CİRHİNLİOĞLU

Enstitü Müdürü

ÖZET

ODABAŞI, Mührican; Tuhfe-i Nâilî Metin ve Muhtevâ 1.cilt sayfa 234-467 Sivas 2009.

İslam kültüründe tezkire, belli bir meslek gurubunun önemli şahsiyetlerin kısa hayat hikâyelerini içeren eserlere verilen addır. Günümüzde biz bu tabiri biyografi şeklinde ifade edebiliriz.

Türk toplumunda tezkire yazma geleneği 16. yüzyılda başlamış ve 20. yüzyıla kadar çok önemli ve değerli eserler meydana getirilmiştir. İlk örneğini tasavvuf alanında gördüğümüz bu eserlerin bizim kültürümüzde asıl kimliğini edebiyat alanında, şâir biyografileri ile bulduğunu söyleyebiliriz.

Tuhfe-i Nâilî ise son dönemde oluşturulmuş, günümüzde tıpkı basımları yapılan iki ciltlik yazma bir eserdir. Eserin yazarı, hakkında çok fazla bilgi sahibi olmadığımız Hemedan konsolosu İnehanzâde Mehmet Nâil Tuman'dır. Eserde bizim 975'ini metin ve muhteva yönünden incelediğimiz sayıları 5000'ini bulan şâirlerin kısa hayat hikâyeleri ile şiirlerinden örnekler mevcuttur. Osmanlı harf sistemine göre sıralanıp numaralandırılan bu şâirlerin hayat hikâyelerinde, isimleri, mahlasları, doğum tarihleri, ölüm tarihleri, yapmış oldukları meslekler, mensup oldukları aileler ve kabirlerinin yerleri tarif edilmekte, bundan sonra ise çeşitli şiirlerinden örnekler verilmektedir. Bundan sonra yazar, bu bilgileri elde ettiği eser adları, cilt ve sayfa numaralarını vermektedir. Yazar, Tuhfe-i Nâilîyi oluştururken 75 tane eserden faydalanmıştır. Tuhfe-i Nâilî, mukaddimesinden elde ettiğimiz bilgiye göre 1949 yılında tamamlanmıştır. Bir 20. yüzyıl eseri olarak, pek çok döneme ve şahsa ışık tutan Tuhfe-i Nâilî bu açıdan önemli bir eserdir.

Anahtar Kelimeler: Şuarâ, eş'ar, vefat, târih, medfun, beyit, mısra, mahlas.

ABSTRACT

**ODABAŞI Mihrican; Text and the content of Tuhfe-i Nâilî volume-1
page 234-467 Sivas 2009.**

In Islamic culture, tezkire stands for the literary works of people who were the pioneer of a certain job. We call it biography nowadays.

In Turkish culture writing tezkire started in 16. century and had an effective number of important and valuable works. The first works were in mysticism but in our culture it found its way as poet biography.

Tuhfe-i Naili is the latest work of that term and it is also published as two volumes nowadays. The writer of the work is Hemedan consul of İnehanzâde Mehmet Nâil Tuman who we don't have enough information about him. In this work there is 5000 text and content of poets but we only analyse 975 of them. The stories of the poets were set as the Ottoman alphabet and tell about names, nicknames, birthdays, deathdays, their jobs, families, graves and samples of their poems. And after that the writer tells about the sources of these informations. The writer derived benefit from 75 literatural work while writing Tuhfe-i Nâilî. Tuhfe-i Nâilî was completed in 1949 when we checked the index part of the book. As a literaturel work of 20. century, Tuhfe-i Nâilî is very important because it lights a number of terms and personalities.

Keywords: Poets, poems, death, date, graved, stave, line, nickname

İÇİNDEKİLER

ÖZET	I
ABSTRACT	II
İÇİNDEKİLER.....	III
ÖNSÖZ	IV
TRANSKRİPSİYON SİSTEMİ	V
GİRİŞ	1
ŞÂİR TEZKİRELERİ, TUHFE-İ NÂİLÎ VE MEHMET NÂİL TUMAN	1
I. BÖLÜM	
TUHFE-İ NÂİLÎ'DE ŞÂİRLER	
A. YAŞAMIŞ OLDUKLARI YÜZYILLARA GÖRE ŞÂİRLER	7
B. DOĞUM YERLERİNE GÖRE ŞÂİRLER	11
C. MESLEKLERİNE GÖRE ŞÂİRLER.....	35
II. BÖLÜM	
METİN	
MUKADDİME.....	43
BİBLİYOGRAFYA.....	416

ÖNSÖZ

Edebiyatçıların ortak tâbiriyle insanlık ve hayatla aynı dönem başlayan biyografi ilmi tâ önceden günümüze kadar değişerek ve gelişerek süregelmiş, neredeyse bütün ilim ve sanat dünyasının ortaklaşa kullandıkları bir faâliyet alanı olmuştur. Şuan ki konum itibâriyle hemen hemen her alanın önemli şahısları, ya müstakil olarak yada topluca ele alınarak biyografilere konu olmaktadır. Bir mesleğin önemli isimlerini topluca işleyen tezkirecilik geleneği mutasavvıflarla başlamış ve çok geçmeden şâirleri de içine almıştır. O günden bugüne bu alanda pek çok eser verilmiştir.

Bizim yüksek lisans tezi olarak ele aldığımız tezkire ise Mehmet Nâil Tuman'ın yirminci yüzyılın ortalarında kaleme aldığı Tuhfe-i Nâilî adlı eseridir. Eserimiz yaptığımız bu çalışma ile ilk defa latinize edilmiş olmaktadır. Çalışmamız iki ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde ilk olarak şâirlerin yaşamış oldukları yüzyıllar verilmiş, bu tasnif yapılırken şâirlerin ölüm târihleri esas alınmıştır. Eserimizde bazı ölüm târihleri padişah dönemlerine göre verilmiş bunlar araştırılarak yüzyıl olarak belirtilmiştir. Yazarın hicrî târih olarak verdiği yüzyıllar ise mîlâdiye çevrilmiştir.

Birinci bölümün ikinci kısmında ise şâirler doğdukları memleketlere göre tasnif edilmiştir. Şehir isimleri alfabetik sıraya göre başlık olarak verilmiş, altlarına şâirler numaralarıyla yazılmıştır.

Birinci bölümün son kısmında ise yine şâirlerimizin o dönemde icrâ etmiş oldukları meslekler alfabetik sıraya göre başlıklar haline getirilmiş, altına şâirler sıra numaralarına göre tanzim edilmiştir.

Çalışmamızın ikinci bölümünde ise Tuhfe-i Nâilî'nin 1. cildinin, 234-467 arasındaki bölüm sözlükler ve kaynakçada belirtilen eserlerle karşılaştırılarak okunmuş ve transkripsiyon sistemi kullanılarak latinize edilmiştir. Ayrıca müellifin çeşitli şâirlerde baş vurduğu dîvanlarda araştırılmış, eserimize alınan beyitler buralardan da tetkik edilmiştir.

Bu çalışmanın başlamasına vesile olan cennet mekan Prof. Dr. H. İbrahim Şener hocamıza teşekkürü bir borç bilirim. Farsça kelimelerin anlaşılmasında desteğini esirgemeyen Doç. Dr. Ali Aksu hocamıza, ve her pes edişimizde bizi gayretlendiren, desteğini hiçbir şekilde esirgemeyen danışman hocam Doç. Dr. Alim Yıldız'a sonsuz teşekkürler. Teşekkürün en büyüğü ise her zaman bana inanan annemedir.

Mihrican ODABAŞI

Sivas-2009

TRANSKRİPSİYON SİSTEMİ

Osmanlıca'da kullanılıp da bugünkü alfabede bulunmayan harfler için aşağıdaki transkripsiyon sistemi kullanılmıştır.

ء	: ' ,
ث	: Ṡ , ṡ
ح	: Ḣ , ḣ
خ	: <u>H</u> , <u>h</u>
ذ	: Ż , ż
ص	: Ş̇ , ş̇
ض	: Ž̇ , ž̇, Đ̇ , đ̇
ط	: Ṫ , ṫ
ظ	: Ż , ż
ع	: ‘
غ	: Ġ̇ , ġ̇
ق	: K̇ , k̇
ك	: Ñ̇ , ñ̇

Arapça ve Farsça kelimelerdeki med harfleri şu şekilde gösterilmiştir:

ا	: Ā , ā
و	: Ū , ū
ى	: Ī , ī

GİRİŞ

ŞÂİR TEZKİRELERİ, TUHFE-İ NÂİLÎ VE MEHMET NÂİL TUMAN

İsteneni anma, hatıra getirme, yâd etme manalarında mastardan türetilmiş isim olarak kullanılan tezkire kelimesi çeşitli manalarda kullanılır. Tezkire kelimesi, en geniş ve İslam kültürü bakımından en ehemmiyetli kullanılış yerini belli bir meslekte şöhret sahibi olmuş şahıslarla, bilhassa şâirlerin hal tercümelerinden bahsedip, şiirlerinden de örnekler nakleden eserlerde bulmuştur.¹ Bugün biyografi olarak ele alacağımız bu tâbirin tarih içerisindeki gelişim ve aşamalarını burada görmeye çalışacağız.

Tanınmış kişilerin hayat hikayelerinden bahseden eserlere biyografi denir. Biyografiler târih ilmi içerisinde oluşmuş, daha sonra ise müstakil bir bilim dalı haline gelmiştir. Tarih bilindiği üzere önemli olaylardan bahseder. Bu olaylarda ise, olaylar kadar olayların kahramanları da önemli yer tutar. Bu sebeble târih, kişilere ve onların hayat hikâyelerini de eğilmeye başlamıştır. İslam tarihi içerisinde ise bu gelenek Peygamber Efendimiz'in şekil ve şemâilini anlatan hilye-i şerifler ve Sîret-i Nebîlerle daha sonraki dönemde muhaddislerin tabakât kitapları ile daha da gelişerek devam etmiştir.

Önceleri siyâsi kimlikleri olan kişilerin biyografileri ele alınırken zamanla târih ilminden bağımsızlaşan biyografi ilmi ulemâ ve belli meslek erbâbı kişilerin hayatlarını incelemeyi daha makbul görmüş ve bu alanda eserler ortaya konmaya başlanmıştır. Meslek erbâbı kişilerin hayatlarını ele alan ilk eserler mutasavvıflarla ilgilidir. Daha sonra görüleceği gibi Türk biyografi târihinde de mutasavvıf biyografileri ilk örneklerdir. Şiir alanında bunların elde bulunan ilk örneği, Muhammed bin Salâm el-Cumâhî'nin (ö.865) Tabakâtü's- Şu'arâ adlı eseridir. Bu eser aracılığıyla erken dönem şâirleri hakkında bilgi sâhibi oluyoruz. İbn-i Küteybe'nin Kitâbü's-Şi'r ve's-Şu'arâ'sı ise bu alanda ikinci eserdir. Ebu'l-Ferec el-İsfahânî'nin (ö.967) Kitâbü'l-Agânî adlı çalışması bu alanda başka bir örnektir. el-Merzubânî'nin Mu'cemü's- Şu'arâ adlı eseri ise metod bakımından mühim bir eserdir. Bu Eserle birlikte şâirler alfabetik olarak sıralanmaya başlanmıştır. Bunlara Sâlibî'nin bahsedilen kişileri ülkelerine göre tasnif eden Yetîmü'd-Dehr'ini ve Baharî'nin buna zeyl olarak yazdığı Dumyetü'l-Kasr'ını eklemek gerekir. Hazîrî Zînetü'd- Dehr, Beyhakî Vişâhü'd-Dümye, İmâdeddin el-İsfahânî ise Harîdetü'l-Kasr adıyla zeyli devâm ettirdiler.²

12. Yüzyıl sonlarına kadar Arapça olarak devam eden bu gelenek, müteâkip yüzyıldan itibaren yerini Farsça örneklere bırakmaya başladı. Farsça'da ilk örnek el-Avfi'nin Lübbü'l Ebbâb'ıdır. Avfi'yi Türk Edebiyat hayatına da çok te'sir eden Molla Câmî'nin Baharistan adlı eseri, daha sonra ise Alâü'd-Devle'nin Devletşah Tezkiresi tâkip eder. Çağatay Edebiyatında ise bu alandaki en önemli eser Ali Şir Nevâyî'nin Mecâlisü'n-Nefâis adlı eseridir. Bu tezkirenin önemli bir yanında

¹ Karahan, Abdülkadir, *MEB İslam Ansiklopedisi*, c.12/1 s. 226, . İstanbul 1974.

² İpekten, Haluk; İsen, Mustafa; Kılıç, Filiz; Aksoyak, İ. Hakkı; Eydur, Aysun- *Şâir Tezkireleri*, Ankara 2002, s. 8.

Anadolu’da gelişen tezkirelere modellik etmiş olmasıdır.Sözü edilen bu üç eser Herat’da yazıldıkları için Herat ekolü tezkireleri olarak adlandırılırlar.³

Umûmi târihler dışında bizde müstakil biyografi kitabı olarak kaleme alınan ilk örnek, Lâmii’nin Nefâtatü’l-Üns’ün tercüme ve zeylini ihtivâ eden Fütûhu’l-Mücâhidîn li Tervîhi Kulûbu’l-Müşâhidîn adını taşıyan eseridir. Bilindiği gibi bu eser çeviri olmakla birlikte, Anadolu sûfîlerini içine alarak telif, tercüme niteliğinde bir eserdir.⁴ Buradan da anlaşıldığı üzere bizdeki ilk tezkire örneği tasavvuf alanında verilmiştir.

Osmanlı’da ilk şâir tezkiresi örneğini Sehî Bey kaleme almıştır.O’nu Latîfî ve Âşık Çelebi başarılı örneklerle tâkip etmişlerdir.Latîfî bizde ilk defa “tezkire” ifâdesini kullanan yazardır. Bunları kendi dönemleri ve değişik tarzları ile Ahdî, Esrar Dede, Âkîf, Es’ad Efendi, Ârif Hikmet, Fatin, Nâcî, Mehmed Tâhir (Osmanlı Müellifleri), Mehmed Süreyyâ (Sicill-i Osmânî), Riyâzî, Râmîz, Safâyî ve en son dönemde Mehmet Nâil Tuman tâkib eder. Türk Edebiyatında tezkire olarak toplam 34 eser vardır.

Osmanlı biyografisi daha önce var olan bir geleneğin izleyicisi olduğu için bu eserler öncelikle bir önsözle (mukaddime) başlarlar. Bu bölümde yazar Allah’a hamd, Peygamber’e dua (hamdele ve salvale) ettikten sonra kitabını niçin yazdığını anlatır. Mukaddimedede bazen tezkireci, eserlerini hangi yöntemleri kullanarak yazdığını ve eserine girecek isimleri nasıl seçtiğini de anlatır. Bu yüzdendir ki tezkirelerin bir bölümünün mukaddimesi, orijinal birer poetika denemesidir.⁵

Daha sonra biyografilere geçilir. Bu bölümde kendi arasında birkaç kısma ayrılabilir. Tezkirecilerin çoğu, yine kendinden önceki örneklerle bakarak hânedan mensuplarını ayrı bir bölümde ele almışlardır.Tezkirenin çatısını meydana getiren asıl şairler bölümünde Osmanlı ülkesinde yetişmiş ve Türkçe şiiriyle tanınmış şairler yer alır. Bu şairlerin doğum yeri, adı, lakabı, öğrenim durumu, meslek ve makamı, başlıca hocaları, ölümü, varsa ölüm tarihi, mezarının yeri, eseri ve eserinden örnekler yer alır. Bu muhteva Herat tezkirelerinden girmiş, tezkirecilik tarihi boyunca da benzer ölçüler içinde devam etmiştir. Son tezkirecilerden sayılan Fatin, seçtiği örnek şiirleri biyografinin önüne geçirerek anlamsız bir yenilik yapmıştır. Biyografiye ait bu bilgiler, yazarın imkanlarına, şaire zaman ve çevre olarak yakınlığı ve uzaklığına, ayrıca yazarın bakış açısına göre kısalıp uzamaktadır. Âşık Çelebi’de son derece ayrıntılı ve uzun biyografi tarzı, Fâizî’de sadece şairin adı, işi ve ölüm tarihinden ibaret bir şekle dönüşür. Güftû ise manzum tezkire yazan tek isimdir.⁶

Tezkirelerin sonunda da hâtime adı verilen bir sonuç bölümü yer alır. Bu kısımda tezkireci, eserini yazarken karıştığı sıkıntıları anlatır, eserini başarılı kılması için Allah’a yakarır, okuyandan ve yazandan beklentilerini sıralar.⁷

³ İpekten Haluk, İsen Mustafa, Kılıç Filiz, Aksoyak İ.Hakkı, Eyduran Aysun, *a.g.e.* s. 9.

⁴ İsen Mustafa, “Şâir Biyografileri: Tezkireler”, *Türk Edebiyatı Tarihi* İstanbul 2006; c.2 s.109.

⁵ İsen Mustafa, *a.g.m* c.2 s.112

⁶ İsen Mustafa, *a.g.m.* c.2 s. 112.

⁷ İsen Mustafa, *a.g.m.* c.2 s.112

XVI. yüzyıldan XX. yüzyılın başlarına kadar tezkire türü devam eder. İlk Osmanlı şuarâ tezkiresi Edirmeli Sehî Bey (ölm. 1548)'in Heşt Behişt'dir. Tertibi Mecâlisü'l-Nafâis ile aynıdır. XIV. ve XVI. asırda yaşamış olan şâirlerin hal tercümeleri ve şiirlerinden bazı parçalar yer almaktadır. Daha sonra kaleme alınan Latîfî tezkiresi ise II. Murad devrinden (1421-1451) başlayarak tezkirenin yazılış tarihine kadarki (953 – 1546) 310 şâirle, onların eserinden seçilmiş parçaları ihtiva etmektedir.⁸ Herat tezkireleri tasniflerini tabaka üzerine kurarken, Anadolu'da Latîfî bu yöntemi pratik bir şekle dönüştürmüş ve şâirleri alfabetik bir sıraya koymuştur. Türk tezkirecilik tarihinde bu usulün ilk uygulayıcısı Latîfî olmuştur. Ondan sonraki çoğu tezkireci de bu yöntemi takip etmişlerdir.⁹

Ahdî tezkiresi, Bağdatlı Ahmed Ahdî tarafından (ölm. 1002-1593/1594) yazılmış olup, Gülşen-i Şuara adını alan eser, umûmiyetle muassır şâirlerden bahsederek toplam 375 şâirle, eserlerinden parçalar ihtiva eder. Âşık Çelebi tezkiresi 974 (1566) tarihinde telif edilmiştir. XIV. asırdan başlayarak kendi zamanına kadarki şairler ve eserlerinden örnekler verir. Diğerlerinden farklı olarak bu tezkire ebced harflerine göre tertib edilmiştir. Hasan Çelebi'nin Kınalızâde tezkiresi, 576 şâirden bahseder. 1586 yılında tamamlanmıştır. XIV. ve XVI. asırlar arasında yetişmiş şairlerden bahseder. Beyânî tezkiresi Mustafa Beyânî tarafından 1592 tarihinde tamamlanmış ve Hasan Çelebi'nin tezkiresinin muhtasarı şeklinde hazırlanmıştır. 248 şairden bahseder. Riyazî tezkiresi, Mehmed Riyâzî tarafından 1609 tarihinde tamamlanmış olup, şâir sayısı muhtelif nüshalara göre 366-400 arasında değişir. Fâizî tezkiresi, XV. ve XVI. yüzyıllar ile XVII. yüzyılın başlarındaki şâirlerden seçilmiş şiir örnekleri ve şâirlerin sadece ölüm tarihleri verilerek yazılmıştır. Eserdeki 500 şâirin 14'ü kadındır. Seyyid Rıza tezkiresi, 1592 – 1640 tarihleri arasında yaşamış bulunan muhtelif nüshalarına göre sayıları 165 – 257 arasında değişen şairlerin hal tercümelerini içerir. Asım tezkiresi, Faizî'nin zeyli mahiyetindedir. 1622 – 1675 yılları arasında yaşamış 123 şairden bahseder. Güftî tezkiresi, manzum bir eserdir ve çoğu hoca olan 103 şairden hicv ve mizah yoluyla bahseder. Safâyî tezkiresi, Rıza tezkiresinin zeyli mahiyetinde olup, 1640 – 1720 tarihleri arasında yaşamış şairler yer almıştır. Sâlim tezkiresi, 1687 - 1722 tarihleri arasındaki Osmanlı şairlerinden bahseder. Saffet tezkiresi, 1782 – 1783 tarihinde bir tezkiredir. 483 şairden bahseder. Râmiz tezkiresi, Sâlim tezkiresinin bir zeylidir. 1720 – 1783 yılları arasında yaşayan 375 şairden bahseder. Silahdarzade tezkiresi, 1750 – 1789 tarihleri arasında yaşamış 127 şairden bahseder. Akif tezkiresi, Enderunda yetişmiş 23 şairden bahseder. Esrar Dede tezkiresi, 196 Mevlevî şairden ve şiirlerinden bahseder. Şefkat tezkiresi, Nâşid İbrahim Bey'in bir şiir mecmuasında şiirleri olan 1730 – 1814 tarihleri arasındaki 122 şairden bahseder. Es'ad tezkiresi 1723 – 1835 seneleri arasında yetişen 206 şairden bahseder. Arif Hikmet tezkiresi, alfabetik sıraya göre sıralanmış 250 şairin hal tercümelerinden ve şiirlerinden bahseder. Fatin tezkiresi, 672 şairden bahseden tezkire Salim ve Safâyî tezkirelerine zeyl mahiyetindedir. Tevfik tezkiresi, D harfinde kalmış eksik bir derlemesidir. Son Asır Türk Şâirleri ise İbnü'l-Emin Mahmud Kemal İnal'ın 4 ciltlik bir son dönem eseridir.¹⁰

⁸ Karahan Abdülkadir, *a.g.md.* c.12/1 s.228.

⁹ Mustafa İsen, *a.g.m* c.2 s.112-113.

¹⁰ Karahan Abdülkadir, *a.g.md* c.12/1 s.228-229-230.

Bizim hazırlamaya çalıştığımız bu eser ise şâir biyografilerinin en son örneklerinden olan 20. yüzyılın ortalarına doğru telif edilmiş ve müellifi Mehmet Nâil Tuman'ın vücûda getirdiği en önemli eseridir. Tuhfe-i Nâilî, yazarının da ifâde ettiği gibi “ Sâbık Hemedan Konsolosu İnnehanzâde Mehmet Nâil Tuman'ın dîvan şâirlerinin muhtasar biyografilerini vermek üzere hazırladığı, büyük boy iki ciltlik yazma bir eserdir. Biri müsvedde, ikisi temize çekilmiş üç nüshası bulunan bu eserin bütün nüshaları şâirinin kaleminden çıkmıştır. Kitabın bu güne kadar ki bütün baskıları bu orijinal yazma şeklindedir.

Tuhfe-i Nâilî'nin müsveddesi, bir yüzü kullanılmış yarım kağıtların arka yüzüne, mürekkebli ve yer yer kurşun kalemle yazılmıştır. Bu yazmalar küçük ciltler hâlinde İstanbul Üniversitesi Şarkiyat Kütübhânesi'ne konmuştur. Bu ciltlerden “şın” harfine âit olanı kayıptır. Eserin iki tam nüshası da Ankara Milli Kütübhâne'de ve Milli Eğitim Bakanlığı Tâlim ve Terbiye Kurulu Kütüphanesi'nde bulunmaktadır. Bütün müsveddelerde eserin bitiriliş tarihi eserin mukaddimesinde yazarın ifade ettiği 1 Cumâde'l-âhire 1368- 31 Mart 1949 târihini göstermektedir.¹¹

Tuhfe-i Nâilî'nin nüshaları arasındaki farklılıklar, şâirlerin sıralamalarındaki farklılıklar, kaynak eserlerin sayfa numaralarındaki değişiklikler, eksik ve fazlalıklar, eserin yazmalar esnâsında değişikliğe uğradığını göstermektedir. Elimizdeki en güvenilir nüshanın ise 36 yazarın fazla olduğu ve gerekli düzeltmelerin yeni bilgiler eklenerek yapıldığını anladığımız Milli Eğitim Kütübhânesinde bulunan nüsha olduğu kanaatine varılmıştır.¹²

Yazarın Tuhfe'-i Nâilî'yi kaleme alış amacının, mukaddimede de belirttiği gibi daha önce yazılmış tezkirelerin tekellüfatından arındırılmış, daha sade ve net bilgilerin yer aldığı, böylelikle edebiyat araştırmacılarına zaman ve kolaylık sağlamak olduğunu belirtmiştir. Eser kendi türünde (şâir tazkireleri) 75 eserden faydalanılarak meydana getirilmiştir. İçerikte ise şâirlerin mahlasları numaralandırılarak başlık hâlinde kullanılmış, sonrasında isim ve nisbetleri, memleketleri, meslekleri, doğum ve ölüm târihleri hem hicrî hem de mîlâdî târihle, bâzı yerlerde ise rûmî tarihler de kullanılmıştır. Yine bu târihler bazen sâdece hicrî asırla, bâzen de pâdişahların dönemleri verilerek ama ekseriyetle net ifâdelerle verilmiştir. Şâirlerin sıralanmasında Osmanlı Alfabetine göre mahlasların ilk harfleri esas alınarak, alfabetik sıralama kullanılmıştır. Tezkirelerde kullanılan bu klasik yöntem, şâirlerin tümünde uygulanmış, yani pâdişah ve devlet erkanları yada belli zümrelerden insanlar ayrı bir bölümde ele alınmamıştır. Şâirlerin hayatlarıyla ilgili verilen kısa bilgilerden sonra şiirlere yer verilmiştir. Yazar bazı şâirlerden sonra ise, şiirlerinden örnekler verilmemiştir. En sonda ise istifâde edilen eserlerin isim ve sayfa numaraları verilmiştir. Kitaba daha sonra Cemal Kurnaz ve Mustafa Tatcı tarafından yeni alfabeğe göre mahlas, memleket ve mesleklerini gösteren bir indeks hazırlanmıştır.

Mehmed Nâil Tuman'ın hayâtı hakkında elimizde çok fazla bilgi bulunmamakla berâber yazarın Türk Mûsikîsi Târihi adlı sekiz klasör hâlinde bir eseri daha vardır. Bu eser Prof. Dr. Cemal Kurnaz ve Yrd. Dr. Mustafa Tatcı'nın özel kitaplığında bulunmaktadır. Yazar bu eseri Tuhfe'-i Nâilî düzeninde yazmış fakat tamamlayamamıştır. Tuman İstanbul Kütübhâneleri Hamseler Katoloğu adlı bir

¹¹ İpekten Haluk, İsen Mustafa, Kılıç Filiz, Aksoyak İ. Hakkı, Eydurân Aysun, *a.g.e* s.274.

¹² İpekten Haluk, İsen Mustafa, Kılıç Filiz, Aksoyak İ. Hakkı, Eydurân Aysun, *a.g.e*. 274.

eserle Es'ad Efendi'nin Bağçe-i Endûz İsimli tezkiresinin İstanbul Üniversitesi Kütübhânesi'nde yer alan 2095 numaralı nüshasını da istinsah etmiştir.¹³

¹³ İpekten Haluk, İsen Mustafa, Kılıç Filiz, Aksoyak İ. Hakkı, Eydurhan Aysun, *a.g.e* s.275.

I. BÖLÜM

TUHFE-İ NÂİLÎ'DE ŞÂİRLER

A.YAŞAMIŞ OLDUKLARI YÜZYILLARA GÖRE ŞÂİRLER

Bu bölümde şâirler doğum târihleri esas alınarak yüzyıllarına göre tasnif edilmiştir. Doğum tarihi belirtilmemiş olan şairlerde ise ölüm tarihleri esas alınmıştır. Bu şâirlerin milâdî olarak en erken dönemi 10.yy'da başlayıp en geç dönem ise 20.yy'da bitmektedir. Müellif şâirleri baş harflerine göre numaralandırırken aynı yüzyılda yaşamış olanları da ardı ardına vermiştir. Yine eserimizde ölüm târihleri bulunamayan şâirler ve o dönemde hala hayatta olan şâirler de mevcuttur.

Ayrı ayrı, yüzyılları tespit edilerek tasniflenen bu şâirlerin sayıları ve isimleri aşağıda verilmiştir;

X.YÜZYIL

Bu yüzyılda yaşamış sadece 2 şâir tespit ettik. Aşağıda göreceğimiz gibi XVI. yüzyıldan önceki dönemlerde çok az şâirimiz var. Bunun sebebi ise, kültürümüzde tezkire târihinin 16. yüzyılda başlamış olmasıdır. Belirlenen şâirimizin ismi aşağıda verilmiştir;

Sinan (1887), Siyahi (1920).

XI. YÜZYIL

Bu yüzyılda yaşamış 2 şâirimiz ve ismi aşağıda verilmiştir;

Hayri (1109), Raufi (1558).

XII. YÜZYIL

Bu yüzyılda yaşayan 3 kişi ve isimleri şöyledir;

Rıza (1442), Sermed (1731), Seri (1746).

XIII. YÜZYIL

Bu yüzyılda yaşayan 8 kişi ve isimleri şöyledir;

Hakani (991), Hâlis (1014), Derviş (1151), Rakım (1328), Rüşdi (1412), Refi' (1517), Seri (1744), Seri (1755).

XIV. YÜZYIL

Bu yüzyılda yaşayan 4 kişi ve isimleri şöyledir;

Hüdâyi (1022), Hazer (1042), Zikri (1622), Seraci (1727).

XV. YÜZYIL

Bu yüzyılda yaşamış toplam 14 şâir bulunmuş ve isimleri aşağıda verilmiştir;

Hoca Çelebi (987), Hüsrev (1031), Hızır (1043), Halili (1072), Hezan (1079), Hayali (1084), Dai (1111), Dai (1112), Deri (1162), Ruşeni (1580), Zeynep (1625), Süleyman (1853), Sinan (1884), Seymi (1951).

XVI. YÜZYIL

XVI. yy. tezkireciliğin başlamış olduğu dönem olması itibâriyle bu dönemde yaşamış şâirlere, kaynaklardan daha rahat ulaşılmış, bu sebepten dolayı şâir sayımız birden bire artmıştır. Bulunan toplam 107 şâirin ismi ise aşağıda verilmiştir;

Hayreti (980), Hatemi (983), Hati (984), Hati (985), Hatemi (986), Hâkî (992), Hâlis (1015), Hâveri (1017), Hatmi (1019), Hüdâyi (1023), Hürrem (1025), Hazâni (1029), Hüsrev (1032), Hüsrevvi (1037), Hazeri (1046), Hızır (1047), Hazeri (1048), Hatayi (1052), Halife (1067), Halil (1068), Halili (1073), Zumari (1078), Hayali (1085), Hayali (1086), Hayali (1087), Hayali (1088), Hayraledin (1093), Dai (1113), Dai (1114), Daneş (1129), Dehani (1136), Deruni (1140), Deruni (1141), Deruni (1142), Derviş (1144), Derviş (1145), Deruviş (1146), Derviş (1147), Derviş (1152), Devletkera (1178), Zati (1182), Zati (1183), Zelili (1199), Zihni (1202), Rıfat (1239), Re'yi (1240), Raci (1261), Rahmi (1360), Rüstemi (1362), Rahmi (1363), Reşadi (1391), Rızayi (1458), Rıza (1459), Rıfati (1499), Refiki (1530), Remzi (1533), Remzi (1534), Remzi (1535), Remzi (1547), Ründi (1553), Revali (1560), Revsi (1562), Revsi (1563), Revneki (1590), Riyazi (1592), Riyazi (1593), Zari (1600), Zari (1601), Zamâni (1617), Zemni (1619), Zeyneti (1628), Zeyni (1635), Zivar (1656), Saidi (1662), Sai (1664), Sai (1666), Sağiri (1671), Sehabi (1720), Sehayi (1723), Serveri (1732), Serveri (1738), Seri (1742), Seri (1743), Seadetkerayi (1764), Suadi (1770), Suadi (1771), Suadi (1772), Suud (1784), Selami (1837), Selami (1841), Selman (1847), Selman (1848), Süleyman (1854), Süleyman (1855), Selim (1864), Selim (1865), Semail (1879), Semai (1880), Sinan (1885), Sinan (1886), Sünbül (1895), Suni (1897), Sevdâyi (1898), Sehi (1910), Sehili (1912), Sehili (1913), Seyfi (1942).

XVII. YÜZYIL

Yeni tarz ve yöntemlerin denendiği bu yüzyıldan ise toplam 128 şâir tespit edilmiş ve isimleri aşağıda verilmiştir;

Hayrati (981), Hâkî (993), Hatmi (1020), Hısali (1039), Hali (1095), Hali (1096), Hayri (1097), Deübi (1110), Dai (1115), Dali (1120), Daneş (1130), Daneş (1131), Deruni (1143), Derviş (1148), Derviş (1149), Derviş (1150), Derviş (1158), Deri (1163), Deri (1164), Deşti (1171), Zakiri (1184), Zekai (1186), Zekai (1187), Zekai (1188), Zikri (1194), Zihni (1203), Zihni (1204), Zihni (1205), Zihni (1206), Zihni (1207), Zihni (1208), Rıfat (1237), Re'yi (1241), Razi (1262), Razi (1263), Razi (1313), Ragıb (1322), Ramiz (1337), Rami (1338), Recai (1342), Recep (1346), Rahmedi (1361), Remzi (1368), Resmi (1374), Resmi (1375), Resmi (1376), Resmi (1377), Rusuhi (1387), Reşki (1393), Rüşdi (1395), Rüşdi (1396), Rüşdi (1397), Raşid (1415), Raşid (1416), Rıza (1440), Rıza (1441), Rızayi (1460), Rıza (1461), Ragıb (1469), Rıfati (1493), Rıfati (1494), Rıfati (1495), Refmi (1500), Rıfkı (1501), Rıfkı (1502), Rıfkı (1503), Refi' (1510), Remzi (1536), Remzi (1537), Remzi (1542), Ründi (1554), Revsi (1564), Revsi (1565), Revsi (1566), Ruvi (1582), Rehayi

(1591), Riyazi (1594), Zari (1602), Zari (1603), Zeyni (1630), Zühdi (1637), Zivar (1648), Sami (1698), Sami (1699), Sebzi (1712), Sebki (1716), Sipahi (1717), Sipahi (1718), Serveri (1733), Seri (1741), Sezayi (1758), Sadedin (1766), Suadi (1773), Suadi (1774), Saida (1785), Said (1787), Said (1788), Said (1789), Said (1790), Said (1791), Saidi (1827), Sekeri (1832), Sekuni (1833), Sekuni (1834), Selami (1838), Selami (1839), Süleyman (1857), Süleyman (1858), Selim (1866), Sinan (1890), Sinayi (1894), Suzi (1901), Suzi (1902), Sehmi (1911), Siyami (1914), Sipahi (1915), Sipahi (1916), Sipahi (1917), Seyyid (1922), Seyyid (1923), Seyyid (1924), Seyyid Ali (1931), Seyyidi (1932), Seyfullah (1941), Seyfi (1943), Samis (1948), Samis (1949), Samisi (1950).

XVIII. YÜZYIL

Bu yüzyılda yaşamış toplam 185 kişi ve isimleri aşağıdaki gibidir;

Hatemi (982), Hâkî (994), Hâlid (1000), Hâlis (1006), Hâlis (1007), Hâlis (1008), Hâlis (1009), Hazer (1044), Hatti (1053), Hati (1054), Hâlidî (1056), Halef (1058), Halus (1059), Halus (1060), Halil (1069), Hayraledin (1094), Hayri (1098), Hayri (1099), Hayri (1100), Daneş (1122), Daneş (1132), Dede (1137), Derviş (1153), Derviş (1154), Derviş (1155), Deri (1165), Devleti (1179), Zekai (1189), Zihni (1209), Zihni (1210), Zihni (1211), Zihni (1212), Zihni (1220), Zihni (1223), Rıfat (1227), Rıfat (1228), Rıfat (1232), Rıfat (1236), Rıfat (1238), Raif (1244), Raik (1251), Ratib (1253), Raci (1255), Raci (1256), Razi (1264), Razi (1265), Rasih (1270), Rasih (1271), Rasih (1272), Rasim (1276), Rasim (1277), Rasim (1278), Rasim (1279), Rasim (1280), Rasih (1286), Raşid (1287), Raşid (1288), Raşid (1290), Raşid (1307), Ragıb (1316), Ragıb (1317), Ragıb (1318), Ragıb (1319), Rakım (1325), Rakım (1326), Ramiz (1329), Ramiz (1330), Ramiz (1331), Ramiz (1332), Ramiz (1336), Ratib (1341), Recep (1347), Recep (1349), Rahmi (1350), Rahmi (1356), Rahmi (1357), Rahmi (1359), Rahimi (1364), Rahimi (1365), Ruhsat (1367), Remzi (1369), Risa (1370), Risam (1373), Resmi (1378), Resmi (1379), Risam (1383), Resim (1383), Reşadi (1392), Reşki (1394), Rüşdi (1398), Rüşdi (1411), Raşid (1417), Raşid (1418), Raşid (1419), Raşid (1420), Raşid (1422), Raşih (1439), Rıza (1445), Ra'mi (1468), Refdi (1471), Rıfat (1472), Rıfat (1473), Rıfat (1474), Rıfat (1475), Rıfat (1476), Rıfati (1496), Rıfkı (1504), Refia (1509), Refi' (1511), Refi' (1512), Refi' (1520), Refik (1521), Rukni (1532), Remzi (1538), Remzi (1539), Remzi (1540), Remzi (1541), Remzi (1543), Remzi (1550), Raufi (1559), Revsi (1567), Revsi (1568), Revsi (1569), Revsi (1570), Runun (1588), Zari (1604), Zeki (1609), Zeki (1610), Zelali (1612), Zeyni (1631), Zühdi (1638), Zühdi (1639), Zühdi (1641), Zühdi (1647), Zivar (1649), Zivar (1650), Zivar (1653), Sacidi (1658), Sahib (1659), Sahib (1660), Salik (1673), Salik (1674), Salik (1675), Salik (1677), Salim (1682), Salim (1683), Samil (1700), Samil (1701), Samil (1707), Sebki (1715), Seraci (1728), Sermed (1730), Seri (1745), Seri (1747), Seri (1748), Sezayi (1759), Suadi (1775), Suadi (1776), Saida (1786), Said (1792), Said (1793), Said (1794), Said (1795), Said (1796), Süleyman (1859), Süleyman (1860), Selim (1867), Selim (1868), Selim (1869), Selim (1870), Selim (1871), Semahet (1878), Semai (1881), Semti (1882), Semmi (1883), Suzi (1903), Suzi (1904), Suzi (1905), Siyahi (1918), Siyahi (1919), Seyyid (1925), Seyyid (1926), Seyyid (1925), Seyyid (1927), Seyyid (1929).

XIX. YÜZYIL

Bu yüzyılda yaşamış toplam 226 kişi ve isimleri aşağıdaki gibidir;

Haydar (971), Hayret (976), Hayret (977), Hayret (978), Hâdim (989), Hâlid (1001), Hâlid (1003), Hâlid (1004), Hâlid (1005), Hâlis (1010), Hâlis (1011), Hâlis (1012), Hâlis (1013), Hürrem (1026), Hüsrev (1033), Hüsrev (1034), Hazer (1045), Halus (1061), Halus (1062), Halili (1074), Hayali (1089), Hayri (1101), Hayri (1102), Hayri (1103), Hayri (1104), Hayri (1105), Hayri (1106), Hayri (1108), Daneş (1123), Daneş (1124), Daneş (1125), Daneş (1126), Daneş (1128), Daver (1133), Derci (1138), Derviş (1156), Deri (1166), Didar (1180), Zaiman (1181), Zekai (1190), Zikri (1195), Zeki (1198), Zihni (1213), Zihni (1214), Rıfat (1226), Rıfat (1229), Rıfat (1230), Rıfat (1231), Rıfat (1233), Raif (1245), Raif (1246), Raif (1247), Raif (1248), Raif (1249), Ratib (1254), Raci (1257), Raci (1258), Razi (1266), Razi (1267), Rasih (1273), Rasih (1273), Rasih (1274), Rasim (1281), Rasim (1285), Raşid (1289), Raşid (1292), Raşid (1293), Raşid (1294), Raşid (1295), Raşid (1296), Raşid (1297), Raşid (1298), Raşid (1299), Raşid (1300), Raşid (1301), Raşid (1304), Raşid (1305), Raşid (1306), Raşid (1308), Raşid (1309), Raif (1314), Ragıb (1320), Ragıb (1321), Ragıb (1323), Rakım (1327), Ramiz (1333), Ramiz (1334), Rami (1339), Recai (1343), Rahmi (1351), Rahmi (1352), Rahmi (1353), Rahmi (1355), Risa (1371), Resima (1386), Rüşdi (1399), Rüşdi (1400), Rüşdi (1401), Rüşdi (1402), Rüşdi (1403), Rüşdi (1404), Rüşdi (1405), Rüşdi (1414), Raşid (1423), Raşid (1424), Raşid (1425), Raşid (1426), Raşid (1427), Raşid (1428), Raşid (1433), Raşid (1435), Raşid (1436), Rıza (1443), Rıza (1444), Rıza (1451), Rıza (1452), Rıza (1454), Rıdvan (1465), Ra'na (1467), Refahmi (1470), Rıfat (1477), Rıfat (1478), Rıfat (1479), Rıfat (1481), Rıfat (1482), Rıfat (1483), Rıfat (1484), Rıfat (1485), Rıfat (1486), Rıfat (1487), Rıfat (1488), Rıfat (1489), Rıfat (1490), Rıfat (1491), Rıfkı (1505), Rıfkı (1506), Refi' (1513), Refi' (1514), Refi' (1515), Refi' (1516), Refik (1521), Refik (1523), Refik (1524), Refik (1528), Remzi (1544), Remzi (1545), Remzi (1546), Rauf (1556), Rauf (1557), Revsi (1571), Revsi (1576), Ruşeni (1579), Ruşeni (1581), Rumi (1583), Rumi (1584), Revnun (1589), Zeki (1608), Zeki (1611), Zehavi (1636), Zühdi (1640), Zühdi (1642), Zühdi (1646), Zivar (1651), Zivar (1652), Zivar (1654), Sai (1670), Salik (1676), Salim (1684), Salim (1685), Salim (1686), Samih (1692), Samih (1693), Samil (1697), Samil (1702), Samil (1703), Samil (1704), Samil (1706), Samil (1709), Serveri (1734), Seri (1749), Seri (1750), Seri (1751), Seri (1752), Seri (1753), Sezayi (1760), Suad (1763), Sadullah (1765), Suadi (1768), Sadullah (1769), Suadi (1777), Suadi (1778), Suadi (1779), Said (1798), Said (1799), Said (1800), Said (1801), Said (1802), Said (1803), Said (1804), Said (1805), Said (1806), Said (1807), Said (1808), Said (1809), Said (1810), Said (1811), Said (1812), Selam (1836), Selami (1840), Selami (1842), Süleyman (1861), Süleyman (1862), Selim (1872), Selim (1874), Senih (1896), Suzi (1906), Seyyid (1925), Seyyid (1928), Seyyida (1930), Seyrani (1935), Siret (1936), Siret (1937), Siret (1938), Siret (1939), Siret (1940), Seyfi (1944).

XX. YÜZYIL

Bu yüzyılda yaşamış toplam 33 kişi ve isimleri aşağıdaki gibidir;

Hâkî (995), Hâlid (1002), Halil (1070), Hayri (1107), Rıfat (1234), Raci (1259), Raşid (1291), Raşid (1302), Rahmi (1354), Reşat (1390), Rüşdi (1406), Rüşdi (1407), Raşid (1421), Raşid (1429), Raşid (1430), Raşid (1431), Raşid (1432), Raşid (1434), Rıza (1446), Rıza (1447), Rıza (1448), Rıza (1449), Rıfat (1480), Zühdi (1643), Samih (1694), Samil (1705), Sadedin (1767), Suadi (1780), Suadi (1781), Suud (1783), Said (1813), Said (1814), Sinani (1892).

B. DOĞUM YERLERİNE GÖRE ŞÂİRLER

Bu bölümde şairler doğum yerlerine göre incelenmiş, doğum yeri olarak en çok İstanbullu şairler tesbit edilmiştir. Bunun sebebinin ise, bugün olduğu gibi o günde entelektüel çevrenin İstanbul'da yoğunlaşmasından kaynaklandığını söyleyebiliriz. Bununla birlikte bugün bizim de bilmediğimiz, şimdiki ülke sınırları dışında kalan beldelerde mevcuttur.

Şairlerimizin çoğunluğu doğdukları yerde değil, görev yaptıkları veya herhangi bir sebeple bulundukları yerlerde vefât etmişlerdir. Bu sebepten yazarımız şairlerin medfun oldukları yerleri de eserinde belirtmiştir. Genelde Mevlevîler, Mevlevîhânelerin olduğu şehirlerde vefât etmişler ve Mevlevîhâne hazîrelerine defnedilmişlerdir. Hatta yazarımız bâzı mirkatlerin yerini kroki çizer gibi sokak sokak belirtmiştir. (Örneğin sağdaki çeşmenin yanındaki duvarın dibinde gibi).

Son olarak elde ettiğimiz beldeler hakkında şunu söyleyebiliriz. Müellif kimi yerleri genel ifâdelerle belirtirken, örneğin Anadolulu, Rumelili, Kürdistanlı gibi, kimi yerleri ise sâdece, bugün ilçe olarak bildiğimiz küçük beldeler olarak vermiştir. Bu tespitlerin ardından belirlenen merkezler ve buralarda doğan şâir sayıları şu şekildedir;

ADANA

Bu beldede doğan 2 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Hüsrev (1036), Serveri (1734).

AĞRIBOZU

Bu beldede doğan 2 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Sami (1702), Seri (1754).

AHISKA

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;
Selami (1842).

AKŞEHİR

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;
Reşid (1427).

AKOVA

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;
Hatemi (982).

AKSARAY

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;
Hürrem (1025).

ALAŞEHİR

Bu beldede doğan 2 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Zari (1606), Said (1792).

AMASYA

Bu beldede doğan 11 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Hatemi (983), Hazeri (1049), Zekai (1193), Raşid (1307), Refimi (1519), Refiki (1530), Zeynep (1625), Suadi (1770), Seluki (1851), Selim (1864), Sinan (1886).

ANKARA

Bu beldede doğan 5 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Hâlis (1013), Demi (1176), Rusuhi (1387), Saadullah (1765), Sehili (1913).

ANTEP

Bu beldede doğan 5 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Hayret (979), Hâlidî (1057), Rahmî (1359), Raşid (1424), Seracî (1728).

ARABKİR

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Razî (1266).

ATİNA

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Hayret (978).

AYAŞ

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Rüşdî (1400).

AYDIN

Bu beldede doğan 4 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Ragıb (1320), Ruşenî (1580), Selman (1849), Süleyman (1853).

BAFRA

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Racî (1258).

BAĞDAD

Bu beldede doğan 11 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Hâdimî (989), Hâdimî (990), Zihni (1204), Rahmî (1357), Raşid (1435), Rızayî (1457), Ründî (1555), Revsî (1564), Revsî (1571), Zekî (1608), Seymî (1951).

BAHÇESARAY

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Rıza (1456).

BALÇIK

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Ramiz (1330).

BALIKESİR

Bu beldede doğan 3 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Zati (1182), Rasi (1270), Rıfati (1497).

BAYBURT

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Zihni (1212).

BELGRAD

Bu beldede doğan 3 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Hâlis (1007), Said (1816), Semmi (1883).

BERGAMA

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Zelili (1199).

BERGUS

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Rıza (1452).

BİŞKESİŞ

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Rıza (1441).

BUHARALI

Bu beldede doğan 6 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Hâlis (1010), Hâlis (1014), Risa (1370), Revnun (1589), Revneki (1590), Süleyman (1861).

BURDUR

Bu beldede doğan 2 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Serveri (1736), Serveri (1738).

BURSA

Bu beldede doğan 47 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Hayrati (981), Hüsrevvi (1038), Hızır (1047), Hâlidî (1056), Deri (1167), Deayi (1072), Zaiman (1181), Zeki (1198), Zihni (1202), Zihni (1206), Zihni (1222), Rıfat (1229), Raşid (1290), Ragıb (1317), Ragıb (1322), Rakım (1325), Recep (1347), Rahmi (1360), Rahimi (1263), Resmi (1380), Resim (1383), Rıza (1450), Rıza (1451), Rızayi (1458), Rıfat (1481), Rıfat (1484), Refmi (1500), Rıfkı (1502), Remzi (1534), Remzi (1549), Ründî (1554), Riyâzî (1598), Siyan (1657), Sahib (1659), Sebzi (1712), Sipahi (1718), Sehri (1723), Saadeddin (1767), Said (1802), Said (1809), Selman (1850), Süleyman (1855), Senih (1896), Sehmi (1911), Seyyidi (1932), Samis (1948), Samisi (1950).

BOLU

Bu beldede doğan 2 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Deri (1164), Zeki (1197).

BORLU

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Saib (1655).

BOSNA

Bu beldede doğan 4 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Zari (1610), Zülfeti (1616), Samii (1696), Sipahi (1916).

BOZKIR

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Seyyid (1925).

ÇERMİK

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Zihni (1213).

ÇORLULU

Bu beldede doğan 2 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Hatmi (1019), Refmi (1499).

ÇORUM

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Hati (984).

DARENDE

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Hayret (976).

DİYARBAKIR

Bu beldede doğan 23 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Hâlid (1000), Rıfat (1234), Raif (1247), Raif (1248), Rasim (1278), Raşid (1296), Ragıb (1319), Ragıb (1321), Ramiş (1336), Resmi (1375), Raşid (1445), Refi' (1513), Refik (1525), Remzi (1544), Ruşeni (1581), Samih (1694), Seri (1748), Seri (1752), Said (1801), Said (1804), Said (1811), Selami (1838), Siret (1938).

DUTKARYE

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Hasumi(1041).

EDİRNELİ

Bu beldede doğan 31 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Hatemi (986), Hakani (991), Hazeri (1048), Huffuyi (1055), Raci (1260), Razi (1261), Razi (1267), Razi (1313), Rami (1340), Reşki (1395), Raşid (1434), Rıza (1440), Rıdvan (1464), Rıfati (1498), Revsi (1576), Zamāni (1617), Zamāni (1618), Sağıri (1671), Saliki (1681), Sehri (1722), Sai (1665), Seri (1750), Sezayi (1761), Said (1789), Saidi (1826), Selim (1872), Sevdāyi (1898), Sevari (1900), Suzi (1904), Sehi (1910), Samis (1949).

EDREMİT

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Suadi (1768).

ELBİSTAN

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Hazeri (1050).

ELMALI

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Sinan (1890).

ENDERUN

Bu beldede doğan 23 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Hâkî (998), Hüdāyi (1024), Harem (1027), Deri (1170), Devlet (1179), Zihni (1215), Zihni (1216), Zihni (1218), Raif (1250), Raik (1247), Rasim (1275), Rasim (1282), Raşid (1310), Raşid (1311), Resim (1384), Rüşdi (1409), Rıfat (1476), Remzi (1548), Revani (1561), Revsi (1573), Zari (1607), Zelali (1612), Sami (1703).

ERDEBİL

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;
Hatayi (1052).

EREĞLİ

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;
Remzi (1543).

ERGENE

Bu beldede doğan 2 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Rumi (1586), Sinani (1892).

ERMENEK

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;
Rüşdi (1407).

ERZİNCAN

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;
Sami (1708).

ERZURUM

Bu beldede doğan 8 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Zihni (1203), Zihni (1225), Rami (1339), Rahmi (1351), Ruhsat (1367), Rüşdi (1399), Rüşdi (1413), Sadullah (1769).

EYÜP

Bu beldede doğan 2 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Refik (1528), Serveri (1733).

FİLİBE

Bu beldede doğan 2 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Zakiri (1184), Riyâzî (1597).

FINDIKLI

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Halus (1059).

FİRECİK

Bu beldede doğan 2 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Rasim (1279), Rıfkı (1507).

GALATA

Bu beldede doğan 3 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Zihni (1205), Risa (1372), Siyami (1914).

GECDÜVAN

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, şâirin isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Zelali (1615).

GELİBOLU

Bu beldede doğan 4 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Revsî (1574), Sami (1709), Serveri (1732), Seyfî (1947).

GEREDE

Bu beldede doğan 5 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Raşid (1302), Rakım (1327), Resmi (1378), Resmi (1381), Seri (1753).

GERMİYAN

Bu belde de doğan 3 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Re'yi (1242), Seraci (1729), Sinan (1888).

GERMİYELİ

Bu belde de doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Rıza (1442).

HALEP

Bu belde de doğan 3 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Zihni (1207), Rızayi (1459), Salik (1676).

HAMİDİ

Bu belde de doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Seyyidi (1934).

HARMAN

Bu belde de doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Revsı (1577).

HARPUT

Bu belde de doğan 2 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Rahmi (1352), Suadi (1781).

HEMEDAN

Bu belde de doğan 2 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Zikri (1623), Sehabi (1720).

İSPARTA

Bu beldede doğan 2 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Selami (1843), Seliki (1851).

İBRADİ

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Raşid (1294).

İLİCE

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Selami (1841).

İNEBAHT

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Hasali (1040).

İSKEÇE

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Rıfat (1479).

İSKENDER

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Rahimi (1264).

İSTANBUL

Bu beldede doğan 149 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Haydari (975), Hayret (977), Hâkî (993), Hâkî (995), Hâlid (1003), Hâlid (1005), Hâlis (1012), Hüdâyi (1023), Hüsrev (1032), Hüsrevvi (1037), Halefî (1058), Halus (1061), Deri (1169), Devri (1177), Zekai (1189), Zihni (1208), Zihni (1209), Zihni (1210), Zihni (1211), Rıfat (1230), Rıfat (1231), Rıfat (1232), Rıfatî (1237), Rıfatî (1238), Re'yi (1239), Raci (1255), Raif (1245), Razi (1264), Rasih (1272),

Rasim (1281), Rasim (1284), Raşih (1286), Raşid (1287), Raşid (1292), Raşid (1299), Raşid (1304), Raşid (1305), Raşid (1306), Raşid (1312), Ragıb (1316), Ragıb (1318), Rami (1338), Recai (1243), Recai (1244), Rüstemi (1262), Remzi (1369), Resmi (1374), Reşki (1393), Reşki (1394), Rüşdi (1396), Rüşdi (1405), Rüşdi (1406), Rüşdi (1414), Rüşdi (1416), Rüşdi (1417), Rüşdi (1419), Raşid (1422), Raşid (1423), Raşid (1426), Raşid (1429), Raşid (1431), Raşid (1436), Rıza (1446), Rıza (1447), Rıza (1449), Rıdvan (1465), Ra'di (1466), Rıfat (1473), Rıfat (1489), Rıfat (1492), Rıfati (1495), Rıfati (1496), Rıfkı (1503), Refi' (1511), Refi' (1512), Refi' (1515), Refi' (1516), Refik (1520), Refik (1523), Remzi (1537), Remzi (1541), Rauf (1556), Revsi (1562), Revsi (1565), Revsi (1578), Rehayi (1591), Riyâzî (1595), Riyâzî (1596), Zari (1601), Zemni (1619), Zeynet (1627), Zeyni (1631), Zeyni (1632), Zühdi (1640), Zühdi (1641), Zivar (1648), Zivar (1651), Zivar (1652), Sahib (1660), Sai (1666), Salim (1686), Salim (1689), Samih (1693), Sami (1698), Sami (1700), Sami (1704), Sami (1705), Sebzi (1713), Sebzi (1714), Sipahi (1717), Sehri (1721), Sehayi (1725), Sermed (1730), Sermed (1731), Serhanki (1739), Seri (1745), Seri (1746), Sezayi (1758), Suad (1763), Suadi (1772), Suadi (1774), Suadi (1778), Suud (1783), Said (1788), Said (1790), Said (1791), Said (1794), Said (1795), Said (1803), Said (1805), Said (1806), Said (1812), Said (1817), Said (1820), Said (1823), Said (1826), Selam (1836), Süleyman (1860), Selim (1868), Selim (1873), Semai (1880), Sinan (1884), Suzi (1901), Sipahi (1917), Seyyid (1931), Siret (1939), Siret (1940), Seyfi (1942), Seyfi (1946).

İŞKODRA

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Zihni (1214).

İZMİR

Bu beldede doğan 7 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Hâlid (1002), Reşat (1390), Rüşdi (1398), Rumi (1583), Said (1813), Selami (1840), Seyyid (1929).

İZNİK

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Selam (1836).

KIBRIS

Bu beldede doğan 2 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Zekai (1187), Siyahi (1918).

KAFKASYA

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Zivar (1654).

KALABA

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Sākī (1672).

KALBE

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Raşid (1295).

KİLİS

Bu beldede doğan 7 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Hâkî (994), Resim (1385), Rıfat (1480), Rıfkı (1504), Revsi (1570), Runun (1587), Seri (1751).

KALKANDELEN

Bu beldede doğan 2 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Saidi (1662), Secudi (1719).

KULUÇAK

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Zeyni (1634).

KANDİYE

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Rahmi (1353).

KARAHİSAR

Bu beldede doğan 3 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Zihni (1224), Re'yi (1240), Ragı (1315).

KARAKARYE

Bu beldede doğan 2 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Ramiz (1329), Rüşdi (1410).

KARAMAN

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Remzi (1540).

KASIMPAŞA

Bu beldede doğan 2 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Hâlid (1006), Salik (1677).

KASTAMONU

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Raif (1246).

KAYSERİ

Bu beldede doğan 7 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Raşid (1288), Rıfkı (1501), Rıfkı (1508), Refi' (1517), Remzi (1538), Remzi (1547), Seyfi (1944).

KAYTAP

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Raşid (1300).

KERKÜK

Bu beldede doğan 2 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Hâlis (1011), Rahmi (1358).

KEŞAN

Bu beldede doğan 2 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Zati (1183), Zihni (1223).

KETONYA

Bu beldede doğan 5 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Hatti (1053), Deliri (1175), Recai (1243), Rüşdi (1415), Seyyid (1928).

KIBRIS

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Rüşdi (1403).

KIRIM

Bu beldede doğan 4 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Rahmi (1349), Saadetkerayi (1764), Selim (1867), Selim (1869).

KONYA

Bu beldede doğan 9 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Hoca Fakîh (988), Hüsrev (1035), Deşti (1171), Rasih (1273), Raşid (1309), Recep (1346), Revsi (1575), Seri (1755), Suadi (1777).

KEFE

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Re'yi (1241).

KÜRDİSTAN

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Hürrem (1026).

KÜTAHYA

Bu beldede doğan 2 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Rahimi (1266), Zeyneddin (1621).

LEFİÇESARAY

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Devletkera (1178).

LEFKOŞA

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Hazer (1044).

MALATYA

Bu beldede doğan 2 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Raif (1244), Said (1814).

MANASTIR

Bu beldede doğan 5 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Hâveri (1017), Rıfat (1482), Sami (1711), Sezayi (1762), Sinan (1887).

MANİSA

Bu beldede doğan 3 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Resmi (1376), Sami (1706), Serîri (1740).

MARAŞ

Bu beldede doğan 2 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Sebki (1716), Seyfi (1943).

MARDİN

Bu beldede doğan 2 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Zari (1604), Suzi (1902).

MİDİLLİ

Bu beldede doğan 2 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Hatayi (1051), Selman (1848).

MENTEŞE

Bu beldede doğan 2 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Serii (1741), Selami (1839).

MISIR

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Ḥüsrev (1033).

MİHALİÇE

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Ḥaydar (971).

MUĞLA

Bu beldede doğan 2 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Ḥüdāyi (1022), Sinan (1889).

MORA

Bu beldede doğan 2 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Rıfat (1488), Sezayi (1759).

MOSTAR

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Rüşdi (1397).

NEMRUKUYU

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Ra'na (1467).

NİĞBOLU

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Sehayi (1726).

NUREKAPU

Bu beldede doğan 4 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Seyrani (1935), Raşid (1428), Revsi (1567), Zühdi (1638).

OSMANCIK

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Salim (1685).

PAZAR

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Zivar (1649).

PIRİZREN

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Suzi (1907).

PEŞTE

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Hısali (1039).

RİZE

Bu beldede doğan 2 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Refahmi (1470), Saati (1663).

RUMELİ

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Resmi (1377).

RUSÇUK

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Risa (1371).

SELANİK

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Rüşdi (1401).

SEMADİREK

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Hatmi (1020).

SEMENDERE

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Suni (1897).

SENENDİC

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Ḥüsrev (1034).

SERZE

Bu beldede doğan 7 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Rahmedi (1361), Zeynet (1629), Zeyni (1633), Suadi (1782), Semai (1880), Sinani (1894), Sehayi (1909).

SİLİVRİ

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Hâlid (1004).

SİNOP

Bu beldede doğan 2 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Deri (1168), Seyfi (1945).

SİVAS

Bu beldede doğan 4 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Recep (1348), Rahmi (1354), Salik (1675), Suzi (1906).

SİVRİHİSAR

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Hızır (1043).

SOFYA

Bu beldede doğan 3 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Hazāni (1029), Resmi (1382), Rusuhi (1388), Zühdi (1644).

SÜLEYMANİYE

Bu beldede doğan 3 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Hâlid (1001), Rıfat (1233), Zehavi (1636).

ŞAM

Bu belde de doğan 2 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Zevalnun (1200), Resmi (1379).

ŞİRVAN

Bu belde de doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Rüşdi (1404).

ŞEREFLİHİSAR

Bu belde de doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Haydar (972).

ŞUMNU

Bu belde de doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Deri (1166).

URFA

Bu belde de doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Raşid (1438).

UZUNCA

Bu belde de doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Razi (1265).

UZUN KÖPRÜ

Bu belde de doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Sinani (1891).

ÜSKÜDAR

Bu beldede doğan 9 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Rasim (1280), Resima (1386), Rüşdi (1418), Rıfat (1472), Raufi (1558), Revsi (1568), Zühdi (1646), Zivar (1653), Seri (1744).

ÜSKÜP

Bu beldede doğan 6 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Deri (1162), Ründi (1553), Riyâzî (1593), Zari (1605), Said (1798), Seyyidi (1933).

ÜSTURUMCE

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Halus (1060).

ÖZİCE

Bu beldede doğan 3 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Zikri (1194), Zikri (1195), Zari (1603).

TALİBAN

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;
Rıza (1448).

TARSUS

Bu beldede doğan 2 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Refik (1524), Remuzi (1552).

TEKİRDAĞ

Bu beldede doğan 2 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Remzi (1539), Seri (1757).

TİRE

Bu beldede doğan 4 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Hâkî (999), Raşih (1439), Saiyi (1828), Siyahi (1921).

TOKAT

Bu beldede doğan 2 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Ĥüsrev (1031), Zari (1600).

TOSYA

Bu beldede doğan 2 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Ratib (1253), Suadi (1775).

TRABLUSGARP

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Zühdi (1647).

TRABZON

Bu beldede doğan 7 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Ĥaydar (973), Rahmi (1355), Rıza (1444), Zühdi (1642), Zühdi (1643), Salim (1683), Seri (1742).

TRAPOLİÇE

Bu beldede doğan 2 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Sami (1707), Sezayi (1760).

VAN

Bu beldede doğan 2 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Deri (1165), Suadi (1776).

VİRANŞEHİR

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Seyyida (1930).

YANYA

Bu beldede doğan 2 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Raşid (1433), Seri (1749).

YENİCE VARDARI

Bu beldede doğan 6 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Hayreti (980), Razi (1262), Razi (1268), Revsi (1572), Seri (1743),_Selman (1846).

YENİHİSAR (RUMELİ HİSARI)

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Hazeri (1046).

YENİ KAPI

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Sacidi (1658).

YENİŞEHİR FENER

Bu beldede doğan 4 şâir tespit edilmiş, şâirlerin isim ve numaraları aşağıda verilmiştir;

Ratib (1254), Saili (1656), Saliki (1680), Semahet (1878).

ZAĞFERANBOLU

Bu beldede doğan 1 şâir tespit edilmiş, isim ve numarası aşağıda verilmiştir;

Seyyid (1924).

C. MESLEKLERİNE GÖRE ŞÂİRLER

Bu bölümde şairler mesleklerine göre incelenmiş ve alfabetik sıraya göre sıralandırılmıştır. Böyle bir tasnifden sonra görülmüştür ki hemen hemen her kesimden edebiyatla uğraşan insanlar mevcut olmakla beraber en çok kadı, kâtip, müderrislerin ve hattatların şiirle ve edebiyatla meşgul oldukları tesbit edilmiştir. Bazı şâirlerimiz eğitimi aldıkları işleri (kadı, müderris gibi) icrâ ederken diğer yandan da belki de bir uğraş veya zanaat olarak hattatlık gibi işlerle meşgul oldukları görülmüştür. Diğer yandan çoğu şâirimiz birbirinin devâmı olan işleri değişik dönemlerde icrâ ettikleri için, müellif bir şâir için birkaç mesleği bir arada vermiştir. (Örneğin, kadı, müderris veya kadı, şeyhülislam gibi). Aşağıda şairler mesleklerine göre şu şekilde sıralanmıştır;

AŞCIBAŞI

Halus (1061).

BAKIRCI

Raşid (1290).

BEYLERBEYİ

Hati (985), Remzi (1369), Sefali (1830).

BİNBAŞI

Raşid (1435).

CANBAZ

Zinciri (1620), Sevari (1900).

DEFTERDAR

Haydar (972), Hâlis (1015), Hüsrev (1033), Zihni (1202), Zihni (1205), Rasim (1279), Raşid (1304), Rıfat (1491), Zari (1604), Zehavi (1636), Zivar (1651), Zivar (1652), Salim (1683), Salim (1690), Sehri (1721), Seri (1744), Suad (1763), Suadi (1776), Seyfi (1944), Seyfi (1946).

DİVAN KATİBİ

Hayret (976), Hayret (977), Hatemi (982), Hatmi (1020), Hüsrev (1036), Zekai (1191), Zihni (1217), Rıfati (1238), Raşid (1291), Raşid (1292), Risa (1371), Zari (1600), Zari (1604), Zeyni (1630), Zühdi (1644), Salik (1676), Seri (1742), Sekeri (1832), Selami (1845), Sehi (1910), Siyami (1914), Sipahi (1916).

EMİN

Reşad (1390).

HATİP

Rahmi (1359), Reşki (1395), Refik (1527), Sebzi (1714), Said (1802).

HATTAT

Hâkî (992), Hevani (1016), Hatmi (1021), Zihni (1204), Raci (1255), Raşih (1286), Recep (1346), Rahimi (1264), Rüşdi (1422), Refîmi (1519), Seri (1742), Seri (1746).

HEKİM

Refî' (1512).

HÜKÜMDAR

Hatayi (1052).

İMAM

Raci (1258), Rakım (1325), Sebzi (1713), Süleyman (1853), Suzi (1904).

KADI

Haydar (973), Hati (984), Hâlid (1006), Hâveri (1017), Hatmi (1019), Hızır (1043), Zakiri (1184), Zekai (1186), Zekai (1188), Zeki (1197), Zihni (1207), Zihni (1225), Rıfat (1227), Rıfat (1232), Re'yi (1239), Re'yi (1240), Raif (1245), Razi (1262), Razi (1264), Razi (1265), Razi (1269), Rasim (1277), Raşid (1289), Raşid (1294), Raşid (1306), Razi (1313), Resmi (1379), Resim (1385), Rüşdi (1410), Rüşdi (1411), Rüşdi (1419), Rıza (1440), Rıza (1456), Rıza (1458), Rızayi (1460), Rıza (1461), Refdi (1471), Rıfat (1479), Rıfati (1298), Refîmi (1499), Rıfkı (1501), Rıfkı (1503), Refî' (1513), Refî' (1514), Remzi (1534), Remzi (1535), Remzi (1536), Remzi (1537), Remzi (1549), Zelali (1612), Zelali (1613), Ründi (1553), Revsi (1566), Riyâzî (1593), Riyâzî (1594), Riyâzî (1595), Riyâzî (1597), Zeynet (1627), Salik (1679), Salim (1689), Salim (1690), Sami (1701), Sami (1708), Seraci (1728), Sermed (1730), Serveri (1732), Serveri (1733), Serveri (1734), Serii (1741), Seri (1743), Seri (1750), Sezayi (1758), Suadi (1773), Suudi (1784), Said (1787), Said (1789), Said (1800), Said (1822), Saidi (1826), Saiyi (1828), Selman (1849), Selman (1850), Süleyman (1853), Süleyman (1855), Selim (1870), Sinan (1885), Sinan (1887), Sevdâyi (1899), Suzi (1901), Suzi (1908), Sehmi (1911), Siyahi (1919), Seyyid (1926), Seyyidi (1934), Seyfî (1945), Samis (1948), Samis (1949), Samisi (1950).

KAPTAN-I DERYA

Rıfat (1235).

KATİP

Hazeri (1046), Zekai (1189), Zihni (1223), Zihni (1224), Rıfat (1226), Racih (1256), Razi (1267), Raşid (1295), Raşid (1301), Raşid (1312), Rakım (1325), Rakım (1327), Ruhsat (1367), Rüşdi (1400), Rüşdi (1406), Raşid (1423), Raşih (1439), Rıza (1453), Ra'na (1467), Rıfat (1486), Rıfat (1492), Refik (1523), Refiki (1530), Revsi (1578), Rumi (1583), Rumi (1586), Zamāni (1617), Zühdi (1645), Zivar (1654), Sai (1665), Salim (1685), Salim (1686), Samih (1692), Sipahi (1718), Secudi (1719), Sehri (1721), Sehri (1722), Serveri (1736), Seri (1757), Selami (1842), Seluki (1851), Semai (1881), Semmi (1883), Suzi (1904), Suzi (1907), Sipahi (1917).

KAYMAKAM

Rasih (1273).

KAZASKER

Raif (1246), Raif (1314), Ramiz (1333), Rıza (1443), Sinan (1886).

KETHÜDA

Hasali (1040), Raşid (1299), Raşid (1300), Risa (1371), Resmi (1378), Rüşdi (1408), Revsi (1563), Zari (1610), Zühdi (1641), Sacidi (1658), Salik (1677), Sermed (1731), Sezayi (1760), Said (1805).

KİTAPÇI

Zihni (1220), Raşid (1296).

KÜTÜPHANE MEMURU

Suadi (1783).

KOLAĞASI

Salim (1684).

KOLLAĞI

Zihni (1218).

LALA

Ḥüdāyi (1024).

MAHKEME REİSİ

Raif (1247), Samih (1694).

MEBUS

Rasim (1281).

MEKTUBECİ

Hâkî (994), Raşid (1424), Raşid (1429), Raşid (1434),_Revsî (1569),_Siret (1940).

MEVLEVÎ ŞEYHÎ

Ḥayret (979), Hatemi (982),Hoca Çelebi (987), Hâlis (1008), Hâlis (1009), Zati (1183),Ḥüdāyi (1022), Ḥüsrev (1035), Hazer (1042), Hazer (1044),_Hâlidî (1056), Halefî (1058),Deri (1168), Deşti (1171), Zaiman (1181), Zekai (1190), Zekai (1192),Zeki (1196), Zeki (1198), Zevalnun (1200), Zihni (1206), Zihni (1222), Recep (1347), Rahmedi (1361),_Resima (1386), Rusuhi (1387), Reşki (1393), Rıfkı (1505),_Revsî (1564), Zeyneddin (1621), Zühdi (1647), Sahib (1659),_Salik (1673), Sâķî (1674), Sami (1706), Sami (1707),_Serveri (1738), Seri (1745), Seri (1747), Sezayî (1759), Saida (1786),_Said (1807), Said (1809), Said (1816), Sekuni (1834), Selam (1836), Selami (1840), Süleyman (1857), Semahet (1878),_Semail (1879), Semai (1880), Sinani (1891), Suzi (1902),_Siyahi (1918), Seyyid (1924), Seyyid (1925).

KADİRÎ ŞEYHÎ

Hâlis (1011).

HALVETÎ ŞEYHÎ

Zati (1183), Zekai (1193), Resmi (1377).

UŞŞAKÎ ŞEYHÎ

Rüşdi (1412).

MALİYE MÜFETTİŞİ

Rumi (1584).

MUALLİM

Hâlid (1004), Hâlid (1005), Raşid (1309), Rüşdi (1407), Raşid (1427), Rıza (1452), Rıfat (1484), Rıfkı (1507), Ründi (1554), Seraci (1728), Suadi (1781), Saiyi (1829), Sinan (1884), Seyfi (1942).

MUHAFİZ

Seri (1749).

MUKABELECI

Zihni (1210), Sekuni (1833).

MUHASEBECİ

Hâlis (1013), Hati (1054), Zihni (1214), Ragıb (1316), Rahmi (1355), Refik (1520), Zühdi (1646).

MUKATA

Said (1798).

MUSAHHAF

Hazer (1045), Raci (1257).

MUTASARRIF

Raşid (1298), Raşid (1302), Said (1811).

MÜDERRİS

Hayrati (981), Hatemi (983), Hâlis (1007), Hürrem (1025), Hazāni (1029), Hüsrevvi (1037), Hazeri (1048), Deri (1162), Deri (1163), Deri (1166), Deri (1169), Devlet (1179), Zihni (1203), Zihni (1211), Rıfat (1228), Rıfat (1229), Rıfat (1233), Razi (1261), Razi (1263), Raşih (1286), Ramiz (1329), Rahmi (1360), Rami (1337), Ratib (1241), Recai (1243), Rahmi (1351), Rahmi (1356), Rahimi (1265), Rüşdi (1416), Rüşdi (1420), Rıfatı (1495), Rıfatı (1496), Refmi (1500), Rıfkı (1502), Refik (1524), Remzi (1540), Remzi (1542), Revsi (1562), Riyâzî (1592), Riyâzî (1596), Riyâzî (1598), Zülfeti (1616), Zeyni (1634), Zühdi (1642), Sebzi (1712), Seraci (1727), Saadeddin (1766), Suadi (1770), Suadi (1774), Suadi (1775), Said (1792), Said (1826), Selami (1843), Selim (1872), Sinan (1888), Sehili (1913), Seyyid (1928), Seyyida (1930), Seyyidi (1932), Samis (1948).

MÜDÜR

Saidi (1662) (Beytü'l Mal), Saadeddin (1767) (Kütüphane), Hâlid (1003) (Şube).

MÜFTÜ

Halus (1060), Ragıb (1321), Rakım (1328), Resmi (1376), Rüşdi (1398), Raşid (1428), Rıfati (1493), Zikri (1622), Serveri (1737), Suadi (1777), Said (1806).

MÜTERCİM

Hâlis (1012), Hâlis (1013), Zikri (1623), Sami (1704), Sami (1705).

NAATHAN

Saliki (1681).

NAZIR

Raşid (1436), (Dahiliye), Rıza (1447), (Adliye), Selam (1836), (Dava)

PADİŞAH

Selim (1865), Sinani (1893).

REİSÜ'L KÜTTAP

Ratib (1253), Raşid (1288).

SADRAZAM

Raşid (1426).

SAHAF

Rüşdi (1415).

SANCAK BEYİ

Hatmi (1021), Hüsrev (1032).

SİPAHİ

Harem (1027), Hatemi (986), Deliri (1175), Zikri (1194), Re'yi (1242), Rıza (1466), Zemni (1619), Sami (1698), Sebki (1716), Sehayi (1909), Siyahi (1920), Siyahi (1921).

TAKİYECİ

Haydari (975),.

TANBURI

Serîri (1740).

VAİZ

Raufi (1558), Saati (1663).

VALİ

Rıfat (1231), Raif (1244), Ratib (1252), Rasih (1274), Ragıb (1320), Rakım (1326), Rüşdi (1399), Rıza (1444), Refî‘ (1517), Zeyni (1635), Sami (1711), Seri (1753), Seri (1755).

VAKANÜVİS

Raşid (1287), Recai (1243), Rahmi (1349), Sami (1700).

YENİÇERİ

Re‘yi (1241), Ramiz (1335), Rüstemi (1262), Revsi (1565), Sahib (1660).

YENİÇERİ YAZICISI

Hüdāyi (1023), Rüşdi (1417).

II. BÖLÜM

METİN

MUKADDİME

Bugünkü ifâde ile “Dîvan Edebiyatı” unvân-ı umûmîsi altında toplanan dîvanların şâirleri ile dîvan tertîbine muvaffak olmayanların tercüme-i hallerini ihtivâ eden şuarâ tezkireleri muhtevâsını bir araya getirerek müntesin edebe bir hizmet olmak arzusıyla yazdığım bu nâciz eseri vücûda getirmek fikri çok zaman hatırımdan geçirdi, hatta bu fikrimi vâsıl-ı rahmet-i İlâhî olan muhibb-i azîzim üniversite kütüphânesi memurlarından Kalkandelenli Sabri Bey’e söyleyerek, bu işin kendileri tarafından yapılmasını ricâ etlemişdim.

Merhum o sıralarda yalnız üniversite kütüphânesinde dîvanları bulunan şâirlerin tercüme-i hallerini yazarak bir katalog ihtisâr etmekde olduğundan bu teklifim de pek yerinde olmuşdu.

Ancak fitraten pek mahviyetkâr olan merhum, mükerreren ve musırren vâki ricâlarım karşı hasbe’l-şen acze istinâd ederek türlü türlü sebebler ve tereddütler gösterip bu işi başa çıkaramayacağını dürr-i meyân etmekleriyle bu hususdaki arzum mümkün’l-husûl olamamışdı. Bu vecihle bir hayli zaman geçse de bendeki arzu geçmedi.

O zamanki düşüncem ne kadar şuarâ tezkiresi var ise muhtevâsını yek diğeriyle karşılaştırdıktan sonra bunlarla alâkalı diğer eserlerden noksanlarını ikmâl ve kıymet-i târihiyyeyi ifâde etmeyen tekellüfât-ı münşiyâtıyla yazılmış cümleleri kaldırarak herkesin gönül huzûruyla okuyabileceği bir tarzda sâde bir lîsân ile yazıp bir yerde cem itmek idi.

Müahhiran bu fikirden vazgeçerek daha fâideli olmak için muhtasar bir şekilde tercüme-i hallerini yazarak herhangi bir şâir hakkında ta’mîk-i tetkîkât edeceklere yardım arzusıyla me’haz gösterip yazmayı tensîb ve bu arzu ile iki sene evvel işe başlayıp “Tuhfe-i Nâilî” nâmını verdiğim bu külliyyâtı meydâna getirdim.

Şâirlerimizin tercüme-i hallerini kolaylıkla bulmak için yazılmış olan bu eser edebiyat ile iştikâl eden zevâtı çok vakit gâib edilmesine me’haz tahrîsi külfetinden kurtaracağı cehtiyle hüsn-i kabûle lâayk görüleceğine ümidvâr olduğumdan bu uğurda sarf ettiğim emeğin mahsulüne masrûf olduğu kanaatindeyim. Bu yolda yazılmış eserler muhtevâsını istifsâr edilmeyecek derecede mesâi sarfıyla bir yerde cem ederek erbâb-ı tetkîke kıymetli zamanlar kazandırdıktan başka bu hususdaki yorgunlukları da tahzîf etdim. Velez cüz’î bile olsa her hizmetin mükâfât-ı manevîyyesini görmek arzusu hâdiminin hakkı ve bu netîce ise her ferdin kudreti dâiresinde çalışmasını müeddî olacağı şüphesizdir. ümîd ederim ki bu hizmetim takdîr edilir ve tezkirenâme vesîle olur ve zâten maksad-ı asliyye de budur. 1 Cumâde’l-âhire 1368/ 31 Mart 1949.

Sâbık Hamedân Konsolosu
İnehanzâde Mehmed Nâil

971-ḤAYDAR : Ali Ḥaydar Bey, Bağdad valisi Mahmud Necib Paşazāde posta ve telgraf nazırı Ahmed Şükrü Bey'in oğludur. Dahiliye nezareti evrak müdiri. Mihaliçlı, H.1252, M.1832 tarihinde Mihaliç'da doğdu. Vefatı 16 Cemaziyelahir 1332 M.1913, Eyüp'te medfundur.

İlāhī büyü süñ büyü süñ büyük

Büyük lük yanında alır pek küçük

Keremine muhtā bāy ile gedā

Cānım olsun tañrım yolunda fedā

Son Asır Türk Şairleri 573, Osmanlı Müellifleri C.2, S.83.

972-ḤAYDAR : Ḥaydar Çelebi, Seferihisarlı, Şehzāde Cem'in defterdarı.

Āsitānında şehā cürm ü günāhım yok iken

Neden oldu 'acabā ben ulı şālmak uleye

Ḥaydarā 'ārif iseñ tevbe-i cām itme şaın

Şol işi işleme kim soñra peşīmān olasın

Hasan Çelebi 106, Latîfî 140, Sicill-i Osmânî c.2, s.259, Kāmûsu'l-A'lām c.3, s.2001.

973-ḤAYDAR : Ḥaydar Efendi, Trabzonlu, Kadı.

İñlerin tā şuba dek sen peyker-i meh-pāreden

Ağlarum ahama dek 'aşım gibi seyyāreden

atlu cānımdan uşandım acı acı ağlarum

Ayrı düşelden berü ol la'l-i şeker-pāreden

Ahdî 128.

974-ḤAYDAR : Ḥaydar Çelebi, Şehzāde Cem şairlerinden.

Çekmiş kılıcın ğamzelerin ƙan ide beñzer

Her laḥẓada biñ bī-dili bīcān ide beñzer.

Ƙurmuş ƙaşı yayını cefākeşlere dilber

‘Āşıklarının cānını ƙurbān ide beñzer

Sehî 96.

975-ḤAYDERĪ : Ḥayderī, İstanbullu, Takıyeci, onuncu asr-ı hicrī şairlerinden.

Şalınub cilverler eyler çemende yār gönlüñcek

Gümüşden serve dönmüş rāsetī dildār gönlüñcek

Humā-yı ‘aşƙ-ı pervāz ol gel ey cān murğ-ı tenden geç

‘Alāyıkdan mücerred ol yūri ƙayd-ı bedenden geç

Kāmûsu’l-A‘lām c.3, s.2003, Sicill-i Osmânî c.2, s.261, Ahdî 134, Hasan Çelebi 106.

976-ḤAYRET : Ḥayret Mehmed Efendi, Darendeli, Mısır valisi Mehmet Ali Paşa’nın divan katibi vefatı H.1240, M.1824, Mısır’da medfundur. Vefatı tarihini Osmanlı Müellifleri 1242 ve Arif Hikmet 1239 olarak göstermişlerdir.

Şevƙ-i la‘liñle yanar nūr-ı çerāğ-ı yāḳūt

Renk alur āteş-i rūyından ayağ-ı yāḳūt

Lāledir sañma anı şāh bahār-ı ḥüsnüñ

Ḥükm idüp şa‘şa‘dan ƙurdı otağ-ı yāḳūt

Fikr-i gül pūse-i rūyiñ ile gūyān olsam

Ṭarḥ olur safḥa-ı nezzāreye baġ-ı yāḳut

Döndi bir subḥ-ı lü'lü'ye sirişkim Ḥayret

Ḳaṭre-i ḥūn arasında serāġ-ı yāḳūt

Osmanlı Müellifleri c.2, s.144, Kâmûsu'l-A'lâm c.3, s.2004, Arif Hikmet 18, Sicill-i Osmânî c.2, s.263, Fatin 79.

977-ḤAYRET : Mehmed Ḥayret Efendi, İstanbullu, Divan-ı Hümayun katiplerinden, vefatı H.1242, M.1826. Fatih'de Çarşamba pazarında vâki' ḳabristanda medfundur. "Eyleye me'vâ behiştî, Ḥaḳ Mehmed Ḥayret'e" mısraı harf-i menḳût ile vefatı tarihidir.

Gülşen-i ḥüsnüñ güzîde bir gül-i ra'nāsıdır

Rûz u şeb feryād idenler bülbül-i şeydāsıdır

'Aks idelden leyle-i ḥüsni o mihriñ 'āleme

Kays-veş san cümle 'ālem 'āşık-ı şeydāsıdır.

Rind-i meyḥārı saḳıñ zemm etme ey māh-ı münîr

Mest iden ḥālḳ ı o şūḥuñ bāde-i ḥamrāsıdır

Sicill-i Osmânî c.2, s.263, Fatin 80.

978-ḤAYRET : Mehmed Bahāüddin Ḥayret Efendi, Hacı Hasan Aġa'nın oġludur. Atinalı, H.1264, M.1848 tarihinde Atina'da doğdu. Vefatı 14 Şevval 1314 M.1896, Merkez Efendi ḳabristanında medfundur. Osmanlı Müellifleri vefatı tarihini 1331 göstermesi yanlışır.

Bilmedi dünyā beni dünyāyı da ben bilmedim

Bilmezem ben mi garîbim bu dünyā mı garîb

Bunca gezdim bulmadım gönlümce bir şeydā daḫi

Qaldı dil dāru’ş-şifā-yı ‘aşqda hālā ğarīb

Son Asır Türk Şairleri 577, Osmanlı Müellifleri c.2, s.155.

979-ḤAYRET: Şeyh Ḥayret Efendi, Antep’te Uz Bey Tekyesi Şeyhi.

Arif Hikmet 18.

980-ḤAYRETİ : Mehmed Ḥayreti Çelebi, Yeñice Vardarî, Â‘mâ Ḥayreti, Yusuf Sineçâk’ın biraderi, vefatı H.941, M.1534, Yenice Vardar’da medfundur. “Ḥayretî âh devrden göçdi” mısraı vefatın tarhidir. Vefatı tarihinin Keşfü’z-Zunûn’un eski tab’ında 909 ve Mecelle’de 944 olarak göstermesi yanlıştır.

Kılma aġyāre havāle ġamze-i gammāzıñı

Olur olmaz zāġa salma dostum şehbāzıñı

Oldı sīnem gibi rāzım perdesi yüz yerde çāk

Ey felek bu perdeden söyletmeye luṭfet rāzıñ

Beñzetmiş uzun kāmēt-i dil-cūsına yārüñ

Başında kavağ yeli eşer daġı çeñaruñ

Ey Ḥāce ders-i ‘aşkı baġs ü cidāl sığmaz

’Ālem dilindedir bu bunda suāl sığmaz

Ne Süleymāna esīriz ne Süleymān kıluyuz

Kimse bilmez bizi biz şāh-ı kerīmiñ kıluyuz

Ḥan olayın āsitānıñda dīdem güldi dedi

Akıbet tez gönderirsiñ señ benim damānım

Sicill-i Osmânî c.2, s.263, Keşfü’z-Zunûn Zeyli eski tab‘ı c.1, s.509, ve yeni tab‘ı c.1, s.786, Kâmûsu’l-A‘lâm c.3, s. 2004, Kafzâde 42, Ahdî 126, Âşık Çelebi 130, Beyânî 65, Riyâzî 51, Alî Tarihi 185, Hasan Çelebi 106, Sehî 126, Latîfî 141, Mecelle 193, Osmanlı Müellifleri c.1, s.80.

Divanı, Kemankeş Emir Hoca Kütüphanesi’nde, Selim Ağa Kütüphanesi’nde numara 449

“	Emiri, Manzum Eserler Kısımında	Millet Kütüphanesi’nde	122
“	“ “ “ “ “ “	“ “ “	123
“	“ “ “ “ “ “	“ “ “	124
“	Fatih Kütüphanesi’nde	“	3809
“	Lala İsmail Ağa Kütüphanesi’nde	Murad Molla Kütüphanesi’nde“	437
“	“ “ “ “	“ “ “	438
“	Üniversite Kütüphanesi’nde	“	615
“	“ “	“	668
“	“ “	“	782

981-HAYRETİ : Mehmed Efendi, Bursalı, müderris, vefatı H.1039, M.1629 Bursa’da medfundur. Mucib ile Seyyid Rıza 1035 tarihinde vefat ettiğini yazmışlardır.

Reh-ı ‘âşkında kıdum başımı cânım kaldı

Luţfet ey ğamze-i dilber anı da bir yola kı

Hâneme gel deyü kıtdum dâmen-i yâri hele

Ey dil-i bîçâre sa’y it kıtduğuñ âsân gele

Şakâyk-ı Şeyhi c.1, s.103, Sicill-i Osmânî c.2, s.263 ve c.4, s.154, Mucib 9, Seyyid Rıza 31.

982-HÂTEM : Akovalızâde Şeyh Ahmed Hatem Efendi, Divan katibi Akovalı Osman Şehdi Efendi’nin oğludur. Yenişehir Fenerli, vefatı H. 1168 M. 1754, Yenişehir Fener’de medfundur. Yenişehir Fenerli Baki’nin “Resûl-i Ekrem Ahmed Efendi hemm civâr olsun” mısraı vefatına tarihtir. Râmiz ve Sicill’in vefatını

1171 diye yazmaları yanlışır, Râmiz Akovalı ve Mecelle Moralı olduğunu yazıyorlar ve yine Mecelle, mahlas noktasız olarak “Hâtem” iken H ile Hâtem yazılması galebe etmiştir diyor, Keşfü’z-Zunûn Zeylinin de vefatı 1171 göstermesi ve Mekke’de medfun demesi doğru değildir.

Göñüller her biri bir vecîle meftûnuñ olmuştır

Dil-i zârım çerâğ-ı tārîz-ı gûnâgûnuñ olmuştır

Tekellûf bir-ţaraf ma‘lûmuñ olsun ey şacı Leylâ

Seniñ biñ cânla Hâtem kuluñ Mecnûnuñ olmuştır

Ṭarîk-i Hâkda her giz hâkı-pâ-yı ehl-i imânız

Ne şūfîyiz ne şeyhiz ehli sūnnet bir müselmânız

Divanı, Emiri, Manzum Eserler Kısımında, Millet Kütüphanesi’nde numara 125

“	Mahirşâh Sulţân	Hüsrev Paşa Kütüphanesi’nde	“	373
“	Üniversite Kütüphanesi’nde		“	381
“	“	“	“	394
“	“	“	“	1274
“	“	“	“	2823
“	“	“	“	2825
“	“	“	“	2882

Sicill-i Osmânî c.2, s.263 ve c.3, s.178, Ramiz 80, Fatin 80, Tuhfe-i Hattatin 95, Osmanlı Müellifleri c.2, s.166, Kâmûsu’l-A‘lâm c.3, s.2007, Mecelle 110, 177, Vasıf Tarihi c.1, s.276, Keşfü’z-Zunûn Zeyli 500.

983-HÂTEMİ VEYA ABDURRAHİM : Muaviyezâde Abdurrahim Hâtemi Çelebi bin Ali bin Muaviye bin yâr Ali bin Zeyneddin Siyavuş Divrikî, Amasyalı, silsile-i nesebi Ebû İshak Kazeruni’ye müntehidir, H.860 M.1455 tarihinde doğdu. Müderris, hafız, vefatı Şaban 922 M.1516, Eyüp’te türbe civarında medfundur.

Gözlerim oldu münevver ol sevâd nameden

Tez terini tütüyâ saçmış meğer cânân aña

Çāk olan dest-i cefâ ile garîbânımdır

Etmeseñ har-ı gam ve miḥnette dāmânımdır

Tuhfe-i Hattâtîn 249, Âşık Çelebi 354, Hasan Çelebi 107, Beyânî 26, Sehî 27, Kafzâde 43, Riyâzî 52, Osmanlı Müellifleri c.1, s. 355, Mecelle 193 ve 403, Kâmûsu'l-A'lâm c.3, s.2007, Şakâyık-ı Mecdî 308, Latîfî 238, Sicill-i Osmânî c.3, s.31.

984-HATÎ : Salih Hatemi Efendi, Çorumlu, Kadı, vefatı H.973, M.1565.

Sicill-i Osmânî c.3, s.200.

985-HATÎ : Mustafa Hatemi Paşa, Caferi Paşa'nın oğludur, Maraş beylerbeyi, vefatı H.983, M.1578.

Sicill-i Osmânî c.4 s.377.

986-HÂTEMÎ VEYA MÂTEMÎ : İbrahim Bey bin Zaim Dîvânî Mahmud Çelebi bin sancak beyi Mehmed Bey, Edirneli, Sipahi, Turan Çelebi defterdarı, Sultân Selim-i Sâni bendelerinden, vefatı H.1004 M.1595 Edirne'de medfundur. Mamazâde Hadi'nin "Hatemi'ye tövbe vü tevfiikle irdi ecel, Nola ki târiḥ olursa ana Duhtem-i bî-bedel" beyti vefatına târiḥdir, vefatı tarihi olan "Hatem-i bî -bedel" cümlesinden "bedel" kelimesinin adedi olan 36 rakamı "Hatem" kelimesinin mecmuı olan 1040 adedinden çıkarılacaktır. Âlî'nin vefatı tarihini 1005 göstermesi Kâmûsu'l-A'lâm'ın Berguslu demesi yanlıştır.

İrişür meñzîl-i maḫsûdına âheste giden

Tîz reftâr olanıñ pâyine dâmen dolaşır

Şîvesinden tıramaz bir dem ayağ üste yâr

Tâze şahuñ yine kendüye olur mîvesi bâr

Qan bulaşsa kesicek başım cânân eline

Reşk ider anuñ o dem pençe-i mercân eline

Mey-i rengîn me‘ânî kadehidir bu gazel

Hâtemî varsa yâraşur şeh-i devrân eline

Osmanlı Müellifleri c.2, s.163, Sicill-i Osmânî c.2, s.264, Kâmûsu’l-A‘lâm c.3, s.2008, Keşfü’z-Zunûn’un eski tab’ı c.1, s.509, ve yeni tab’ı c.1, s.786, Ahdî 140, Seyyid Rıza 32, Kafzâde 43, Riyâzî 53, Âlî 288, Âşık Çelebi 357, Hasan Çelebi 110, Mecelle 193, Enîsü’l-Müsâmirîn 73.

987-HOCA ÇELEBİ VEYA EBU’S-SUUD : Şeyh Yavsizâde Mehmed Ebu’s-Suud Efendi bin Şeyh Muhyiddin Mehmed Yavsi bin Mustafa el-‘Îmâdî, Şeyhu’l İslam, 7 Safer 897 M.1491 veya 17 Safer 896 M.1490 tarihinde İstanbul civarında Müderris köyünde doğdu, vefatı 5 Cemaziyelevvel 982 M.1574, Eyüp’te mektebi haziresinde medfundur. “Kad intekaleu’l Mevlâ Ebu’s-Suud” ve “Mate ferdü’s-zamân Mevlânâ” cümleleri vefatına tarihtir, Lügat-ı Tarihiyye ve Kâmûsu’l-A‘lâm ismini Ahmed Ebu’s-Suud diye yazmışlardır.

Ey ecel bâlla îmân ver baña kılma ‘acele

Şoñ nefes düş olâ şâyed gözüm ol bî-bedele

Yoluña harc ideyim naqd-ı hayât elde iken

Ki geçer fırsat ‘ömr-i güzerân girmez ele

Çalb-i meyyâlim elinden nice idem yâ Râb kim

Görücek âb-ı revân gibi açar her güzele

Yine sevdâ-zede-i zülf-i siyehkâr oldım

Yine bir olmayacak derde giriftâr oldım

Lügat-ı Tarihiyye ve Coğrafiyye c.1, s.59, Kâmûsu’l-A‘lâm c.1, s.722 ve c.3, s.2063, Sehî 30, Hasan Çelebi 118, Beyânî 29, Ravzatü’l-Meşâyih 23, Ebu’s-Suud maddesine bak, numara 16.

988-HOCA FAKÎH : Hoca Fakîh, Konyalı.

Söyle ey gözleri âhû kimiñ ağında idiñ

Gelmediñ yatmağa şeb kimiñ otağında idiñ

Ser-firaz itmiş öziñi kim hem kâse idiñ

Leb-i fikâr eylemiş anıñ ki kucağında idiñ

Sehî 65.

989-ĤĀDİM :

Ĥādim, Şirāzî, vefatı H.1230 M.1814, Bağdad’da medfundur.

Mekû cānā ki ‘İsā-rāst tāk ü mehr ber terkeş

Tū hem bālā kadem be-güzār ü çetr-i huyiş ber terkeş

Arif Hikmet 19.

990-ĤĀDİMÎ : Pirizāde Hasan Ĥādimî, Bağdadlı.

Sevdā-yı ser-i zülfüñ dīvānesidür gönüm

Şem‘-i meh-i ruhsāruñ pervānesidür gönüm

Ahdî 149.

991-HĀKĀNÎ : Mehmed Bey, Sadrazam Ayas Mehmed Paşazāde Mahmud Bey’in oğludur. Hâceğān-ı divan-ı hümayundan nazım-ı Hilye, vefatı H.1015 M.1202, Edirne kapısında Mihrimah Sultān Camii haziresinde medfundur. “ Hakani Bey uqbāya göçdi” ve “ İltifat-ı bekā” cümleleri vefatına tarihidir. Ayvansarayı’nin Ayas Paşa’nın kerimezādesi demesi yanlıştır.

Baħr-i efkare dalıp çekme emek

Nükte-i çün u çerādan el çek

Kesmiş atmıştır ānı etme cedel

Tiğ-ı la yūs’el ‘ammā yef’al

Fark olmaz oldu lem‘a-i ruhsârdan yüzün

Añlanmaz oldu şîve-i güftârdan sözün

Divanı, Emiri, Türkçe Manzum Eserler Kısımında, Millet Kütüphanesi’nde numara 127

“ “ “ “ “ “ “ “ “ 128\1

“ Üniversite Kütüphanesi’nde “ 2843

Osmanlı Müellifleri c.2 s.163, Sicill-i Osmânî c.1 s.447 ve c.2 s.264, Beyani 23, Keşfü’z-Zunûn eski tabı c.1 s.509 ve yeni tabı c.1 s.786, Kâmûsu’l-A‘lâm c.3 s.2012, Seyyid Rıza 33, Eslâf c.2 s.12, Kafzâde 43, Riyazi 53, Hadikatü’l-Cevami‘ c.1 s.24, Mecelle 194, Vefeyât-ı Ayvansarayı 146.

992-HÂKÎ : Hâkî Mehmed Şâh, Hattat, Âşık Çelebi ’nin biraderi. Vefatı H.946 M.1539.

Göz kızardup girmişem bir çeşm-i âhû ‘aşkına

Çeşm-i hun-bârım görüb sanmañ beni sahîb-remed

Âşık Çelebi 358, Hasan Çelebi 111, Mecelle 194, Kâmûsu’l-A‘lâm c.3 s.2013, Mecelle 194.

993-HÂKÎ : Hâkî Mehmed Çelebi, İstanbullu, mühtedi, vefatı 1078 M.1667.

Şâh-ı iklîm-i risaletdir mu‘azzam pâdişâh

Nâzenîn-i Rabb-ı izzet bende-i hâss-ı İlâh

Hâk-pây olmayan bulmaz Cenâb-ı Haqq’a râh

Anınçün hâlk olupdur nüh-felek şems ile mâh

Men ol Cibrîl-i pervâzım ki refref hem-‘inânımdır

O mürğ-i kudsiyem ki kûşe-i ‘arş âşiyânımdır

Menem ol pâdişâh-ı mülk-i bezm-i üns-i kurbü'l-kurb

Harîm-i sîne lâhût-ı ezelden hânümânımdır

Tövbe itdi bâdeye Hâkî talaka şart idüp

Boş olur şimden gerü ağzına alsa ger kadeh

Şeyhi c.1, s.746, Osmanlı Müellifleri c.2, s.43, Sicill-i Osmânî c.2,s.264, Şafâyi 129, Belig 16, Güldeste 352.

994-HÂKÎ : Mehmed Hâkî Efendi, Kilisli, hâcegenden, defterdar mektubcusı, vefatı H.1172, M.1758. Vefatı tarihini Ramiz'de 1171 ve Mecelle'de Zilhicce 1179 olarak yazılıdır, İsfehanlı ise de Rehalı diye meşhur olduğu Sicill'de yazılıdır, Mecelle'de Rehalı diyor.

Sadrâzam Koca Râgıb Paşa'ya verdiği kıta

Kerem-i muķâta'asın gerçi fevt-i Hâtemden

Kalub mezâdda bir kimse olmayub ṯalib

Kimiñ nukûd-ı aķâyâsı var anı olacak

Meğer Cenâb-ı şadâret penâh ola Râgıb

1161 tarihinde inşası hitâm bulan defterhaneye söylediği tarih

Ziver-i beyt-i şeref pâdişeh-i devrânîñ

Zıll-i âşâr-ı hümayûnı cihâna memdûd

Fikr-i şāhanesi iğmārına der-i dünyānîñ

Oldı hayrâtı aķâyâsı gibi nā-ma'dûd

Arif Hikmet 19, Kâmûsu'l-A'lâm c.3, s.2013, Sicill-i Osmânî c.2, s.265, Fatin 80, Ramiz 81, Mecelle 194.

995-HÂKÎ : Emin Hâki Bey, Hüdâyi Mahmud Efendi türbedarı Hafız Hasan Avni Efendi'nin oğludur, İstanbullu, Mevlevî, defterhane ketebesinden, 20 Rebiul evvel 1307 M.1889 tarihinde İstanbul'da doğdu, vefatı 23 Receb 1339, M. 1920, Üsküdar'da Bandırmalı Tekyesi'nde medfundur. Üsküdarlı Tal'at Bey'in "Ref'-i yed itdim semâya söyledim târîhini, Rûh-ı Hâkî 'âlem-i eflâk mesken eyledi" beyti vefatına tarihtir.

Gelmediñ mev'id-i telakkîye

Bekledim muzdârib şikeste-emel

Gelmediñ nev-bahâr-ı 'ömrümde

Acı lûtfen de sonbahârıma gel

Son Asır Türk Şairleri 510.

996- HÂKÎ : Hâkî-i Kastamoni, Sultân Bayezid-i sâni zamanında vefat etti.

Ey murâd-ı mü'min ü tersâ mu'în-i merd ü zen

ẖudretüñdür taşu geh mercân u geh mermer düzen

Ey çâre-i bî-çâregân rahm eyle ben bî-çâreye

Senden ki çâre olmaya dahî ne çâre çâreye

Kerem ehli makâmıdur bu şadr

Bu ululuk ya bî-şehâ nic'olur

Gel begüm señ vezâreti baña vir

Beni medh eyle gör 'atâ nic'olur

Latifi 143, Hasan Çelebi 110, Sicill-i Osmânî c.2, s.264, Kâmûsu'l-A'lâm c.3, s.2013, Mecelle 194.

997- HÂKÎ : Yusuf Hâkî Efendi, Üsküplü, Sultân Beyazid-i sâni devrinde vefat etti.

Melâmet çekmezem hergiz ki hicrân ber-kemâl eyler

Ki her nesne kemâl olsa felek anı zevâl eyler

N'ola cellâd ise ğamzeñ esirgemez mi insânı

Göricek kâfir esirger ğarîblikde müselmânı

Hasan Çelebi 110, Sehî 105, Latifî 144, Sicill-i Osmânî c.2, s.266, Mecelle 194, Kâmûsu'l-A'lâm c.3, s.2013.

998-HÂKÎ : Enderunlu Kilarî Hâkî Çelebi, Kanûni Sultân Süleymân devri şairlerinden,

Vaqtidir nâralarınñ aña nedir tabl ile kıos

Qanı Keyhüsrev ü Dârâ yâ qanı Keykâvüs

Olamadı kılıcıñdan ecel-i Zâl halâs

Bulamadı mürşâk-ı mevte devâ Calinos

Tayyarzâde Atâ Tarihi c.4, s.117.

999-HÂKÎ : Hâkî Mustafa Efendi, Tireli, Sultân Mahmud-ı evvel devri şairlerinden, Mecelle ve Kâmûsu'l-A'lâm Gelibolulu olduğunu yazıyorlar.

Qaşlarınñ üstündedir ğaliñ gören ey meh-cebîn

Bâl açup pervâz ider şaň Sidre'den Rûhu'l-Emîn

Hasan Çelebi 111, Kâmûsu'l-A'lâm c.3, s.2013, Osmanlı Müellifleri c.2, s.166, Sicill-i Osmânî c.2, s.264, Mecelle 194.

1000-HÂLİD : Hâlid Efendi, Diyarbakırlı, H.1131, M.1718 tarihinde vefat etti, Diyarbakır'da medfundur.

Olmâz naşîb çeşm-i neki perver-i vücûd

Hâb-ı 'ademde ide meĝer seyr-i bâĝımız

İtdiñ vücūdı serme-i çeşm-i ‘adem henüz

Rāh-ı talepde olmadı Hālid ferāgımız

Tezkire-i Amed yazma nüsha 28, basma nüsha 258.

1001-HĀLĪD : Ziyaeddin Hālid Efendi, Süleymaniyeli, Hālidi Tarikatı şeyhlerinden, vefatı 1242 M.1826, Şam’da medfundur.

Osmanlı Müellifleri c.1, s.66.

1002-HĀLĪD : Yenişehirizāde Hālid Eyüp Bey, İzmirli, vefatı 28 Şevval 1319 M.1901, Beykoz kapısında medfundur.

Zemīne mihr ü nücūma semāya nazīr olan

Cihet cihet görüyor başka levha başka nukūş

Deniz gehī görünür pek laţīf ü ruḥ-perver

Gehi bir āfete beñzer ider de ḳalatm ü hurūş

Vakıtā ki bahār-ı behcet-āsār

Nāzān nāzān olur nümūdār

Güller açılır şabāhatinden

Revnaḳ saçılır leţāfetinden

Son Asır Türk Şairleri 515.

1003-HĀLĪD : Hasan Hālid Efendi, zabtiye yüzbaşlarından ve Rufai Şeyhlerinden Salih Ağa’nın oğludur, İstanbullu, Edirne askeri levazım üçüncü şube müdiri, Edirne mevlevihanesi mesnevihanı H.1261 M.1845 tarihinde İstanbul’da doğdu, vefatı 7 Şaban 1324 M.1906 Edirne’de Muradiye Camii civarındaki ḳabristanda medfundur.

‘Arz etmek eğer ister isem dildeki rāzı
Hāmem tutuşur şerh idemez sūz u güdāzı

Şūfī idemez ḥall-i rumūzāt-ı ḥaḳīḳat
Yoktur kütüb-i medresede dildeki yazı

Meydeki keyfiyet-i teşvīşi idrāk eyleriz
Nāle-i neyle gönül mülküñ tarāb-nāk eyleriz

Neşve-yāb-ı cām-ı feyz-i Mevlevīyiz tā-ebed
Nūş-ı meyle gūş-ı neyle raḳs-ı bī-bāk eyleriz
Osmanlı Müellifleri c.2, s.170, Son Asır Türk Şairleri 516.

1004-HĀLĪD : Hālid Efendi, muallim İbiş Efendi’nin oğludur, Silivri, H.1226, M.1811 tarihinde Silivri’de doğdu.

Bu dem ‘aşkıñ cefāsın çektiğimden öyle āh itdim
Taḥammül itmeyüp ruḥsārına yārıñ nigāh itdim

Giriftār oldım ey Hālid belā-yı hecr-i dildāre
Dü-çeşmim ḳan döker bilmem ‘aceb ben ne günāh itdim
Kāmûsu’l-A‘lām c.3, s.2015, Fatin 81.

1005-HĀLĪD : Hālid Fahri Bey, doktor miralay Mehmed Fahri Paşa’nın oğludur. İstanbullu, muallim, H.1307 M.1889 tarihinde İstanbulda doğdu.

Bu gece bayram gecesi
İşidilmiyorsa bir davul sesi

Yalnız misiñ ninem ocak başında

Oğluñ bir kahramān bu genç yaşında

Son Asır Türk Şairleri 518.

1006-HĀLİS : Mehmed Hālis Efendi, Kasımpaşalı, Kadı, Sadrazam Bıyıklı Mustafa Paşa imamı, vefatı 14 Rebiulahir 1121 M.1709, Medine’de medfundur. Şafāyi’nin vefatı tarihini 1120 göstermesi yanlıştır.

Bād teşrîfine yārîñ ki peyām-āver olur

Ruḥ-ı Cem bezm-i meye sākî-i cām-āver olur

Çeşmi sehv ile nevāziş ide uşşākı hemān

Ġamzesi kaçd-ı dil ü cāna sihām-āver olur

Sen şafā kesb idegör ye’s ile Hālis yoksa

Kāmı nā-kām bilenler nice kām-āver olur

Divanı, Emiri, Türkçe manzum eserler kısmında, Millet Kütüphanesin’de numara 129.

Şakāyık-ı Şeyhi c.2, s.391, Mecmua-i Şuara 131, Salim 235, Şafāyi 138, Belig 17.

1007-HĀLİS : İbrahim Efendi, Belgradlı, müderris, vefatı H.1160 M.1747.

1008-HĀLİS : Ahmed Hālis Efendi, Şeyh-i Mevlevi Sakip Mustafa dedenin oğludur. Kütahya Mevlevihanesi Şeyhi, vefatı Ramazan 1191 M.1777, Kütahya Mevlevihanesi’nde Çelebi Erguvan Türbesi yanında medfundur. Şeyh-i Mevlevi Galip dedenin “Şeş cihetten gelir āvāz-ı teessüf Galib, Nakd-ı Hālis gibi Ahmed Dede çıktı elden” tamiyeli beyti vefatına tarihtir.

Gören kūyında cūş-ı mevci giryem yem kıyās eyler

O gül-ruḥsār ise mānend-i şeb-nem nem kıyās eyler

Fatin 81, Sicill-i Osmānî c.2, s.62, 268, Kāmûsu’l-A‘lām c.3, s.2018, Esrar Dede 92.

1009-HĀLİS : İsmail Hālis Dede, Mevlevi, Galata Mevlevihanesi şeyhbaşı, vefatı H.1213, M.1798.

Sicill-i Osmânî c.3, s.615.

1010-HĀLİS : Mirzāde Abdussettar Hālis, Buhārālî, vefatı 19 Şevval 1052 M.1836, Şeyh Vefa haziresinde medfundur.

Arif Hikmet 19.

1011-HĀLİS : Şeyh Abdurrahim Hālis, Şeyh Ahmed Talebani oğludur. Şeyh Mahmud Talebani sulalesinden, Kerküklü, Kerkük'te Kadiri Tekyesi şeyhi, H.1212, M.1797 tarihinde Kerkük'te doğdu, vefatı H.1275, M.1858, Kerkük'te Kadiri Tekyesi'nde medfundur.

‘Aşk olup rûz-ı ezelden sâķî-i peymānemiz

‘Ālemi ğavġāya salmış nāra-ı mestānemiz

’Ālem-i cānda şarāb-ı vaşldan mest olmuşuz

Sırr-ı vaĥdetdir hemîşe bāde-i meyĥānemiz

Āteş-i ‘āşkıñ furûzān olsa ‘āşık nār olur

Her zamān gördükçe ‘āşık gözlerin ĥumār olur

Son Asır Türk Şairleri 522, Osmanlı Müellifleri c.1, s.131, Keşfü’z-Zunûn Zeyli 500.

1012-HĀLİS : Yusuf Hālis Efendi, Tahir Ömerzādelerinden ve şair Enderunlu Fazılın akrabasıdır. Bab-ı Ali tercüme odasında Arabi mütercimi, H.1220, M.1805 tarihinde İstanbulda doğdu. Vefatı 28 Şaban 1300 M.1882, Eyüp'te medfundur.

Bülbül-misāl gül yüzüñi andım ağladım

Mānend-i ğonce kanlara boyandım ağladım

Bir şem‘-i meclis oldım o cānāna dün gece

Tā şubḥ olunca ḥālîmi hep yandım ağladım

Son Asır Türk Şairleri 524, Sicill-i Osmânî c.2, s.269, Fatin 82, Osmanlı Müellifleri c.2, s.169.

1013-HÂLÎS : İbrahim Adem Hâlis Efendi, Binbaşı Hasan Bey’in oğludur, Divanhane muhasebecisi, 10 Rebiulevvel 1269 M.1852 tarihinde Ankara’da doğdu, vefatı 2 Receb 1335 M.1916, Eyüp’te İmaret karşısındaki kabristanda medfundur.

Vaşfına yazsam gazeller gerçi nā-ma‘dūd olur

Nār-ı ḥasret parlayup gittikce āhım dūd olur

‘Arz-ı ḥācet eylemek mümkün mi āyā zātına

Ḥāl-i ruḥsārın görünce ‘āşıkın bî-hūd olur

Son Asır Türk Şairleri 528.

1014-HÂLÎS : Molla Salih, Buhārālî, 1234 tarihinde ber-ḥayāt idi.

Arif Hikmet 19.

1015-HÂLÎS : Hocaẓāde Abdulmecid Hâlis Efendi, Selim-i evvel hocası, Berkili Ataullah Atayî Ahmed Efendi’nin oğludur, Temaşvar defterdarı, vefatı H.996, M.1587 “Kodı bu kevnî Hâlis öldi” mısraı vefatı tarihidir. Vefatı tarihini Keşfü’z-Zunûn’un 950 ve Sicill-i Osmânî’nin 979 göstermesi yanlıştır.

Derdim ki bir bahāne ile seyredem yüzün

Hiç bulmadım bahāne o gonca dehāna ben

Ṭuğra bakamaz yüzüne ol Kā‘be-i cānî

‘Āşık gibi ditrer yüreği kıble-nümānî

Açıldı ‘ālem gül gibi esdi nesīm şubḥ-dem

Cüş eyleyüp bülbül gibi muṭrib-i sūrūd it dīdem

‘Aceb mi Hâliş dil-teng olup dâyim açılmazsa

Açılmaz söylemez bir gönca-ı ra‘nâdadır gönlüm

Kâmûsu’l-A‘lâm c.3, s.2018, Keşfü’z-Zunûn eski tab’ı c.1, s.509, ve yeni tab’ı c.1, s.786, Sicill-i Osmânî c.3, s.307 ve 475, Hasan Çelebi 111, Kafzâde 43, Beyânî 26, Riyâzî 54, Keşfü’z-Zunûn Zeyli 500.

1016-HEVÂNÎ VEYA TEVFİK : Enderunlu Hattat Mustafa Tevfik Efendi, Ahmed Efendi’nin oğludur, Tevfik maddesine bak numara 564.

1017-ĞĖĖERĖ VEYA ALĖ : Açikkadıoğlu ĖĖĖerĖ Ali Efendi, Manastırlı, Kara Karye kadısı, Manastırlı Vahyi’nin biraderi, vefatı 972, M.1564, Kara Karye’de medfundur. “HaverĖ geÇdi beğâya” cümlesi vefatına tarihtir.

Yaşum revân olup aÇar Ėamuñla âb gibi

AĞardı ağlamakdan gözlerüm Ėabâb gibi

Yaralandım nice kez ma‘reke-i ‘aşķıñda

DâĖi Ėapıñda şehâ olmadı tımâr baña

Añladum çeşmi ne fettân idüğün Ėaşından

Bilinür rehzen olan niteki yoldaşından

Latîfî 144, Ahdî 138, Sicill-i Osmânî c.2, s.270 ve c.4, s.606, Keşfü’z-Zunûn eski tab’ı c.1, s.509 ve yeni tab’ı c.1, s.787, Mecelle 195, Beyânî 26, Hasan Çelebi 111, Kafzâde 43, Âşık Çelebi 358, Riyâzî 54, Ali 186.

1018-ĞĖĖERĖ : ĖĖĖeri-i Acem.

Dârem zi-intizârı tû ey serv-i sımber

Pây-i derûn-ı Ėâne vü pay-i bĖrûn-ı der

Ahdî 147.

1019-HATMÎ : Salih Hatmî Efendi, Çorlulu, kadı, vefatı H.970, M.1562.

Öğmeñüz bübüli ‘âşık deyü yanımda benim

Bildiğim kuşdur uçurmañ baña ol leffâfı

Kendi gözüm yaşıyla döner bir değer benim

Çarh-ı felekde kimseye nevbet-i değirmenim

Mecelle 196.

1020-HÂTEMÎ : Abdurrahim Çelebi, Semandirekli, divan katibi, vefatı H.1029, M.1619, Kudüs’te medfundur.

Yalnız saña değildir cevri-i devr-i rûzgâr

Açlığından ey gönül deryâ köpük kuşmağdadır

Mucib 11.

1021-HATMÎ : Enderunlu Mustafa Hatmî Bey, Sulţân Selim-i sâni lalası Serdar Cafer Paşa’nın oğludur. Sancak beyi, hattat.

Mihr-i hüsnüñden seniñ nûr almasa ger âfitâb

‘Âlemi baştan başa etmezdi münevver âfitâb

Cennet-i küyüñde yâriñ cilverler kılmah için

Hatmiyâ tâvûs-veş takındı şehper âfitâb

Ey cephe-i münîri olan âfitâb-ı maḥş

‘Uşşâka ğam şebinde yüzi mâhtâb-ı maḥş

Âşık Çelebi 361, Hasan Çelebi 112, Ahdî 70, Mecelle 196, Ata Tarihi c.4 s.132, Kâmûsu’l-A‘lâm c.3, s.2022.

1022-ḤÜDAYİ : Şeyh Salih Dede, Muğlalı, Muğla Mevlevihanesi şeyhi, şeyh-i Mevlevi Şāhidî İbrahim Dede'nin pederidir, H.785, M.1383 tarihinde Muğla'da doğdu. Vefatı H.885, M.1480, Muğla'da medfundur.

‘Aşka bağlandı gönül benden çeküp el n’eyleyem

Bende çün rāzī olur bendinden āzād olmasun

Şormazam esrār-ı ‘aşkın müşkilinden zāhide

Çünkü şākird olmamış bu fende üstād olmasun

Ey dil isterseñ eğer kāmīl ola noqşānuñ

Sikkesi altına gir Ḥazret-i Mevlānānuñ

Esrar Dede 90, Osmanlı Müellifleri c.2, s.159, Kāmûsu’l-A‘lām c.3, s.2027, Vefeyat-i Ayvansarayı 139.

1023-ḤÜDĀYİ : Okçuzāde Mustafa Ḥüdāyi Bey, İstanbullu, Yaya başı, Yeniçeri yazıcısı, vefatı H.978 M.1570, Ḥüdāyi'nin “Mekke rā didi vü Ḥüdāyi cān-döde” mısraı vefatı tarihidir. Mekke'de medfundur.

Kiminiñ bāğın ser-sebz idüp kimiñ verir sele

Değildir bir qarara ḥālī bu gerdūnda dolabıñ

Alıp ḥançer ele ol māhpāre

Gelür meydāna ḥalkı yara yara

Ḥāk-i tenümi yile virüp rāh-ı yārda

Bir toz koparmayınca komañ rüzgārda

Mey-i telḥ içdim idi çāre şanup derd ü gama

Yârsız oldığıçün acısı çıktı depeme

Divanı, Emiri, Türkçe Manzum Aşırlar Kısımında, Millet Kütüphanesi'nde numara 508.

Keşfü'z-Zunûn eski tab'ı c.1, s.510, ve yeni tab'ı c.1, s.787, Âşık Çelebi 361, Kâmûsu'l-A'lâm c.3, s.2027, Ali Tarihi 1187, Hasan Çelebi 113, Beyânî 27, Sicill-i Osmânî c.2, s.270, Kafzâde 44, Ahdî 144, Latîfî 144, Riyâzî 55.

1024-ĞÜDÂYÎ : Enderunlu Kenan Ğüdâyî Bey, Ğânûni Sulţân Süleyman'ın lalası, Sulţân Beyazıd-ı sâni kölelerinden.

Sulţân Beyazıd-ı sâni kerimesi Hüma Sulţân'ın yaptırdığı camiye tarihi

Yapdı bu camii Hümâ Sulţân

Bint-i İskender-i zamân ol mâh

Hâk kabul ide gösterüp dîdâr

Ğıla mahşerde şefkat ânâ İlâh

Didi anıñ Ğüdâyî târiğhin

Mescîd-i ümmet-i Resulullâh 912

Atâ Tarihi c.4, s.107, Sicill-i Osmânî c.4, s.83.

1025-ĞÜRREM VEYA CEMÂLÎ : Ğürrem el Cemâli bin Mehmed Süleymân el Karamânî, Aksaraylı, müderris, Cemâleddin Aksarayî sülalesinden, vefatı H.970, M.1562, İstanbul'da medfundur.

Cemâlî maddesine bak numara 635.

1026-ĞÜRREM : Mirza Fethullâh Mirza Abdullâh'ın oğludur, Senendüçlü, Kürdistanlı vefatı H.1238, M.1822, Senedüç'te medfundur.

Arif Hikmet 20.

1027-ĞÜRREM : Sipahiler Ağasızâde Ğürrem Paşa, Enderunlu, Şerbetçi başı, Sulţân Osman-i sâni devri şairlerinden.

Zibâidin kaşıñdır beyt-i evvel

Celî hattıyla yazmış kâtip anı

Ḥattı lâ‘liñ ānın itmeme için

Gübâr ile yazılmış beyt-i şâni

Yediği darbe-i endûh u ğamı kendi bilür

Ṭablîñ âvâzesi her çend ırakdan hoşdur

‘İyş ü ‘işretleri dünyâda bu devletlilerin

Ḳurı bir tañtanâdır cümle mâlı boştur

Tayyarzâde Atâ Tarihi c.4, s.139, Kafzâde 44

1028-ḤÜRREMÎ : Ḥürremî Bağdādî, Tezkiretü’ş-Şuara Müellifi Ahdî’nin akrabasından.

Ne sır var bâtınında bilmezem kim meclis-i meyde

Düşer erbâb-ı meclis mest olup ammâ sebû düşmez

Dime kim dil-berde ancağ kâmet-i bâlâ gerek

Ḳâmet-i bâlâsı gibi her yiri a‘lâ gerek

Minnet Ḥudâ’ya ḥâsıl idüp devr-i kāmumuz

Ḳan yutdurur ‘adûlara şurb-i müdāmumuz

Ahdî 139.

1029-HAZÂNÎ : Mustafa Hazāni Efendi, Sofyalı, müderris, vefatı Rebiulevvel 979, M.1571.

Bu misafirhāneden göçseñ gerek lākīn heñüz

Naısdır eyyāmımız bir sūd-i sā‘at bekleriz

Hasan Çelebi 113, Âşık Çelebi 362, Kafzāde 44, Şakayık-ı Nevizāde 157, Sicill-i Osmānî c.4, s.376, Kāmûsu’l-A‘lām c.3, s.2038.

1030-HAZÂNÎ VEYA ESİRÎ VEYA EFLATUN : Eflatun, Şirvanlı, el-Eflatun’a bak numara 176.

1031-ĤÜSREV : Şeyhü’l İslam Molla Ĥüsrev Mehmed bin Feramez bin Ali, Tokatlı, vefatı H.885, M.1480, Bursa’da medresesinde medfundur. “Māte reīsul-ulemā” cümlesi vefatı tarihidir. Bazı eserlerde pederi Feramez’in Fıransa umerasından bir mühtedi olduğu yazılı ise de kendisinin telifi olan “Dürer ve Gürer” tercümesi hatimesinde “Ene’l-fakir Mehmed bin Feramüz bin Ali” diye yazdığına göre Müselmanzāde olduğu meydandadır.

Yeşiller giydiğince tūtī-i gūyāya beñzersiñ

Siyāh-püş olduğıñca Kā‘be-i ulyāyaya beñzersiñ

Bu çeşmim çeşm-sārınıñ renk ‘aceb ĥūnīn aķar yaşı

Meğer var ise ol aynıñ belā tağındadır başı

Âşık Çelebi 363, Hasan Çelebi 113, Eslāf c.1, s.100, Kafzāde 101, Şakayık-ı Muhbedi 135, Beyānî 27, Güldeste 258, Osmanlı Müellifleri c.1, s.292, Devmetel Meşayih 8.

1032-ĤÜSREV : Karagöz Beyzāde Ĥüsrev Bey, Karagöz Bey’in oğludur, Deli Ĥüsrev, İstanbullu, Sancak Beyi, Şam dizdarı, vefatı H.1004, M.1595, “Ĥüsrev cinānı cān ide” cümlesi vefatına tarihidir.

Bu dehr-i dehşet-ābādıñ geçüb cām-ı şafāsından

Çevirdim yüzümi āyīne-i ‘ālem-nümāsından

Yeşiller giydiğince tūtī-i gūyāya beñzersiñ

Siyeh-püş olduğıñca sen şeb-i yeldāya beñzersiñ

Zindān olursa nolā bugün başıma cihān

Pāzāra çıkaydı bugün ol Yūsuf-ı zamān

Keşfü’z-Zunûn eski tab’ı c.1, s.510 ve yeni tab’ı c.1, s.787, Kâmûsu’l-A‘lâm c.3, s.2043, Seyyid Rıza 34, Sicill-i Osmânî c.2, s.274, Kafzâde 44, Riyâzî 55, Ali Tarihi 288, Hasan Çelebi 115.

1033-ĞÜSREV : Mehmed Ğüsrev Bey, dergāh-ı āli kapıcı başlarından Halil İbrahim Ağa’nın oğlunun oğludur. Validesi Mısır valisi Mehmed Ali Paşa’nın kızı Nazlıhandır. Dıramalı, Mısır defterdarı, H.1249 M.1833 tarihinde vefat etti.Mısır’da Mam Şafii Türbesi civarındaki kabristanda medfundur.

Aña üftādedir ħalk ‘āşık-ı ra‘nāyı bilmez ol

Daha pek-nā-reside tıfldır dünyāyı bilmez ol

Oturmuş pister-i nāz üzre istiğnā serîrinde

Ser-i kūyında olan āh u vāveylāyı bilmez ol

Fatin 83, Kâmûsu’l-A‘lâm c.3, s.2043, Sicill-i Osmânî c.2, s.275.

1034-ĞÜSREV : Mehmed Ali Ğüsrev Han, Senendic ħakimi Emanullah Han’ın oğludur, Senendic ħakimi İran şāhı Fetihali Şāh’ın damadı, vefatı H.1250, M.1834.

Arif Hikmet 20.

1035-ĞÜSREV : Ğüsrev Çelebi Efendi, Kadı Paşa’nın oğludur. Konya Mevlevihanesi Şeyhi, Sultān Süleyman Kānūni devrinde vefat etti, Konya Mevlevihanesi’nde medfundur.

Ğıble-i rū-yı niyāz cān-ı ‘ademdir gönül

Mağşād-ı şāhra nūrdan dü-‘ālemdir gönül

Def-i zinkār-ı meh ü mā eyleyelden Ğüsrev ağa

Mazhār-ı feyzi cemāl ism-i a‘zāmdır gönül

Esrar Dede 84.

1036-ĞÜSREV : Mehmed Ğüsrev Efendi, Adanalı, Vüzera divan katibi, Adana’da medfundur.

Ğāk-i kademim sāye-i zülfünde yerim var

Üftādeyim ammā o kadar bāl u perrim var

Dün gice seniñ ağzını pek çok aramışlar

Ğüsrev’e hele dīvāne demişler ğaberim var

Kâmûsu’l-A‘lâm c.3, s.2043, Sicill-i Osmânî c.2, s.275, Fatin 82.

1037-ĞÜSREVVİ VEYA MUSTAFA : Ğüsrevzāde Mustafa Efendi bin Mehmed Çelebi Fatıma Hanım Bint-i Mollla Ğüsrev, İpekli veya İstanbullu, müderris, Ramazan 940 M.1533 tarihinde İpek’de doğdu. Vefatı Cemaziyelevvel 1000 M.1591, Bursa’da Molla Ğüsrev Medresesi’nde medfundur. Seyyid Rıza’nın vefatı tarihini 1001 göstermesi yanlıştır, Nevizāde Akşehir’de medfundur diyor.

Yanıña alub raķtbi eylediñ seyr-i çemen

Yanıña kılur mı ey servi sehî seyr eyle sen

Ğarażım mülk-i beķā idi ādemi rāhından

Ugrayub şehr-i vücūda oyalandım kıldım

Ğül-i maķşūda el irmez açılmaz ğonca-i ümmîd

Nice ğandān olasın kim göñülde ğārğarım var

Şakayık-ı Nevizāde 316, Katip Çelebi tezkiresi c.1, s.5, Hasan Çelebi 114, Kâmûsu’l-A‘lâm c.3, s.2046, Sicill-i Osmânî c.2, s.273, Âşık Çelebi 363, Kafzāde 44, Güldeste 462, Beyânî 27, Riyâzî 56, Mecelle 198, Ahdî 143, Seyyid Rıza 34, Osmanlı Müellifleri c.1, s.294.

1038-ĞÜSREVVİ : Ğüsrev, Bursalı.

Ğüsnuñe rūĥ-ı muşavver lebūñe cān dirler

La’l-i cān-baĥşuñ içün çeşme-i ğayvān dirler

Naẓm idelden berü evşāfuñı ey ḥüsn-i ḥasen
Cümle vaşşāf-ı cihān Ḥüsrev'e Ḥassān dirler

Bir dem ölürüz varmazsın kūy-ı nigāra
Bilmem nic'olur ḥālimiz ey dil vara vara
Ahdî 145.

1039-HİSÂLÎ : Hüseyin Hıṣālî, Peşteli, vefatı H.1062, M.1651, Peşte'de medfundur.

Ḥamdü-li'llāh ki dilā tāsî'dir dīvānıñ
'Āşiri daḥi olup cilve-ger inşāallāh

Oldı beşyüz gazeli her birinin bî-kem ü kast
Şubḥa-veş elden ele devreder inşāallāh

Divanı, Emiri, Türkiye Manzum Eserler Kısımında, Millet Kütüphanesi'nde numara 130.

Osmanlı Müellifleri c.2, s.165.

1040-ḤİŞÂLÎ : Hıṣālî Efendi, İnebahtlı, İnebahtı Hisarı kethudası.

Tā ki sen serv-i hevā-baḥşa hevā-dār oldım
Münis olup ğam ile ğuşşa ile yār oldım

Ṭa'n-ı a'dā vü raḳīb ile dil-fikār oldım
Ḥāşılı cān u dilimden daḥi bî-zār oldım

Düşeli ‘aşkıña günden güne bīmār oldım

Allāh Allāh ne ‘aceb derde giriftār oldım

Ahdî 141.

1041-HASŪMÎ : Hasūmî, Dutkaryeli.

Divanı, Hacı Mahmud Efendi Kütüphanesi’nde, Süleymaniye Kütüphanesi’nde numara 5294.

Divanı, Üniversite Kütüphanesi’nde numara 506.

Arif Hikmet 20.

1042-HIZIR : Hızır Paşa, Süleymān Şāh-ı Germiyani’nin oğludur. Mevlevî, vefatı H.750, M.1349.

‘Āşıkān ber deret āşüfte sergerdānend

Ne zî to rûy bi pîçend u ne sergerdānend

Heves-i Hızır hemînest ki ez hāk-i deret

Heme ‘ömreş zû diger heme rûzeş anend

Esrar Dede Tezkiresi 83.

1043-HIZIR : Hızır Bey Çelebi, Sivrihisar Kadısı Celaleddin Efendi’nin oğludur. Sivrihisarlı, İlin İstanbul Kadısı, Hoca Nasreddin Efendi’nin kerimezâdesidir. Vefatı 863 M.1458 Zeyrek’te Necatî Bey’in medfun olduğu tekyede medfundur. “ La zale aleyhi Rahmeduh” cümlesi vefatı tarihidir, Eyüp’te medfun olduğuna dair bazı me’hazlarda görülen rivayet doğru değildir. Ebced hesabıyla tarih söylenen senenin mucidi olduğunu rivayet etmekte ise de doğru değildir.

Kıl lâle şöhetini ki çağındadır daği

Var gül müsâfirine ki bâğındadır daği

Virmiş şabâ benefşeye peyām-ı zülfi-yâr

Ol ‘izzetüñ hevâsı damâğındadır daği

Osmanlı Müellifleri c.1, s.290, Lügat-ı Tarihiyye ve Coğrafiyye c.3, s.119, Şakayık-ı Mecdi 111, Kâmûsu'l-A'lâm c.3, s.2047, Eslâf c.1, s.20, Sicill-i Osmânî c.2, s.277, Beyânî 28, Hasan Çelebi 115, Sehî 39, Esrar Dede 88, Vefeyat-ı Ayvansarayî 172.

1044-ĞIZIR VEYA ĞANDÎ : Şeyh Ğızır Ğandî Dede, Lefkoşalı, Kıbrıs Mevlevihanesi Şeyhi, vefatı H.1140, M.1727, Lefkoşa'da medfundur. Lefkoşalı Hazer Dede denmekle mağruftur.

Ğoyma ayağı bir dem elüñden ki iş budur

Nüş-ı şarâb-ı nâb ide gör Cem-meniş budur

‘Arz eyle gâh bedriñi gâhi hilâliñi

Mâhım felekde vâdi-i tarz-ı reviş budur

Ağyâre mûnis oldı o vahşî ğazâlümüz

Âhır şikâr olur göresiñ gösteriş budur

Cevre taħammül eyle meded-i vaşl-ı yârda

Ğandî raķîbe âfet-i cân serzeniş budur

Esrar Dede 94, Sicill-i Osmânî c.2 s.310, Kâmûsu'l-A'lâm c.3, s.2061, Fatin 86, Mecelle 205, Şafâyi 137, Salim 238.

1045-ĞIZIR : Hacı Ğızır, Kürd Ğızır, sah haf, vefatı H.1262, M.1845.

Olalı zâhirde cism-i nâ-tuvân vuzâr-ı ‘aşķ

Ğoğdı burc-ı ķalbime ğurşîd-i pîr envâr-ı ‘aşķ

Âķif-i beytü'l-ulûma peyrev oldım Ğızriyâ

Hazretiyle nola itsem dâimâ ğüftâr-ı ‘aşķ

Kâmûsu'l-A'lâm c.3,s.2049, Sicill-i Osmânî c.2s.280, Arif Hikmet 21, Fatin 84.7

1046-ĞIZRI : Ğizrî Bey, Yenihisarlı (Rumeli Hisarlı) bir demircinin oğludur. İstanbul kadılığı mahkemesinde katip, vefatı H.954 M.1547, Sicill'in vefatı tarihini 850 yazması doğru değildir. Osmanlı Müellifleri 989 tarihinde nazım edilmiş “ Ğb-ı hayât” isminde Köprülü Kütüphanesi'nde bir kitabı olduğunu yazıyorsa da Ğızır Bey'in vefatı tarihine göre bu rivayet yanlıştır.

Resen-i zülf-i dilāvîzi ucundan cānbāz

Rîsmān üstüne çıkısa şelāvāt ile yürür

Zenehdānın dil kim olmuşdı

Ğaṭṭ-ı dil-dar geldi Ğufr irişdi

Osmanlı Müellifleri c.2, s.162, Kâmûsu'l-A'lâm c.3, s.2049, Sicill-i Osmânî c.2s.278, Hasan Çelebi 116, Âşık Çelebi 364, Riyâzî 56, Kafzâde 146.

1047-ĞIZIR VEYA BUHARİ : Ahmed Paşa-zāde Ğızır Bey, Bursa müftüsü Ahmed Paşa bin Ğızır Bey'in oğludur. Vefatı H.923, M.1517 veya 924 M.1518 der Bursa'da Zeyniye Tekyesine karîb ve yol üstünde medfundur. Kâmûsu'l-A'lâm'ın vefatı tarihini 914 yazması yanlıştır. Âşık Çelebi bu zāt için “Akraba mezididir ve mahlası Buhari'dir” diyor.

Anuñ ki 'izāruñ gibi bir verd-i teri var

Bülbül gibi her laḫza figān itse yeri var

Ger Ğicāb olur ise ṭal'at-ı cānāna tenüm

Bir avuç ḫāk nedür ki ḫala gözümde benüm

Dil yanar şem' gibi sîne ṭolı naḫş-ı nigār

Şanki fānūs-ı ḫayāl örtüsidür pîrehenüm

Latîfi 145, Güldeste 463, Hasan Çelebi 115, Sicill-i Osmânî c.1s.196 ve c.2, s.278, Şakayık-ı Mecdi 197, Kafzâde 45, Beyânî 28, Kâmûsu'l-A'lâm c.3, s.2047, Riyâzî 56, Mecelle 199, Âşık Çelebi 364.

1048-HIZRÎ : Tepegöz Hızır Efendi, Edirneli, müderris, Merhāba Efendi damadı, vefatı H.970 M.1562, Edirne’de medfundur.

Kaşd-ı dil ol zülf-i anber fâmedir

Bir kalendaridir ki ‘azm-ı şamadır

Kirpiğim dil macerāsın yazmağa

Kâtib-i çeşmim elinde hâmedir

Şakayık-ı Nevizāde 37, Hasan Çelebi 116, Beyânî 28, Sicill-i Osmânî c.2 s.278, Kâmûsu’l-A‘lâm c.3, s.2048, Enîsü’l Mûsamirîn 73.

1049-HIZRÎ : Hızri Çelebi, Amasyalı, Kânûni Sulţân Süleymân devrinde vefat etmiştir.

Eşküm içre rûy-ı zerdüm ey gül-i hoşdur hemân

Şuya düşmiş bir huzân yaprağına beñzer bî-gümân

Râz-dâr olur eğerçi yâra yâr

Saña senden gayrı olmaz râz-dâr

Dilâ sır şaklamak ‘âkıllerüñdür

Anı keşf eylemek câhillerüñdür

Olur ahmaqlaruñ kalbi dilinde

Kalur ‘âkıllerüñ sırrı dilinde

Kâmûsu’l-A‘lâm c.3, s.2049, Latîfî 146, Hasan Çelebi 117.

1050-HIZRÎ : Şeyh Hızri, Elbasanlı.

Āteş-i ‘aşk olmadın âşâr-ı hâk mı görünür

Derd ü miñnet çekmeden envâr-ı hâk mı görünür

Ger bize kâlû belâdan kısmet-i ‘aşk olmasa

Zâhidâ hiç zühd ile esrâr-ı hâk mı görünür

Sânî 28.

1051-HATAYÎ : Hatayi Çelebi, Midillili.

Āh kim hasret ile gözlerimi bürüdi yaş

Yine kan oldu kara bāğrımın üstündeki baş

Beni ‘aşkın şanma eyledi ‘âlemlere fâş

Sen şalın eller ile ben başam bağıma taş

Sehî 135.

1052-HATĀYÎ : Şâh İsmail Safevi bin Şeyh Haydar bin Şeyh Cüneyd bin Şeyh İbrahim bin Hoca Ali. İran Hükümdarı, H.892 M.1486 tarihinde doğdu, vefatı H.930 M.1523 Erdebil’de pederi yanında medfundur. “Şâh-ı cihân gerd cihân rā vedâ” mısraı vefatı tarihidir.

Ben ol bāz-ı humā şaydım bu ‘âlem murğ-ı zârında

Nice anķā gibi yavru uçurdum âşiyânımda

Ben ol cambāz-ı ser-bāzem felek farkındadır kāmım

Nice Hāllāc-ı Manşûrî yürütdüm rîsmānımda

Keşfü’z-Zunûn eski tab’ı c.1, s.510 ve yeni tab’ı c.1, s.788, Kâmûsu’l-A‘lâm c.2, s.951, Kafzâde 45.

1053-HATTÎ VEYA MUSTAFA : Ammarzâde Mustafa Hattî Efendi, Ammarzâde Mehmed Ağa’nın oğludur, Kastamonulu, defterdar-ı şıkkı sâni, reisü’l kütta, H.1100 M.1688 tarihinde Kastamonu’da doğdu, vefatı 18 Ramazan 1162

M.1748, Eyüp Türbesi'nin bostan iskelesi tarafında olan kapı civarında medfundur, Rahmi'nin "Göçdi reis-i sabık olā mukim-i cennet" mısraı vefatına tarihtir. Fatin'in vefatı tarihini 1155 göstermesi ve Fındıklı'da Perizât Hatun zaviyesi karşısındaki kabristanda medfundur demesi doğru değildir. Orada medfun olan Zuhali Hattî Mustafa Efendi'dir.

Temâşâ it nişân-ı hükümünü seyretmek isterseñ

Medâr-ı zabt-ı ins ü cin olân mühr-i Süleymânı

Fatin 84, Kâmûsu'l-A'lâm c.3, s.2050, Sicill-i Osmânî c.4, s.429, Halifetü'l Rüesa 66

1054-HATAYÎ : Mustafa Hatayî Efendi, Rehalı "Urfa" muhasebeci evvel, vefatı H.1174 M.1760, Fındıklı'da "Hatuni Mücdî" denmekle ma'ruf, Arap Ahmed Paşa zevcesi Perizâde Hatun mescidi karşısında vaki ve keşif Cafer Efendi'nin olduğu kabristana defnedilmiştir. Bu kabristan tevsi' tarik sebebiyle muahharan kaldırılarak bin oğlu kabristanına nakledilmiştir. Vefatına Müstakimzâde "İstirhat cenan 1174" cümlesini düşmüştür. Tercüme-i halini yazan tezkire sahibi Ramiz Efendi tahtirinde vefatı tarihini yazı ile 1174 gösterdiği halde vefatına tarih olarak söylediği "Balıbedaha bu du'a tarihtir, Adni mesken ide Hâtayî Mustafa" beyti iki noksân ile 1172 çıkıyor.

Sicill-i Osmânî c.2, s.280, Hadikatül Cevâmî c.2, s.78, Ramiz 83, Mecelle 200, Fatin 84.

1055-ĤUFFÎ : Ĥufâf Ĥuffî, Edirneli, Fatih devri şairlerinden.

Fitneden gerçi anıñ ĥâlî dahî ĥâlî değıl

Lik cân ü dil alan gözleridir ĥâlî değıl

Zülfüne şâne urma gül boynuña çok vebâl olur

Kim nice cân ü dîl düşüp ayâğa pâyımâl olur

Dirseñ ki keder bulmaya âyîne-i ĥüsnüñ

Ağlatma sehâ 'aşkıñı eylesün âh

Keşfü'z-Zunûn eski tab'ı c.1, s.510, yeni tab'ı c.1, s.788, Hasan Çelebi 117, Sehî 66, Kafzâde 45, Latîfî 148, Kâmûsu'l-A'lâm c.3, s.2052, Enîsü'l Müsamirîn 73.

1056-ḤULDÎ : Mustafa Ḥuldî Efendi, Bursalı Sultân Orhan İmareti şeyhi, H.1078 M.1667 tarihinde Bursa’da doğdu. Vefatı H.1138 M.1725 Pınar başında Mevlevihane sırasında medfundur.Sicill ve Safayi’nin gösterdikleri doğum ve ölüm tarihleri yanlıştır.

Gönlüm yine bir serukda yâr olayım der

Ezâda iken derde giriftâr olayım der

Şimdi yeñi başdan yine dîvânelik ister

Aşüfte ser ter-i terar olayım der

Göster cemâliñi diyü yalvarma dil-bere

Ey dil hâzer kim saña o yüzden sitem gelür

Çık bir keñâra zevrağ-ı cām-ı şarâb ile

Def’-i gubâr eyle gönül seyr-i âb ile

Kāmüsü’l-Âlam c.3 s.2053, Sicill-i Osmânî c.2 s.281 Fatin 85 Belîğ 17, Salim 236, Şafâyi 136 Gülzâr-ı Ârifân 367.

1057-HALÎDÎ : Hâlidî Çelebi, Bakkal Ali Efendi’nin oğludur. Antepli.

Arif Hikmet 21

1058-HALEFÎ VEYA HALEF : Şeyh Mehmed Halef Efendi, İstanbulludur. Kâ’be Tekye Şeyhi, Vefatı H.1179 M.1765. Bir gazi’nin oğludur. Sicill’in vefatı tarihini 1176 gösetrmesi yanlıştır

Râmiz 84, Sicill-i Osmânî c.2 s 281, Vefeyât-ı Ayvansarâyî 170, 4872 Numaraya bak

1059-ḤULÛSÎ

Burnaz Hasan Ḥulûsi Ağâ, Fındıklılı, Sultân Ahmed-i salis zamanında Enderunda Kiler-i Hassadan Çırağ olmuştur. Râmiz Tezkiresi kenarında “Kendi kalemiyle fakirde olan taḥrîratında nakam çıktık deyü yazar “ diye bir kayıt vardır,

Vefatı H.1141 M.1728 Edirne kapısı haziresinde medfundur. “Hasanı eyleye hanende-yi adnân Allâh “ mısraı vefatına tarihtir, naat.

Ey güruh-ı enbîyâ vü aşfiyânîñ akdemi

Hażret-i Haqq’ıñ habîbi müeselîniñ a’lemi

Her ne deñlü mücrim ise kendi abdiñdir Hülûsi

Kıl şefâ‘at aña ey esrâr-ı Haqq’ıñ mahremi

Ramiz Tezkiresi 85,Vefeyât-ı Ayvansarâyî 106.

1060-HULÛSÎ : Derunizâde Şeyh Mehmed Hülûsi Efendi, Şeyh Derunizâde Mehmed Efendi’nin oğludur Üstürumceli, Üstürumce Müftüsü, vefatı H.1167 M.1753.

Şehâ hunrîz-i ğamzeñ zahmı bî-mâr olândan şor

Perîşân hâtırı dilbeste-i dildâr olândan şor

Hülûsî remzi çokdur nusha-ı ‘aşkıñ haqîkatde

O terkîbiñ beyânın vâkıf-ı esrâr olândan şor

Divanı, Hüdâyi Tekyesi Kütüphanesi’nde, Salim Ağa Kütüphanesin numara 9

Osmanlı Müellifleri c. 1 s.66

1061-HÂLÛS : İsmail Hâlûs Dede, İstanbullu, Mevlevî, Galata Mevlevihanesi Aşçıbaşı, Vefatı H.1220 M.1805

Bulınca ‘arz-ı hâle ol şeh-i bî-dâdı bir yerde

Beni bir yerde bulmuşlar dil-i nâ-şadı bir yerde

Yıkılsa gitse de ‘aşık ser-i kūyından ayrılmaz

Bilür tutmaz temel kalb-i harâb-âbâdı bir yerde

Gehī zülfüñde geh çāh-ı zenaḥdānında āh eyler

Rehā bulmaz Ḥulūş'ıñ hiç dil-i āzādı bir yerde

Kāmûsu'l-A'lâm c.3 s.2054, Sicill-i Osmânî c.2 s.281, c.3 s.615, Esrar Dede 95 Fatin 85

1062-ḤULŪSİ : Toptanoğlu Şaban Ḥulūsi Bey, Mustafa Paşa'nın oğludur H.1189 M.1775 tarihinde İşkodrada Akçe Hisar'da doğdu. Vefatı H:1249 M.1833,Akçe Hisar'da metfundur.

Āşık olsa vāşl-ı dilber hem ağlar hem güler

Mevsim-i hicrānı zikreyler hem ağlar hem güler

Zevk u şevķiñ geçtiğiñ fikritmemek ķābil değıl

Olsa da insān şeh-i kişver hem ağlar hem güler

Son Asır Türk Şairleri 258.

1063-ḤĀLŪS : Cerrāh Kāsım Paşazāde Zahid Ahmed Ḥālūs Bey Enderunlu, Sulṭān Mehmed-i rabi' asrı şairlerinden İstanbullu Cerrah Kasım Paşanın oğludur.

Cenābiñ rehber-i 'aşķ-ı Ḥudādır yā Rasūlallāh

Cihāna ṭal'atıñ maḥż-ı ziyādır yā Rasūlallāh

Ḥulūsī cānını biñ şerm ile ķārbāne 'arz itdi

Yoluñda olsa biñ cānı fedādır ya Rasūlallāh

Tayyarzāde Atā Tarihi c.4 s.200, Şafāyi 135, Salim 238.

1064-ḤULŪS : Ḥulūs Efendi, Yenipazarlı "Üsküpde" Bağdat Kısam askerisi.

Şiddetle bād-ı āhum çok esdi gerçi ey dil

Olmadı baña bir dem ol nev-nihāl mā'il

Çeşm-i a‘dādan hāzer kıl gülistānda her zamān

Țırma gel cān bostanda bitmez ey serv-i revān

Ahdî 148

1065-ḤULŪS : Şey Ḥulūs Efendi, Temyazei mısırî hulefasından.

Mecelle 201.

1066-ḤULŪS VEYA HAFİ VEYA YESARİ : Hasim Ḥulūs Efendi, şiirinde Menfî ve Yâri mahlaslarını da kullanmış olan bu zâtın mahiyetine dair tezkirelerde ve vefayat kitaplarında hiçbir kayıt ve malumat yoktur. Divanında yazılı olan bir tercümesinden 1306 senesi hayatda olduğu anlaşılmıştır.

Divanı, Emiri Efendi, Manzum eserler kısmında, Millet Kütüphanesi’nde numara 132.

Divanından alındı.

1067-ḤALİFE : Ḥalîfe Çelebi, Diyarbakırlı, muallim, Vefatı H.980 M. 1572, Diyarbakırda medfundur.

Ser-i zülfüñ sevâdı kim mehi ruhsâre yaştanmış

‘Aceb ebr-i siyehder mihr-i pür envâre yaştanmış

Seni şüretgr-i cebhe göreli elden şalüb hâme

Ḥaḫâdan şüret-i bî-cān gibi dīvâre yaştanmış

Meh-i nev sañma gökte küşe-i na‘l-i semendiñdir

Uçup cevlāngehiñden gitdip divâre yaştanmış

Leb açup söylese ol gül çemende gonce-femlerle

‘Aceb mi goncenüñ ḫasretten ağzı Țolsa demlerle

Ahdî 143 Tezkire-i Amed yazma nüsha 28

1068-ḤALİL : ḤalİL Bey, Sadrazam Çandarlı Kara ḤalİL Hayreddin Paşa ihfadından Nişancı İsa Paşa'nın oğludur. Pudin defterdarı, Sultān Orhan lalası, vefatı H.976 M.1568.

Sicill-i Osmânî c2 s.284

1069-ḤALİL : Ruscuklu, H.1134 M.1721 tarihinde vefat etti.

Göñül o yâr-ı işveye mâil ne fâide

Olmadı baña püseye kâil ne fâide

Ėarķ oldu felek dil-i yemm-i ruhsâr-ı dilbere

Gerçi görüñdi hâtı çü sahil ne fâide

Fatin 86

1070-ḤALİL : ḤalİL Edip Bey Bursalı, Meclis-i Mârif başkatibi, vefatı H.1330 M.1911, Eyüp'te metfumdur. Mekteb-Hanlı manzumesinden.

Mektep ki Mehd-i nâzıdır efkâr-ı hikmetiñ

Her lâhza mültecâsıdır iķbâl ü izzetiñ

Mektepdır eñ güzidesi ezvâķ u nüzhetiñ

Mektepdır afitâb-ı cihân-ı sa'âdetiñ

Osmanlı Müellifleri c.2 s.89.

1071-ḤALİL : ḤalİL Efendi, Kadı ḤalİL Efendi denmekle mauruftur. Elmalılı.

Neşve-i mül ġam-zidây-ı şîşe-i dildir baña

Lehçe-i güftâr-ı vaħdet vaħy-i nâzildir baña

Naķş-ı nâsütiyyeden ber-ceste-i evc-i dilüm

Kenger-i evvân-ı atlas nîm menzildür baña

Da‘vī-i ‘aşkda ne hācet müftī-i ālūdeye
 Levh-i mahfūz-ı hıred tayy-ı mesāi‘idir baña

Şaykal-ı tevḥīd ile dil-sāde olmaḡdur ġaraz
 Nūş-ı dārū-yı ma‘ārif semm-i ḡatildir baña

Çeşm-i rüşendür tülū‘-ı şubḡ-ı vaḡdetden Ḥalīl
 Āfitāb-ı ‘ālem-ārā zıll-ı zā‘ildir baña

Beliğ 17

1072-ḤALİLİ

Şeyh Ḥalīlī Diyarbakırlı “Fırakname-i Ḥalīlī” Nazımı, vefatı H.890 M.1485. İznik’de medfundur, Sicill, isminin İbrahim olduğunu ve İznik’de bir zaviye yaparak vefatına kadar onda sakin itdüğünü yazıyor.

Firāknameden

Didüm ey nāme-i ferḡunde-aḡter
 Çü sensüñ bir hümā-yı ‘anbarīn per

Birūnuñ mazḡhar-ı envār-ı eşvāḡ
 Derūnuñ maḡzen-i esrār-ı ‘uşşāḡ

Ol ki sīmin elleri ‘āşıḡlarıñ ḡanındadır
 Göñlümün cemiyeti zülf-i perīşānındadır

Gözleriñ bir ğamzede fetḥ itdi dil iķlemini
 Şimdi ķaşd-ı ben garīb-i üftādeniñ cānındadır

Ben ki derviş olmuşam şāh-ı cihāndan fāriğim
 Bende-i sultān-ı ‘āşķım ın ü añdan fāriğim

Şöhretinden tezden geķmişim dünyā-yı fānīniñ tamām
 Bī-nişāni bulmuşum nām u nişāndan fāriğim

‘Āşķ-ı ḥāķ-bīn sürer diār zevķin dāīma
 Zahid-i hod-bīn oturmuş guşsa-ı ferdā ķeker

Yazma Tezkire-i Amed 29 ve basma nüsha 277, Osmanlı Müellifleri c.2 s.159
 Hasan Ćelebi 117 Latīfī 147, Sehī 64, Āşķ Ćelebi 366, Beyānī 29, Sicilli Osmānī c.2
 s.284 Kāmūsü’l-Ālam c3 s.2060 Mecelle 202.

1073- ḤALİLİ : Ḥalīl bin Mehmed Efendi, Rumeli kazaskeri, vefatı H.918
 M.1512.

Mecelle 202.

1074- ḤALİLİ : İbrahim Ḥalīlī Paşa bin Köķe Mehmed Paşa bin Arnavud
 Mustafa Paşa, İşkodralı, İşkodra valisi, vefatı H.1223 M.1808, İşkodra’da Kurşunlu
 Camii hazyesinde medfundur.

Ey şabā benden cüdā düştü nigārım ķandedir
 Bir peyāmıñ var mı āyā gülizārım ķandedir

Ṭoğmadan şubḥ-ı vişāl erdi yazıķ şām firāk
 Dostlar bilmem benim şubḥ u nehārım ķandedir
 Son Asır Türk Şairleri 520.

1075- HALİLİ : Halil-i Zerd, Sarı Halil denmekle meşhurdur, Kānūni Sulṭān Süleymān devrinde vefat etti, Mekke’de medfundur. Bursalı, Ata Tarihi’nde Sulṭān Murad-ı sālis devri şairlerinden dimesi yanlıştır.

‘Āşıkā dilerubamı eksik olur

Ehl-i derde belā mı eksik olur

Ben ölürsem belā ile ey dil

Yāre bir mübtelāmı eksik olur

Nār-ı ‘aşkınla tā derūn-ı dil yanar tennūr olur

Pertev-i mihr-i ruḡuñla ser-te-ser ten nūr olur

Sicill-i Osmānî c.2, s.285, Osmanlı Müellifleri c.2, s.162, Latîfî 148, Beyânî 29, Âşık Çelebi 360, Hasan Çelebi 117, Kāmûsu’l-A‘lām c.3, s.2060, Riyâzî 56, Kafzâde 45, Mecelle 202, Tayyarzâde Atâ Tarihi c.4, s.137.

1076- HALİLİ : Halilî, Mağmakü, Qazvinîli, “Mağma Basım Ali”

Gird-i kûy-ı sâķî-yi kevşer be-ser gerdîdeem

Tütyā ez ḡāk-i pāyeş kerde bîḡad dîdeem

Ahdî 146.

1077- HALİLİ : İbrahim Halil Bey, Horasanlı.

Görüp aġyārını fil-ḡāl elimi göğsüm urdum

Değil ta‘zîm için ḡançerleri zaḡmın nihān itdim

Kafzâde 45.

1078-ḤUMĀRÎ : Ḥumārî, Diyarbakırlı, takriben H.930 M.1523 tarihinde Diyarbakır’da doğdu. Vefatı H.1000 M.1591.

Bulmadı bûy-ı vefādan bir eşer zülfünde

Nice yıldur ki bu sevdāda yeler bād-ı şabā

Meğer firdevs-i kūyuñda o bālā qamtıñ görmüş
Ki ref' itmez kıyāmet kopsa şermden başıñ tūbā

Şol qadar medh-i cemālūñ eyledüm gülşende kim
Bübüli şāh-ı gül üzre aldı bu hayretle heāb

Qadd-i la'liñ añub ney iñler ü mey her zamān aqlar
Ġam zūlf ü ruḥuñla cenk iñler şem' qan aqlar

Ġam-ı la'l-ı leb ile zār u giryān oldıgım görse
Ḥumār-ı bezm içinde muṭrıb iñler 'āşıkān aqlar

Ahdî, Tezkire-i Amed yazma nüsha 30, ve basma nüsha 292.

1079-ḤANDĀN : Ḥandān, Diyarbakırlı veya Buhārālı, “Şāh Ḥandān jūlide Mūy” Lakabıyla meşhur idi Seyyid İmādeddin Nesimi'nin biraderidir, vefatı H.830, M.1426.

Biraderi Seyyid Nesimi'ye gönderdiği Nasihatnamesinden.

Gel bu sırrı kimseye fāş eyleme

Ḥān-ı ḥāsı 'āmiye eş eyleme

Şu'le-i nār-ı Ene'l-Ḥaḳ'dan tölıdur sīnemüz

Ġayr naqşından müberrādur dil-i bī-kīnemüz

Ahdî 150, Tezkire-i Amed yazma nüsha 30 ve basma nüsha 296.

1080-ḤANDĀN : Ḥandān, Hattat, Sulṭān Ahmed-i salis devri şairlerinden.

Mecelle 203.

1081-ḤANDĀNĪ : Bu zātın hayatına dair şağra tezkirelerinde hiçbir kayd ve malumat yoktur. Divanının tetkikinden 1001 tarihinde hayatta idigi anlaşılmıştır.

Divanı, Hacı Mahmud Efendi Kütüphanesi'nde, Süleymaniye Kütüphanesi'nde numara 3605.

Divanından alındı.

1082-ḤANDĀNĪ VEYA HAZER : Şeyh Hazer Handani Dede, Lefkoşalı, Hazer madesine bak numara 1044.

1083-ḤANDĀNĪ VEYA TEVFİK : Enderunlu Mustafa Tevfik Efendi, Çakırın biraderi, Tevfik maddesine bak numara 524.

1084-ḤAYĀLĪ : Molla Şemseddin Ahmed Ḥayālī Efendi, Musa Efendi'nin oğludur. İznikli, H.842 M.1431 tarihinde İznik'te doğdu, vefatı H.875 M.1470, Bursa'da Zeyniler denilen mahalde Molla Hüseyin kabri yakınında medfundur.

Devr-i ruḥunda silsile-i zülfidir gören

Cem' oldı gör teselsül ile devr-i cümleten

Osmanlı Müellifleri c.1, s.291, Kâmûsu'l-A'lâm c.3, s.2070, Mecelle 206, Hasan Çelebi 119, Şakayık-ı Mecdi 158, Güldeste 272.

1085-ḤAYĀLĪ : Abdulkerim-zade Abdulvahhap Ḥayālī Çelebi, Şeyhülislam Abdulkerim Efendi'nin oğludur. İstanbullu, Kadı ve Sultân Selim-i evvel baş defterdarı. Vefatı H.930, M.1523. pederinin Edirne'de Sultân Selim Camii kurbunda bina ettiği mektepte medfundur. Osmanlı Müellifleri'nin ismini Mehmed ve vefatı tarihini 975 olarak yazması yanlışır.

Dest-i firḳat yazdı Mecnûnuñ mezârı taşına

Kimsenüñ tokunmasun seng-i melâmet başına

Meşhedi taşın Mecnûn'un alâmet şanmañuz

Seng-i miḥnetdir ki yağdırdı zamâne başına

Ḥayret alur aklımı baḳsam gözine ḳaşına

Şad hezârân âferîn ol şüretüñ naḳḳâşına

Osmanlı Müellifleri c.1, s.357, Kâmûsu'l-A'lâm c.3, s.2070, Kafzâde 45, Latîfî 149, Şakayık-ı Mecdi 333, Sicill-i Osmânî c.3, s.404, Beyânî 30, Riyâzî 58, Hasan Çelebi 120, Âşık Çelebi 366, Sehî 31, Mecelle 206.

1086-ḤAYÂLÎ : Ḥayâlî-i Nevayî, vefatı H.951 M.1544.

Ne nâme ne ḥaber geldi baña ol gülizârimdan

İsr kalmadığıñ añladı gūyâ cân zârimdan

Kafzâde 45, Keşfü'z-Zunûn yeni tab'ı c.1, s.788.

1087-ḤAYÂLÎ : Mehmed Ḥayâlî Bey, Bekar Memî, Yenice Vardari, Fırın İbrahim Paşa nedimi, takriben H.900 M.1494 tarihinde Yenice Vardar'da doğdu, vefatı H.964 M.1556 Edirne'de Ḥaydari Han haziresinde medfundur. Arşî'nin "Sûzi dilde Hayali gözde kaldı" ve Seyrî'nin "Ḥayâlî öldi hayf el-Ḥakim Allah" mısraları vefatı tarihidir. Tarih vefatını Beyânî'nin 940 ve Kafzâde ve Riyâzî'nin 974 olarak yazmaları yanlıştır.

‘Âşık bir şem‘-i ilahidir benim pervânesi

Şevk bir zincîrdir gönlüm anıñ pervânesi

Râh-ı gül-zâr-ı vefâda cismini iden ğubâr

Rûzgâr ile girür bir verd-i ra‘nâ koynına

Ne mâhir neden şefâ kesb it ne mahzen-i sa‘âdet um

Şaķıñ aldanma bu dehre iki yüzlü münâfıķdır

Gerek mürüvvet ol gerek sultân-ı devrân ol

Sa‘âdet bulmaķ isterseñ muḥibb-i derd-i mendân ol

Ḥatṭıñ geldikde ra‘nâlık libâsın kimiñ isterseñ

Ḥayâlî gibi ḥüsn-i ḥalkla maḥbûb-ı devrân ol

Sulṭān Süleymāna verdiği gazel
 Ferverin māhı cemāl bakmalındır seniñ
 Mahīre ḥançer çeken iki helāliñdir seniñ

Ġayrlarla yārdır şimdi Ḥayāli der iseñ
 Hāşa-li'llāh pādişāhım ol ḥayaliñdir seniñ

Divanı, Emiri, Manzum Eserler Kısımında, Millet Kütüphanesi'nde	numara 134
“ Raşid Efendi Kütüphanesi'nde, “ “ “	774/3
“ Lala İsmail Efendi Kütüphanesi'nde, Murad Melā Kütüphanesi'nde 442	“
“ Ayasofya Kütüphanesi'nde,	“ 3915
“ Pertevniyal Valide Sulṭān Kütüphanesi'nde, Valide Camiinde	“ 687
“ Fatih Kütüphanesi'nde	“ 3823
“ Hacı Mahmud Efendi Kütüphanesi'nde, Süleymaniye Kütüphanesi'nde“ 3451/2	
“ Es'ad Efendi Kütüphanesi'nde, “ “ “	2634
“ Revan Kütüphanesi'nde, Topkapı Sarayında	“ 784
“ Üniversite Kütüphanesi'nde	“ 457
“ “ “	“ 615
“ “ “	“ 755
“ “ “	“ 1849
“ “ “	“ 2923
“ “ “	“ 2930

“ “ “ “ 2945

Hasan Çelebi 120, Âşık Çelebi 367, Ali Tarihi 187, Latîfî 150, Kafzâde 45, Osmanlı Müellifleri c.1, s.160, Eslâf c.1, s.81, Sicill-i Osmânî c.2, s.313, Ahdî 137, Beyânî 30, Riyâzî 56, Kâmûsu'l-A'lâm c.3, s.2071, Tayyarzâde Atâ Tarihi c.4, s.119, Mecelle 206, Enîsü'l Mûsamirîn 74.

1088-ḤAYÂLÎ : Şeyh Emir Ahmed Şemseddin Ḥayâlî Efendi bin Şeyh İbrahim Gülşeni bin Şeyh Mehmed Amedî bin Şeyh İbrahim Amedî bin Şeyh Şâhabeddin Amedî, Diyarbakırlı, Mısır'da Gülşeni Tekyesi Şeyhi. H. 890, M.1485 tarihinde Tebriz'de doğdu. Vefatı H.6 Şaban 977, M.1569 Mısır'da Gülşeni Tekyesinde medfundur. “Gitdi eyvah Ahmed bin Gülşenî” mısraı vefatı tarihidir.

Neẓargâh-ı Ḥudâ'dır dil şanım cedâ derdil

Uçar mişâl hemâdır dil geçer 'arş-ı muallâdan

Ḥayâlî pes 'ıyân eyle bu esrarı nihân eyle

Mekânîñ lâ-mekân eyle cevâbıñ al müsemmâdan

Meşâfe eyle dil luḥin bugün nûr tecellâdan

Cemâlîñ göster dil-ber ço murât tecellâdan

Divanı, Emiri, Manzum Eserler Kısımında, Millet Kütüphanesi'nde numara 133

“ Raşid Efendi Kütüphanesi'nde, “ “ “
134

“ Hacı Mahmud Efendi Kütüphanesi'nde, Süleymaniye Kütüphanesi'nde
3451

“ Fatih Kütüphanesi'nde “ 3823

Şakayık-ı Nevizâde 201, Tezkire-i Amed yazma nüsha 31 ve basma nüsha 297, Ahdî 46, Osmanlı Müellifleri c.1, s.65, Vefeyât-ı Ayvansarâyî 85.

1089-ḤAYÂLÎ : Ahmed Ḥayâlî Efendi bin Diyarbakırlı Şeyh Mehmed Şaban Kami Efendi bin Hoca Ahmed Efendi bin Şeyh Mahmud Hasankeyfi, Diyarbakırlı, Diyarbakır resumat nezareti evrak-ı sahiha müdürü, H.1266 M.1849 tarihinde Diyarbakır'da doğdu. Vefatı 23 Şaban 1304 M.1886 Diyarbakır'da medfundur.

Gülleri şermende eyler reng-i ruhsârıñ seniñ

Öğredir serve edâlar nâz-ı reftârıñ seniñ

Terk-i gülşen itdi asretle hezârân reşkden

Gördüler nâdide-reng-i rengin üsn-i eţvârıñ seniñ

Son Asır Türk Şairleri c.3, s.569, Tezkire-i Amed yazma nüsha 31, ve basma nüsha 309.

1090-ĤAYĀLĪ : Enderunlu ĤayālĪ Bey, Ĥānūni Sulţān Süleymān’ın oğlu şehzāde Mehmed’in nedimi, Ĥānūni devri şairlerinden, Şehzāde Mehmed’in vefatında söylediđi mersiyesidir.

Ey murādım ‘aksine dönmekde bĭ-pervā felek

Lūţfuna aĥr eylemekle şöhre-i dünyā felek

Mātemiñ tut ol saādet taĥtınıñ sulţānınıñ

Aknıña key dūd-ı āhımdan siyeh ĥārā felek

Tayyarzāde Atā Tarihi c.4, s.123.

1091-ĤAYĀLĪ : ĤayālĪ, Rumelili, Baba Mesut Ali dervişlerinden.

Yoluña ser virüb şuki serverlik eyledi

Meydān-ı ‘āşk içinde dilāverlik eyledi

Kim ki bu çeri‘ pĭre zene ma’il olmadı

Merdāneler içinde ‘aceb erlik eyledi

Dilden ĤayālĪ şüret ider iki azıyıp

Dīvāne meşreb oldu alenderlik eyledi

Sehî 126.

1092-HAYALÎ VEYA HAMED : Hasan Samed Efendi, Hayrebolulu, müderris, Hamid maddesine bak numara 738.

1093-HAYRALEDDİN : Hayraledin Hazer Efendi, Köçek Hayraledin denmekle meşhurdur, Ankaralı, müderris, vefatı H.945 M.1538.

Şakayık-ı Mecdi 503, Sicill-i Osmânî c.2, s.315.

1094-HAYRALEDDİN : Hayraledin Ragıb Paşa, Battal Hasan Paşa'nın oğludur, Karahisarlı sahip maruf, vefatı H.1206 M.1791.

Sicill-i Osmânî c.2, s.317.

1095-ḤAYLÎ : Ahmed Çelebi, Sipahi Kesredehan İbrahim Bey'in oğludur, Bursalı, Sipah katibi, vefatı H.1040 M.1630, Bağdad'da medfundur. Cevri'nin "Bu mâtemgâh-ı fanîden gûzâr itdikde tarihin, didi Hâtif, beḳâyâ göçdi hayli menzilin buldı" beyti vefatına tarihtir. Seyyid Rıza ve Mucib'in vefatını 1041 yazmaları ve Eslâf'ın babasının da ismini Ahmed diye kayıt etmesi doğru değildir.

Na't-ı Şerîf

Vechi var teşne'-i âb-ı keremiñ olsa cihân

Ki yüzüñ şuyına ḥalk oldu seniñ kevn ü mekân

Dürr-i yektâ ise de yerlere geçsün ol yâş

Ki seniñ 'aşkıñ ile olmaya gözden rîzân

Rûḥ-ı şânî ise odlara yansun ol ten

Ki revân eylemeye yoluña şevḳ ile cân

Mazḥar-ı mevhîbe'-i luṭf-ı Ḥudâ'dır zâtıñ

Cümle eşyâya olursañ ne 'aceb feyz-resân

Gördi kim bilmediler halk-ı zamâne kadrün

Seni bildirmek için indi zemîne Kur‘ân

Haft-ı sebz ü lebiñden eşk ü âhım gitdi şekvāya

Biri deryāda Hızır’a birisi gökde Mesihāya

Garķ eyledi hūnāb-ı sirişkim tenī cānā

Şimdengerü sen kande bulursuñ beni cānā

Dāstān-ı ‘aşkı her meclisde takrîr eyleyen

Şimdi hep Haylî’den eylerler rivāyet ey gönül

Da‘vāyı ‘aşka her sözüm olurdu bir gūvāh

Bir kerre söyledüb sözümi diñlese o şāh

Şakāyık-ı Şeyhi c.1, s.103, Seyyid Rıza 34, Sicill-i Osmânî c.2, s.321, Mucib 11, Şafāyi 134, Eslāf c.1, s.133, Kafzāde 47, Güldeste 463, Belig 17, Osmanlı Müellifleri c.2, s.164, Keşfü’z-Zunûn Zeyli 502.

1096-HAYLÎ : Ahmed Haylî Çelebi, Kırkkiliselî, Rum Namçe-i evvel, vefatı H.1098 M.1686, Belgrad’da Defterdar Camii’nde medfundur.

Uçurduñ bāz nāz yārī ey feryād neylersin

İdersin kaçt-ı murğ cāna ey şiyād neylersin

Dil-i miskîn-i yārī ceħd idüb nerm eylemezseñ de

Varub taşlar kesüb taşlarda ey Fehād neylersin

Bilmeziz irmez alur mı rite’-i masda el

Daı odurmaz miynın ılıca aldı cnımız

akyık-ı eyhi c.1, s.747, afyi 132, Sinci c.2, s.321, Mecelle 207, Beli
17.

1097-AYR : Sallaba Hasan Efendizde Abdulkadir ayr Efendi, Sallaba Hasan Efendi’nin oludur. Kad, vefat Cemazıyelevvel 1087 M.1676.

Biz ’lem- b- am- dnyyla gedik

Dery-y am- zevraa ahbbla gedik

akyık-ı eyhi c.1, s.489, Mecelle 180.

1098-AYR

Hayrullah ayr Efendi, stanbul, divan avuşları katibi, vefat H.1135 M.1722.

Shan- yre ne ho bz ider ‘ gşın

Her adef bir dr- mmyle ar gşın.

akyık-ı eyhi c.3, s.398, Sicill-i Osmn c.2, s.318, Ramiz 86, Beli 17, Mecelle 207.

1099-AYR : Hayrullah ayr Efendi, Viranehirli, defterdaran- sn, vefat 23 Rebiulevvel 1197 M.1782.

Sicill-i Osmn c.2, s.318.

1100-AYR : Seyyid Mehmed ayr Efendi, Kastamonu mtesellimi Yahya Aa’nın oludur, Viranehirli, reis’l kttap, H.1147 M.1734 tarihinde Viranehir’de dodu, vefat 1 muharrem 1204 M.1789, Sururi’nin “ Syledim tr- menut eyleyip bezl- vcd, Bast seylb- adem- ayr saffi ineti” beyti vefatna tarihtir. Kef’z-Zunn Zeyli’nde vefat tarihinin 1202 yazması yanıtır

Sırr- vadet cilve en-gz mzahirdir btn

Noka’- merkez celi sz mzahirdir btn

era era ıldı ayr dilleri t- nekh

Tiše’-i çeşm-i tabān keşf-i zemā’irdir bütün

Hayāl-i tāb-ı rüyiñ dilde kim nāgāh olur peydā

Fezā-yı sīnede her dāğdan bir māh olur peydā

Divanı, Üniversite Kütüphanesi’nde numara 105.

“ “ “ “ 565.

“ “ “ “ 1588.

“ “ “ “ 2814.

Osmanlı Müellifleri c.2, s.167, Kâmûsu’l-A’lâm c.3, s.2075, Fatin 87, Sicill-i Osmânî c.2, s.320, Şefkat 46, Es’ad 39, Halifetü’l Rüesa 122, Ramiz 87, Keşfü’z-Zunûn Zeyli 502.

1101-ḤAYRÎ : Hayreddin Lami‘ Efendi, Sünbülzāde Vehbi Efendi’nin oğludur. İstanbullu, Kadı, H.1195 M.1780 tarihinde İstanbul’da doğdu, vefatı Zilkade 1267 M.1850. Fatin, Sicill, Kâmûsu’l-A’lâm ismini Hayrullah Hayri diye yazmışlardır.

O Yūsūf kıymetiñ bir dürlü kaçmazdım behāsından

Ḥarīdārān eliñ çekseydi zeyl-i ibtilāsından

Baňa pīrān-ı devrān ile ülfet hoş gelür Ḥayrî

Cihānıñ nev-civānān u ‘atāsız bī-vefāsından

Kâmûsu’l-A’lâm c.3, s.2076, Sicill-i Osmânî c.2, s.319 ve c.4, s.618, Arif Hikmet 21, Fatin 88.

1102-ḤAYRÎ

Müderrişzāde Ahmed Ḥayrî Efendi, İstanbullu, Mevaliden, vefatı H.1268 M.1851.

Piç ü tābı çektiğim kendi günāhımdır benim

Ol sebepten künc-i firķāt nāle-gāhımdır benim

Saňma ey şūfī muzīk-i çiledir 'ālem baňa

Қайtsızlık vasi'at-ı mülk refāhımdır benim

Fatin 90.

1103-ҲAYRĪ : Hayrullah Ҳayrī Efendi, Hekimbaşı Abdulhak Efendi'nin oğludur, Turan sefiri, müverrih. Vefatı H.1282 M.1865.

Kemān ebrūlarından yārmıñ Һaylī sūāl oldı

Siyeh kāküllerinden söz uzandı kıyl ü қāl oldı

Қurunca шаһn-ı sīnemde şaff-ı müjganları ordu

Ne қānlar ақdı çeşmimden naşıl cenk ü cidāl oldı

Kāmûsu'l-A'lām c.3, s.2074, Fatin 88.

1104-ҲAYRĪ : Salih Ҳayrī Efendi, Türk Ҳayrī, Ayaşlı, Hācegāndan, karantina başkatibi, vefatı H.1293 veya 1294 M.1876 veya 1877. İstanbul'da medfundur.

Tehi dönmez güleñ dergāh-ı Mevlānāya ey Һayrī

Meţāf-ı қудsiyāndır bir ma'lā asitāndır bu

Ҳақ söze herze diyen ehl-i dālālet gibidir

Herze-gūyāne cezā maһż-ı 'ināyet gibidir

Terbiye etmelidir ba'zeñ medāhiñ köpeği

Ҳaddini bilmeze һad urma 'adālet gibidir

Son Asır Türk Şairleri 600, Fatin 90, Sicill-i Osmānī c.2, s.320.

1105-ҲAYRĪ : Uryanizāde Mehmed Hayrullah Ҳayrī Efendi bin İstanbul kadısı Mehmed Vahid Efendi bin el-Hac Abdullah Efendi Amedi bin Uryani Ahmed

Efendi bin İsmail Efendi Amedi, Diyarbakırlı, vefatı H.1296 M.1878, Mevlevihane Kapısı'nda medfundur.

Olur peydā muşa'ib-i ādeme rāh-ı şikāmetden

Necāt isterseñ ayrılma ʔariḳ-i istiḳāmetden

Luṭf-i Ḥaḳḳ'a i'timādıñ var ikeñ Ḥayrī saña

Ġayriyye lāzım deġildir itme arz-ı ihtiyāc

Tezkire-i Amed yazma nüsha 32, basma nüsha 320.

1106-ḤAYRĪ : Enderunlu Ḥayrī Süleyman Bey, Nevşehir kaymakamı Kürt Abdulkadir Efendi'nin oğludur. 20 Muharrem 1260 M.1844 tarihinde Nevşehir'de doğdu, Rüşumat emaneti maden refiki, vefatı 3 Şaban 1309 M.1891, Kadı Köyü'nde Kuşdili civarında Mahmud Dede türbesi qurbındaki qabristanda medfundur, Osmanlı Müellifleri'nin vefatı tarihini 1309 yazması yanlışır.

Esās hemişte'-i 'ālem bilinmedi gitdi

Nedir vezāif-i ādem bilinmedi gitdi

Kitāb-ı mekteb tekvīn oḳunmadı ḳaldı

Bu ser ḥikmet mīhem bilinmedi gitdi

Var mıdır dünyāda baḥsız bana

Kim olur yābāne'-i 'arz ü semā

Terkib-i Bendinden

Geçince mültemesān re's-i kāre böyle olur

Düşünce kār-ı cihān nā-bekāre böyle olur

Ꞑalınca nā-ehliniñ elinde āsāyiş

Belā yāğār hem dem her diyāre böyle olur

Uyunca ehl-i ħard ho demişleriñ yoluna

Zamāne ser-te-ser uğrār ħısāra böyle olur

Son Asır Türk Şairleri 606, Osmanlı Müellifleri c.2, s.169.

1107-ḤAYRĪ : Mehmed Ḥayrī Efendi, Harputlu Hacı Mahmud Efendi'nin oğludur, Harputlu Ḥayrī denmekle meşhurdur, Dersim-i muttasarrıf, H.1272 M.1755 tarihinde Harpu'da doğdu, vefatı 28 Zilkade 1328 M.1910, Edirnekapı haricinde medfundur.

Eğerçi bāde iċer biz de neşve-yāb oluruz

Düşünmeyiz ki nihāyetde pek harāb oluruz

Ḥużūr-ı ḥaşre de vardıkda pür-ĥicāb oluruz

Yazık yazık bize şāyeste'-i 'azāb oluruz

Son Asır Türk Şairleri c.4, s.610.

1108-ḤAYRĪ : Ḥayrī Efendi, Edirneli, Selaseze defterdarı, H.1270, M.1853 tarihinde hayatta idi.

Nider o şuḥda āyā bu dilişkenlikler

Ꞑayırub göçürdi bizi bu sitem falınlıklar

Libas-ı faḥr ise de ḥalk 'āleme yekser

Ꞑaba gelür bize Ḥayrī ḳabayı benlikler

Fatin 89, Sicill-i Osmânî c.2, s.320.

1109-ḤAYRĪ : Abdurrahim Ḥayrī Çelebi, müderris Hasan Efendi'nin oğludur, onbirinci asr-ı hicri şairlerinden.

Bir seher gördüm idi kâşd-ı ferhunde-peyām

Eyledi müjde-i feth ile dil-i ‘ālemi şād

Neredür feth olan āyā diyü sorduğda biri

Didi Hayrī aña tārīh-i bilād-ı Bağdād

Mucib 11, Seyyid Rıza 33.

1110-DE’Bİ : Hasan De’bī Çelebi, Kefeli, Yeniçeri, vefatı H.1049 M.1639, İstanbul’da medfundur.

Nukre-i eşki çıkār dāim gözünden sürh-fām

Var kullābdır ağıār-ı bed-hū dostum

Şakâyık-ı Şeyhi c.1, s.105, Seyyid Rıza 37, Mucib 13, Mecelle 207.

1111-DĀ’İ : Ahmed Dā’ī, Germiyanlı, Cenk name müellifi, Sulṭān Yıldırım Beyazıt’ın oğlu Şehzāde Süleyman Çelebi mensuplarından, vefatı H.820 M.1417.

Eyā Hurşīd-i meh peyker

Cemālīñ müşteri manzar

Ne manzar manzar-ı tāli‘

Ne tāli‘ tāli‘ enver

Yüzüñdür ayeti rahmed

Özüñdür mazhār-ı kudret

Ne kudret kudret-i şānī‘

Ne şānī‘ şānī‘ ekber

Gözüm hiç gördüğün var mı cân haqq-ı sure'-i taha

Benim yârim gibi fitne benim gönüm gibi şeydâ

Keşfü'z-Zunûn eski tab'ı c.1, s.510, ve yeni tab'ı c.1, s.789, Hasan Çelebi 52, Kâmûsu'l-A'lâm c.1, s.798, Osmanlı Müellifleri c.2, s.171, Latîfî 85, Sicill-i Osmânî c.1, s.190, Sehî 56.

1112-DÂ'İ VEYA MEHMED VEYA YAZHİBİ OĞLU : Yazıcıoğlu Şeyh Mehmed Çelebi, Yazıcı Selahaddin Çelebi'nin oğludur. Mehmediye müellifi, H.855 M.1451 tarihinde vefat etti. Gelibolu'da medfundur. Muğla'dan Malkara'da Kadıköylü ve Gelibolulu olduğunu Osmanlı Müellifleri yazıyor.

Yine 'arzın eyledi dilber yüzün kasır celâleddin

Yine nalinde şeydâyım şarâb lâ-yezâlden

Lügat-ı Tarihiyye ve Coğrafiyye c.7, s.191, Osmanlı Müellifleri c.1, s.194, Latîfî 54, Şakayık-ı Mecdi 127, Sicill-i Osmânî c.4, s.103.

1113-DÂ'İ : Kadızâde Abdurrahim Çelebi, Kadı, vefat H.996, M.1587, Sicill, Kadızâde Dâ'î İçin "Ayaz Paşazâde Ahmed Bey'in dayızâdesi" deyü yazarak iki Dâ'î'yi diğere karıştırmıştır. Ahmed Bey'in dayızâdesi bu Dâ'î olmayıp 1119 numara yazılı Derviş Dâ'î'dir.

Arz edip söz gam 'aşkını pervâne birâz

Yazdı yakıldı gece şemi' şebtâne birâz

Pehlivân şerir nâr gamıñla tuttu şob

Girdi meydâne gönül cânla merdâne birâz

Salıñ oldık nice gün medreselerde Dâ'î

Olalım megtekiş kuşuna mihâne birâz

Kaşları elinde beni ol ruḥ pir tâbda

Bir kuş kandîl aşılsın şânesiñ mihrapta

Âşık Çelebi 103,Sicill-i Osmânî c.2, s.322.

1114-DĀ'Ī : Şemseddin-i Acem, Bağdatlı, Molla Şemseddin denmekle meşhurdur. Desduri veya Düsteri, vefatı H.1006, M.1597, Sicill'in vefatını 1060 yazması doğru değildir

Şem'-veş sırrı rişteñi maḥf itme şaḥup nārı nūr

Bir müdaḥḳıdamene tūt rişte'-i suzān gibi

Yek cihet ol yan yaḳıl bezm ehline ḳānūn şıfat

Pür-heva olma iki yüz ḳullanub revzen gibi

Geçdi vaşl-ı eyyāmı ammā hiç gitmez yāddan

Cān ḳıḳār bu 'arzu ḳıḳmaz dil-i nāşāddan

Ahdî 60, Kafzāde 47, Sicill-i Osmânî c.2, s.322.

1115-DĀ'Ī : Mehmed Dā'ī Efendi, Hatip Recep Efendi'nin oğlu, Beykozlu, İmam ve hatip ve mektep hocası. H.1014 M.1605 tarihinde İstanbul'da doğdu, vefatı H.1070 M.1659, Beykoz'da medfundur.

'Arz edip sūz-ı ḡam-ı 'aşḳını pervāne birāz

Yandı yaḳıldı gece şemi'-i şeb-istāne birāz

Pehlivān-ı şerer nār-ı ḡamıñla tutuşup

Girdi meydāna ḡoñül cānla merdāne birāz

Ḥārlarla şalınur diyo dem-ā-dem şeb-nem

Gice ter düşdi çemende gül-i ḥāndāna birāz

Şakāyık-ı Şeyhi c.1, s.747, Sicill-i Osmânî c.4, s.172, Şafāyi 141, Mecelle 208, Belig 18.

1116-DĀ'Ī : Dā'ī Çelebi, Kastamonulu, müezzin, Kastamonu'da bir camide mağrîftir. Fatih Sulţān Mehmed-i sâni devrinde vefat etmiştir.

Ďarb-ı āhum silleledi ey māh gögi

Ėaşra dek döner ise gitmeye bir zerre gögi

Latîfi 151, Kāmûsu'l-A'lâm c.3, s.2090, Sicill-i Osmânî c.2, s.322, Hasan Çelebi 123.

1117-DĀ'Ī : Dā'ī Çelebi.

Ferhād ü Ėays gitse muğaddem 'acep midir

Mülk-i Adem'de gitdi Ėonak tıutmağa baña

Kafzāde 47.

1118-DĀ'Ī : Dā'ī Fazıl, Nakşibendi.

Mecelle 208.

1119-DĀ'Ī : Derviş Dā'ī, İstanbullu, Ayaz Paşazāde Ahmed Bey'in dayısı oğlu, hattat, H.970 tarihinde hayatta idi. Mezkur Ahmed Bey'in vefatna aşāĖıdaki tarihi söylemiştir.

Diriğ ol nevcivānı bu cihāndan

Ecel peyki irişüb kıldı dāĖvet

Tevekkül eyleyüb ol dem Ėudāya

Fenādan ĖoĖ beĖāya itdi rığlet

Du'ālar idüp aña cān u dilden

Didim tārīĖ ola rūĖına raĖmet

Hasan Çelebi 123, Kāmûsu'l-A'lâm c.3, s.2090, Tuhfe-i Hattatin 201.

1120-DĀLĪ : Dālī Dede, Lārendeli, şeyh-i Mevlevi, vefatı H.1010 M.1601, Şam Mevlevihanesi Şeyhi.

Nice yüz biñ dil-rübā var ‘āşık ammā biñde bir

’Āleme insān-ı kāmīl gelmez illā biñde bir

Zulmet-i hecrüñde fikr-i leblerüñ āb-ı hayāt

Hızr-veş vuşlat müyesser olmaz ammā biñde bir

Ey şeh-i mülk-i melāḥat yıķma göñlüm şehrini

Her diyāre devr-i dīger olmaz illā biñde bir

Sāl-i Hicret biñbir oldu gelmedi bir er veli

Ḥazret-i Mollā gibi olalı dünyā biñde bir

Esrar Dede 105, Sicill-i Osmānī Edeb 64.

1121-DĀNĀ : Ferezdak İbrahim Çelebi, Yanbolulu, Bahadır Giray’ın nedimi.

Sulṭān Bahadır Girayın Kasrına söylediği tārīḥ

Vücūd-ı pāk-i Bahādır Girāy Sulṭānīñ

Belā-yı dehrden olsun Ḥudā niğehbānı

Misāfirāna şeb ü rüz bezl-i ni’met içün

Yol üzre kıldı binā bu müferriḥ eyvānı

Didi bu ḥāneyi Dānā görünce tārīḥin

Zihī maḳām-ı şerīfū bülend-i sulṭānī

Seyyid Rıza 67, Mucib 16.

1122-DANİŞ VEYA TAYFUR : Enderunlu Süleyman Tayfur Daniş Bey, Hacegan-ı divan-ı hümayundan, harameyn muhasebecisi, vefatı H.1188 M.1774 “ Didim bā luṭf-ı bārī fevtiniñ tārīhini anuñ, ola Daniş Efendi cilvegāh cennet-i ‘ulyā” beyti vefatı tarihidir. Üç noḡsān ile 1185 adedini gösteren tarih mısraı “ ba” tavsiyesiyle tamamlanmaktadır. Vefatı tarihini Arif Hikmet 1180, Ramiz ve Sicill’in 1189, Keşfü’z-Zunûn Zeyli’nin de 1180 göstermeleri yanlıştır.

Olalı mihr-i ruḡ-ı şaḡn-ı dile pertev-i paş

Gitmedi çeşm-i elem-i dideden aşlā nem ü yaş

Divanı, Emiri, Manzum eserler kısmında, Millet Kütüphanesi’nde numara 125

“ “ Üniversite Kütüphanesi’nde numara 126.

Silahtarzāde 25, Ramiz 88, Sicill-i Osmânî c.2, s.322, Şefkat 50, Mecelle 209, Arif Hikmet 21, Keşfü’z-Zunûn Zeyli 502.

1123-DANİŞ : Daniş Mehmed Bey, Sultān Murad rabiḡ kerimesi Safiye Sultānzāde Mehmed Remzi Bey’in torunu İsmail Bey’in oḡludur, vefatı 1253 M.1837. Bişkesiş’te köprü başı dahilen mahallede hasus olarak yapılmış olan büyük pederinin medfun olduḡu maḡraya defnedildi.

Sicill-i Osmânî c.2, s.322.

1124-DĀNİŞ : Dāniş Mehmed Bey bin silahşoran-ı hassadan Ali Rıf’ati Bey bin Hasan Bey bin mirahor-ı evvel Hasan Paşa, İstanbullu, divan kalemi hulefasından, H.1220 M.1805 tarihinde İstanbul’da doğdu. Vefatı 17 Ramazan 1245 M.1829, Hocapaşa’da Ferhad Aḡa camiinde medfundur. Talib’in “Talibi mucem ile yaz tarihini, Genç idi Daniş Bey itdi irtihāl” beyti vefatına tarihtir, Keşfü’z-Zunûn Zeyli’nin ceddini Mustafa Paşa yazması doğru değildir.

Ferāḡat eylemem ölsem de ümīd-i vişāliñden

Ḳıyāmet ḡopsa geçmem ḡāmet-i Ṭubā-miṣāliñden

Niḡün şāyeste’-i naḡd-i vişāliñ olmadım bilmem

Gedā-yi kūy-i ‘aşḡıñ şāhım incinme şu’ālinden

Merkez-i vaḡdetde ancak halka-i bezm-i vişāl

‘Āşḡ ise bir vecḡle şirket ḡabul etmek muḡāl

Sebz-i haṭṭı āb-ı ḥayāt la‘liniñ iḥyasıdır

Mevt-i aḥmer ğamze-i ḥunrîziniñ imâsıdır

Divanı, Es‘ad Efendi Kütüphanesi’nde, Süleymaniye Kütüphanesi’nde numara 2635

“	Üniversite Kütüphanesi’nde	“	287
“	“	“	1478
“	“	“	1943
“	“	“	2907

Son Asır Türk Şairleri 256, Osmanlı Müellifleri c.2, s.174, Latif Tarihi c.2, s.199, Fatin 91, Arif Hikmet 21, Sicill-i Osmânî c.2, s.322, Kâmûsu’l-A‘lâm c.3, s.2103, Keşfü’z-Zunûn Zeyli 502.

1125-DÂNİŞ : Hasan Dâniş Bey, Selânikli Musâ Hulûsî Paşa’nın oğludur, Selânikli, Mudanya kaymakamı, H.1249 M.1833 tarihinde Selanik’te doğdu, vefatı H.1293 M.1876 Mudanya’da medfundur.

Bülbül ağlar gül olur ḥande ğüşā-yı ğülşen

Nice muḥriḳ geliyor ğüşa sadāyı ğülşen

Varol ey serv-i ser-efrāz seniñ sāyeñde

Etsün üftādeleriñ zevḳ ü şafāyı ğülşen

Düş-i istignāda hiçbir kimseye bār olmadım

Ėonce-i maḳsūda dāmen-gir olub ḥār olmadım

Vaşla yār oldı müsā‘id ben ṭaleb-kār olmadım

Baḥt yār oldıysa da ben baḥtımā yār olmadım

Son Asır Türk Şairleri 260, Osmanlı Müellifleri c.2, s.174, Sicill-i Osmânî c.2, s.323, Fatin 92.

1126-DÂNİŞ : Dâniş Ahmed Efendi, Manastırlı, vefatı H.1316 M.1898, Manastır'da medfundur.

Felâṭūn-ı ḥaḳīḳat ittiḳāa itmez emr-i tedbīre

Zamān iḥṭarīñ ile neslim ḥakim taḳdīre

Osmanlı Müellifleri c.1, s.310.

1127-DÂNİŞ : Dâniş Ali.

Dur etme meded revīñi eyme nekhimden

Luṭf eyle güzel başıñ için geç kenhimden

Asım 8.

1128-DÂNİŞ : Hasan Dâniş Bey bin İsfehānlı Mehmed Haşim Efendi bin Abdulmecid Efendi, İstanbullu. H.1287, M.1870 tarihinde İstanbul'da doğdu, Darulfunun müderrislerinden.

Tek ü tenhā o āteş meşreb ile sīne-ber-sīne

Seniñ ḥuluvvet nişān çifte ḥıṣam oldıḡıñ var mı

Diñleyen yok der-i himmetde duā tercemesi

Añlayan var mı ‘aceb ḥal-i gedā tercemesi

Muṭlibim ruḥ-ı gedā māil-i ḥaşmet deḡilim

Mürṭakim levḥ-i ḳalbimde ḡına tercemesi

Son Asır Türk Şairleri 261.

1129-DÂNİŞ : Süleymangizāde veya Süleyman Beyzāde Dâniş Pīrī Çelebi, Kayserili, kadı, vefatı H.969 M.1561.

‘Arṣ idüp neylersiñ ey dil tāze dāḡıñ dilbere

Geçmez ol sîmin-beriñ yanında fülûsi aħmere

Eğerçi fâl-i zaķnıñ fitne-i devrân oldu

Ĥatt-ı pırşūr iricek ârade pinhân oldu

Gördi kim leblerinüñ oldu miyâni şeker âb

Çıkdı naz kilkiyle aralarından sinmeniñ

Olıcaķ tır-i belâ kıavs-i kaçâdan nâzil

Başını ‘âşık-ı miskînüñ ider ser-menzil

Rûzgârıñ bahârı var kışı var

Biri biriñe beñzemez işi var

Âşık Çelebi 102, Hasan Çelebi 123, Kafzâde 47, Ahdî 151, Beyânî 31, Riyâzî 59, Ali Tarihi 1019, Kâmûsu’l-A‘lâm c.3, s.2103, Vefeyât-ı Ayvansarâyî 121.

1130-DÂNİŞİ : Ahmed Dâniş Efendi, İstanbullu, Kadı, Remmal Danişi, vefatı H.1060 M.1650, Sicill’in ismini Süleyman diye yazması yanlışır.

Sâyesi düşmez zemîne sen o naħl-i Tūr’suñ

Sâyesiz ĥûrşıdsiñ başdan ayağa nûrsuñ

Başında od yanâr dâ‘im şikâyetden değül ĥâlî

Neye baksañ dilindedir belâ-yı miħneti şem‘üñ

Kül oldım yana yana tâb ü tākāt kıalmadı dilde

Yanub yıkılmadan kıaldım ol şem‘-i fûrüzâne

Bâğ vaşlñ gözleme ey dil ruḥ-ı dildârı gör

Adem iseñ cennete kıılma nazar dildârı gör

Şakâyk-ı Şeyhi c.1, s.748, Sicill-i Osmânî c.2, s.322, Şafâyi 138, Mecelle 209, Beyânî 7, Belîğ 18.

1131-DÂNİŞ : Mevlevizâde Ali Dâniş Dede Efendi, İstanbullu, Mevlevizâde Ataullah Atayi Efendi'nin hafidi, Kudüs Mevlevihanesi Şeyhi, vefatı H.1095 M.1683, Kudüs'de medfundur. Sicill'in "Mevlevizâde Abdullah Efendi'nin hafidi" demesi yanlıştır.

Kızarsa tâb-ı mülden Dânişân rûy-ı araḫ-nâki

Verir gül-zâr-ı ḫüsne âb ü tâb ol ḡonce-i ra'nâ

Ey şarâb 'aşkıyla âlûde-i renc-i ḫumâr

Ġam yeme bir gün keser şuşuzluḡuñ şemşîr-i yâr

Dânişî Leylâ vü Mecnûn kışşasın naẓm eyle kim

Bilmeyen bilsün ne sırdur Dâsitân-ı Ḥüsne ü 'Aşk

Âh-ı 'aşḡdan ḡazer itmezsiñ ey sîmîn-beden

Ḳorḡaram bir gün olur pejmürde ol berg-i semen

Dâḡlar yâḡdum ser-â-pâ sîne-i 'uryānuma

Cism-i zârum lâle-zâr oldu çü şahrâ-yı Yemen

Şakâyk-ı Şeyhi c.1, s.748, Osmanlı Müellifleri c.2, s.173, Sicill-i Osmânî c.3, s.517, Belîğ 18, Esrar Dede 107, Vefeyât-ı Ayvansarâyî 159, Keşfü'z-Zunûn Zeyli 502, Güfti 30.

1132-DĀNİŞ : Hatipzāde Ahmed Dāniş Efendi, Karaköy’de Nişancı Mehmed Paşa Camii Hatıbe’nin oğludur. Sipahiler Ağası ve İsaçcı enbār emîni, vefatı H.1192 M.1778, Midilli’de medfundur.

Sicill-i Osmânî c.1, s.266, Ramiz 89.

1133-DAVER : Gürci Davut Paşa, Bağdadlı, Bağdad valisi Süleyman Paşa’nın kölesi, Bağdad valisi, Şeyhü’l Harem, vefatı H.1267 M.1850, Medine’de medfundur.

Kâmûsu’l-A’lâm c.3, s.2111, Lüğat-ı Tarihiyye ve Coğrafiyye c.3, s.233, Fatin 92.

1134-DAVER : Şeyh Mevlevi Davud Dede, Antakya Mevlevihanesi Şeyhi Süleyman Dede’nin oğludur, Mısır Mevlevihanesi Şeyhi.

Süleymân-ı zamānuñ mūr-ı miskîni olup Dāvūd

Maşâf-ı dīv-i nefsüñde zirih-püş-ı tecerrüd ol

Esrar Dede 113.

1135-DEBİRİ : Debirî Çelebi.

Ğubâr-ı ğamdan ey dil zâhîr olmaz hâlet-i ‘aşkıñ

Bir aḡker paredir ğüyâ yatar ḡak ister altında

Kafzāde 47.

1136-DEHĀNİ : Ahmed Efendi, Kimyager, Sultân Selim-i evvelin silahtar katibi, Diyarbakır defterdarı, vefatı H.927 M.1560, Mardin’de medfundur.

Ferhād kuhken ki bâġşuk iştihār daşet

Karış tamām nâşide reft ü bimā kezâşet

Âşık Çelebi 103, Sicill-i Osmânî c.2, s.327.

1137-DEDE : Dede Efendi denmekle meşhur Seyyid Mehmed ebu Mukarrem bin Şeyh Seyyid Mustafa bin Şeyh Seyyid Ceyb el-Erharumi, İstanbul Kadısı, vefatı H.1146 M.1733.

Mecelle 211.

1138-DERCİ : Zülfikâr Derci Efendi, Diyarbakırlı, Mevlevi, H.1235 M.1819 tarihinde doğdu. 1298 de hayatta idi.

Re-hi ‘āşkıñda āb-i derd-i nakim yā Rasulalāh

Çapuñda bir gedā-yı sīne-çākim yā Rasulallāh

Bu Dercī çakeriñ dūr itme iksir-i teveccühden

Fenā bāğında ben bir kabze hākim yā Rasulallāh

Tezkire-i Amed yazma nüsha 33 ve basma nüsha 324.

1139-DERSİ : Dersī, Süleymān Selim-i sālī asrı şairlerinden olduğu ata kaydaki iki tahmili tarihinden anlaşılmıştır.

Sulţān Selim-i şalişīñ viladetine tārīhi

Şād olup Dersī dü-bālā söyledim tārīhini

Yümn ile geldi selāmet ’āleme Sulţān Selīm

Ramiz 19.

1140-DERŪNİ : Derūnī Çelebi, İznikli, terzi, vefatı H.950 M.1543.

N’ola gencīne-i ‘āşkında kesilse nice baş

İki şimşīr-i olmış aña ol iki kaş

N’ola bir kerre elin öpsem o sīmin deheniñ

Bunca demdir başarıñ bāğrıma Hātem gibi taş

Her kaçan aksi ruhuñ āyīne cāna düşse

Meşrib-i ehli şafā bāde’-i gülfāma düşse

Çok siyeh-puş ola ol dīlber-i şirin harekāt

Çaplamıştır şanıırım āb-ı hayāt zulumāt

Sıra gelmez miki ol yār-i ğam-i hecri ile

Biri saṭ ‘ırmağıdır gözlerimiñ biri Fırāt

Keşfü’z-Zunûn eski tab’ı c.1, s.510, ve yeni tab’ı c.1, s.789, Sicill-i Osmânî c.2, s.327, Kâmûsu’l-A‘lâm c.3, s.2136, Sehî 137, Hasan Çelebi 124, Beyânî 31, Riyâzî 59, Âşık Çelebi 103, Latîfî 152, Kafzâde 47.

1141-DERŪNÎ : Derŭnî, Sipahi, Köle, vefatı H.969 M.1561.

Bir ‘araḳ-çin ṭolu miske dime ğısudur bu

Dil-i sevdā-zedenüñ başına ḳayğudur bu

Ahdî 155.

1142-DERŪNÎ : Derŭnî, Manisalı, Tennuri Derŭnî, Sultān Selīm-i sâni musasebi, vefatı H.976 M.1568, Manisa’da bir türbede medfundur.

Bahariye Kaşîdesinden

Ḳıbleden döğdi esüp bād-ı nesīm-i ḳudret

Başladı itdi temevvüc yine deryā-yı çemen

Çıḳdı tıĝın çeküb ğāzi donanmacı gibi

Dil getürdi naḳar-ı şāh-ı bahārā süsen

Serv bir ḥüb direk oldu ṭurup anda çemeñ

Yāsemenler anuñ eṭrāfına baĝladı resen

Oldım ki fenā yoldı şehir-i dil ābādım

Bir nesneye meyl itmez bu ḥātır nāşāndım

Kâmûsu’l-A‘lâm c.3 s.2136, Sicill-i Osmânî c.2, s.327, Hasan Çelebi 125, Kafzâde 47, Âşık Çelebi 104, Ali Tarihi 290, Ahdî 154, Beyânî 31, Riyâzî 60.

1143-DERŪNĪ : Dervîş DerŭnĪ, Yenicevardari, Mevlevi, vefatı H.1060 M.1650.

Sākīyā içme raķībŭñ ayāğın ile şikest

Ādem oldur ki şına kaşd ile şeytān ayāğın

Şām-ı zŭlfŭñ daħi bağdādına hāyil göricek

Gözümŭñ birisi Dicle birisi oldu Fırāt

Kāmŭsu'l-A'lām c.3, s.2136, Sicill-i Osmânî c.2, s.327, Hasan Çelebi 124, Esrar Dede 120, Âşık Çelebi 104, Ahdî 156, Riyâzî 59.

1144-DERVÎŞ : Dervîş Dede, Közlüce Kasım Paşa dervîşi denmekle meşhur, Konyalı, Közlüce Kasım Paşa divan efendisi, Şam Mevlevihanesi Şeyhi, vefatı H.980, M.1572, Şam'da medfundur.

Hüner meydānı içre mālîk olan kilik-i ser-tîze

Ma'ārif pehlevānıdur kāmışdan oynadur nîze

Dimiş idŭñ bir gice koynuña 'uryān gireyŭm

Eylerim ol şevk ile çāk-i girîbān her gice

Ťutdı cihānı hayme-i kerdŭn-ťınāblar

Şahrāyı zeyn eyledi çādır çiçekleri

Kāmŭsu'l-A'lām c.3, s.2136, Sicill-i Osmânî c.2, s.328, Âşık Çelebi 105, Hasan Çelebi 162, Kafzāde 48, Esrar Dede 115, Beyânî 32.

1145-DERVÎŞ : Dervîş Mehmed Çelebi, Şeyh Baba Nakkaş'ın oğludur. İstanbullu, reisü'l kŭttap. Vefatı H.987 M.1579.

Kāmŭsu'l-A'lām c.3, s.2136, Halifetü'l Rŭesa 11.

1146-DERUVÎŞ : Yayabaşızāde Dervîş Dede, İstanbullu, Mevlevi, divan-ı hümayun katibi, defterdar, vefatı H.1000 M.1591.

Yâr serkeş sîne pür-âteş gönül sevdâ perest
Baht-ı nâ-hemvâr ü tali‘ sernigün hâtır şikest

Şehr-i gam abâd u behçet-hâne-i şādî harâb
Rûtbe-i edbâr âli pâye-i ikbâl pest

Kise-i ümîd hâlî dest-i istiğnâ tehi
Menzil fırsat baid ü pâyi istidâd şikest

Qırı efsâne şanur şüfî şadâ-yı nâyı
Neyle sâlik idi görseñe Mevlânâyı

Meşnevî’den iden ıışgâ-yı kelâm-ı mu‘ciz
Döne döne tolanur ol harem-i ma‘nâyı

Bezm-i cihânda itmez iken nûş-ı cām-ı Cem
Sâgar şunardı destüme bir müstedâm dem

Emvâc-ı baħr-i ıulzüm-i eşkimden itdi ħavf
Yüz yire sürdi eyledi çok iltiyâm yem

[1] Bu gazel bazı me’hazlarda 1139 da numarada yazılı Şeyh Mevlevi Derviş Çelebi nam yazılmışsa da Riyâzî ve Alî taħrîri kabul edilerek Yayabaşızâde’ye aideti kabul edildi.

Sicill-i Osmânî c.2, s.329, Âşık Çelebi 106, Esrar Dede 117, Riyâzî 61, Semâhâne-i Edeb 72, Alî Tarihi 290, Hasan Çelebi 125, Ahdî 153, Beyânî 32.

1147-DERVİŞ : Derviş Bey, Çerkez İskender Paşa'nın oğludur. Diyarbakırlı, Sancak Beylerinden, H.936 M.1529 tarihinde Diyarbakır'da doğdu. Vefatı H.998 M.1589.

Şāh-ı Tūbā kâmet-i dildâre beñzer beñzemez

Cilveden tavūs-ı hoş reftâre beñzer beñzemez

Manet-i vakit-ı sefer ez guyı to cān u dil-i men

Dil u cān maned revān şod ten bihaşılı men

Ahdî 63, Tezkire-i Amed yazım nüsha 33, basma nüsha 324.

1148-DERVİŞ : Enderunlu Derviş Ağa, Mostarlı, Doğancılar Kethudası, Bosna beylerbeyi Derviş Paşa. Vefatı H.1012 M.1603 “ Āh fevt-i Dervîş” cümlesi vefatına tarihtir.

Taḥammül cevriyâre tağne-i ağyâre müşkildir

Bilir derd-i ehli anı yâre üzre yâre müşkildir

Gözü gönlü açılsa n'ola ben Yakūp-ı maḥzūnun

Yine ol Yūsuf gül-pir-e henden bir peyām aldım

‘Arz-ı sîmiñ üstünde siyeh ga gelmiştir

Sāye şalmış bergi nesrin üzre ya sūnbül midir

Gül-i zârından mı düşmüş ‘aks-i lâ‘l-i nābîña

Yoksa ey sākī lik üstünde renk mül midir

Hasan Çelebi 127, Beyânî 32, Riyâzî 60, Kâmûsu’l-A‘lâm c.3, s.2136, Seyyid Rıza 35, Kafzâde 48.

1149-DERVİŞ VEYA ŞAMÎ : Taluzâde Müderris Dervîş Efendi, Şam müftüsü, vefatı Rebiulevvel 1015 M.1606.

Şakayık-ı Nevizāde 509, Sicill-i Osmânî c.2, s.329, Katip Çelebi Fezlekesi c.1, s.284.

1150-DERVİŞ :

Dervîş Mustafa Kuli, Ergeneli, vefatı H.1032 M.1622.

Sicill-i Osmânî c.2, s.330.

1151-DERVİŞ VEYA ‘OŞMÂN : Dervîş ‘Oşmân Sîneçāk, Elbeşanlı, Mevlevî, vefatı H.1055, M.1245. Galata Mevlevihanesinde medfundur. Muta Azim Kemanğan Kara Mustafa Paşa’nın biraderidir.

Yüzi nûrından görünmez ol hilâl-ebrû-yı yâr

Şems-i nûrından görünmez mäh-ı nev nısf-ı nehâr

Pertev-i rûyından olmâz beñleri yârûñ ‘ıyân

Gündüzün encüm görünmez yoğsa şābit ber-ķarār

Osmanlı Müellifleri c.2, s.172, Esrar Dede 118, Sefine-i Mevleviye c.3, s.73, Sicill C.2, s.330.

1152-DERVİŞ : Halebizāde Dervîş Mehmed Çelebi bin Halebizāde Abdurrahim Çelebi bin Fatih Sulţān Mehmed-i sālî hocası Halebli müderris Mehmed Çelebi bin Ömer Çelebi, Kefe kadısı, vefatı H.938 M.1531 Kefe’de medfundur.

Dāğ-ı ‘aşkıñ umarım ol şem‘-i hüsnuñ ben yāķam

Āteş-i āhı kamu ‘uşşāķdan ruşen bakam

Şu‘le-i āhım şeb fırķatde şemimdir benim

Himmet eyleñ dostlar mecnun çerāğın ben yāķam

Gerçek erdir bugün ’ālemde benim başım çün

Ki vire pīr-i zen dehre ayağı yalını

Âşık Çelebi 105, Sicill-i Osmânî c.2, s.327, Şakayık-ı Mecdi 466, Mecelle 212.

1153-DERVİŞ VEYA HASİN : Dervîş veya Hüseyin, Şamlı, Güftezen, Mevlevî, Kâr-ı natık sahibi, vefatı H.1150 M.1737, Üsküdar'da medfundur.

Cemâliñ mihr-i evc-i intihâdır ya Rasulallâh

Kelamın hikmet-i faşlü'l- hitâbdır ya Rasulallâh

‘Aceb mi azm-i bâğ-ı vaşf-ı hüsnüñ eylemen Dervîş

Tehi kalmaz varan hoş meabiddir ya Rasulallâh

Mecelle 212, Vefeyatü'l Ayvansarayı 164, Es'ad 14.

1154-DERVİŞ : Dervîş Ahmed Dede, Tekirdağlı, mühtedizâdedir. Vefatı H.1157 M.1744.

Bir Ermeni maḥbûbuna dil düşdi yine âh

Dîvâneye döndürdi bu ben bendeyi nağâh

Vardım seheri deyre temâşâ için anı

Yoktur o peri çün baña sîcn oldı sanemğâh

Dervîş baña çevretmede ol yâr-ı cefākār

Râzı ola mı Ḥazreti İsâ aña billâh

Fatin 93, Sicill-i Osmânî c.2, s.332.

1155-DERVİŞ : Eyyubi Molla Mustafa Efendi, Mevâleddin Kara Çelebi Mehmed Efendi'nin oğlu ve meşhur gazabadı Osman Efendi'nin damadıdır, vefatı Rebiulevvel 1174 M.1760, Eyüp'te türbe arkasında kayınpederi kabri yanında medfundur. Kadı, Hafız.

O kim itmez keremden teşne-gân-ı miḥneti irvâ

Ne ḥaşıl cûş-i iḳbâl ile olmuş lücce-i deryâ

Ramiz 92, Hadikatü'l Cevami' c.1, s.107, Sicill-i Osmânî c.2, s.332, Tuhfe-i Hattatin 743.

1156-DERVİŞ : Mehmed Es'ad Dervîş Efendi, Nûr-i Osmânîye Camii hatibi Hacı Hasan Efendi'nin oğludur, Medine kadısı, vefatı H.1240 M.1824, Medine'de medfundur.

Arif Hikmet 22.

1157-DERVİŞ : Hasan Çelebi, İnebahtlı, Sultân Murad-ı salis devri ortalarından, vefat etti.

Halime rahm eyle dirsem baña ol yâr incinür

Derdime bir çäre dersem yine tekrâr incinür

Beñze dirsens zülfiñi müşk-i hıttâ dostlar

Kaşların çin eyleyüp yâr-ı cefākār incinür

Aks-i haliñ yakdı barıñ la'leniñ kühsarda

Reşk-i la'liñ yundı ağzıñ goncanıñ gülzârda

Hasan Çelebi 168, Sicill-i Osmânî c.2, s.328, Kâmûsu'l-A'lâm c.3, s.2137.

1158-DERVİŞ : Dervîş Çelebi, Mevlevî, Hazreti Mevlana Celaleddin-i Rumi ihfadındandır. Vefatı H.1083 M.1672, Ahiyolu pazarcağında medfundur.

Hakîm-i Muṭlaḳuñ olmazsa ger bir işde taḳdîri

Müfîd olmaz hezâr erbâb-ı 'aḳluñ re'y ü tedbîri

Hazer men'-i ḳader ḳılmaz ne deñlü gūşiş eylerse

Ḳazâ-yı mübremüñ mümkün deḡül sa'y ile taḡyîri

Osmanlı Müellifleri c.2, s.135, Sicill-i Osmânî c.2, s.331, Esrar Dede 113, Semâhañe-i Edeb 68.

1159-DERVİŞ : Dervîş Çelebi, Bağdad kadısı Kemal Efendi'nin oğludur. İstanbullu, Sultân Selim-i sâni asrının ulema ve şuarâsındandır.

Bir nihâl gam dūrūr gūyā bu cism-i nātuvān

Besler añı dembedem gör kim bu çeşm-i hunfeşān

Fırkate yüz tutdu vuşlat hāl-i bir yüzden daḥī

Hicre aḡāz itdi yār ahvāl bir yüzden daḥī

Ahdî Tezkire 61.

1160-DERVİŞ : Dervîş Çelebi, Kestelli Mustafası denmekle maruf kadının oğludur. Edirneli, Sultân Murad-ı salis devri ortalarında vefat etti.

Kadd-i dılcüyıñ ḥayālî dide-i hunābda

Gūyiya bir serv-i raḡnādır kenār-ı ābda

Düşdi göñlüm yine bir ruḥları berg-i semene

Rast-ı şebbuh ider kām̄eti serv-i çemene

Kâmûsu'l-A'lâm c.3, s.2136, Sicill-i Osmânî c.2, s.329, Hasan Çelebi 129, Enîsü'l Mesāmîrîn 75.

1161-DERVİŞ : Dervîş Çelebi.

İtmeḡe paye semendine şehin şahıñ nişār

Sevenleri var ḥaşılı dervişîñ incüler gibi

Gördüḡüñ şaḡma ḥāldir ey dil

Leb-i gevher nişār dilberde

Keşt idüb ravza-i behiştî Bilāl

Geldi tıttu kenār-ı kevserde

Asım 8.

1162-DÜRRİ : Dürrî Çelebi, Üsküplü, Ahmed Çelebi musahibi, H.900 M.1494 den sonra vefat etti.

Ne bilsün lezzet-i faḫr u fenāyı māl u cāh ehli

Bu zevḫi gel ḫanā‘at kūşesinde merd-i Ḥaḫ‘dan şor

Sen gidersün senün ardınca gözüm yaşı gider

Müşkil oldur ki kişi ḫalur u yoldāşı gider

Latîfî 153, Kâmûsu‘l-A‘lâm c.3, s.2139, Sicill-i Osmânî c.2, s.337, Hasan Çelebi 129.

1163-DÜRRİ : Bahri Efendizāde Abdalbaki Efendi, Bahri Hasan Efendi’nin oğludur, müderris, H.990 M.1582 tarihinde doğdu, vefatı Rebiulevvel 1025 M.1616, Seyyid Rıza’nın vefatını 1024 yazması doğru değildir.

Dem-ā-dem olmağa gönlünce sen yār-ı sitemkārın

Ḫati seniñ gerek ‘ālemde cāna ‘āşık-ı zārın

Ḫati zebun cefāñ oldı ey felek Dürrî

Şaḫın varır ḫadem şāh-ı kām yāba düşer

Şakayık-ı Nevizāde 579, Keşfü’z-Zunûn eski tab’ı c.1, s.510, ve yeni tab’ı c.1, s.789, Sicill-i Osmânî c.2, s.333, Seyyid Rıza 36, Kafzāde 48, Riyâzî 61.

1164-DÜRRİ : Mehmed Dürrî Efendi bin Bolulu Ali Efendi bin Gıyaseddin Efendi, Bolulu, müderris, Sultān Mehmed-i rābi‘ musacı ve hatibi Sultān Bent Mehmed zevci damadı Mustafa Paşa’ya karatibi dolayısıyla “Musahib Paşa Dürrîsi” denmekle meşhur olmuştu, vefatı H.14 Rebiulevvel 1098 M.1686, Eyüp’te medfundur.

O zülf esîr-i cünûn oldığıma değmez mi

O la‘l ḡarḫa-i ḫûn oldığıma değmez mi

O serv-i ser-keşe ibretle baķ ne āfītdir
Esīr-i va‘d-i kemūn oldığıma değmez mi

Bahārda leb-i cūda bu gūne ‘ālem-i āb
Ġarīķ-i baķr-ı dūyūn oldığıma değmez mi

Raķīb ol uzadurmuş o şūķ-ı ғannāza
Niçūn cesāret idersiñ şikār-ı şebbāza

Divanı, Atıf Efendi Kütüphanesi’nde numara 2072.

Şakayık-ı Şeyhi c.1, s.598, Sicill-i Osmânî c.2, s.337, Şafāyi 144, Belig 18.

1165-DÜRRİ : Yek-çeşm Dürrī Ahmed Efendi, Hoca-ı cihān, İran sefiri, Vanlı, defterdar, Said ve Feyzi’nin biraderi, vefatı 12 Rebiulevvel 1135 M.1722, Şeyh Vefa haziresinde medfundur. Bazı me’hazlarda vefatını 1137 göstermektedirler, Keşfü’z-Zunūn Zeyli’nde Erzurumlu demesi yanlıştır.

Bu gül-zār içre ħandān olmaz ey dil ğonca-i maķsūd
Mişāl-i şeb-nem-i ter olmayınca gözde nem peydā

Ĥāk-i pāyūñ küĥli için bu iki çeşm-i sefid
Birbiriyle cenk idüp āhir biri oldu şehīd

Ĥayāt-ı cān leb-i cān-baķş-ı yāre ķalmışdır
Şafā-yı tāb‘ mey-i ĥoş-güvāre ķalmışdır

Dürrî mütehammil gerek erbâb-ı tevekkül

Biz râzıyuz i‘tāsına Hallāk-ı cihānuñ

Bu berzah-ı miñnetden elem yok bize zîrā

Devlet öte yanındadır elbette kazānuñ

Şeyhi c.3, s.398, Sicill-i Osmânî c.2, s.337, Osmanlı Müellifleri c.3, s.8, Kâmûsu'l-A‘lâm c.3, s.2139, Salim 239, Ramiz 90, Fatin 93, Belig 19, Şafāyi 144, Mecelle 213, Vefeyat-ı Ayvansarayı 183, Keşfü’z-Zunûn Zeyli 502.

1166-DÜRRÎ : Tayyipzāde Süleyman Dürrî Efendi, Müderris Şumnulu Tayyip Efendi’nin oğludur, Şumnulu, H.1236 M.1820 tarihinde Şumnu’da doğdu, 1266 da hayatta idi. Sedaret mektubi kalemi hulefasından.

Nuḳat-ı şi‘re ol māh-rū nedir atf-ı naẓar bilmez

Efendi sîm üzer yoksa seni ol sîmber bilmez

Tehî dil olsada şeyhiñ gelür dergāhına dervîşim

Menāsıb ehliniñ var u yoguñ aşhāb cevır bilmez

Kâmûsu'l-A‘lâm c.3, s.2139, Osmanlı Müellifleri c.3, s.267, Sicill-i Osmânî c.2, s.338, Fatin 94.

1167-DERÎ : Devri Çelebi, Bursalı, Fatih Sultān Mehmed-i sâni devrinde vefat etti.

‘Arzıñda bādile oynār bu zülf anberin

Şanki eyler cilveler tavûs firdevsi birîñ

Hasan Çelebi 129, Sicill-i Osmânî c.2, s.337, Kâmûsu'l-A‘lâm c.3, s.2139.

1168-DÜRÎ : Ma‘rufzāde Şeyh Mehmed Efendi, Sinop’ta Arsılan-ı Mecdi İmamı’nın oğludur. Sinoplu, Sinop’ta Seyyidi Bilal Tekyesi Şeyhi.

Ḳanā‘at kenz-i lâ-yüfnādır ey dil

Hem ehli cümleden a‘lādır ey dil

Ḳanā‘at mülki üzre şāh olanlar

Ki anlar mālîk-i dünyâdır ey dil

Salim 244.

1169-DÜRRÎ : Mustafa Dürrî Çelebi, Bayram Paşa Tekyesi şeyhi Mehmed Efendi’nin oğludur, İstanbullu, müderris.

Yakında bir güzel sevdim ırakdan merhabâ eyler

‘Aceb bilsem neyim ile ona kim âşinâ eyler.

Seyyid Rıza 36, Mucib 12.

1170-DÜRRÎ : Silahtar Mustafa Paşazâde Enderunlu Dürrî Bey, Sultân Selim-i salis devri şairlerinden.

Âyâ ne idem sehi hûbâne hediye

Bu tuhfe-i cânım ola cânâna hediye

Ḥaḳ zât-ı hümayunını dâim ide emîn

Bu dur duâdır hele şāhâne hediye

Tayyarzâde Atâ Tarihi c.4, s.224.

1171-DEŞTÎ : Derviş Abdülhayy, Konyalı, Mevlevî, vefatı H.1040, M.1630, Konya’da medfundur.

Râ kaşlarına ‘âşîḳ her dem dürer bükür

Olmasa dil-rübâlarıñ işte bu râ’ları

Şakâyık-ı Şeyhi c.1, s.105, Sicill-i Osmânî c.2, s.339, Seyyid Rıza 35, Belîğ 19, Esrar Dede 120, Mucib 12.

1172-DU‘ÂYÎ : Du‘âyî Çelebi, Bursalı, mâruf, Fatih Sultân Mehmed-i sâni devrinde vefat etti.

‘Ârzıñ ‘arṣ it güle gülşende zibālanmasuñ

Serve göster ḳaddiñi nāze ile ra‘nālanmasuñ

Kāmûsu’l-A‘lâm c.3, s.2145, Sicill-i Osmânî c.2, s.339, Latîfî 154, Sehî 93, Hasan Çelebi 129, Mecelle 213.

1173 DU‘ÂYÎ : Du‘âyî Çelebi, Seyyidilili, Derga-ı Ali Çavuşları Deacisi.

Zebānumdan çıkar ansız bir âteş cāna kār eyler

Ne bildüm cevri dil-berdür ne bildüm rûzgār eyler

Yine eṭrāf-ı ḥüsnüñde mişāl-i bî-mişālûñ var

Gülistānuñ kenārında şebistān-ı ḥayālûñ var

Ahdî 153.

1174-DİLÂVER : Hubbi Kölehan, Hoca Nağbi’nin oğludur, Hevarzemeli, 1240 da hayatta idi.

Arif Hikmet 22.

1175-DELİRÎ : Delîrî Sipahi, Kastamonulu.

‘Arşa-i ‘aşḳ ey gönül merdāneler meydānıdır

Kelle topıdır o meydānuñ kılıç çevgānıdır

İrtişā mezra‘ına sîm ü zeri

Ṭurma saç tā ki beyte maşlahatuñ

Latîfî 455, Kafzāde 48.

1176-DEMÎ : Demi‘ Çelebi, Ankaralı.

Gonc-i ḥüznünde vaḳt-i seḥer yalnız bulub

Ġam öldürdü bendeñi afyon yetişmese

Kafzāde 48.

1177-DEVİRİ : Mehmed Devri Çelebi, İstanbullu.

Rûz-ı maşşerde umârum ola seň baňa delîl

Saňa meyl itdiğiniň aşlı budur İsmâîl.

Muhib 12.

1178-DEVLETGİRAY : Devletgiray Han bin Mübarek Han bin Mengeli Giray Han. Kırımhânı. Vefatı H.985 M.1577, Bahçesaray’da Han Camii haziresinde medfundur.

Yağasıñ çāk iden her berg-i gülüñ

Gülşen içre nâlesidir bülbulüñ

Kâmûsu’l-A‘lâm c.3, s.2183.

1179-DEVLETİ : Enderunlu Çerkez Ahmed Çelebi, Abdi Paşa hazinedari Hasan Ağa’nın kölesi, müderris, vefatı 18 Ramazan 1117 M.1705, Köçe Mustafa Paşa’da Bezirgan Camii haziresinde medfundur. Osmanzâde saib Ahmed Efendi’nin “Vâh devletlü kalmadı gitdi” cümlesi vefatına tarihtir.

Görüb sen važ‘-ı nâ-şâyânın ey dil bî-ñuzûr olma

Cihānuñ devleti gāhî cefādur gāh ‘izzetdûr

Şakâyık-ı Şeyhi c.2, s.360, Sicill-i Osmânî c.1, s.235, Mecmuau’ş Şağra 72, Belîğ 19, Salim 245, Tayyazâde Atâ Tarihi c.4, s.201, Mecelle 216.

1180-DİDAR : Osman Didar Efendi, Maden Emîni Abdi Paşa’nın oğludur. Vefatı 1256 M.1840.

Kim söyler ‘aceb rûyına mekkâre ne kâre

Kimdir diyecek çeşmine sahhâre ne kâre

Aklıñ şaşırır ra‘şa tutâr yârını görse

Takrîr idemez derdini bî-çâre ne kâre

Hıfz eyler añı görse de kendi nazarından

Cür'et idemez itmeğe nezzare ne kâre

Cümle varıñ virmeyeñ dildâre olmaz aşınā

Bildiğindeñ geçmeyeñ esrâra olmaz aşınā

Fatin 94, Osmanlı Müellifleri c.2, s.173.

1181-ZAİMAN : Şeyh Hafız Mehmed Zeyneddin Efendi'nin oğludur, Bursalı, Bursa'da Mısri Tekyesi Şeyhi, H.1208 M.1793 tarihinde Bursa'da doğdu. Vefatı H.1269 M.1852, Bursa'da Mısri Tekyesi'nde medfundur. Kıbrısizāde İsmail Hâkî Efendi'nin “ Zaik-i Devrā tddı cūra-ı cā-ı ecel” mucen mısraı tarihisi vefatına tarihtir. Fatin ve Sicill veladeti tarihini 1209 olduğunu yazıyorlar. Yine Sicill Bursa'da Mevlevi Şeyhi olduğunu yazıyorsa da doğru değildir.

Heves-i 'āşķ-ı yār var dilde

Şayd olunmaz şikār var dilde

Mest-i cām-ı şarāb-ı 'āşķ olalı

Tā-be-maḥşer ḥumār var dilde

Bir güliñ şemmesine değmezken

'Ārzū-yı hezār var dilde

Leylī-i ḥüsne toğrusı zāik

'Ārzū-yı her nehār var dilde

Divanı, Emiri-i Efendi, Manzum Eserler Kısımında, Millet Kütüphanesi'nde numara 136.

Son Asıt Türk Şairleri 2003, Kâmûsu'l-A'lâm c.3, s.2224, Arif Hikmet 22, Osmanlı Müellifleri c.2, s.178, Sicill-i Osmânî c.2, s.341, Fatin 95, Keşfü'z-Zunûn Zeyli 503.

1182-ZATİ : İsmi Bahşî veya Avz'dır. Sağır veya Remmal Zati denmekle meşhurdur. Balıkesirli, müzeddüz, veladeti H.876 M.1471, Vefatı H.953 M.1546, Edirne Kapısı haricinde Keşfî ve Basri kabirleri yanında medfundur. Şebidi'nin “Geçdi Sahnür” cümlesi vefatına tarihtir. Vefatı tarihini Âşık Çelebi'nin 952 ve Eslâf'ın 954 göstermeleri ve Keşfü'z-Zunûn Zeyli'nin de ismini İshak ve vefatını 955 olarak yazması doğru değildir.

Qāmetüñ ey botsân-ı lā-mekân pīrāyesi

Nürdan bir servdür düşmez zemîne sāyesi

Yavuz Sulţān Selīm'e Verdiği Nūniye Qaşīdesi'nden

Serverā bir bende'-i bī-qayd imiş qapıñda 'adl

Ṭutamazdı anı zincīre çeküp Nūrişirevān

Düşdüm nişān-ı pāy-ı seng-i dilber üstine

Ol gönca gördi didi yüzüñ güller üstine

'Āşıkı çün bī-vücūd itmek olupdur hū saña

Biz 'adem mülkine maḥmil bağladık yāhū saña

Ayağı yer mi başar zülfüñe ber-dār olanıñ

Zevk u şevk ile virir cān u seri döne döne

Divanı, Hacı Mahmud Efendi Kütüphanesi'nde, Süleymaniye Kütüphanesi'nde numara 3363

“ Hālid Efendi Kütüphanesi “ “ “ 151

“ Lala İsmail Efendi Kütüphanesi Murad Molla Kütüphanesi'nde “ 443

“ Fatih Kütüphanesi'nde “ 3824

- “ Bayezid Kütüphanesi’nde “ 3595
- “ Üniversite Kütüphanesi’nde “ 457/1

Keşfü’z-Zunûn eski tab’ı c.1, s.510, yeni tab’ı c.1, s.789, Sicill c.2, s.341, Osmanlı Müellifleri c.2, s.176, Kâmûsu’l-A‘lâm c.3, s.2224, Ali Tarihi 189, Eslâf c.2, s.3, Hasan Çelebi 129, Mecelle 219, Latîfî 156, Kafzâde 48, Sehî 107, Riyâzî 61, Beyânî 32, Âşık Çelebi 375, Ahdî 156, Keşfü’z-Zunûn Zeyli 503.

1183-ZATÎ :

Şeyh Süleyman Zati Efendi, Gelibolu’da Keşanlı, Keşan’da Halveti Tekyesi Şeyhi, vefatı H.1151 M.1738, Keşan’da medfundur. Sicill aslen Bursalı diyorsa da “Miftahul Mesail” adındaki esri mukaddimesinde Gelibolu’dan olduğunu yazıyor, Keşfü’z-Zunûn Zeyli’nin Keşanlı göstermesi yanlıştır.

Dilâ keyfiyyet-i ‘aşkı yûri meyhûr olandan şor

İçüp vahdet şarâbını ebed maḥmûr olandan şor

Bu mürde cisminiñ şaṅ canıdır feyḫ

Bu denlü sînemin dermanıdır feyḫ

Simayı şadrımıñ levḫinde cāna

Yazılmış derd ile divanıdır feyḫ

Divanı, Raşid Efendi Kütüphanesi’nde, Millet Kütüphanesi’nde numara 753

“ Haşim Paşa Kütüphanesi, Süleyman Ağa Kütüphanesi’nde numara 92

Kâmûsu’l-A‘lâm c.3, s.2224, Osmanlı Müellifleri c.1, s.72, Fatin 96, Sicill-i Osmânî c.2, s.342, Keşfü’z-Zunûn Zeyli 503.

1184-ZAKİRİ : Kurdzâde Ahmed Efendi, Filibelî, Karakarye kadısı, vefatı H.1097 M.1685 Karakarye’de medfundur.

Göñülde ‘aşk birdir sevdüğüm de dâimā birdir

Muḥabbet ehline şâhid de birdür müdde‘ā birdir

Bu āh u ‘aşk ile eyler cihāna sırrımı ifşā

Yānār k̄ān ağlarıñ iki gözümdendir yine şeqvā

Şakāyık-ı Şeyhi c.1, s.748, Sicill-i Osmânî c.1, s.224, Safāyi 151, Belîğ 19, Güfti 34.

1185-ZAKİRİ VEYA BÎ-ÇĀRE VEYA ABDULLAH : Zakirzade Şeyh Abdullah Efendi, Hedayi Tekyesi Zakirbaşısı Şaban Efendi’nin oğludur. “Bî-çāre ” maddesine bak numara 452, 2681.

1186-ZEKĀİ : Zekai Efendi, kadı, vefatı H.1051 M.1641.

Sicill-i Osmânî c.2, s.426.

1187-ZEKĀİ : Mehmed Zekayi Efendi, Kıbrıslı, kadı, vefatı H.1058 M.1648, Kıbrıs’da medfundur. Mucib vefatı tarihini 1037 gösteriyor.

Göriceñ h̄üsn-i dil-ārāsını o dildārıñ

Zülfî sevdāsına düşdünse zihî tül-i emel

Şakāyık-ı Şeyhi c.1, s.202, Belîğ 32, Mucib 13.

1188-ZEKĀİ : Taşköprizāde Zekai Ahmed Efendi, Taşköprizāde Kemal Efendi’nin oğludur, kadı, vefatı Ramazan 1062 M.1651, Sicill vefatı ayını Şaban diye yazıyor.

Bu dil-i dīvāneyi zülf siyāhında görüb

Resmi andan aldılar peydā idenler şāneyi

Ḥüb ola āb ü hevāsı bir yer isterse gönül

Ey Zekāyi aña göster gūş-ı meyḥāneyi

Şakāyık-ı Şeyhi c.1, s.247, Sicill-i Osmânî c.2, s.426, Asım 10.

1189-ZEKĀİ : Mehmed Ali Zekai Efendi, İstanbullu, divan-ı humayun katibi, vefatı H.1130 M.1717.

Görmek olurdı nüṣṣa-ı cāmı

Leb-i la‘liñle der-kenār olsa

Hîç ider mi qarâr neşve-i mey

Şîşe-i dilde inkisâr olsa

Şakâyk-ı Şeyhi c.2, s.342, Mecelle 225, Salim 246.

1190-ZEKÂİ : Üsküdari Şeyh Mustafa Efendi, Üsküdar Muhafızı Bursa Yenişehirli İbrahim Bey'in oğludur. Ümmi Sinan Tekyesi şeyhi, vefatı H.1227 M.1812, Şehremininde Ümmi Sinan Tekyesinde medfundur, Hû ile Ârif Zekâyî âzim-i Lâhût eyledi" mısraı mücevheri vefatına tarihtir.

Na't

Gel vücūdın etsin âteşi 'aşk-ı Habibullâh'a yok

Çeşm-i kalbi ol ziyadan fetḥ idüp Mevlāya bak

Göñül sevdā-yı çeşm-i yâr içün özge belâ dirler

Görenler zaḥnım-ı sînem derd-i 'aşka mübtelâ dirler

Gülistân içre göñlüm derd ile nālân olur sensiz

Olursa ravza-i cennet baña zindañ olur sensiz

Gehî cûş eyleyüp deryâ-yı bî-pâyân olur göñlüm

Gehî bir katre içre gizlenüb pinhân olur göñlüm

Gehî şems ü gehî bedr ü gehî necm ü sehî kevkeb

Gehî zerre gehî katre gehî ummân olur göñlüm

Divanı, Es'ad Efendi Kütüphanesi, Süleymaniye Kütüphanesi'nde, numara 2637

“ Haşim Paşa “ Selim Ağa Kütüphanesi'nde numara 73/2

“ Emir Efendi, Manzum Eserler kısmında, Millet Kütüphanesi’nde numara 139

Kâmûsu’l-A‘lâm c.3, s.2225, Osmanlı Müellifleri c.1, s.73, Arif Hikmet 23, Sicill-i Osmânî c.2, s.342, Silahtarzâde 27, Fatin 96, Şefkat 51, Keşfü’z-Zunûn Zeyli 503.

1191-ZEKÂYÎ VEYA ZİHNÎ : Zekâî Çelebi, Sultân Bayezid-i sâninin oğlu şehzâde Alişâh’ın divan katibi.

Neylerüm ol bezmi ki anuñ sâķî-i meh-rûsı yok

Yâ şû meclisden nolur kim muṭrib-i hoş-gûsı yok

Latîfî 161, Sicill-i Osmânî c.2, s.343, Kâmûsu’l-A‘lâm c.3, s.2230, Hasan Çelebi 135.

1192-ZEKÂÎ : Şeyh Abdullah Zekâî Efendi, Ümmi Sinan Tekyesi Şeyhi.

Arif Hikmet 33.

1193-ZEKERİYÂ : Şeyh Zekeriyâ Efendi, Amasya’da Halveti Tekyesi şeyhi, Vefatı Sultân Mehmed-i sâni devrinde vefat etmiştir. Amasya’da mezkur tekyede medfundur.

Sicill-i Osmânî c.2, s.426.

1194-ZİKRÎ : Zikrî Ebu Bekir Ağa, Öziçeli, Sipahi, vefatı H.1100 M.1688.

Benüm nûş itdiğim zâhid mey-i gül-gûn imiş şanma

Bu bir hûn-âb-ı ḥasretle memlû câm-ı firḳatdür

Bu gülşende seni bülbül gibi zâr eyleyen Zikrî

Diyâr-ı ğurbet ü derd ü ğam u âlâm-ı miḥnetdir

Şakâyık-ı Şeyhi c.2, s.88, Şafâyi 152, Salim 246, Belig 19.

1195-ZİKRÎ : İbrahim Zikrî Efendi, Köçek Ağa denmekle mağruftur. Öziçeli, H.1610 M.1790 tarihinde Öziçe’de doğdu, vefatı H.1270 M.1853, Osmanlı Müellifleri’nin vefatı tarihini 1183 diye yazması yanlışır.

Cüş idelden beyt-i ḳalbimde ḥamı şehbayı ‘âşık

Bir ‘aceb ḥalet getirdi nefsime sevdâyı ‘âşık

Cāh u cāh u medh u zem yeksāndır yanımda kim

Olmuşum aşüfte vü ğalta hor deyāyı ‘āşık

Şiše-i ārım kırıldı lā-übālī meşrebim

Böyle haqqımda hükm-i hażret-i dārāyi ‘āşık

Kâmûsu'l-A‘lâm c.3, s.2225, Osmanlı Müellifleri c.2, s.177, Sicill-i Osmânî c.2, s.342, Fatin 97.

1196-ZİKİRİ : Zikri Baba, Mevlevî, vefatı H.1197, Galata Mevlevihanesi’nde medfundur. Şeyh Galip Dede’nin “Fütunin Gālīb didim tārīhinin, Göçdi yā hū zikri ismillahla” beyti vefata tarihtir.

Arif Hikmet 22.

1197-ZEKİ : Ahmed Zeki Efendi Bolulu kadı Abdulgani Efendi’nin oğludur. Kadı, H.1034 M.1624 tarihinde doğdu vefatı Zilhicce 1094 M. 1682

Sirişte ğark idüb nār-ı ğam yakma dil ü cānım

Eğninde āb u tāb hūsne mağrūr olma sulţānım

Şakāyık-ı Şeyhi c.1 s.572 Sicill-i Osmânî c.2 s.428 Şafāyi 215

1198-ZEKİ : Refik Efendizāde Mesnevihan Mehmed Zeki Dede bin Mehmed Refik Efendi bin Osman Efendi, Bursalı, Üsküdar Mevlevihanesi Şeyhi. H.1237 M.1821 tarihinde Bursa’da doğdu, vefatı H.1300 M.1882.

Hāne-i dil gerçi cevri-i yār ile berbād olur

Lik zerre iltifāt görse yine ābād olur

Ġamze-i tīġın çeküb ‘uşşākdan dād almağa

Çeşm-i hunrīzi o şūhuñ özge bir cellād olur

Tā ezelden böyledir kılmam şikāyet yārdan
Dilbere cevır ‘āşıkā sabır eylemek mu‘tād olur

Sāye-i melāda me’yūs mı kılırsıñ hıç Zekī
Luṭf-ı sulṭān kim gedālar üzre bī-ta‘dād olur
Fatin 166 Sicill-i Osmānî c.2 s.429

1199-ZELİLİ : Yusuf Zelili Efendi, Mustafa Efendi’nin oğludur, Bergamalı, H.990 M.1582 tarihinde hayatta idi

Osmanlı Müellifleri c.1 s.429

1200-ZÜNNÜN : Zünnün-ı Mevlevî, Şamlı Konya Mevlevihanesinde āyinhan

Ḥattî ki ber an ‘ārż-ı mehveş şod mestūr
Sübḥāne kādîr cem‘u’z-zulmeti ve’n-nūr

Va‘di-i ‘aşk içinde bī-ser ü pā
Bende-i ḥāk-pāyi Mevlānā

Zülf-i ḥübān ile olān meftūn
Mest ü mecnūn mevlavî Zünnūn
Ahdî 160, Esrar Dede 122

1201-ZEVKİ VEYA CELĀL : Recaizāde Mehmed Celāl Bey, Recai Efendi’nin oğludur Aydın Vilayeti mektubcusu Celal maddesine bak numara 606

1202-ZİHNİ : Mumcuzāde Kadı Bali Çelebi, Bursalı, Defterdar, Şair Ḥāverinin damadıdır. Vefatı H.982 M.1574. Vefatı tarihinde me’hazlar arasında ihtilaf vardır. Keşfü’z-Zunūn eski tab‘ında 917, yeni tab‘ında 987 , Kafzāde 997 Kamusül Alam 983 göstermekte iseler de ekseriyet 982’de birleşmektedir.

Cām-ı ‘İyşum yere çalduñ hāke yeksān eyledüñ

N’itdün ey sākī-i devrān göz göre k̄ān eyledüñ

Şi’ri miḳdariñca rengiñ söyle Zihnī sen ne ğam

Saña bir eğlencedir bulmazsa bārī ra‘beti

Germ olub bir hoş emişirken seniñle yāp yāp

Başa çıkdıñ tırmadıñ peymāne bozduñ şöḥbeti

Keşfü’z-Zünūn eski tab’ı c.1 s.510 ve yeni tab’ı c.1 s.789, Kāmûsu’l-A‘lām c.3 s.2229, Tayyarzāde Atâ Tarihi c.4 s.132, Kafzāde 51 Âşık Çelebi 384 Güldeste 437 Hasan Çelebi 134 Ahdi 161.

1203-ZİHNİ : Mehmed Zihnī Efendi Erzurumlu, müderris, vefatı H.1021 M.1612

İñledim dolāb-veş dökdüm gözümdeñ āblar

Döndürünce ol mehī kırdım nice dolāblar

Âdem evlādına meşrūta idüb tevliten

Yazdı vü ḳaḳıyye ezel ‘āleme anda çiheten

Silahtarzāde 26, Sicill-i Osmānī c.2 s.344, Kafzāde 51, Riyâzî 64, Belig20, Seyyid Rıza 38.

1204-ZİHNİ : Necefzāde Abdüddeli Zihnī Efendi, Bağdatlı, Zihnī-i Hādım, hattat, Vefatı H.1023 M.1614, vefatı tarihini Esrar Dede’nin 1000 ve Sicill’in 1032 yazması doğru değildir.

Gördüm yüzinde lema‘a-i nūr-ı Muḫammedi

Sevsem ‘aceb mi reng-i ruḥ-ı āl-i Aḫmedi

Zîhnî nihâl-i kâmet-i dil-dârı vaşf idüb

Olsaķ ‘aceb midür şuarānuñ ser-āmedi

Ol lâle ruķa ‘arz idicek çehre-i zerdi

Gül gibi gülüb didi ki rengimde değılseñ

Gitdi elden ihtiyārım cezbe-i dîdārla

Dostlar bilmem n olur hâl-i Aḥmed-i Muḥtārla

‘Uşşāķa sâz-kâr değıldür hevâ-yı bāğ

Kûy-i belâdur anlara ser-menzil-i ferāğ

Gelseñ açılsañ raķīb eyle nola ey goncelib

Şimdi oldu gül-i ra‘nâ açılmış hārla

Kâmûsu’l-A‘lâm c.3 s.2230, Sicill-i Osmânî c.2 s.344, Tuhfe-i Hattatin 244
Hasan Çelebi 134 Ahdi 158 Kafzâde 51 Esrar Dede 122 Beyânî 33 Riyâzî 64.

1205-ZİHNÎ : Bali Çelebi Galatalı, Halep defterdarı vefatı H.1023 M.1614.
Sicill-i Osmânî’nin vefatı tarihini 997 göstermesi yanlışır

Yâr çāh-ı zeķanım ‘ayn-ı vefâdır dir ise

Aña ey ‘āşık-ı şurîde inānma çeñedir

Ağyār-ı kîn-hāh geçer ise beni sañā

İnanma sevdiğüm seni zîrā sever geçer

Şāh-ı ğamuñ ki lāle-şıfat dilde dāğı var

Hūn-ı ciğerle besleme nice çerāğı var

Kāmūsü'l-Ālām c.3 s.2229, Sicill-i Osmânî c.2 s.343-344, Riyâzî 64, Ahdî 159 Hasan Çelebi 134

1206-ZİHNÎ : Şey Salih Zihnî Dede Bursalı Larendeli Cenuni Dede'nin hemşirezâdesi, Bursa Mevlevihanesi şeyi, vefatı Şevval 1073 M.1662, Bursa Mevlevihanesinde metfundur.

Beyza-i tuğrâ-yı devletdür külâh-ı Mevlevî

Tûde-i şeh-râh-ı 'izzetdür külâh-ı Mevlevî

Şem'-i dil-nûrın riyâh-ı münkirândan hıfz için

Zihniyâ fânûs-ı hikmetdür külâh-ı Mevlevî

Esrar Dede 121; Mecelle 225, Osmanlı Müllifleri c.1 s.53.

1207-ZİHNÎ : Mehmed Zihnî Efendi, Halepli, Yenişehirfeneri kadısı, vefatı H.1080 M.1669. Yenişehirfener'de metfundur, Şafâyi İstanbullu diyorsa da doğru değildir.

Şevk-i ruhuñla âhını dil kim kemend ider

Bām-ı felekde âhū-yı hurşîdi bend ider

Hindū-yı hālî ki âteş-i ruhsârı üzredür

Cân u dilini 'âşık-ı zāruñ sipend ider

Dilâ şabr it şakın dūr olma yāriñ âsitânından

Düşürmez murğ-ı zîrek-peççe kendiñ âşiyânından

Şakayık-ı Şeyhi c.1 s.749, Sicill-i Osmânî c.2 s.344, Şafâyi 152 Mecelle 226 Belig 19.

1208-ZİHNİ : Salih Zihnî Efendi tacir Mustafa Efendi'nin oğludur, İstanbullu, Dersiam Salih Efendi denmekle meşhurdur, vefatı 14 Recep 1092 M.1681, Edirnekapısı haricinde Emir Buhari Tekyesi civarında metfundur. Nazım Mehmed Efendi'nin "Salih-i resm ide medrese arai ne'im" mısraıyla Himmetzâde Abdullah Efendi'nin "Kat mate üstadü'l kül"terkibi vefatına tarihtir.

Cây-i rāḥat kūşe-i ebruvi yār olmuş baña

Ol sebebden sîne-i ğam dāğdār olmuş baña

Maḥz-ı nūr iken cemāl-ı āfitāb ṭal'ati

Ḥayretim oldır ki ol āşār-ı nār olmuş baña

Şakayık-ı Şeyhi c.1 s.546

1209-ZİHNİ : Berberzâde Mehmed Zihnî Efendi, İstanbullu, tersane rûznamecisi vefatı H.1127 M.1715, vefatı tarihini Salim'in 1120 Osmanlı Müellifleri'nin 1126 diye yazmaları yanlışır.

Yeter sen de ān oldığına bu şāhid

Ki ḳaddiñ elif ḳaşlarıñ nūna beñzer

Şafāsından o deñlü şevḳile cūş eylemiş deryā

Ser-ā-ser bûlbûlān-ı dehri ḥāmūş eylemiş deryā

Ne dilde ārzū-yı bāde-i gül-fām ḳalmışdur

Ne ḥâtırda ḥayāl-i gerdiş-i encām ḳalmışdur

Eğer çi Ḥakk olundı levḥ-i dilden naḳş-i ālāyiş

Zemīn-i dilde resm-i yār-ı sīm-endām ḳalmışdur

Divanı, Es'ad Efendi Kütüphanesi, Süleymaniye Kütüphanesi'nde numara

Şakayık-ı Şeyhi c.2 s. 548. Omanlı Müellifleri c.3 s. 53, Salim 250, Sicill-i Osmânî c.2 s.344 Mecelle 225, Belig 19

1210-ZİHNİ : Mehmed Çelebi hoca-ı cihân, İstanbullu sūvari mukabelecisi, vefatı H.1126 M.1714 vefatı tarihi Salim'in 1100 yazması doğru değildir.

Göñülde cilveger naķş-ı hayālîñ yâ Resûlallâh

Enîsim rûz u şeb fîkr-i vişālîñ yâ Resûlallâh

‘Ulûvv-i şanıña nisbetle esfel kûbbe-i gerdûn

Ne bilsin her denî kadr-i celālîñ yâ Resûlallâh

Şeyhi c.2 s.547 Sicill-i Osmânî c.2 s.344, Salim 249 Şafâyi 153 Mecelle 225.

1211-ZİHNİ : Zihnî Mehmed Efendi, Seksehane mescidi imamının oğludur. İstanbullu, müderris, vefatı H.1157 M.1744.

Ramiz 92, Sicill-i Osmânî c.2, s.344.

1212-ZİHNİ : Hacı Mehmed Emin Zihnî Efendi, Hacı Osman Efendi'nin oğludur, Bayburtlu, Kaza-i Kaymakamlarından, vefatı H.1212 M.1797 tarihinde Bayburt'ta doğdu, vefatı H.1276 M.1859.

Vardım ki yurdundan ayâk götürmüş

Yavru gitmiş ıssız kalmış otağı

Câmlar şikset olmuş meyler dökülmüş

Sâķîler meclisden çekmiş ayâğı

Zihnî derd elinden her zamân ağlar

Vardım ki bāğ ağlar bāğıbân ağlar

Sünbüller perîşân güller kân ağlar

Şeydâ bülbül terk ideli bu bāğı

42. Son Asır Türk Şairleri 2015, Osmanlı Müellifleri c.2, s.179, Fatin 170, Es‘ad

1213-ZİHNİ : Zihnî Efendi, Çermikli, H.1280 M.1863 tarihinde hayatta idi.

Mest-ı ‘aşkıñ sāğar Cemşî’de etmezi’l-tefât

Nezzare paş-ı ‘arziñ ħurşide etmezi’l-tefât

Rûze dâr-ı hicriñ olmaz mâil-i zevk-i cihân

Ṭalib-i vaşlıñ neşâtı ‘ıyde etmezi’l-tefât

Genç ‘uzletde iden sâz-ı derunla şafâ

Nağme-i çenk ü neyi nâhîde etmezi’l-tefât

Son Asır Türk Şairleri 2024.

1214-ZİHNİ : İsmail Zihnî Efendi, İşkodra muhasebe kalemi ketebesiden İbrahim Şuuri Efendi’nin oğludur. İşkodralı, Selanik vilayeti maliye müfettişi, H.1250 M.1834 tarihinde İşkodra’da doğdu, vefatı H.1304 M.1886, Selanik’te medfundur.

Ḥazreti Mithât Efendiyle Cenâb Nacî

Ḳadrîni eylediler nazm ile neşriñi ‘ilâ

Birî ħikmet ile manende-i İbn-i Sinâ

Oldı eşhâb-ı kemâl içre reisü’l-üdebâ

Diğeri şa‘ra Laṭîfiyle mişâl-i Hassân

Deñilirse yâraşır nâmına şeyḫü’ş-şu‘arâ

Son Asır Türk Şairleri 2026.

1215-ZİHNİ : Enderunlu Zihnî Bey, Kânûni Sulţân Süleymân devri şairlerinden.

Mihr-i münîri beñzedüb eyime cebiniñe

Çerh-ı berriñ disem yeridir şehinşeyniñe

Tayyarzâde Atâ Tarihi c.4, s.119.

1216-ZİHNİ : Tapucu başızâde Enderunlu Zihnî Bey, Sultan Selim-i sâni asrı şairlerinden.

Olma ğâmgîn dil-i nâşâdîñ olursa maḥzûñ

Oldı şâdî ğama ğam Şâdî'ye çün kim merhûn

Tayyarzâde Atâ Tarihi c.4, s.132.

1217-ZİHNİ VEYA ZEKÂİ : Zihnî Efendi, Sulţân Bayezid-i sâni evladından Alişâh'ın divan katibi. Zekâi maddesine bak numara 1191.

1218-ZİHNİ : Baltacılar kethudası İsmail Ağazâde Enderunlu Zihnî Bey, Baş Kollukcı, Sulţân Mustafa-yı sâni asrı şairlerinden.

Meṭla'-ı ḥurşîd-i şevket şehri yâr-ı ma'delet

Bâne-i bünyân devlet Ḥâdem-i beytü'l-ḥarâm

Varış-i mülkü'l-milel ser tâc-ı şâhân-ı düvel

Zıll-i yezdân ezel dâdâr-ı İskender ğulâm

Tayyarzâde Atâ Tarihi c.4, s.211.

1219-ZİHNİ : Zihnî Efendi, Şehzâde Mehmed bin Sulţân Bayezid-i sâni defterdarı.

Gerçi ki nigâruñ ruḥ-ı âlî güle beñzer

'Âşıklarınun nâliş de bülbüle beñzer

Gül ü Nevrüz manzūmesinden
 Acıdan ger öle şāhib-ḥamiyyet
 Ne mümkindür k‘ide bir şaḥşa minnet

Açup derd-i derūnıñ eylemez āh
 Olāmāz hıç kes sırrından āgāh

Belī oldur cihānda merd-i ‘ārif
 Kimisine olmaya sırrına vākıf

Hasan Çelebi 135, Kāmûsu’l-A‘lâm c.3, s.2230, Sicill-i Osmânî c.2, s.343, Latîfî 162.

1220-ZİHNÎ : Zıhnî Efendi, Kitabı Zıhnî Efendi denmekle meşhurdur. Sadrazam Koca Ragıp Paşa Kitabcısı, H.1168, M.1754 tarihinde hayatta idi.

Gitsün ne kadar māmelekim var ise bāde
 Tek sākî-i meclis demesün kalmadı bāde

Gelmez o perî bezme görünmez nice demdir
 Mecusi midir şîşe-i şayd ruḳebāda

Sultān Osmān-ı şālîşîñ cülūsuna tārîḥ
 ‘Azm-i me’vā-yı na‘ım eyleyicek Maḥmūd Ḥān
 Ḥamd ola Ḥaḳḳ’a cülūs eyledi Sultān ‘Osmān

Şefkat 53, Sicill-i Osmânî c.2, s.344, Ramiz 92, Silahtarzāde 25.

1221-ZİHNÎ : Hüdaverdi Zıhnî Efendi, Yanyalı, Paşa,Kurt Paşa Mühürdarı Sultān Süleyman salis devrinde vefat etti.

Ḥayāl-i yār çü ḥalvet güzīde-i dil olur
 Ümīd-i ḥavf dü-‘ālem bir anda zāil olur

Şeb-i firāk şirār-ı dilim nücūm u felek
 Nehār-ı hicrde āhım sipihre hāil olur

Silahtarzāde 26, Şefkat 55, Sicill-i Osmânî c.2, s.344.

1222-ZİHNÎ : Derviş Hasan Zihnî, Musāhib Paşa zihniyesi denmekle maruftur. Bursalı, Mevlevî.

Ḥall itmediler bahş-i dehānuñ dile düşdi
 Ḥaqqā ki ‘aceb mes‘ele-i müşkile düşdi

Birbirine girdi ser-i zülfünde gönüller
 Dīvāneler içre yine bir silsile düşdi

Bilmem ne didi bād-ı şehir la‘l-i lebünden
 Dem-beste iken gönçe gülüb açıla düşdi

İstedüm pūse lebinden Zihnî itdi sükūt
 Teng yerdür ne disün cāy-ı cevāb olmayıcağ
 Belig 20, Esrar Dede 124, Güfti 31.

1223-ZİHNÎ : Seyyid Mehmed Said Zihnî Efendi, Keşanlı, Keşan mahkemesi katibi, Sulṭān Selim-i salis devri şairlerinden. Vefatı H.1202, M.1787.

Yārdan ‘uşşakka luṭf ü merḥamet mesuldür
 Pād şehirlerden reāyāya kerem me’muldür

O dilber-i âşiyân üç nâz üzre hümâlanmış
Anın çün murğ-ı dil pervâz idüb şimdi hevalanmış

Lebleri mercân-ı aḥmer mi aḳik-i sâde mi
Dâne-i dendânı dūr mi kendi Dürrîzâde mi

Arif Hikmet 23, Sicill-i Osmânî c.2, s.344, Silahtarzâde 27, Şefkat 55,
Keşfü'z-Zunûn Zeyli 503.

1224-ZİHNÎ : Ali Zihnî Efendi, Karahisarlı, Tabur katibi.

Felekden eyleyen herdem bu sînem yâre yareyi
Çevir devr eylesün çarḥı vişâl-i yâre yareyi

Bu Zihnî kemteri rüsvây itme rûz-ı maḥşerde
Yüzüñ aḳ eyle her demde señ itme kıara yareyi
Fatin 169.

1225-ZİHNÎ : Zihnî Efendi, Erzurum kadısı.

Def'-i ğâm itmeğe kıoymâz bir nefes ğâmḥâreler
Gah-bî-ğâḥ çalıyoz meyḥânedede savt-ı ceres
Şafkat 54.

1226-RE'FET : Abdullah Re'fet Bey, Sadrazam Rami Mehmed Paşa'nın
oğludur. Dergah-ı âli Yeniçeri katibi, Sera Emîni, Hattat, vefatı H.1157 M.1841,
Ramiz ismini Mehmed Re'fet ve vefatını 1158 olarak göstermiştir.

Ḳapıldıñ ol gül-i bûyâya zâr olmaḳ mı istersîñ
Cefâ-yı ḥârbedden zaḥm-ḥevâr olmaḳ mı istersîñ

Bu gne sz-ı dil ızhârına Re’fet ‘aceb bilseñ
 Reh-i ‘aşkıñda yârıñ nâle-kâr olmak mı istersin

Nevrziye’sinden
 Hayât-ı taze virüb dehre madem-i nev-rz
 Hoşa erişdi meşâm-ı deme dem-i nev-rz

Nizâm-ı taze bulub mülket-i cemen şimdi
 Yetişdi vat-i ferzerâ-yı hürrem-i nev-rz

Tarâvet ile yüzi güldi Ėonca-i bâĖıñ
 Olunca maşhar feyz-i mükerrem-i nev-rz

Fatin 94, Salim 258, Sicill-i Osmânî c.3, s.377, Ramiz 109, Arif Hikmet 24, Kâmsu’l-A’lâm c.3, s.2249, Mecelle 228, Tuhfe-i Hattâtî 283.

1227-RE’FET : Mazrubzâde Mehmed Aziz Re’fet Efendi, Mazrubzâde Vasık Mehmed Emin Efendi’nin oğludur, Kadı, H.1136 M.1723 tarihinde doğdu, vefatı H.1179 M.1765. Ayvansaray kapısı haricinde Eyüp yolunda medfundur. Ramiz’in “Gitdi Re’fet hâ-y meded” cümlesi vefatına tarihtir. Silahtarzâde ve şefkat ve Mecelle vefatı tarihini 1178 göstermektedirler.

Dn ortalığı aradı birbirine şatdı
 Geldi o kloğlu yine vâfir cebe şatdı

Reftâr ü harâm eyleyeli bâğ-ı hsnde
 Ol serv-i revân kâmeti artırdı uzatdı

Divanı, Rüşdi Efendi Kütüphanesi, Millet Kütüphanesi numara 755

“ niversite Kütüphanesi

“ 5489

Ramiz 110, Şafkat 67, Silahtarzâde 32, Sicill c.2, s.363 ve c.4, s.660, Mecelle 228.

1228--RE'FET : Atçeken Agasızâde Abdurrahman Re'fet Efendi, müderris, vefatı H.1200 M.1785.

Nola dil-veş sarılsa mû-be-mû zülf-i perîşâna

Aña hayli zamandır diş bileydi ey perî şâne

Ne mümkün peyrev olmak Re'fetâ bu tab'-ı kemterle

Suhande Nâşid Şevket cenâb-ı Muhteşem şâne

Silahtarzâde 30, Şefkat 63.

1229--RE'FET : Mehmed Re'fet Efendi, Bursalı, müderris, H.1198 M.1783 tarihinde Bursa'da doğdu. Vefatı H.1228 M.1813. İstanbul'da medfundur.

Küy-ı yâri ândılar dildâr geldi hâtırâ

Cenneti vaşf itdiler dîdâr geldi hâtırâ

Gün batınca dün gice imsâka niyet etmedim

Püselerle itdiğim iftâr geldi hâtırâ

Divanı, Üniversite Kütüphanesi'nde numara 444.

Osmanlı Müellifleri c.2, s.195, Kâmûsu'l-A'lâm c.3, s.2249, Fatin 98, Sicill-i Osmânî c.2, s.363.

1230--RE'FET : Salih Re'fet Efendi, İstanbullu, ceride katibi, H.1229 M.1813 tarihinde doğdu. H.1260 M.1844 tarihinde hayatta idi.

Dil-i dānāyı şeydā eyleyen giysū-yı dilberdir

Beni her kârdan hālî koyan hāl-i mu'berdir

Anıñ ta‘rîf-i hüsni hayâli müşkildir Hudâ ‘âlim

Ne yapsun Re’fet nâçâr kim kemter sehnurdur

Kâmûsu’l-A‘lâm c.3, s.2249, Sicill-i Osmânî c.2, s.363, Fatin 100.

1231--RE’FET : Süleyman Re’fet Paşa, Rikab-ı Humayun çükadarlarından Arnavut Mustafa Ağa’nın oğludur. İstanbullu, H.2222, M.1807 tarihinde İstanbul’da doğdu, Edirne Valisi, vefatı Receb 1281 M.1864.

Çok şürete girdim geleli bezm-i cihâna

Biñ heyete koydu beni evzâ’-ı zamâne

Mersüm-ı çehl-i sal olalı nusşa-ı ‘ömrüm

Üstâd-ı herm başlâdı tefsîr ü beyâna

Fatin 98, Sicill-i Osmânî c.3, s.100.

1232--RE’FET : Seyyid Abdullah Re’fet Bey, Re’fet İsmail Paşazâde İbrahim İsmet Bey’in oğludur. İstanbullu, İstanbul kadısı, 7 Şevval 1209 M.1794 tarihinde İstanbul’da doğdu, vefatı H.1282 M.1865, Üsküdar’da Nuh Kapısı’nda medfundur.

Bir çeşme için söylediği târîhtir

Mefhâr-ı tüccâr el-hâc Ali Ağâ yapup

Bu muşaffâ çeşmeyi harf itdi zirmânend cû

Mü’mine Re’fet işrâb eyledim târîhini

Gel iç âb-ı kevşeri ayn-ı aliden su-be-su

Kâmûsu’l-A‘lâm c.3, s.2249, Sicill-i Osmânî c.3, s.398, Arif Hikmet 24, Fatin 99, Osmanlı Müellifleri c.2, s.187.

1233--RE’FET : Hacı Mehmed Re’fet Efendi, Süleymaniyeli, müderris, vefatı H.1286 M.1869.

Ol kadar pür-neş'eyiz biz çeşm-i mest-i yârdan

Bezme gelmez duhter-i rez hâne-i hummârdan

Ben dilerdim hâlimi maḥfice 'arz itmek saña

Âh kim takrîre fırsat yok begim ağıyardan

Yedi beyza-yi kelimemde 'asâdır hâmem

Düşmeniñ şehrine i'câz-nümâdır hâmem

Son Asır Türk Şairleri 1396, Kâmûsu'l-A'lâm c.3, s.2249, Fatin 100, Sicill-i Osmânî c.2, s.363.

1234--RE'FET : İbrahim Re'fet Efendi, Diyarbakırlı Abdullah Tayyar Efendi'nin oğludur. H.1250 M.1834 te Diyarbakır'da doğdu. Müderris, Bâb-ı Âlî Buhârî hocası, vefatı 14 Cemaziyelahir 1321 M.1903, Karaca Ahmed'te medfundur. Sudurdan Mekki Efendi'nin "Söylerim fergatla Mekki mu'cem tarihini, Gitdi İbrâhîm Re'fet bargâh-ı 'izzete" beyti vefatına tarihtir.

Mevlid-i Manzûme Muḥaddemesinden

Ey Hüdâvend-i azîm ü pâdişâh

Raḥmetiñdir cümle maḥlûka penâh

'Âlemi bir demde icâd eylediñ

Kün dediñ mâ'mûr ü bünyâd eylediñ

Sikender âyîne câm aldı Cem tab'-ı bülendimde

Uṭârid gibi bî-bâkâne deste defter almışdır

Ne aldı dir ise ehl-i riyā meyḥāneden Re’fet
 Di kim aḡuşune sāḡır bekif bir dilber almışdır
 Son Asır Türk Şairleri 1399, Tezkire-i Amed 14.

1235--RE’FET : Enderunlu Re’fet Süleyman Paşa, Kaptan-ı Derya, Sulṭān Mahmud-ı sālī devri şairlerinden.

Ġālibā olmuş şikset ki sāl u nāy merḥamet
 Bir çaālār görmem işitmeme hiç nevā-yı merḥamet

Küşeye etmiş felek āhın mişālī ḡadrī gör
 Pāslānūb hiç qalmāmış ašlā cilā-yı merḥamet

Luṭf ü şefkat şimdi ḡayb olmuş gibidir vāh vāh
 Kimse virmez kimseye kaṭ’ā ‘ata-yı merḥamet
 Tayyazāde Atā Tarihi c.4, s.303.

1236--RE’FET : Kiblelizāde Ahmed Re’fet Bey, Mahmud Bey’in oğludur. Vefatı Şaban 1184 M.1770 Ezine’de medfundur.

Reh-i vişāle geçilmez ḡaṭṭarlı bir beli var
 Ki anda ḡaṇçer-i ḡunrız yār medḡali var

Teline değmez idi şāne ‘aşkıñ ammā
 Cefāda zūlf-i cefā pīşeniñ daḡi eli var
 Silahtarzāde 35, Şefkat 72, Vefeyāt-ı Ayvansarayı 154.

1237-RE’FETİ : Seyrekzāde Abdullah Ref’etī Çelebi, İstanbullu, Seyrekzāde Asım’ın biraderi, vefatı H.1057 M.1647, Belig vefatı tarihini 1055 diye yazıyor.

Şüküfte cā-be-cā gül-şende şaınma lāle vü güldür

Akıtmış hār-ı hasret eşk-i hūn-ālūd bülbüldür

Mümkün mi gönül kūh-kenün yerini tutmak

Bir kere suāl eyleye kūh-sāra ne söyler

Gel velvele-ārā-yı çemen bülbul-i zāruz

Yeller gibi hasret bŷy-ı gül ü hāruz

Şakāyık-ı Şeyhi c.1, s.202, Asım 10, Belig 23, Şafāyi 156.

1238 -RE'FETİ : Mustafa Re'fetī Efendi, İstanbullu, Mısır valisi İsmail Paşa'nın divan katibi, mukufatçı, vefatı Şevval 1118 M.1706, Salim'in vefatı tarihini 1110 göstermesi doğru değildir.

Şerbetiñ biñ kerre içmişken leb-i cānāneniñ

'Aklı başa gelmedi gitdi dil-i dīvāneniñ

Var ise dilden geçirdi fikr-i zūlf-i dilberi

Çāk çāk-i 'arzū olmuş derūnı şānenüñ

La'liñ ne dem dehānıma ol sīm-ber verir

Tūtī-i cān-ı 'aşka gŷyā şekker verir

Kevşer gibi şarāb-ı leb-i la'li var iken

İçmem o bādeden ki baña derd-i ser verir

O meh-veşüñ yine yâd-ı ruhiyle âh itdüm

O âh ile felek âyînesin siyâh itdüm

Hañ ey tâze-rû geldükde bu hüsne bahâ kıalmaz

Yüzüñ olmaz baña cevır itmeğe dünyâ saña kıalmaz

Re'feti gör hele fânüs-ı hayâl-i çarhı

Bu devirde yine çok naķş-ı şuver gösterdi

Şakâyık-ı Şeyhi c.2, s.549, Sicill-i Osmânî c.2, s.364, Mecmatü's-Suara 79, Belig 24, Salim 276, Şafâyi 170, Keşfü'z-Zunûn Zeyli 504.

1239-RE'Yİ : Terzizâde Mustafa Re'yi Efendi, İstanbullu, kadı, şair Ulvî'nin biraderi, vefatı H.981, M.1573, Bursalı Cenani'nin “ Âh Re'yi reft ezdünya” cümlesi vefatına tarihtir. Sicill'in 980, Kafzâde, Riyâzî ve Beyânî'nin 982 tarihlerini göstermeleri doğru değildir.

Dil tıflı gâyib oldu maħalleñde nâgehân

Dellâldür ki çağırıp anı arar figân

Şaîma ey hoca nebât-ı hamûyeden bize hiç

Dehen yâr tırurken şekerin ez şuyin iç

Güruh kuşâ-yı ma'na vü naħl bend-i 'ulum

Çerâğ-ı cem'-i vüsul şem'-i dude'-i 'adem

Şarâbım bezm-i gamda hun eşkim çeşm-i pürnemdir

Ğamınla nice demler sürdük ey şeh bu da bir demdir

Ahdî 170, Hasan Çelebi 135, Sicill-i Osmânî c.2, s.368, Kâmûsu'l-A'lâm c.3, s.2264, Ali Tarihi 291, Âşık Çelebi 361, Kafzâde 50, Beyânî 33, Riyâzî 64, Mecelle 69.

1240 –RE'YÎ : Abdüllatif Re'yî Çelebi, Sarı Re'yi, Karahisar'lı, kadı, hattat, vefatı H.987, M.1579 “Vah Re'yi reft ez dünya” mısraı vefatına tarihtir. Riyâzî ile Kafzâde vefatı tarihini 988 ve Sicill 986 diye yazıyorlarsa da tarih cümlesi 987 adedini gösteriyor. Tuhfe daği Re'yi şeklinde yazdığı için vefatı tarihini de o hesap üzerine 976 olarak kaydetmiştir.

Rişte gibi görünür cism-i nezzârem târe ten

Döndi za'f-ı süzen-i müjgânuñla târe ten

Görmek olur mı baħr-i vişâliñ kârâsını

Ki kârâyı seyr idesiñ ki kârâ seni

Rüşen olmaz tîne gönölüm yâr ħandân olmasa

Müşkil olur giceler şem'-i şebistân olmasa

Ṭutsañ yüzüñe destiñi şeklen gören şanır

Miħrâb-ı ħüsni yazılı iki cellâledir

Ahdî 171, Hasan Çelebi 135, Sicill-i Osmânî C.2 S.368, Kafzâde 51, Riyâzî 650, Ali Tarihi 291, Kâmûsu'l-A'lâm C.3, S.2264 Tuhfe-i Hattatin 294, Mecelle 229

1241-RE'YÎ : Hüseyin Re'yî Çelebi, Kefeli, Yeniçeri, vefatı H.1049, M.1629 Sicill-i Osmânî C.2, S.190

1242-RE'YÎ : Re'yî Çelebi, Germiyanlı sipahi

Zaid ki meyl-i ħalbi hemân kıyl ü ħâledir

'Aşķ ehliniñ ħamu nazarı vecd ü ħâledir

Dürr-i dişlerüñe dendi lâli gazelleri

Güftârîña okundu zülâlî gazelleri

Âşık Çelebi 315

1243-RE'YÎ : Re'yî Ümmi

Ol meh cefâ-yı şanma ki devrândan öğrenür

Bî-mihr ü bî-vefâlığî devr andan öğrenür

Kâmûsu'l-A'lâm C.3 s.2264, Hasan Çelebi 135, Latfî 163

1244-RÂİF : Râif İsmail Paşa, Belgrad valisi, Malatyalı, Kürt İbrahim Paşa'nın oğludur. İstanbullu reisül'-küttab, vefatı H.1199 M.1784 Ser-i maktû Üsküdar'da ve cesedi Belgrad'da medfundur. Sururinin “Raif İsmail Paşa eylesün ‘adni mekân” mısraı vefatına tarihtir.

Beñzer görünce cām-ı şarābı dudağına

Sākîniñ iki elle şarıldım ayāğına

Zülfi dağılmış ‘arızın göñlüne Râifā

Sümbül mi dikdiler ‘acabā gül ocāğına

Silahtarzāde 63, Şefkat 75, Ramiz 93, Arif Hikmet 23, Sefinetü'l Rüesa 114

1245-RÂİF : Mollacıkzāde Mehmed Râif Efendi bin müderris Besim Efendi bin Mollacıkzāde İshak Efendi, İstanbullu, Yenişehir Feneri Kadısı, vefatı H.1269 M.1823 Yenişehir Fener'de Şāhoğlu Cami haziresinde medfundur. Sicil ve Arif Hikmet vefatı tarihini 1240 diye kaydetmiştir.

Düşüb ‘izārına aķsi piyāle-i gül-renk

Çerāğ yakdı gülistāna lâle-i gül-renk

Şunār fütādeye nevrüz-ı vaşl-ı erişdi deyü

Dehānı Hāķķ’a şükür nevāle-i gül-renk

Sicill-i Osmânî C.2 S.345 Kâmûsu'l-A'lâm C.3 S.2263, Fatin 101, Arif Hikmet 24

1246-RÂİF : Mehmed Râif Bey, Reisü'l-küttap, Kastamonulu şair Mehmed Arif Efendi'nin oğludur. Anadolu Kazaskeri, vefatı Rebiulevvel 1263 M.1846

Ben eyledikçe ol şeh-i bî-dâda şad niyâz

Ol bî-vefâ ider baña biñ 'işve dürlü nâz

Neñe lâzım hey efendi bu cihân gavğası

Sây-i beyhüdeñ olup kisve vü nân gavğası

Son Asır Türk Şairleri 135, Sicill-i Osmânî C.2 S.345

1247-RÂİF : Müftü katibzâde Feyzullah Raif efendi, Diyarbakırlı, Diyarbakır ceza mahkemesi reisi, H.1247 M.1831 tarihinde Diyarbakır'da doğdu.

Pertev-i hüsni o şūhuñ meh-i tâbâna değer

Meh-i tâbâna değil mihr-i dıraşşâna değer

Bende cemiyet-i hâtır komuyor bād-ı şabâ

Yâd eller gibi ol zülf-i perîşâna değer

Derd-i 'aşkıñla bu rüsvâlıklarım 'ayb eyleme

Ben değil olmuş bütün 'âlem giriftârıñ seniñ

Tezkire-i Amed yazma nüshası 38, ve basım nüshası 330

1248-RÂİF : Mukabelecizâde veya Ruznamçecizâde Yusuf Râif Efendi, Mukabelecizâde Hasan Efendi'nin oğludur. Beşiri nahiyesi müdürü H.1251 M.1835 tarihinde doğdu.

Bu şeb meclisde gördüm mest-i nâzım deste cām almış

Bu luğf-ı tab' ile Hâtem gibi 'âlemde nâm almış

Ahṡāl-i perīṡānımı söylesem o yāre

Der ki šu‘arā sözleri hep böyle yalandır.

Tezkire-i Amed yazma nüsha 38, basma nüsha 336

1249-RĀİF : Yusuf Rāif Bey, İskender Paşazāde Hacı Ali Bey’in oğludur. Diyarbakırlı H.1296 M.1878 tarihinde hayatta idi. Divan-ı temyiz-i vilayet azasından.

Şafā-yı ḡatırım var nefy ile işbātdan geçdim

Ulaşdım müntehā-yı ‘aşka ben vuşlatdayım şimdi

Sebbū-yı bāde-i vaḡdetle ben ‘işretdeyim şimdi

Olup sermest ü şeydā vādi-i ḡayretdeyim şimdi

Tezkire-i Amed yazma nüsha 37, basma nüsha 335

1250-RĀİF : Enderunlu Ahmed Rāif Bey bin hacı İbrahim Bey bin Genç Mehmed Paşa bin Sadrazam Damad İbrahim Paşa.

Bu šeb endīše-i ḡāl-i ruḡuñla bī-ḡarār oldım

Hevā-yı kākülüñle šubḡa dek encüm-şumār oldım

Gelür bir gün beni šāyān-ı nāz eyler ümīdiyle

Dil-i Rāif gibi ben de esīr-i intizār oldım

Dili ümīd-i vişālīñle tebāḡ itmeyeyim

Bir daḡı ye’s-i ḡam-ı hicr ile āḡ itmeyeyim

‘Ālemi dūde-i āhımla siyāh itmeyeyim

Şerer-i suz-ı dilim meş‘al-i rāh itmeyeyim

Tövbeler sen gibi bī-raḥme nigāh itmeyeyim

Ba‘dezīn dünyede bir böyle günāh itmeyeyim

Akif 98, Es‘ad 70, Arif Hikmet 26

1251-RĀİK : Enderunlu Ali Rāik Efendi, Nişancı Baruthane nazırı, defterdar. “Ali Rāik ab-ı kevser içdi cennetde” mısra‘-ı menkûtı vefatına tarihtir. Vefatı H.1208 M.1793

Çeküb bu kâfile-i firḫati buhār buhār

Hevā-yı vaşlla ğurbetteyiz diyār diyār

Olursa Rāik eğer ma‘rūz-ı muḥabbetde

Bu nazmı tuḥfe-i bezm idelim kibār kibār

Akif 44, Ramiz 94, Sicill-i Osmânî C.2 S.346, Tayyazāde Ata Tarihi C.4 S.213, Es‘ad 67, Fatın 101.

1252-RĀTİB : Damad Rātib Ahmed Paşa, Sadrazam Topal Osman Paşa’nın oğludur. Yenişehir Fenerli Sultān Ahmed-i salisin kızı Ayşe Sultān’ın zevci Mora valisi, vefatı 17 Zilkade 1175. Müstakımmādenin “Manşıbıñ kişver-i me’vā ola Aḥmed Pāşā” mısraı vefatına tarihtir. Vefatı tarihini Arif Hikmet ve Ramiz’in 1170 ve Şefkat ve Sicill’in 1171 olarak yazmaları yanlıştır.

İderdim mürğ-ı dille yāre irsāl-i ‘arżımāl ammā

Bu yerlerden kuş uçmāz neyleyem semt-i dil-ārāya

Dağal-bāz-ı sipihriñ kâbil-i şerḫ olmaz eṭvārı

O bir naḫş-ı ‘acībū’ṭ-ṭarḫdır kim gelmez imlāya

Divanı Emiri, manzum eserler kısmında, Millet Kütüphanesi’nde numara 145

Divanı Üniversite Kütüphanesi'nde numara 94

“ “ “ “ “ 288

“ “ “ “ “ 347

“ “ “ “ “ 1288

Arif Hikmet 25, Ramiz 95, Sicill-i Osmânî C.1 S.255 Osmanlı Müellifleri C.2 S.189, Kâmûsu'l-A'lâm C.3 S.2232, Şefkat 74, Fatin 102, Tuhfe-i Hattatin 82, Mecelle 226, Keşfü'z-Zunûn Zeyli 503.

1253-RÂTİB : Seyyid Ebubekir Râtib Efendi, ulemadan Çilingir Ali Efendi'nin oğludur. Tosyalı reisü'l-küttab H.1214, M.1799 tarihinde idam edilmiş. Cesedi Rodos'da ser-i maktû Kanlıca'da Şeyh Ataullah Efendi tekkesinde medfundur. Sururinin “Ratib Efendi çekdi dünyadan el Rodos'da” mısraı vefatına tarihtir.

Bir vaḥid-i nāḥudā destinde sukkān -ı umūr

Felek-i devlet lenger endāz qarār olsun mı hiç

Kâmûsu'l-A'lâm C.3 S.2232, Sicill-i Osmânî C.2 S.346, Arif Hikmet 25, Fatin 102, Sefinetü'r-Rüesa 137, Keşfü'z-Zunûn Zeyli 503

1254-RATİB : Hacı Mahmud Ratib Bey, Dergāh-ı Âli Kapıcıbaşlarından Yenişehir Fenerli Hacı Şerif Ağa'nın oğludur. Yenişehir Fenerli Mızıka-ı Hümayun hanendelerinden H.1242 M.1286 tarihinde Yenişehir Fener'de doğdu. Vefatı H.1317, M.1899 Beylerbeyi'nde Nakkaş kabristanında pederi yanında medfundur.

Göñülde âteş-i ḥasret fūrūzān oldu gitdikçe

Dü-çeşmim ḥun-feşānım ‘ayn-ı ‘ummān oldu gitdikçe

Çeker dil intizār-ı şubḥ-ı vişāl-i yāri ḥasretle

Dıraze-i şeb-i firḳat nümāyān oldu gitdikçe

Būd ü nābūd-i cihānıñ cümle yeksāndır baña

Nistī-i ‘āleme hep vārı burhāndır baña

Son Asır Türk Şairleri 1381, Sicill-i Osmânî C.2 S.346, Osmanlı Müellifleri C.2 S.210, Fatin 103

1255-RÂCÎ : İmam Yusuf Efendizâde Süleyman Râcî Efendi bin Molla ‘Aşkı Camii imamı Yusuf Efendi bin Abdülkerim Efendi, İstanbullu, hattat, Molla ‘Aşkı Camii imamı, hattat-ı meşhur Eğri Kapılı hoca Mehmed Rasim Efendi’nin biraderi, silsile-i nesebi validesi cihetinden Hâkîkizâde Şeyh Osman Efendi’ye müntehidir. Vefatı H.1168, M.1754 Eğrikapı haricinde pederi kabrine defnedildi.

Ramiz 96, Sicill-i Osmânî C.2 S.347 Tuhfe-i Hattatin 217

1256-RÂCİH : Çalık Ahmed Paşazâde Mehmed Râcih Efendi, Çalık Ahmed Paşa’nın oğludur. Rahikizâde damadı denmekle meşhurdur. Cebeciler katibi, vefatı Safer 1175, M.1761

Eyüp Camii civarında medfundur. Müstakimzâdenin “Hitâm-ı ikbâl” cümlesi vefatı tarihidir.

Eşk-i hûn-bârımdır ol dil-sûzı fettân eyleyen

Jâledir bu gonca-ı gülzâr-ı handân eyleyen

Pey-rev oldık Râcihâ bir tab‘-ı âteş-nâke kim

Şem‘-i tab‘-ı feyzidir bu şi‘ri süzân eyleyen

Salim 279, Ramiz 96, Sicill-i Osmânî C.2 S.346, Mecelle 227

1257-RÂCÎ : Salih Râcî Efendi, Kandiyeli Bulak matbaasında musahhih, H.1269, M.1852 tarihinde hayatta idi.

Gerçi kim târ-i tar giysunda yârîñ bestedir

Kayd-ı zincir kğamundan cihânîñ rüstedir

Tîr-i dalduz niğhle katil ‘uşâk eylemek

Ey kemân-ı ebru seniñ çeşmiñe ol vâbistedir

Ġāfil olma itiraz et āh-ı ‘ālemsuzdan

Nālesi ‘aşk-ı zarîñ arşa dek piveştedir

Fatin 104, Sicill-i Osmânî C.2 S.347

1258-RÂCÎ : Osman Râcî Efendi, Bafralı, Öksüzce Hatip Camii imamı, H.1227, M.1813 tarihinde Bafra’da doğdu. Sulţān Abdülmecid devri sonlarında vefat etti.

Hâkîr ‘âşık-ı zâre ‘ināyet eyle gel cānā

Zelîl-i ‘âciz etnāya riāyet eyle gel cānā

Seniñ dîdārîña gāyet katı cān iştiyāk eyler

Aña rah-ı liyākatde nezāret eyle gel cānā

Fatin 105, Sicill-i Osmânî C.2 S.347

1259-RÂCÎ : Râcî Efendi, Karye-i abadd-ı meclis-i maarif azasından. Vefatı 1319 M.1901 Eyüp’te medfundur.

Maķām-ı nāz u istignā fenādan iştināb ister

Bu yolda feyz-yāb olmak dil-i bî-irtiyāb ister

Osmanlı Müellifleri C.2 S.207

1260-RÂCÎ : Kepecizāde Râcî Çelebi, Edirneli saray hocası Vecdi’nin biraderi.

Âşık Çelebi 603 Enisü’l-Müsāmirîn 83

1261-RÂZÎ : Piri Paşazāde Muhiddin Mehmed Rāzî Çelebi, Pîrî Mehmed Paşa’nın oğludur. Müderris, vefatı H.941, M.1534 Edirne’de Daru’l-Hadis Camii’nde medfundur.

Dilber tutārsa ‘âşıkā nola cefā yolîñ

İrmez bisāt-ı kurbā tûtānlar vefā yolîñ

Gül kûşe kûşe soĥbet ider nā-maĥal ile

Gel ‘andelīb tırma fiġān eyle hā yolıñ

Şakayık-ı Mecdi 458, Sehî 44, Enisü’l-Müsāmırîn 51

1262-RÂZÎ : Yusuf Râzî Efendi, Yenice Vardarlı, kadı, vefatı şevval 1027, M.1617. Keskin Dede kabristanında medfundur. Seyyid Rıza’nın vefatı tarihini 1026 göstermesi yanlıştır.

Ebrûsı ġamı âfetin aldı dil ü cāmıñ

Artık çekemem yāyını ol qaşı kemānıñ

Ġarîķ-i baĥr-i celāl itme dil sefînesini

Be Rumeli güzeli yelkeniñ biraz indir

Bendedir ayaġa yürüsün ey sākî mey āl

Biz de görelim nice olur şu‘le-i cevval

Niçün ey meĥliķā ‘āşıķ-ı zāre raĥm itmezsiñ

Hele meyĥāneden geçdiñ vefāya bāri gitmezsiñ

Şakayık-ı Nev‘izāde 627, Kafzāde 51, Sicill-i Osmānî C.4 S.655 Seyyid Rıza 43, Riyâzî 64, Mecelle 227

1263- RÂZÎ : Acem Mehmed Râzî Efendi, müderris, vefatı H.1072 M.1661 Sicill’in vefatı tarihini 1068 olarak kaydetmesi doğru değildir.

Her niġāh-ı nāz kim ol çeşm-i şūr-engîz ider

Dāmen-i müjġānını ‘āşıķlaruñ hūn-rîz ider

Ķomayub āşıķı izhār-ı niyāza niġehiñ

Ķıldı āġāz yine şîve vü nāza niġehiñ

Ey çerh idersin beni sen hāk ile yek-sān

Bāri eşiğinde o şehūn hāk-i der eyle

Şakayık-ı Şeyhi C.1 S.303, Sicill-i Osmânî C.4 S.171, Şafāyi 158, Mucib 14, Seyyid Rıza 44, Beliğ 20

1264-RĀZĪ : Yazıcı Abdullah Efendizāde Abdüllatif Rāzī Efendi Kızlarağası Yusuf Ağa'nın yazıcısı Abdullah Efendi'nin oğludur. İstanbullu, kadı, vefatı H.1146, M.1733 Üsküdar'da medfundur.

Sünbül-i kūh-ı vera' şandüğün āşüfte çıkar

Nergis-i bāğ-ı başiret dedüğün hüfte çıkar

Cām elden ele gezmekde sebū düş-be-düş

Mey-fürüşün hele hep aldığın ālüfte çıkar

Felek ārāyış-i endāmı bī-endām için şağlar

Metā'-ı kām-ı hoş fercāmı nā-fercām için şağlar

Hezārān şerhalarla dāğ-ı mihrūn Rāzī-i şeydā

Neğīn-āsā fezā-yı sīnede bir nām için şağlar

Şabır kılmaz 'āşık-ı bī-dil cemāl-i yārsüz

Bülbül-i şūrīde ārām eylemez gül-zārsüz

Yār ile ağıyār bir yerde yaraşmaz Rāziyā

Verd-i gül-zār-ı cinān dirler olurmuş hārsüz

Divanı Emiri Efendi manzum eserler kısmında Millet Kütüphanesi'nde numara 147

Şafâyi 198, Ramiz 97, Beliğ 20, Salim 264, Sicill-i Osmânî C.3, s.360, Osmanlı Müellifleri C.2, s.54

1265-RÂZÎ : Mustafa Râzî Efendi, Öziçeli, kadı, vefatı H.1198, M.1783.

Sicill-i Osmânî C.4 S.405

1266-RÂZÎ : Mehmed Râzî Efendi, Arabkirli H.1249, M.1833 tarihinde Arabkir'de doğdu. Sulţân Abdülaziz devrinde vefat etti.

Yanmağda nâr-ı sūzāna göñlüm

Bilmem ki nice bir yana göñlüm

Cām-ı ħumārı nūş eyleyelden

Ayılmaz oldu mestāne göñlüm

Vādi-i ‘aşka azmetdim ammā

Oldı cihāna efsāne göñlüm

Fatin 106, Sicill-i Osmânî C.2 S.261

1267-RÂZÎ : Hafız Mustafa Râzî Efendi, Mehmed Efendi'nin oğludur. Çirmanlı Edirne vilayeti taħrīrat katibi H.1269, M.1852 tarihinde hayatta idi.

Hezārān cilveler vardır kazā-ı āsumānīde

Ki sırrından işāret yazmamış ‘ilm-i me‘ānīde

Gerek ‘ulvī gerek süflī görüp ta‘n eyleme zāhid

Nice esrār-ı Hāğ vardır e‘ālīde edānīde

Beķā milkinde sen g lzar-ı h ld  k l taleb yoksa

Fen d r b g-ı d ny n n bah r  da haz n  da

Fatin 105, Sicill-i Osm n  C.2 S.247

1268-R Z  : Mehmed R z   elebi Vardar Yenice i, Şeyh  lahi'nin akrabasından.

 Őık  elebi 603

1269-R Z  : Mehmed R z  Efendi, kad  Atallah Efendi'nin biraderi.

Mecelle 227

1270-R Ő  : A met R Ő  Bey, Bal kesirli AliŐan Bey evladından, vefat  H.1118, M.1706 Tekirdağ'da medfundur.

Rev n olurum d dem bah r a lad kda

D Őer sel sil-i dil c y-b r a lad kda

Sem ya  hum olur halk  halk  peyvest

 emende s nb l-i z lf-i niğ r a lad kda

S zme  eŐmi n gelmesin m jg n m jg n  st ne

Urma za m  s neme peyk n peyk n  st ne

R ze-i elm s eğer her a tı ı za ma o Ő h

L tf v r olsun ider i s n i s n  st ne

Dilde g m var Őimdilik sen gelme l tf et ey s r r

Olamaz bir h nede mihma  mihm n  st ne

Divan ,  niversite K t phanesi numara 391

Osmanlı Müellifleri C.2 S.188, Salim 273, Mecelle 227, 21, Karasu Meşahiri
34

1271-RÂSİH : Yusuf Râsih Efendi, bin Bıyıklı Hüseyin Efendi bin Sufli, Sofyalı Kara Mehmed ve Yusuf Rami Paşaların Divan Efendisi, Vefatı Cemaziyelevvel 1118, M.1706, Tekirdağ'da medfundur. Bıyıklı Hüseyin Çelebizâde denmekle meşhurdur.

Elinde hançer 'işve o bî-emân geçiyor

Gören zemîne düşüb kendüden hemân geçiyor

Cüvân u bâdeden men' eyledikce dil hariş oldu

Bu derde uğradan zâhid beni hep nuş u pendiñdir

Kebâb ü meyde lezzet kalmamıştır bezm-i 'âlemde

Melâhat-ı lebde keyfiyyet ruḥ-ı dilberde kalmışdır

Gâhi şafâ-yı yâr gehî ta'ne-i rak'ib

Yâ Râb bu derd-i aşk ne müşkil belâ imiş

Naḳt-ı dili virüb yine el manşab-ı 'aşkı

Tecdîd-i berât-ı gam it ey cân fütâde

Var hâliñi 'arz eyle seni kayd ide şâyed

Ser-defter-i 'uşşâkıña rûz-nâmçeci zâde

Şakayık-ı Şeyhi c.2 S.548, Sicill-i Osmânî C.2 S.347 Salim 271, Mecma-ı
Şuara 76, Şafâyi 172, 20, Mecelle 227

1272-RÂSİH : Mehmed Râsih Efendi, İstanbullu Hisar Ağası Râsih denmekle meşhurdur. Rumeli Hisarı Ağası, vefatı Zilhicce 1181 M.1767

‘İd gelse nāzenīnim hep yeşil dībā giyer

Ġonca-ı şikeftedir gūyā gül-i ra‘nā giyer

Ṭāḳat gelür mi manşab-ı dehrin cefāsına

Bāḳī deġil ki şabr ide ādem belāsına

Çü sāġar-ı ḥasret-i lā‘līnle hem-renk türāb oldım

Düşüp şevḳ-ı ruḥuñla āteş-i ‘aşḳa kebāb oldım

Fatin 106, Silahdarzāde 34, Şefkat 71, Sicill-i Osmānî C.2 S.347, Ramiz 98, Salim 274, Kāmûsu’l-A‘lām C.3 S.2242, Tuhfe-i Hattatin 494, Mecelle 227

1273-RĀSİH : Seyyid Mustafa Rāsih Efendi, Hādım müftüsü Ahmed Efendi’nin oġludur. Konyalı Tarsus kaymakamı H.1238, M.1822 tarihinde Konya’da doğdu.

Ḳayıkçı ol dürr-i yektāyı al şu yāre yānāş

Piyāde ġitmesüñ ol serv-i ḳad kenāre yānāş

Şor imdi bāde-i ‘azmiñ o la‘l-i gül-fāmīñ

Şafā-yı bāde-i gül-nāb ise ḥişāra yānāş

Derd-i bī-çāreme sen ḳıl tedbīr

Meded it bendeñe yā ḥazret-i pīr

Şefkat 59, Fatin 108, Silahdarzāde 28, Kāmûsü’l-Ālām C.3 S.2243, Sicill-i Osmānî C.2 S.348, Mecelle 227

1274-RASİH : Enderunlu İbrahim Rāsih Efendi, mehterbaşı serzurnazen Osman Aġa’nın oġludur. Çukadar, Bursa valisi, hekimbaşı Behcet Efendi damadı, vefatı H.1253 M.1837

Kālā-yı dile ğamzeñ olup müşterī verdim

Pey vermiş idi āhīri ammā geri verdim

Göñül tenevvür hicriñde kebāb olsun da kıalsun mı

Sirişk-i çeşm-i pür-ĥūnuñ şarāb olsun da kıalsun mı

O şūĥı etmediñ bezm-i merāma rām ben kıaldım

Cihān müstağraķ-ı luţf oldu bir nā-kām ben kıaldım

Divanı Üniversite Kütüphanesi'nde numara 232

Akif 106, Kāmūsü'l-A'lām C.3 S.2242, Fatin 107, Atā Tarihi C.5 S.326, Es'ad 71

1275-RĀSİH : Enderunlu Şeyh Rāsih Efendi, Sulţān Mustafa-ı sālī devri şairlerindendir.

Bakılur ise eğer ĥükm-i Ĥudā-yı ezele

Maĥv-ı iz'ān ider elbette nef' girmez ele

İ'tirāzıñ elimde fāide yokdur zīrā

Ṭanbı aĥkāmnı rīz etmiş esās-ı ezele

Bunda maĥfiyyet ü taĥvīz gerekdir ruĥum

Ġayrı yok çāre umūr-ı kıader-i lem yezele

Hemān gülberg-i ruĥsārıñ açılsuñ al al olsun

Saña şurb-ı müdām ey gonce-leb kıat kıat helāl olsun

Öyle ham itdi kademi kadd-i bülendi kim

Bir resm-i âh olurdu eğer gelse yanıma

Tayyarzâde AtâTarihi C.4 S.67 ve 204

1276-RÂSİM : Hattat Mehmed Râsim Efendi bin Molla ‘Aşkî Camii imamı Yusuf Efendi bin Abdülkerim Efendi, Eğrikapılı Çelebi Efendi denmekle maruftur. H.1099, M.1687 tarihinde İstanbul’da doğdu. Silsile-i nesebi Hâkîkizâde Şeyh Osman Efendi’ye müntehidir. Vefatı 15 Şaban 1169 M.1755, Eğrikapı haricinde medfundur. Müstakimzâde’nin “Levhi afağa atar dirsem ider târîhini, Râsim-i üstâd geçdi bâdehû cevffül kalem ” beyti vefatına tarihtir.

Ramiz 98 Salim 277, Sicill-i Osmânî C.2 S.349, Arif Hikmet 25, Fatin 109, Lügat-ı Tarihiyye ve Coğrafiyye C.1 S.236, Kâmûsu’l-A‘lâm C.3 S.2243, Tuhfe-i Hattatin 465, Mecelle 111, 171, 227, Esâmî 62, Vefeyat-ı Ayvansarayî 128, Keşfü’z-Zunûn Zeyli 503.

1277-RÂSİM : Şabanzâde Feyzullah Râsim Efendi, kadı, vefatı H.1206, M.1791

Nûş idelden mey-i hicriñ o şeh-i sîm-beriñ

Haylî dendir dil-i maḥmur çeker derd-i seriñ

Yelerek yollara düştüñ yine ey bād-ı şabā

Cānib-i kūy-ı dilārāya mı bilmem seferiñ

Silahtarzâde 29, Şefkat 58

1278-RASİM : Mehmed Kasım, Diyarbakırlı, H.1195, M.1780 tarihinde Diyarbakır’da doğdu. Vefatı H.1260, M.1844

Sen kuzusiñ sevdiğim çıkma koyundan kıl hāzer

Degmeye tenevvürden tā kim tennüre zarar

Ülfet-i ‘aşk ile nāzik idi ol rütbe tenim

Güiyā bârgirān idi aña pîrehenim

Tezkire-i Amed yazma nüsha 69 ve basma nüsha 342

1279-RÂSİM : Seyyid Ömer Râsim Efendi, Mahmud Efendi'nin oğludur. Firecekli, defterdar kesedarı H.1192, M.1778 tarihinde Firecek'te doğdu. Vefatı H.1262, M.1845 Hicaz'da medfundur. Kâmûsu'l-A'lâm'ın vefatı tarihini 1267 ve Keşfü'z-Zunûn Zeyli'nin de babası ismini Mehmed göstermeleri yanlıştır.

Şanmañız şimdi bendedir göñlüm

Bir şeh-i hüsne bendedir göñlüm

Kıl nevâziş anı ğarīb itme

Sevdiğim çünkü sendedir göñlüm

Arif Hikmet 26, Kâmûsu'l-A'lâm C.3 S.2243, Sicill-i Osmânî C.2 S.350, Son Asır Türk Şairleri 1352, Es'ad 47, Fatin 109, Keşfü'z-Zunûn Zeyli 503.

1280-RASİM : Fodlacızâde Ahmed Rasim Efendi, Üsküdarlı, mektubi-i sadaret hulefasından Çavuşbaşı Hüsni Bey mühürdarı H.1180 M.1766 tarihinde Üsküdar'da doğdu. Vefatı H.1270, M.1853 Üsküdar'da İnadiye'de Bandırma tekkesi karşısındaki sahaya defnedildi.

Pîr itdi beni yâre civânım demiş oldım

Hûn itdi dil-i gönca dehânım demiş oldım

Şol dem hayâle dîlîrî ra'nâ gelür gider

Cân murgı âşiyânınâ gūyâ gelür gider

Hakikatde eğerçi nüsha-ı kübrâ olup insân

Göñöldür menba'-ı 'irfân şerî'atdır aña mîzân

Osmanlı Müellifleri C.2 S.199, Sicill-i Osmânî C.2 S.350, Kâmûsu'l-A'lâm C.3 S.23, Fatin 110, Son Asır Türk Şairleri 1355.

1281-RÂSİM : Ahmed Râsim Bey, Kıbrıslı Menteşoğlu Bahaddin Efendi'nin oğludur. İstanbullu H.1283, M.1866 tarihinde İstanbul'da doğdu. İstanbul mebusu, vefatı 22 Eylül 1348, M.1932.

Karardı çeşm-i ümîdim fakat hâtır-nîşânımsıñ

Açılma ey şeb-i hicrân benim eñ hoş zamânımsıñ

Son Asır Türk Şairleri 1358

1282-RASİM : Helvacı başızâde Rasim Efendi, Enderun'da Seferli koğuş çavuş mülazimlerinden Sultân Selim-i salis devri şairlerinden.

Gel ey nesîe-i şabâ hatt-ı yârdan ne haber

Gelür mi kâfile-i müşk-yârdan ne haber

Şemîm-i zülfüne âmâdedir meşâm-ı ümîd

Ne güne gelişi var rûzgârdan ne haber

Tayyarzâde Atâ Tarihi C.4 S.226

1283-RÂSİM : Hüseyin Râsim Efendi Şumnulu Sultân Mahmud-ı sâni zamanı şairlerinden

Bezm-i 'aşkıñ telh olur âh sâğar-ı şehbâları

Âşıkı den-beste eyler sâki-i ra'nâları

Gamze-i cellâdını tâbûr gibi çekmiş o şüh

Fitne-i ebrûsı eyler katlime îmâları

Fatin 201, Sicill-i Osmânî C.2,s.350

1284-RASİM : Rasim Efendi, İstanbullu.

Behcet-efzâdır 'arağ la'linde nâzik femiñ

Goncaya mağz-ı tarâvetdir vücûdı şebnemiñ

İftihâr-ı dâniş-i ecdâd ile gelmez şeref

Neş'e virmez nâmı bezm-i meye câm-ı Cemiñ

Beliğ 26.

1285-RÂSİM : Râsim Efendi, hâcegāndan H.1228, M.1813 tarihinde hayatta idi.

Şeyhü'l İslām Arif Hikmet Bey'in hacdan 'avdetine söylediği tārīḥ

Beyt-i ma'mūr derūnuñ itdi lebriz-i şafā

Gösterüp Haḫ ravza-ı peygamberi 'Ārif Bey'e

Eyledim ta'līk bāb-ı Ka'be'ye tārīḥini

Haḫ muḫadder kıldı hacca ekberi 'Ārif Bey'e

Arif Hikmet 26

1286-RÂŞİH VEYA SAİD : Vanizāde Seyyid Mehmed Said Râşih Efendi, Vānizāde Eyüp Efendi'nin oğludur. İstanbullu, müderris, hattat, Vaniköyü'ndeki Vanizāde Camii'nin banisi ve Mehmed-i rabi' asrı meşayihinden Şeyh Mehmed Vānī Efendi ahvadındandır. Vefatı Safer 1190, M.1776 Şehzāde Camii etrafındaki ḫabristanda medfundur. Ramiz Tezkiresinde pederinin ismi Abdullah Efendi diye yazılmıştır.

Tābiş-i 'aşḫa dil-i maḫzūn bir mücellā iki

Āh kim tövbe şerer-i meşḫūn bir kerema iki

Ol pīri rūḫsār için dil daḫi bir dīvānedir

Şaḫma mülk-i 'aşḫda Mecnūn bir Leylā iki

Ramiz 99, Şefkat 64, Silahtarzāde 31, Tuhfe-i Hattatin 95, Es'ad 41, Vefeyat-ı Ayvansarayı 154, Keşfü'z-Zunūn Zeyli 503

1287-RÂŞİD : Kazasker Mehmed Râşid Efendi, sudurdan Malatyalı Mustafa Efendi'nin oğludur. İstanbullu vakanüvis, vefatı 17 Safer 1148 M.1735 Fatih'te Zincirlikuyu'da Eftalzāde medresesi karşısında medfundur. "Raşid Efendi ola 'adn-ı cināne zīver" mısraı vefatına tarihtir. Vefatı tarihini Sicill'in 1147 göstermesi yanlıştır.

Bir pūse ile tūt dehen mudde‘āmı kim
Fırşat bulunca belki yamān söylerim saña

Cilve-i naķş-ı meveddet hātır-ı aḥbābda
İn‘ikāsı şūret-i eşyāya beñzer ābda

Ġına-yı ḳalb ‘aceb kīmyā deġil de nedir
Gedā-yı şabr-ı güzīn deġil de nedir

Suḥan-ı miḥek ‘ıyārı-ı ‘uḳūl iken Rāşid
Tefāḥūr-i ehl-i dile nā-sezā deġil de nedir

Sirişk-i ḥasrete mu‘tād olan dilde enīn olmaz
Mücerrebdır ki lebrīz olsa taş aña tanış olmaz

Ḥaset-i ḳalb ‘adüvv-i luṭf ile olmaz zāil
Seniñ de mażar olan āteşe āb etmez eşer

Niyāz-ı keremi ‘āşık-ı vuşlata iḳdām içün şaḳlar
O āfet daḥi nāz-ı şıḳlet ü ibrām içün şaḳlar

O şūḥı şaňma kim serkeşliğinden iltifāt etmez
Zamān ruḥşat-ı gülbūseyi bayrām içün şaḳlar

“	“	“	“	“	532
“	Atıf Efendi Kütüphanesi’nde	“			2073/1
“	Emiri, Mazmum Eserler Kısımında,	Millet Kütüphanesi’nde			
“	Hamidiye Kütüphanesi’nde	Murad Molla Kütüphanesi’nde	“		1093
“	Raşid Efendi Kütüphanesi’nde	Millet Kütüphanesi’nde	“		754
	Üniversite Kütüphanesi’nde		“		163
“	“	“	“		414
	“	“	“		620
	“	“	“		283
	“	“	“		2891
	“	“	“		2844
	“	“	“		5576

Salim 260, Ramiz 100, Fatin 111, Eslâf c.1, s.199, Tuhfe-i Hattatin 719, Sicill-i Osmânî c.2, s.351, Osmanlı Müellifleri c.3, s.55, Kâmûsu’l-A’lâm c.3, s.2245, Osmanlı Tarihi Merhamları 44, Mecelle 227, Belîğ 21, Şafâyi 215, Vefeyât-ı Ayvansarâyî 175, Keşfü’z-Zunûn Zeyl, 504

1288-RAŞİD : Mehmed Raşid Efendi, Divan-ı Hümayun ketebesinden Kayserili Cafer Fevzi Efendi’nin oğludur. 1177 M.1763 tarihinde Kayseri’de doğdu. Reîsü’l-küttâb, vefatı Ramazan 1212 M.1797 Sulţân Bayezid Camii haziresinde medfundur.

‘Ârız-ı dilberde şanma hıtt-ı ‘anber-fâmdır

‘Aks-i dâğ sîne-i üftâde-i nâ-kâmdır

Gerdeninde dâne-i hâl ü siyeh gîsûlara

Murg-ı dil üftâdedir gūyâ esîr-i dâmdır

Kamusu’l-Alam C.3 S.2245, Sefinetü’r-Rüesa 129, Arif Hikmet 26, Fatin 112

1289-RÂŞİD : Mehmed Râşid Bey, Sarım İbrahim Paşa'nın oğludur. Vefatı 22 Muharrem 1219 M.1804 Rumeli Hisarı'nda Kayalar Kabristanı'nda validesi yanında medfundur. Kadı.

Bi-ḥamdillāh yine fettāḥ-ı bāb-ı müşkîl-i 'ālem

Rehîn-i inbisât itdi dil a'lâ vü ednâyı

Hücûm-ı farṭ-ı şādiden cihân ol rûtbe ḥurrem kim

Ferāmûş itdiler yekser ğam-ı imrûz u ferdâyı

Arif Hikmet 26, Kâmûsu'l-A'lâm C.3 s.2246, Sicill-i Osmânî C.2 S.352, Fatin 13, Keşfü'z-Zunûn Zeyli 504.

1290-RÂŞİD : Mehmed Râşid Efendi, şair Nüzhet Osman Efendi'nin oğludur. Bursalı, bakırcı H.1195, M.1780 tarihinde Bursa'da doğdu. Vefatı H.1231, M.1815, Bursa'da Molla Fenari Camii civarında pederi yanında medfundur.

Ehl-i Ḥaḳ zerre ḥavādîşle mükedder olmaz

Ḳîl ü ḳâli de cihânîñ ḳurı ğavġādandır

Şanma kim neş'e-i rindân mey ü şehbādandır

Tābiş-i meclis-i mey sâḳi-i zībādandır

Osmanlı Müellifleri C.2 S.196, Kâmûsu'l-A'lâm C.3 S.2245, Fatin 113, Sicill-i Osmânî C.2 S.302

1291-RÂŞİD : Râşid Bey, Ayıntablı Maraş kaymakamı Fevzi Paşa'nın divan katibi vefatı H.1239, M.1923

'İzârından kimine ṭurresin gülşende yâr itdi

Ḳopârdı sünbûli reşk ile hep bād-ı bahâr itdi

Ṭinin-endâz afâk olmasın mı sît-i efgânım

Felek cām-ı dil-i nākâma seng-i inkisâr etdi

Kâmûsu'l-A'lâm C.3 S.2246, Fatin 114, Sicill-i Osmânî C.2 S.251

1292-RÂŞİD : Râşid Efendi, İstanbullu Vezirağa divan katibi, vefatı H.1247, M.1831.

Arif Hikmet 27.

1293-RÂŞİD : Mehmed Râşid Bey, Sadrazam Halil Mecid Paşazâde Arif Bey'in oğludur. Vefatı 13 Şaban 1752 M.1836 Haydar Paşa'da medfundur. Sicill'in vefatı 1250 yazması yanlışır.

Dûd-ı âhım 'aşk ile her şeb felek fersâ olur

Ol kesâfetle meyh i nû çün hatt-ı tersâ olur

Su-be-su eşrâb için hep mâcerâyı 'aşkıımı

Eşk-i ter yüz yerde hâkipâyene ruhsâr olur

Kâmûsu'l-A'lâm C.3 S.2246, Sicill-i Osmânî C.2 S.354

1294-RÂŞİD : Râşid Efendi İbradini Musul kadısı H.1220, M.1805 tarihinde İbradi'de doğdu. Vefatı 1267, M.1850.

Sevâd nokta-i ruhsârını zan eyleme mûdan

Çekib de kıatre-i müşkîndir asâr giysûdan

Ne renk-amîz-i şan'at gösterir tâb'-ı suhangûy

Füsûnsâz-ı şi'iri meşk idelden çeşm cādûdan

Kâmûsu'l-A'lâm C.3 S.2245, Fatin 115.

1295-RAŞİD : Mustafa Raşid Efendi, şehzâde İbrahim Efendi'nin oğludur. Kalbeli Saka Tahrân katibi H.1238, M.1822 tarihinde Kalbe'de doğdu. Vefatı H.1267, M.1850, Kâmûsu'l-A'lâm vefatı tarihi 1265 olarak yazmıştır.

Gönûlde tâbiş-i hasret nümâyân oldu gittikce

Tenimde rahbeş firkât firâvân oldu gittikce

Çıkınca zülfü fesden başka revnāk buldu yār ammā

Benim şîrāze’-i aqlım perîşān oldu gittikce

Kāmûsu’l-A‘lām C.3 S.2245, Fatin 115

1296-RÂŞİD : Ahmed Râşid Efendi, Diyarbakırlı, Kürdistan valisi Es‘ad Paşa’nın kitapçısı, vefatı 1272, M.1855 Diyarbakır’da medfundur. H.1200, M.1785 tarihinde doğdu. Şehzāde Osman Nûri Paşa’nın “Ahmed Râşid oldu bülbül adne kiran” mısraı vefatına tarihtir.

Dil şadefdir maḥzen-i lü’lû değildir yā nedir

Bu cihetten her sözüm inci değildir yā nedir

Düşte düşmüştür firāka Leylîdeñ Mecnûn gibi

Hemnişîni ‘âşıkıñ āhû değilde yā nedir

‘Ākıbet cevriñ ḥarāb itdi dil-i mamurimi

Kıldı mâtemḥāne azārîñ sarāyı sūrımı

Yāre çok sūzişler izhār eylemek ister gönül

Neyleyim hengāmı fırsatda zebānım lâ‘l olur

Sicill-i Osmânî C.2 S.355

1297-RÂŞİD : Râşid Mehmed Efendi, bina emin şuara-yı devlet azasından H.1218, M.1803 tarihinde doğdu. Vefatı Zilkade 1290, M.1873.

Sicill-i Osmânî C.2 S.356

1298-RÂŞİD : Mehmed Râşid Paşa, Biga mutasarrıfı, şair, Dıramalı Hasan Ḥaydar Paşa’nın oğludur. Hariciye nazırı H.1246, M.1830 tarihinde doğdu. Vefatı 3 Cemaziyelevvel 1293, M.1876

Düşdü ‘aşınla a kâfir çok azāba gönlümüz

Eylemez gayri taḥammül pîç ü tāba gönlümüz

Nazmını tanzîr eylesem ‘aceb mi Râşidâ

Pek muhibbdır vâcid-i âlî cenaba gönlümüz

Fatin 120, Sicill-i Osmânî C.2 S.356

1299-RÂŞİD : İbrahim Râşid Efendi, Numan Ağa’nın oğludur. İstanbullu Vüzera divan katibi kapı kethüdası H.1227, M.1812 tarihinde İstanbul’da doğdu. Vefatı “Rebiulahir 1310 M.1892 Merkez Efendi kabristanlığında medfundur.

Bu saḳf-ı köhnede ḥaylî nuḳûş-ı pür‘-iber gördük

Bizi hiç görmedik ḳann itme sulṫânım neler gördük

Kimiñle aḥz ü i‘tâ-yı ḳumâş-ı ülfet itdikse

Ḥisâb-ender-ḥisâb itdik topundan hep ḳarâr gördük

Pâdişâh eyledi iḥsân zevi‘l irfâna nişân

Yaḳıṣur sîne-i şaḥip-hüner ü şâna nişân

Ziver-efzâyi giribân-ı ekâbir olalı

Ḥandezen olmada bu mihr-i dıraḥşâna nişân

Anı bir nokṫa ile eyle eyledi şani‘-i ta‘yyîn

Ḥâldir pûseñi ‘arız-ı ḥübâna nişân

Ey şehsuvâr-ı nâz-ı niyâzım budur saña

Terk itme aşinâyı kadîm-i vefâ gibi

Divanı, Emiri Efendi, Mazmum Eserler Kısımında, Millet Kütüphanesi'nde numara 149

“	“	“	“	“	150
“	“	“	“	“	151

Son Asır Türk Şairleri 1365, Sicill-i Osmânî C.2 S.355,358, Fatin 118, Keşfü'z-Zunûn Zeyli 504.

1300-RÂŞİD : Mehmed Ali Râşid Efendi, Ayıntablı Mehmed İhlas Efendi'nin oğludur. Ayıntablı Diyarbakır ve Bursa vilayetleri kapu kethüdası, H.1235, M.1819 tarihinde Ayıntab'da doğdu. Vefatı 16 Cemaziyelevvel 1311 M.1893, Üsküdar Hemdani tekkesinde medfundur, Sicil ile Osmânî Müellifleri tarihi vefatını 1312 ve 1313 olarak yazmışlardır.

Gerçi geldikde nihâdî bize şâm eyledi hâṭ

Lîk ol serkeşi 'uşşâkına ram eyledi hâṭ

Ḳıyâm şer'le kâim binâyı devlet ü dîn

Kitâbsız yaşayân inkılabsız yaşamâz

İttik recâ vü meskenet ey dilrübâ saña

Düşmezdi eylemek bize cevri ü cefâ saña

Zîr-i hâk olsam da ben herçend bi nâm u nişân

Defter-i şiirim olur müstevcib-i şöret baña

Son Asır Türk Şairleri 1270, Osmanlı Müellifleri C.3 S.60, Fatin 119, Sicill-i Osmânî C.2 S.358

1301-RÂŞİD VEYA KEMTER : Râşid Ali Efendi, İstanbullu, tarikat-ı bektâşiyedendir. Vefatı 1312, M.1894 Çamlıca'da Selami Ali Efendi kurbunda medfundur.

Naķş-ı  ahik remz ider h sn  nde r 'yet perdesi

Hace-i h kim ezeldendir haķiķat perdesi

Der ki  l-i 'ab da m staķim ol kemter 

G sterir vahdet ili   aldıkta kesret perdesi

Osmanlı M ellifleri C.2 S.212

1302-R     : Ali R     Efendi, Giridliz de  sma l Efendi'nin oğludur. Kandiye, Cenana Halef, mutasarrıf, H.1274 M.1857 tarihinde Kandiye'de doğdu, vefatı 25 Şaban 1336 M.1917, B y k  ekmece  abristanında medfundur.

  bil olmaz   l ile ta r r-i ser ir

Erb b-ı dili  s ylediği ba ka lis ndır

 e m-i dil-i  g he bu ' lemde ser- -ser

Esr r-ı    n t-ı il hiyye ' y ndır

Terkibindendir

S    getir ol b deyi kim ne ve ris ndır

Her  atresi erb b-ı dili  c nına c ndır

S    yeti  imd d ma All h i  n olsun

Z r  feleği  kuru  n -s z  yam ndır

' bretle ba an  an'-i H d -y  m te' le

H yr n olur elbet bu tem   y  ma  le

Osmanlı M ellifleri c.2, s.215, Son Asır T rk  airleri 1375.

1303-RÂŞİD : Mollafeyzizâde Râşid Efendi, hazine baş yarenciyesi, Sultân İbrahim devrinde yaşamıştır.

Mırşâları

Her vakte bir bahâne bulur bî-nemâz olan

Uymayan kalbine kâlî olur encâm-ı zelîl

Ârif iseñ dehen-i halka düşmeye gör

Vefâdâr olmadan geçdik cefâdar olma bâri

Tayyarzâde Atâ Tarihi c.4, s.142, Osmanlı Müellifleri c.2, s.183.

1304-RÂŞİD : Mehmed Râşid Efendi, İstanbullu, Trabzon defterdarı, H.1218 M.1803 tarihinde İstanbul'da doğdu, 1266'da hayatta idi.

İderdi gülşeñ-i rāzī nihānī bāğbān ezber

Ne hikmetdir tıyub izhār itmeseñ rāygān ezber

Saňa bir hâce bulsunlar oğu gör fenn-i tārīhi

Niçün Râşid na'īmā-veş idersiñ dāstān ezber

Fatin 116.

1305-RÂŞİD : Mehmed Râşid Efendi, İstanbullu, Enderunlu, H.1245 M.1829 tarihinde doğdu.

Nigeh itmez o peri hāl-i perîşānımıza

Nice rahm eyler 'aceb dīde-i giryānımıza

Hāzer it ey dil-i şeydā o kemān ebrudan

Tır-i müjganı bütün kaşd idiyor cānımıza

Feleğe virse tezelzül nola feryādımız āh

Neler itdi sitemi sīne-i suzānımıza

Sakın ey şūfī-i ħor bizleri ta‘yīb itme

Sebeb ol müpeçedir çāk-ı girībanımız

Elem-i hecr eyle Rāşid yine pervāne gibi

Yanalım yakılalım şem‘-i şebistanımıza

Fatin 121.

1306-RĀŞİD : Ahmed Rāşid Efendi, Danişmend Yahya Efendi’nin oğludur. Medine Kadısı, 2 Şaban 1260 M.1844 tarihinde İstanbul’da doğdu.

Tecribe kıl dem-i miñnetde muñibbi yārānı

Süfehā aldātır ülfetle nice insānı

Vaqt-i nimetde riyākār ider envā‘-ı ħulūş

Çünkü görmekde seni cevheri iķbāle fusūs

Son Asır Türk Şairleri 1379.

1307-RĀŞİD : Rāşid Efendi, Amasya Kaymakamı, H.1260 M.1750 tarihinde hayatta idi.

Sicill c.2, s.355.

1308-RĀŞİD : Rāşid Efendi, Semaku kaymakamı, H.1271 M.1854 tarihinde hayatta idi.

Meded kārān-ı aşrīñ yüzleri heryerde ağ olsun

Kederden ben olursam dostān dünyāda şāğ olsun

Niçün muhtâç idersiñ ey felek dānāy-ı nādāne
Revā mıdır ki bülbül tābi‘-i fermān-ı zāğ olsun

Ezelden cām-ı dil müştāk Mevlānā-yı Rūmīdir
O şāhın feyzī ehl-i ḥasrete Rāşid serāğ olsun
Fatin 117.

1309-RĀŞİD : Rāşid Edip Efendi, Osman Arif Efendi’nin oğludur. Konyalı, muallim, H.1313 M.1895 tarihinde Konya’da doğdu.

Āteşli siyāh gözleriñ āşķına yandım
Ey nāzlı güzel sevdiğine ben de inandım

Her devirde dālgālāndıñ yükseldin
Hışārlarıñ bārolarıñ üstünde

Sen şüphesiz bir kırmızı emeldiñ
O muhteşem ordularıñ üstünde
Son Asır Türk Şairleri 2168.

1310-RĀŞİD : Kahveci başızāde Enderunlu Rāşid Bey, Sulṭān Selim-i salis devri şairlerinden

Ḥaṭṭ-ı āverler ṭayānmaz ol ḳadar ebram-ı ‘uşşāķa
Binada sebze-i bī-gāne bittikde metin olmāz

Süzünce cem-i mest-i nīm- ḥāb-ı fitne engizin
Eşir-i dām-ı zülfü eylemez mi çin-i āhū siyeh

Meşām-ı cānı Rāşid yāsemenzār-ı cinān eyler

Eğer bir kerre öpseñ gerden şāf-ı semenbusiñ

Tayyarzāde Atâ Tarihi C.4 S.227

1311-RĀŞİD : Enderunlu hāce Rāşid Efendi, Sultān Mahmud-ı sālī devri şairlerinden

Ey büt-i tınaz şūh-ı bī-vefā

Niyim-negāh-ı nāzıñ cānım fedā

Burc-ı hüsnüñ māhısıñ ey bī-vefā

Bī-vefāsiñ bī-vefāsiñ bī-vefā

Tayyarzāde Atâ Tarihi C.4 S.321

1312-RĀŞİD : Mehmed Rāşid Efendi, İstanbullu, İznik meyd ve keraat nazırı Şükrü Bey'in katibi

Arif Hikmet 27

1313-RĀZİ : Pāydarzāde Mehmed Rāzī Efendi, Edirneli kadı, vefatı H.1105, M.1693

Pır olunca şarāb nūş eyle

Meyi pāderi rikāb nūş eyle

Mey-i gülfām tırurken ey Rāzī

Saña kim der ki āb nūş eyle

Şakāyık-ı Şeyhi C.2 S.183, Sicill-i Osmānī C.4, S.194 Şafāyı 171, Salim 275

1314-RĀİF : Mehmed Rāif Bey, reusü'l-küttap Arif Efendi'nin oğludur. Anadolu kazaskeri H.1263 M.1846 tarihinde vefat etti.

Dā'vet itdim yār ile ağıyār gelsün gelmesün

Nīk ü bed budur sözüm her bār gelsün gelmesün

Tū emāndır sūr ile şūrī bu dehriñ Rāifā

Şevķ ile hem hāṭıra hemvār gelsün gelmesün

Divanı, Emiri Efendi, Manzum Eserler Kısımında, Millet Kütüphanesi'nde
numara 153

“ “ “ “ “ “ “ “ “ 154

Fatin 122

1315-RAGIB : Derviş Mustafa Ragıb, Karahisarlı Mevlevi Çoban Dede
demekle meşhurdur.

Es'ad 47, Mecelle 174

1316-RAGIB : Mehmed Ragıb Çelebi, İstanbullu Kūsec Halil Paşa damadı
muhassebeyi evvel hulafasından, vefatı H.1127, M.1715, vefatı tarihini Salim ve
Beliğ'in ve Keşfü'z-Zunûn Zeyli'nin 1120 göstermeleri doğru değildir.

O ıfl-ı nāza en evvel dil-i şeydāyı ben verdim

Bu deñlü şöhret-i hüsni saña hercāy ben verdim

Ey reşk-i perī hüsni-i Hudā-dād senüñdür

Ey gonce-dehen bülbül-i nā-şād senüñdür

İtdüñ esir-i ṭurra dil-i bī-nevāmuzı

Bilmezlik ile dāma düşürdiñ hümāmuzı

Kilki kudret yāzalı ḥaṭṭıñı dīdārıñda

Hüsni-i ḥatm oldı seniñ muşḥaf-ı ruḥsārında

Ḥākipāyı dilberi çeşme ğubār eyler mi hiç

‘Āşıka bu deñlü luṭfi rūzgār eyler mi hiç

Salim 267, Sicill-i Osmânî C.2 S.358, Sinci C.2 S.549, Mecelle 228, Belîğ 22, Tuhfe-i Hattatin 485, Şafāyi 179, Keşfü’z-Zunûn Zeyli 504

1317-RĀGİB : Rāgıb Ali Efendi, Bursalı, Devsicān müftüsü, Bursalı Rāgıb Efendi demekle meşhurdur. Vefatı H.1136, M.1723, Osmanlı Müellifleri’nin vefatı tarihini 1193 göstermesi yanlıştır.

Ḥalūñ görince dām-ı zūlfūñe düşdiler

Bend-i belāya dilleri ol dāne çekdi hep

Erbāb-ı bezm eyledi şem‘ūñ şafāsını

Ammā cefā vü cevriñi pervāne çekdi hep

Şakıñ pek üsdine düşme mişāl-i pervāne

Pür-āteş etmesin o şem‘-i ḥüsni ibrāmuñ

O deñlü la‘l-i lebiñden çeker hicāb şarāb

Ki bulsa cām-ı billūrı ider niķāb şarāb

Salim 268, Şafāyi 181, Sicill-i Osmânî C.2 S.358, Osmanlı Müellifleri C.2 S.186, Mecelle 228, Ramiz 106, Belîğ 23

1318-RAGİB : Sadrazam Koca Ragıb Mehmed Paşa, defterhane ketebesinden Mehmed Şevki Efendi’nin oğludur. H.1110, M.1698 tarihinde İstanbul’da doğdu. Vefatı 23 Ramazan 1176, M.1762 Fuskada Kütüphanesi’nde medfundur.

Kemaliñden ḥaber vir kimse senden ihtişām almaz

Muzaffer vaķt-i fırsatda adūdan intikām almaz

Gördüğünden kimseler ‘alemde mehcür olmasun

Bulmasun yâ Rab ta‘yin nâ-sezâlardan beri

Nâdir bulunûr fînet-i kâmilde kuşûr

Kem mâyeden eyler ne ki eylerse zühûr

Divanı, Bayezid Umumi Kütüphane	numara 5661/1
“ Hüsrev Paşa Kütüphanesi	“ 533
“ “ “ “	“ 534
“ Emiri Efendi, Manzum Eserler Kısımında, Millet Kütüphanesi’nde 156	
“ “ “ “	“ “ 157
“ “ “ “	“ “ 158
“ “ “ “	“ “ 159
“ “ “ “	“ “ 160
“ “ “ “	“ “ 161
“ Yahya Tevfik Efendi Kütüphanesi, Ragıp Paşa Kütüphanesi	298
“ Selim Ağa Kütüphanesi’nde	“ 916
“ Yeni Kütüphane, Topkapı Sarayında	“ 509
“ Üniversite Kütüphanesi’nde	“ 565
“ “ “ “	“ 657
“ “ “ “	“ 439
“ “ “ “	“ 1475
“ “ “ “	“ 1720
“ “ “ “	“ 1901
“ “ “ “	“ 2862

“	“	“	“	2883
“	“	“	“	2913
“	“	“	“	3542
“	“	“	“	5494
“	“	“	“	5496
“	“	“	“	5500
“	“	“	“	5759
“	“	“	“	5552
“	“	“	“	5576
“	“	“	“	5584
“	“	“	“	32

Fatin 122, Ramiz 103, Eslāf C.2 S.139, Sicill-i Osmânî C.2 S.358, Osmanlı Müellifleri C.2 S.190, Lügat-ı Tarihiyye ve Coğrafiyye C.3 S.282, Mecelle 228, Kâmûsu'l-A'lâm C.3 S.2247, Tayyarzâde Ata Tarihi C.4 S.67, Tuhfe-i Hattatin 449, Keşfü'z-Zunûn Zeyli 504

1319-RĀGİB : Mehmed Rāgıb Efendi, Diyarbakırlı, H.1175 M.1761 tarihinde Diyarbakır'da doğdu. Vefatı tarihi H.1240 M.1727 Diyarbakır'da medfundur. Osmanlı Müellifleri'nin ismini Ahmed Rāgıb, vefatını 1272 diye yazması doğru değildir.

Ṭalat-ı endāz oldı ol āfet gül rā'nalara

Āteşinden düştü gül gülşende dest ü pālara

Düş nāz ü şiveye giymiş kebūdī cāmeler

Şanki ol mehdirki girmiş ebr-i istignālara

Tezkire-i Amed yazma nüsha 40 ve basma nüsha 357, Osmanlı Müellifleri C.2 S.201

1320-RĀGİB : Mehmed Rāgıb Paşa rüznamçe-i Şam Aydını Hüseyin Bey'in oğlu olup Koçhisarizâde İvaz Paşa ahfadındandır. Şamlı, Konya valisi H.1166

M.1762 tarihinde Şam'da doğdu. Vefatı Cemaziyelahir 1244 M.1828 Konya Mevlevihanesinde medfundur.

Tecelle-i zamāna şabr kıl dilden telāşı sıl

Ne gelse telh ü şırın māḥazar her ḥāli ni‘met bıl

Medār-ı rāḥat isterseñ bu dār-ı tenk nāyide

Dārılma kimseye küsme zarūrī var müdārā kıl

Bulur sermāye-i dānişle ādem revnaķi yoksa

Żiyā vermez ne deñlü zirver-i cām olsa boş ḳandıl

Herdem etmezdi teveccüh aña ‘arz-ı ḥacāt

Ḳıble-i rūyi ḳabül olmasa mihrāb ḥulūş

Fatin 123, Sicill-i Osmānî C.2 S.360, Osmanlı Müellifleri C.2 S196

1321-RĀGİB : Hacı Mehmed Rāgıb Bey bin müftü Mehmed Mesat bin Seyyid Ebubekir bin Küçük Ahmed. Küçük Ahmedzāde demekle meşhurdur. Rebiul evvel 1200 M.1785 tarihinde Diyarbakır'da doğdu. Vefatı Safer 1264 M.1847 Diyarbakır'da kendi medresesi haziresinde medfundur.

Tezkire-i Amed yazma nüsha 41, basma nüsha 364, Osmanlı Müellifleri C.1 S.317

1322-RĀGİB : Ahmed Rāgıb Efendi, Bursalı Şam mollası H.1207 M.1792 tarihinde Bursa'da doğdu. Vefatı H.1272 M.1800

Unudub ‘aşıkını terk-i sivā niyetine

Dil-i aġyāra girer beyt-i Ḥüdā niyetine

Luṭf umār yārdan aġyār u raḳīb u ‘aīķ

Aldanub ḳannına yā zu‘muna yā niyetine

Vuşlat-ı yār için ağyāre müdārā iderek

Zehr içer ‘āşık-ı dilhaste şifā niyetine

Fatin 124, Sicill-i Osmânî C.2 S.361, Osmanlı Müellifleri C.2 S.202, Kâmûsu'l-A‘lâm C.3 S.2247

1323-RĀGIB : Rāgıb Bey, Es‘ad Paşa’nın oğludur. Vefatı Şaban 1274 M.1857 Eyüp’te medfundur.

Sicill-i Osmânî C.2 S.361

1324-RĀGIBĪ : Dīvāne Rāgıbī.

Böyle pürsüz olmaz idi nağme-i āhım benim

Urmasa kânūn cāna ğamze-i mızrab sitem

Zülf-i siyehī kim ruḥ-ı cānāneye düşmüş

Ol haleye beñzer mehi tābāna şārılmış

Zülfünde görüb bu dil-i şad-pāre mi şandım

Ġiysu-yi dil-avīze bir şāne şārılmış

Asım 10

1325-RĀKİM : İbrahim Rākım Efendi, Bursalı, Bursa’da Ali Paşa Camii İmamı ve mahkeme katibi, vefatı H.1163 M.1749 Bursa’da Pınarbaşı kabristanında medfundur.

Ḥurūc idince ḥaṭṭ-ı zülfde maḳām iderüz

Zamān-ıfitne irişdükde ‘azm-i şām iderüz

Şimdi feryād bizimdir öte tursun bübül

Ki şurāḫi gül-i cām üzre kopardı kulkul

Biter hâkinde tohm-ı ‘aşqdan anıñ hezārān gül

O sîne üzre kim bir dâğ-ı mihr mehlîkâ qaldı

Yazılsun deftere amele bir bir cevır-i cāngaāhı

Mahall-i dağva ancak Rakıma ruz-ı ceza kaldı

Osmanlı Müellifleri C.2 S.189, Kâmûsu’l-A‘lâm C.3 S.2251, Şafâyi 212, Fatin 115, Belîğ 24, Sicill-i Osmânî C.2 S.364

1326- RÂKİM : Boz Efendizâde Mehmed Râkım Paşa, Boz Efendi denmekle meşhur, defterdar şikk-ı evvel İbrahim Efendi’nin oğludur. Cidde valisi, vefatı H.1183 M.1769 “Mevt-i Mehmed Rakım Paşa” cümlesi vefatına tarihidir. Silahtarzâde’nin vefatı tarihini 1182 diye yazması doğru değildir.

Ehll-i nazẓare hayret-i dîdâr virilmiş

Āyniyelere dîde-i bîdâr virilmiş

Ġam-ı ‘âşıkā nem dîdeye şebnem güle düşmüş

Bülbüllere de nâle ile zâr virilmiş

Terk eylemiş cihânı gönül yâhûd itmemiş

Bârgirân olur mu hiç abdâla keşkûli

Lisân-ı hâlîle yâre şikâyet eyliyelim

Ne çektiğın dil-i zârîñ hikâyet eyliyelim

Kâmûsu’l-A‘lâm C.3 S.2251, Sicill-i Osmânî C.2 S.365, Tuhfe-i Hattatin 376, Şefkat 71, Fatin 165, Ramiz 106, Silahtarzâde 34

1327- RÂKİM : Abdülaziz Râkım Bey, Giridlizâde Hasan Bey'in oğludur. İstanbullu Tophane Meclis askeri başkatibi , H.1235 M.1819 tarihinde İstanbul'da doğdu. Vefatı H.1300 M.1882 Eyüp'te medfundur.

Alınca al-ı ruhsârîñ hayâle inceden inceye

Süzüldi meclis-i meyde piyâle inceden inceye

Şafâyi sa'id-i sîmîn dildârımla mest oldım

Bu bir hâldir ki gelmez kıyl ü kale inceden inceye

Fatin 126, Sicill-i Osmânî C.2 S.366, Karasu Meşahiri 35

1328-RAKİM : Molla Mehmedzâde Havar zemi Hive müftüsü 1234 tarihinde hayatta idi.

Arif Hikmet 27

1329-RÂMİZ : Seyyid Mehmed Râmiz Efendi, Sarı Ramiz, Kara Feryeli, müderris, vefatı H.1173 M.1759 Silaharzâde vefatı tarihini 1172 diye yazdığı gibi Ramiz de "Sarıcazâde denmekle meşhur" olduğunu söylüyor.

Bak zülf-i yâre misk-i hoten söylerim saña

Bâğ-ı hüsnde tâze suhan söylerim saña

Şu'â'-ı mihr-i hüsnuñ gün-be-gün tevķîr ider mehtâb

Cemâl-i 'arz-ı etemde zan itme kim takşîr ider mehtâb

Divanı, Lala İsmail Efendi Kütüphanesi'nde, Murad Molla Kütüphanesi'nde numara 444

“ Es'ad Efendi Kütüphanesi'nde Süleymaniye “ “ 263

“ Üniversite Kütüphanesi'nde “ 407

Silaharzâde 29, Sicill-i Osmânî C.2 S.322, Şefkat 60, Ramiz 108

1330-RÂMİZ : Arapzāde Hüseyin Rāmiz Efendi, Balçıklı, vefatı H.1200 M.1785, Tezkire Müellifi

Fırşat virir mi kām-ı āle dünyāda ehl-i dil

Rāmiz sipihre her ne kadar kılsañ ilticā

Osmanlı Müellifleri C.3 S.48

1331-RÂMİZ : Ahmed Rāmiz Bey, Silahşöran Hameden, vefatı H.1201 M.1787

Aklımlı zülfi gibi kıldı perīşān Rāmiz

Dālfes ol şūḥ-ı Cezāyirli Tunus bāğında

Silahtarzāde 28, Şefkat 62, Sicill-i Osmânî C.2 S366

1332-RÂMİZ : Rāmiz Dede, Mevlevi, vefatı H.1202 M.1787, Sicill'in vefatını 1203 olarak yazması doğru değildir.

Gören nūr cemāliñ yā Celālleddin-i Mevlānā

Oğur ism-i celāliñ yā Celālleddin-i Mevlānā

Kâmûsu'l-A'lām C.3 S.2254, Sicill-i Osmânî C.2 S.367, Esrar Dede 141, Fatin 126

1333-RÂMİZ : Rāmiz Abdullah Paşa, Kırım kazaskeri Seyyid Feyzullah Efendi'nin oğludur. Kırımlı, kaptan-ı derya. Vefatı Rebiülahir 1226 M.1811, Yerköy kalesi haricinde medfundur. Vefatı tarihi Sicill'de 1228 olarak yazılıdır.

Terci-i Bendinden

Nevā yok bezm-i ğurbetde figān ü āhdan ğayri

Kime demsāz olursañ nāle-i cāngāhdan ğayri

Ne hemdem var ne sākī pes dil-i gümrāhdan ğayri

Ḥatt-ı sāğarda yazmāz ḥayfla eyvāhdan ğayri

Ġarībim bakesim yoktur enīsım āhdan ġayrı
Penāhım destegirim ħalmadı Allāh'tan ġayrı

Urulursam nolur ey āfet-i ħannāz saña
Ĥarbe vü nize sunār ġamze-i ġammaz saña

Yürü var murġ-ı dil-i zārıñı pek tüt Rāmiz
Yoksa şayda süzülür ġamze-i ġammaz saña

Arif Hikmet 27, Sicill-i Osmânî C.2 S.367, Osmanlı Müellifleri C.2 S.194, Kâmûsu'l-A'lâm C.3 S.2254, Fatin 127

1334-RĀMİZ : Rāmiz, hayatına dair şuara tezkireleriyle vefeyāta dair me'hazlarda hiçbir kayd ve malumat bulunmaz. Bu zatın H.1262 M.1845 tarihinde hayatta olduğu, divanından anlaşıldı.

Divanı, Emiri Efendi, Manzum Eserler Kısımında, Millet Kütüphanesi'nde, numara 163.

Divanından alındı.

1335-RĀMİZ : Alınçakzāde Silahşör Mustafa Rāmiz Efendi, Yeniçeri Ağası Altıncı Mustafa Ağa'nın oğludur. Pederi Altıncı Efendi'yle ki ile çırāġ olmakla bu lakab ile meşhur olmuştur.

Ramiz 108, Sicill-i Osmânî c.2, s.316.

1336-RAMİŞ : Ramiş, Diyarbakırlı, vefatı H.1120, M.1708.

Ne bī-ķaydāne cānānsıñ ne bī-rahm āfet cānsıñ

Ne şehir-aşub-ı devransıñ ne bī-ķavf ü recā ķoyduñ

Derūnumda olan ħamġa-yi 'aşķıñ ħaşre dek çıķmaz

Hezārān kerre-gerķūn-ı cigerle şest u şu itsem

Şevayi cevr-i yâr ile pürdür dehânımız

Ammâ şikâyet itmeğe yoktur zebânımız

Mecmuau'ş Şağra 120, Tezkire-i Amed yazma nüsha 36, basma nüsha 376.

1337-RÂMÎ : Abdurrahman Râmî Çelebi, Kazasker Sümbül Ali Efendi'nin oğludur. Müderris, vefatı H.1049, M.1636.

Yıllar geçer ki vâkıada görmezüz seni

Kendüñ gibi hayâliñi bî-gâne eylediñ

Bâl virmede kalmıycağ zerrece mecâl

Şem'-i cemâl-i hüsnuñe pervâne eylediñ

Divanı, Üniversite Kütüphanesi'nde numara 2811.

Şakâyı-ı Şeyhi c.1, s.105, Sicill-i Osmânî c.3, s.113, Mucib 15, Seyyid Rıza 43, Mecelle 228, Belig 24.

1338-RÂMÎ : Sadrazam Râmî Mehmed Paşa, Şair Eyyubi Merami'nin oğludur. İstanbullu, H.1065 M.1654 tarihinde Eyüp'te doğdu. Vefatı Zilhicce 1119 M.1707, Rodos'ta medfundur. Sicill ile Mecmuau'ş Şağra'nın Eyyubileri Hasan Efendi'nin oğlu demeleri Riyâzî'nin doğum tarihini 1064 göstermesi, vefatı tarihini Sicill'in 1118 ve Kâmûsu'l-A'lâm'ın 1120 diye yazmaları doğru değildir. Eslâf ile Hadigatü'l vüzra ve Sefinetü'l Rüesa dağı 52 yaşında vefat etti diyorlar ki veladeti tarihini öbür yanından bu yevaikerde yanlışır.

Hayâl la'l-i-nâbiñ cām-ı çeşm-i terde kalmışdır

Humâr-ı bezm-i nüş-a-nüş-ı vaşlıñ serde kalmışdır

Öldürür 'uşşâkı hûbânuñ nihâdı böyledir

Pâdişâh-ı milk-i hüsnuñ 'adl ü dâdı böyledir

Hâk-râh-ı ızırâb olmuş yâtür dibâb-ı dil

Rûzgârıñ Ramiyâ zâhir murâdı böyledir

Ki baña ki çeşm veka ebrûña bühtân eyleme
Benim ğamzeñden girîzân oldığım bilmez mi var

Bir laḫza nihân olsa o meh-rû naẓarımdan
Bî-zâr olurum ḫâşılı nûr-ı başarımdan

Divanı, Üniversite Kütüphanesi'nde, numara 62.

Şakâyık-ı Şeyhi c.2, s.304, Sicill-i Osmânî c.2, s.367, Osmanlı Müellifleri c.2, s.186, Eslâf c.1, s.166, Kâmûsu'l-A'lâm c.3, s.2257, Hadigatü'l Rüesa 128, Belîğ 24, Şafâyi 176, Mecmuau'ş Şağra 97, Salim 252, Mecelle 228, Sefinetü'l Rüesa 48.

1339-RÂMÎ : Sadullah Râmi Paşa, Es'ad Muhlis Paşa'nın oğludur, Erzurumlu, Viyana sefiri H.1254 M.1868 tarihinde Erzurum'da doğdu. Vefatı H.1309 M.1891, Sultân Mahmud türbesi haziresinde medfundur.

Onṭokuzuncu Aşr Unvanlı Manzumesinden

İrişdi evc-i kemâlâta nûr-ı idrākāt
Yetişdi rûtbe-i imkāna kısm-ı mümteniât

Besâiṭ oldı merkeb merkeb oldı basit
Bedâhet oldı tecarible ḫaylî mechulât

Mecâz oldı ḫaḫîḫat ḫaḫîḫat oldı mecâz
Yıkıldı belki esasından eski ma'lumat

Mebâhis-i felek ü arz u ḫikmet ü kimyâ
Değil vesâ-visi ezhân ü hemm ü temsilât

Osmanlı Müellifleri C.2 S.249

1340-RÂMÎ : Keçizâde Râmi Çelebi, Edirneli, Kânûni Sultân Süleyman devrinde vefat etti.

Sicill-i Osmânî C.2 S.367

1341-RATİB : Vanizâde Mustafa Ratib Efendi, Vani Şeyh Mehmed Efendi ihfadından, müderris, vefatı H.1148 M.1735

Ramiz 111, Sicill-i Osmânî C.2 S.368

1342-RECAÎ : Mustafa Recai Efendi, Kastamonulu, müderris, vefatı Cemaziyelevvel 1075 M.1664

Kakülün gibi kerem kıl pâdişâhım virme yüz

‘Asker-i hattın bu yolda kârbâne kaçd ider.

Şefayık-ı Sinci C1 S.358

1343-RECAÎ : Mehmed Şakir Recai Efendi bin Maadin k’âlemai serhalifesi Ahmed Nureddin Efendi bin Kadı Mehmed Sahir Efendi, İstanbullu, vakanivinist, Zilhicce 1218 M.1823 tarihinde İstanbul’da doğdu. Vefatı 13 Şevval 1291 M.1874, Eyüp’te türbe civarında İmaraat karşısındaki hatıradaki pederinin yanında medfundur.

Ser-â-zâde olmaz ehl-i istikâmet âteş-i gâmdan

Bunu söyler ‘ıyân şem’-i fûrûzân toğrûdan toğrû

Mey âşâm-ı nuhût geçru minhâc-ı rif’attır

Ne mümkün râh-peymâyi-i mesnân toğrûdan toğrû

Nu-bâde bahş-i kâm olamaz cüst ü cû-yi hām

Naḥl-i talebde terk-i taleb berk ü bār imiş

Son Asır Türk Şairleri 1388, Osmanlı Müellifleri c.2, s.203, Fatin 129, Sicill-i Osmânî c.2, s.370, Kâmûsu’l-A‘lâm c.3, s.2268.

1344-RECAÎ : Sonkercizâde Recai Efendi, İstanbullu, Sultân Ahmed evvel devri şairlerinden.

Dün gice gördü halka-i zikre o mehlikā

‘Āşıklarına döne döne eyledi merhabā

Hasan Çelebi 136, Sicill-i Osmânî c.2, s.368, Mecelle 230, 262.

1345-RECAİ : İsmail Recai Efendi, Mevlevî.

Mecelle 230.

1346-RECEP : Derviş Recep, Tarikati dede, Konyalı, Mevlevî, Hattat, vefatı H.1100 M.1688, Konya Mevlevihanesi’nde medfundur.

Cânımız yoluna fedâ idelim

Olmadan borucumuz edâ idelim

Pâkiyâzân içinde sultânım

Ney gibi biz de hoş şedâ idelim

Esrar Dede 131, Sicill c.2, s.372, Tuhfe-i Hattatin 202.

1347-RECEP : Recep Salih Dede, Bursalı, Zîhnî Salih Dede hafidi, Bursa Mevlevihanesi Şeyhi, vefatı H.1130, M.1717.

Sicill-i Osmânî c.2, s.372.

1348-RECEP : Recep bin Şeyh İbrahim Cemâleddin Sivas bin Mehmed ebul berakat bin Hasan, Şemseddin Sivasi’nin biraderzâdesi ve damadı , Sivas’da Şemseddin Sivasi tekkesinde medfundur.

Osmanlı müellifleri C.1 S.75, Mecelle 267

1349-RAHMÎ : Mustafa Rahmi Efendi, Kırımlı, Kırımı Rahmi Efendi demekle meşhurdur. Vekanüvist vefatı 27 Ramazan 1165 M.1751 Edirne Kapısı haricinde medfundur. “İde huldî cāy Rahmî Mustafa” mısraı vefatı tarihidir. Ayvansarayî’nin vefatını 1164 göstermesi yanlışır.

Seyr it o mâhı mihr-i felek söylerem saña

Ĥüsni-i periyle reşk-i melek söylerem saña

Fezā-yı meclis devr eyleyen peyāle midir

Ėel şukufte-i bāğ turab mı mi lāle midir

Divanı, Emiri, Manzum Eserler Kısımında, Millet Kütüphanesi'nde numara
167

“ Hamidiye Kütüphanesi'nde, Murad Molla Kütüphanesi'nde “
1094

“ Bayezid Umumi Kütüphanesi'nde “ 5796

“ Yahya Tevfik Efendi Kütüphanesi'nde, Ragıb Paşa Kütüphanesi'nde
299

“ Selim Ağa Kütüphanesi'nde “ 918

“ Es'ad Efendi Kütüphanesi'nde, Süleymaniye Kütüphanesi'nde
2640

“ Üniversite Kütüphanesi'nde “ 523

“ “ “ “ 6557

Osmanlı Müellifleri C.3 S.57, Kâmûsu'l-A'lâm C.3 S.2270, Fatin 131, Ramiz
111, Sicill-i Osmânî C.2 S.376, Mecelle 230, Salim 285, Osmanlı Tarihi Merhalleri
52, Vefeyat-i Ayvansarayı 178

1350-RAHMÎ : Abdürrahim Rahmi Efendi, Tatar Rahmi, vefatı H.1187
M.1773

Görüb zinciri zülfünde şikenc-i mû-yı zer târî

Muhabbet kaydı düşdü başına ‘uşşâk-ı pürzârîñ

O hürşid-i cihânı görse giymiş âl-hārâyı

Getirmezdi felek yādına hiç mäh-ı şeb ārāhyı

Şefkat 61, Silahtarzāde 60

1351-RAHMÎ : Abdürrahim Rahmi Efendi, Erzurumlu, müderris, Hoca
Rahmi denmekle meşhurdur. Vefatı H.1223, M.1808 Şeyhül İslam Arif Hikmet
Bey'in “Hāce Rahmi eyledi dehre veda” mısraı vefatına tarihidir.

Bekām oldı hezār ehl-i taleb nā-kām ben aldım

Merāma irdi ol kim eyledi ibrām ben aldım

Kāmûsu'l-A'lām C.3 S.2270, Sicill-i Osmânî C.2 S.376, Arif Hikmet Bey 28, Fatin 131

1352-RAHMÎ : Havace Rahmi Efendi, Harputlu Ahmed Efendi'nin oqludur, Harputlu, H.1217 M.1802 tarihinde Harput'ta Huğı köyünde doğdu, vefatı 1301 M.1883 Harput'ta medfundur.

Bākmā hilāl-i çerhe sen ebrūvî yāre bā

Olma cebîni sırayla zevk-i kenāre bā

Meyl eyleme cāhe ğam-i 'ālemden ırāğ ol

Āsūde-i nişān hārm-ı keyh ferāğ ol

Son Asır Türk Şairleri1338, Osmanlı müellifleri C.2 S.206

1353-RAHMÎ : İbrahim Rahmi Efendi, Kandiyeli Abdülhamid Ağa'nın oqludur. Kandiyeli İskenderun resumat müdürü, şevval 1255 M.1839 tarihinde Kandiyede doğdu. Vefatı 10 Rebuul evvel 1312 M.1894 İskenderun'da medfundur. Muallim Feyzi Efendi'nin "Tārīh-i irtihālın kayd itdi kilik-i Feyzi, Rahmî Efendi kıldı cidden cināne rihlet" beyti vefatı tarihidir.

Dil āşinā-yi sırr-ı hüviyyet değıl midir

Meclā-yi lem'a-i aediyyet değıl midir

Dil vāıf-ı rümūz-i hükm olsa çok değıl

Üstād-ı nüktedān-ı haıat değıl midir

Tā ki hevā-yi nefis ile şeytāna ne itbā'

Bu hāletiñ nihāyeti cennet değıl midir

Bir nīm nigāhı mülket-i dil pādişāhınñ

Raḥmī medār-ı feyz ü saādet deġil midir

Son Asır Türk Şairleri 1342, Osmanlı Müellifleri C.2 S.207

1354-RAHMİ : Rahmi Efendi Külhaşoglu İbrahim Sadeddin Efendi'nin oğludur. Sivaslı H.1291 M.1874 tarihinde Sivas'ta doğdu. Vefatı H.1326 M.1908

Yūvānı arādım bulāmādım

Döndüm dolaşdım delī yel gibi

Sen bir yāz güneşiydiñ şavuştuñ

Beni bırākdın bir gazel gibi

Son Asır türk Şairleri 1345.

1355-RAHMİ : Mehmed Rahmi Bey, muhasebeci, Trabzonlu Ahmed Hilmi Efendi'nin oğludur. Şurayı devlet temyiz dairesi agzasından. H.1281 M.1864 tarihinde doğdu. Vefatı 27 Ramazan 1342 M.1923 Eyüp'te medfundur.

Niçün āh itmedesiñ tā bī-seher āh gönül

Müteessir mi olur āhdan ol māh gönül

Tāb-ı cemāli āşık-ı bī-tābı yandırır

Pek bakma mihr-i ḥüsnüne kim göz şulandırır

Son Asır Türk Şairleri 1348,

1356-RAHMİ : Abrürrahim Rahmi Efendi bin Mehmed Sadeddin Efendi bin Salih Efendi bin Mustafa Efendi bin Salih Efendi bin Şeyhül İslam Havace Sadeddin Efendi bin Hafız Hasan Cān bin Hafız bin Mehmed bin Hafız Cemāleddin, müderris H.1183 M.1769 tarihinde sebatet etti. Ramiz Tezkiresi behayızāde diye yazıyorsa da doğru deġildir. Gerçi Şeyhul İslam Mehmed Behayi Efendi de Havace Sadeddin Efendi ailesindendir. Ancak Havace'nin diğerk oğlu Abdülaziz Efendi kolundandır. Abdürrahim Rahmi Efendi ise Havace'nin oğlu Salih Efendi kolundandır. Ramiz kolları birbirine karıştıarak hataya düşmüştür.

Sicill-i Osmānî C.3 S.333, Ramiz 112, Mecelle 112

1357-RAHMÎ : Abdurrahman Rahmi Efendi, Abbas Efendi'nin oğludur. Rahmi Bağdadi demekle meşhurdur. Bağdatlı H.1893, M.1779 tarihinde Bağdat'ta doğdu.

Es'ad 42,

1358-RAHMÎ : Abdurrahman Rahmi Efendi, Kerküklü

Siyeh ebrîz suhandır nuhbe-i efkârımız

Naẓm-ı şehvâr ğazeldir tuhfe-i âşarımız

Rahmiyâ ol Yûsuf-ı hûsne giriftâr olalı

Ravd-ı Nîl-i Mısr'a beñzer dide-i hunbârimız

Arif Hikmet 28

1359-RAHMÎ : Gül Ahmedzâde Rahmi Efendi, Antepli, Asar,hatip, H.1198 M.1782 tarihinde hayatta idi.Antep'te Nuri Paşa Camii mihrabına söylediği tarihtir “Munib ol deki hakka tevace eyle mihrap”

Arif Hikmet 28

1360-RAHMÎ : Rahmi Pir Mehmed bin nakkaş bali, Bursalı, müderris, Nakkaş Bali Oğlu demekle meşhurdur. Vefatı H.975 M.1567 “Cân-ı Rahmi'ye rahmed” cümlesi vefatı tarihidir. Osmanlı Müllifleri kendi ismi olan Pir Mehmed Çelebi adını Rahmi'nin pederi olarak göstermesi doğru değildir.

Haţt-ı nevreste sânim ol gül-i ra'nâ 'izârında

Hızrdır hâba varmış çeşme-i hayvân kenârında

Ġam-ı dünyâ ile ey dil nice bir zâr olalım

Varalım mu'tekif-i kûşe-i zimâr olalım

Şâh-ı dehre nola baş eğmez isem dünyâda

Şimdi dîvâne gönül 'âlem-i istîgnâda

Tiğ-i miñnetden ki sînem zeñnemāk olmuş yātūr

Hākđır seylāb ğamdan çāk çāk olmuş yātūr

Ne kânlar dökdüğün ‘arz itse çeşmim yāre āl añlar

Tenüm ğamdan hilāle döndi dirsem bir hayāl añlar

Âşık Çelebi 316, Sehî 129, Sicill-i Osmânî C.2 S.375, Riyâzî 65, Ali Tarihi 190, Osmanlı Müellifleri C.2 S.180, Keldiş 468, Hasan Çelebi 136, Kafzāde 51, Keşfü’z-Zunûn Eski Tab’ı C.1 S.789, Diğer Tab’ı C.1 S.789, Beyânî 33, Ahdî 161, Latîfî 113, Kâmûsu’l-A‘lâm C.3 S.2270, Keşfü’z-Zunûn Zeyli 504.

1361-RAHMEDÎ : Rahmedullah dede, Serzereli, Mevlevi, Gelibolu mevlevihanesi Şeyhi, vefatı 1030 M.1620.

Eş-şalā erbāb-ı ‘aşka açılıp meydān-ı hū

Ŧutdı ser-tā-ser cihānı pertev-i cevlan-ı hū

Ādem ü ‘ālem olup per-kār-ı devr ü dā’ire

Şabit ü seyyārı yek-reng eyledi devrān-ı hū

Esrar Dede 27, Sefîne-i Mevleviye c.2, s.217, Sema Afane-i Edeb 83.

1362-RÜSTEMÎ : Yusuf Sinan Çelebi, İstanbullu, Attar, Yeniçeri, vefatı H.953 M.1547

Kuhkenlikler ki Ferhād itdi çekdi zaħmeti

‘Aşkdan mā‘nī deĝil suretmiş ancak niyeti

Levh-ı dilde naķş olunmuşken hāyal-i ru-yi yār

Ŧāşlara yazmak revā mıdır o Şîrîn şureti

Bāda virdim hırmen-i aklım dil-i meftūn için

Āh kıydım kendüme bir yār kendüm gün için

Ṭālihim yok gülmedim bir gün ben ol mehpareden

Bilmezem ahır beni niçün yaratdı yārādan

Kimseniñ gördüğüne rāzı değil gönülüm seni

İki gözümüñ biri olursa çıksūn arādan

Âşık Çelebi 318, Latîfî 164, Kâmûsu'l-A'lâm C.3 S.2270, Beyânî 34, Riyâzî 66, Ali Tarihi 191, Sicill-i Osmânî C.2 S.376, Hasan Çelebi 137, Mecelle 30, Sehî 138,

1363-RAHİMÎ : Abdurrahim Rahimi Efendi, Amasyalı Mehmed Çelebi'nin oğludur. Bursalı, vefatı H.940, M.1533.

Nesīm-āsā güzër kıl gel gönül bu bezm-i 'ālemden

Nedīminden nedāmet her deminden bir nedem kaldı

Âşık Çelebi 319, Hasan Çelebi 137, Sicill-i Osmânî C.2 S.376, Atâ Tarihi C.4 S.108, Beyânî 34, Ahdî 175

1364-RAHİMÎ : Habeşizāde Hattat Abdurrahim Rahimi Bey, Habeş Valisi Mustafa Paşa'nın ğludur. İstanbullu, Tezkire-i Evvel, vefatı 15 veya 17 Rebuulahir 1140 M.1727, Koca Mustafa Paşa Tekkesi kabristanında medfundur. Vehbi'nin "Habeşizāde Rahimi beye cennet ola cā" bir tamiyeli mısraı vefatı tarihidir. Salim Tezkiresinde ismi Abdurrahman ve mahlası Rahmi yazmış ise de doğru değildir.

Şarf-ı nakd itmekle nerm iden ol sīm-tenī

Kīmyāgerlik ile müttehim olmaz da nolur

Hābda kıldı cemāliyle şeref-yāb beni

Diyemem lezzet-i dīdārını ta'bīr olmaz

Hemân ol mâh ile bir ruḥşat bezm-i vişâl olsun

Baṇa ey çarḥ-ı zâlim itdiğîñ kat kat ḥelâl olsun

Naẓarda naḳt-ı vaktim bir sirişk dem-be-dem vardır

Nigâh it merdüm-i çeşmimde senden ğayri nem vardır

Fatin 135, Şakâyık-ı Şeyhi C.3 S.401, Sicill-i Osmânî C.3 S.331, Salim 270, Ramiz 113, Şafâyi 178, Tuhfe-i Hattatin 257, Tayyarzâde Ata Tarihi C.4 S.207, Mecelle 180, 230, Belîğ 26, Vefeyat Divanları 158, Keşfü’z-Zunûn Zeyli 504.

1365-RAHİMÎ : Abdurrahim Rahimi Efendi bin Kadı Mehmed Efendi bin Ḥakim Başızâde Yahya Efendi, müderris H.1130 M.1717 tarihinde hayatta idi.

Bu âh u nâleler dilden çıkâr çerḥberîn üzre

Kebûdi sâybândır hıfz içün ol nâzenin üzre

Vücûdum ḳal‘asın âlmâğıçün ceyş-i ğam ü miḥnet

Değildir üstühân sîne ḳondu nerdübân yer yer

Salim 286, Kafzâde 52, Şafâyi 186.

1366-RAHİMÎ : Rahimi Bey, Kütahyalı, Alay Beyi, Sultan Selim-i sâni nedimi

Şaf ḳıl cân-ı göz güsin şûfî reḥi zibāya bâḳ

Gör ne şekl-i izḥâr ider ol şûret-i ra‘nāya bâḳ

Ġubâr-ı ḥaṭṭıñ esrârını ḥayrân olmayan bilmez

Mezâḳ nûṭk-ı la‘liñ hemdem-i cân olmayan bilmez

Dil meyânıñ ‘arzu vü cân lebiñ eyler ümîd

Âh kim maḳsûd-ı nâpeydâ vü maḳşad-ı nâbedîd

Ahdî 162

1367-RUHSAT : Mehmed Ruhsat Efendi, Erzurumlu, Divan-ı Hümayun Katibi, Mecelle H.1140 M.1767 ricalinden olduğunu yazıyor..

Ne dām etseñ ‘aceb kim yüzden ol āhüemîn olsa

Tüfenk endāz kām olmağa bir cā-yi kemin olsa

Göñül ħarman ki maḥşül ru-yı tâbdârîndır

Ne var ey ḥāşılı ‘ömr- ü azizim dane-çin olsa

Baltacı Mehmed Pāşā’nıñ 1123 târîḫinde Rusları mağlûb itmesinde söylediği târîḫ

Bu feth-i a‘ğzamı tevrih içün mabed ki dilde

Çekerken sayha-ı endişeye evrād-ı güftârı

Beşâretle idüp hatif didi ruḥşat bu târîḫi

Muhammed şer‘-i pāk Ahmed ile bozdu küffârı

Salim 288, Şafāyi 211, Mecelle 230

1368-REZMÎ : Bahadır Giray bin Selamet Giray bin Devlet Giray bin Mübarek Giray bin Menkeli Giray Kırım Hanı, vefatı şevval 1051 M.1641, Belîğ mahlası Remzi diye yazdığı gibi Şafāyi de vefatı tarihini 1051 göstermektedir.

Bu çarḫ-ı sefle perver ehl-i tab‘a cûd göstermez

Meta‘-ı marifet gūyâ ziyândır sūd göstermez

Nola âteş-i eşer olsa sevād-ı şî‘rî Rezminiñ

Derûnî ḥâne-i âteşdir ammâ dūd göstermez

Ḥaṭṭ-ı ser-sebz-i gūn üstünde ider yer zūlfūñ

Çemen üstünde biten sūnbüle beñzer zūlfūñ

Baş kıldırdı yüze çıkdı sipāh-ı ḥaṭṭıñ

Fitne vehmiyle düşüb ra'seye dıtrer zūlfūñ

Şakayık-ı Şeyhi C.1 s.202, Seyyid Rıza 42, Mucib 15, Şafāyi 154, Asım 10, Beliğ 31.

1369-REZMÎ : Mehmed Rezmi Paşa Sultān Murad-ı rabi' kızı Safiye Sultān'ın zevci Hüseyin Paşa'nın oğludur. Sultānzādelikle meşhurdur. Rumeli Beylerbeyi, İstanbullu, vefatı 30 safer 1131, M.1718 Beşiktaş'ta ailesi kabristanlığında medfundur. Osmanzāde Ahmed Taib'in "Düşdi yekpare bu mısra fevtine tarih-i tam, ola Yarab kabir sultānzāde bey adn-ı berin " beyti vefatı tarihidir. Salim Tekeresinin basma nushasında " Remzi" mahlasıyla göstermesi yanlıştır.

Bend olaldan o ḥam zūlf-i 'abīr efşāna

Bir kıyl ile yedilür şimdi dil-i dīvāne

Açub gül ruhlaruñ şadberge dönsün al al olsun

Helāk itseñ beni ol dem saña kıanım helāl olsun

Yārın ālām büsesin dermiş rakīb-i bed-likā

Erteye kıalān kıazādan kıorkma ey dil ḥayr ola

Divanı, Üniversite Kütüphanesi'nde, numara 5499.

Şakayık-ı Şeyhi C.3 S.402, Sicill-i Osmānî C.4 S.216, Salim 289, Şafāyi 193, Mecelle 230.

1370-RESA : Şeyh Ḥaydar Resa Efendi, Buhara emirzādelerinden, Şāh Ḥaydar Nakşibendi denmekle meşhurdur. Buharalı, vefatı H.1112 M.1700 Üsküdar'da Bülbülderesi nam mahallede inşa eylediği tekkede medfundur. Mecelle'nin vefatını 1110 göstermesi yanlıştır.

Ser-i kūyuñ temāšā eyleyenler Tūr'dur dirler

Tecellī cilve-gāh-ı kāmētüñde nūrdur dirler

Ser-i kūyın̄da zar ü nātüvanım añlıyān söyler

Garīb ü bī-nevā miskin risā rencūrdur dirler

Şakayık-ı Şeyhi C.2 S.290, Sicill-i Osmânî C.2 S261, Şafāyi 169, Mecelle 231, Belîğ 27, Salim 293, Vefeyatı Ebvan Saray 97.

1371-RESA VEYA MAKSUD : Mustafa Maksud Resa Efendi, Ruscuklu, vüzerakethudası ve divan katibi, H.1215 M.1800 tarihinde Ruscuk'ta doğdu. Vefatı H.1269 M.1852 Hezargrad'da medfundur. Fatin ve Sicill'in 1265'te hayatta olduğunu yazmalarına göre Osmanlı Müellifleri'nin vefatı tarihini 1259 göstermesi müretteb sehvi olsa gerektir.

Bir dil ki hāki faḥr-i rusulden cilā alur

Mihr-i cihān-nümā o gönülden žiyā alur

Maḳsūd şanma kal'a-ı 'aşḳa revāc yok

Kālāyı tazedir anı arz it resā alur

Kāmūsu'l-A'lām C.3 S.2275, Osmanlı Müellifleri C.2 S.200, Sicill C.2 S.377, Fatin 132.

1372-RESA : Mehmed Resa Efendi, Galatalı, Bursalı Çavdarzāde damadı, Galatalı Risa, Bursalı Risa ünvanlarıyla iştiḥar etmiştir.

Nigāh-ı ḥasretim ḳaldı ruḥ-ı cānan beneklenmiş

Ya fikr-i pūse 'aksīdir o verd-i ter çiçeklenmiş

Gönül pūs-ı leb-ı dildārı ḥāb içre ḥāyal etmiş

İdüb terk-i veḥāmet ol gedā ḥayli yüreklenmiş

Değil zülfî siyeh ruhsâr-ı âlî üzre pîç-â-pîç
Mütalsım ejdehâdır genc-i hüsnünde çöreklenmiş

Resâ şayd olmaz ol âhû-yı vahşî düşmesin kayda
Hezârân dâne kaçmış dâm görmüş hem tünklenmiş
Ramiz 118

1373-RESAM : Mehmed Efendi, Resam seki pâdişâhı, vefatı H.1157 M.1744

Ramiz 126

1374-RESMÎ : Seyyid Mustafa Resmi Efendi, Şarih-i Mesnevi Reisül-Küttâb Seyyid Sarı Abdullah Efendi'nin oğludur. İstanbullu, dergah-ı alî cebeciler katibi, vefatı H.1066 M.1655 Gerede'de medfundur. Sicill'in vefatı tarihini 1060 göstermesi yanlışır.

Aşüfteliğîñ şorma ben 'âşık-ı şeydânîñ
Huşyâr ola mümkün mi mest-i mey-i hicrânîñ

Şakayık-ı Şeyhi C.1 S.749, Sicill-i Osmânî C.2 S.380, Şafâyi 158, Mecelle 231, Güfti 41.

1375-RESMÎ : Açıkbaş Şeyh Seyyid Mahmud Nakşibendi bin Seyyid ahi Mahmud bin Seyyid Ahmed bin Seyyid Mehmed bin Seyyid Mehmed baba Muhlis acizi, Diyarbakırlı, Aziz Mahmud Ermevî'nin biraderzâdesidir. Şeyhi İle Güldeste silsileyi bu şekilde yürütmüşlerdir. Şeyh Seyyid Mahmud bin Seyyid ahi Mahmud bin Seyyid Mehmed bin Seyyid Mehmed baba Muhlis acizizi H.1010 M.1601 tarihinde Diyarbakır'da doğdu. Vefatı 15 Rebiulahir 1077 M.1666 Bursa'da Daye Hatun Camisinde medfundur. "Güş idüp fevtin didim târîhîni, Rahmetin kıla ziyade ol Mu'în" beyti vefatına tarhtir.

Bu 'âlem-i fânîde ne mîrem ne emîrim
Üftâde-i vâdî-i fenâ merd-i hâķîrim

El-minnetu'llâh ki olub cân ile bende
Meydân-ı muḥabbetde nazar-girde-i pîrim

Bārī'ye şükür mālîk-i gencîne-i rāzım
 Yoğ sīm ü zerim gerçi bu dünyāda fakīrim

Ey şems-i sabā āh-ı seherden hāzer eyle
 Luğf eyle bize feyzin nazardan hāzer eyle

Fevrī varayım dersen eğer 'arş-ı kabûle
 Resmî gibi sen dahi vatandan sefer eyle

Şegayık-ı Şeyhi c.1 s.632, Tezkire-i Amed Yazma Nusha 42, Basma Nusha 380, Güldeste 154, Osmanlı Müellifleri C.1 S.14

1376-RESMÎ : Muharrem Resmi Efendi, Manisalı, Manisa müftüsü, vefatı H.1085 M.1674

Mest-i 'aşkım çarh-ı cām lāle-günumdur benim
 Ne kabāb anda habāb-ı ser-nigünumdur benim
 Şakayık-ı Şeyhi C.1 S.739, Şafāyi 159

1377-RESMÎ : Şeyh İsmail Resmi Efendi, Rumelili, Halveti Şeyhlerinden, vefatı H.1109 M.1697

Felekde dūd-ı āhum ol meh-i mümtāza dā'irdür
 Zemīnde cūy-ı eşkim pāy-ı serv-i nāza dā'irdür

İder rind-i mey āşāmı Hızır-meşreb Mesīhā-dem
 Şu sāğar kim o la'l-i mu'cize-perdāza dā'irdür

Şakayık-ı Şeyhi C.2 S.319, Sicill-i Osmânî C2 S.380, Salim 292, Şafāyi 191, Belig 26

1378-RESMÎ : Resmi Ahmed Efendi, Giridli, kethüda sadrazamı ve Berlin sefiri, H.1133 M.1720 tarihinde Girid'de doğdu. Vefatı 2 Şevval 1197 M.1782 Üsküdar'da medfundur. Kâmûsu'l-A'lâm'ın vefatı tarihini 1203 yazması yanlıştır.

Şabâ giysülerından gülşene 'anber getürmüşdür

Lebiñden rekb-i şâmı puste vü şekker getürmüşdür

Melâhat mülkünün sulţânısıñ aşüb-ı 'âlemsiñ

Seni cānâ felek kıyruklu bir ahter getürmüşdür

Silahtarzâde 32, Ramiz 114, Sicill-i Osmânî C.2 S.180, Kâmûsu'l-A'lâm C.1 S.798, Şefkat 66, Mecelle 231.

1379-RESMÎ : Çokadarzâde Hattat Resmi Efendi, Kadı Kız Mustafa Efendi Baş Çukadar Kadı Mehmed Efendi'nin oğludur. Kadı, vefatı H.1198 M.1783, Şam'da medfundur. "Şam'da azm-i behişt itdikde tarihin didim, eyledi toksan sekiz de cennet-i firsevisi cā" beyti vefatına tarihtir.

Mal-i beste-i zülfün haţâ değil de nedir

Bu kıl u kâle vesîle şabâ değil de nedir

Gel itme Resmîye evc-i cefâdan ağâze

Yoluñda ey şeh-nâzım fedâ değil de nedir

Silahtarzâde 31, Şefkat 65, Tuhfe-i Hattatin 87, Mecelle 231, Ramiz 115, Sicill-i Osmânî C.2 S.380

1380-RESMÎ : Bezzaz Resmi Efendi, Bursalı, Ahmed Paşa muasırı, Bursa'da medfundur.

Devrân yaķañı eylemeden zulm eliyle çāk

Seyf-i sitemle dehr seni itmeden helāk

Hāk olmadan bu cism ü yele varmadan bu hāk

Jengār-ı ğamdan it dil ü cān gözgüsini pāk

Nitekim saña ‘âdetdir niyâz ehline nâz itmek

Baňa hoddur bir nâza biñ dürlü niyâz itmek

Sücûd itdikce mihrâba seni yâd itdiğim budur

Hużûr-ı kalb olmazsa derest olmaz nemâz itmek

Bir şeb dîdem ey şuh ne var sîneñi açsañ

Didi yaramazdır gice âyîneye bakmak

Osmanlı Müellifleri C.1 S.14, Latıfı 164, Sehî 102, Sicill-i Osmânî C.2 S.380, Kafzâde 52

1381-RESMÎ : Ali Resmi Efendi, Geredeli, şura tezkirelerinde ve vefeyata dair eserlerde haltercimine dair kayıt ve malumat yoktur.

Divanı, Haşim Paşa Kitaplarından, Selim Ağa Kitabesinde numara 85/1

1382-RESMÎ : Mehmed Resmi Efendi, Abdurrahman Efendi’nin oğludur, Sofyali

Bir dil ki baħr-ı ‘aşka ola bir dem âşinā

Emvâc-ı guşşadur aña hem-dem hem âşinā

Ol çeşm-i pür-fiten ki füsûn-sâz-ı ‘ışvedir

Her bir girişme mu‘cize-perdâz-ı ‘ışvedir

Şeyh-i şehirden etmesün ümmîd-i feyz dil

Himmet iderse pîr-i muğân behre-mend olur

Beliğ 26

1383-RESİM, RASİM : Hacı Mustafa Resim Efendi, Mustafa Efendi'nin oğludur. Bursalı, Kuyumcu başı, vefat H.1130 M.1717, Bursa'da Kurdoğlu kabristanında medfundur. Baldırzâde Belîğ'in "Kazıldı nam-ı Rasim seng-i kabre nagehani vâh" mısraı vefat tarihidir. Salim ve Şafâî'nin vefat tarihini 1120 göstermeleri yanlıştır. Şiirlerinde iki mahlas kullanmıştır.

Sûziş-i ma'sûk olur elbette 'âşıkdan füzûn

Şem'-i mahv-ı cism ider pervâne bir perden geçer

Mâni' olmaz seyr-i erbâb-ı sülûke za'f-ı ten

Her ne deñlü rişte bârîk olsa gevherden geçer

Zebân-ı 'aşrı tamâm añladık hemân biz de

Hulûşuna göre halkıñ şadâkat eyleyelim

Ne iddi'â-yı vefâ ne bâr-ı minneti var

'Adâvet eyleyene biz muhabbet eyleyelim

Ne fîkr-i pûse ne endîşe-i vişâliledir

Muhabbetüm saña cânâ hulûş-ı bâl iledir

Göñül geçmez ruḥ-ı dilberden olmağla ḥatt-ı âverde

Ziyâ-yı mihr-i 'âlem-tâba olmaz ebrile perde

Ne sāmân-ı taḥammül var ne şabrı bî-vefâ kaldı

İşüm ey çâre-sâz-ı 'âcizân âḥir saña kaldı

Eyledim bûd u nebûdi Râsimâ vâkf-ı fenâ

Mülk-i hestîde benim nâm u nişânım kalmadı

Şakayık-ı Şeyhi C.2 S.550, Sicill-i Osmânî C.2 S.381, Gülzâr-ı Ârifân 367, Belîğ 26, Şafâyi 192, Salim 291, Güldeste-i 470

1384-RESİM : Enderunlu Resim Efendi, Sultân Mustafa-ı sâni devri şairlerinden.

Resim-ü şi'r dinilmez kelâm-ı mevzûna

Suḡan Sezâyi pesend oldığı mâl iledir

Ġayriñ geçirenler yaḡadan zâde-i ṭab'ıñ

Beñzer ki tebnî ide mâder-i beḡzâyı

Tayyarzâde Ata Tarihi C.4 S.208

1385-RESİM : Hüseyin Resim Efendi, Kilisli, Halep Kadısı, Kilisi Hüseyin Efendi demekle meşhurdur.

Surur-i gülzâr-ı ârâm şimşâd ṭarf-ı cû mıdır

Şem'-i bâlâ-yı tecellî kâmet-i dîlcû mıdır

Yeter mülâzemet bezm-i kesret eyleyelim

Biraz da kûşe-i vaḡdetde râḡat eyleyelim

Şefkat 67, Silahtarzâde 33.

1386-RESİMA : Ahmed Resîma Efendi, Üsküdarlı, Yenişehir Fener Mevlevi Hanesi Şeyhi, vefatı H.1218 M.1803, Üsküdar'da İnadiye'de Selim Baba ḡurbunda medfundur. Vefatı tarihini Esrar Dede 1214 ve Kâmûsu'l-A'lâm 1210 göstermişlerdir.

Hele ehl-i taaşşub bâdeniñ keremetin bilmez

Ḥumâr-âlûde-i subḡ olmayan keyfiyyetin bilmez

Yaķār pervāne kendin tā olunca nāil-i vuşlat
Ne hāletdir ki bī-çāre yine mahviyyetin bilmez

Resīma tīnet-i merdum hemīşe müste‘iddir bil
Küşāde bāb-ı himmet hep velī ehliyyetin bilmez

Kāmûsu’l-A‘lām C.3 S.2279, Osmanlı Müellifleri C.2 S.193, Esrar Dede 132, Sicill-i Osmânî C.2 S.381, Latıfî 133.

1387-RUSUHÎ : İsmail Rusuhi Efendi, Ahmed Efendi’nin oğludur. Ankaralı, Galata Mevlevihanesi Şeyhi, Şarih-i Mesnevi, Vefatı H.1041, M.1631, Galata Mevlevihanesinde medfundur.

Gel Rusûhîniñ söziñ diñle sema‘a ‘āşık ol
Key tekûn-ı biñ ehli’l ‘āşık min ehli’l şeref

Bāğbān-ı ruḥ perver yağni Mevlānā-yı Rûm
Nev-bahār itdi yine bāğ dem ü devrânını

Tazelendi zevk u şevki köhne bāğ-ı ‘ālemiñ
Reşk-i firdevs eyleyüb pīrāmen-i bostanını

Osmanlı Müellifleri C.1 S.24, Esrar Dede 125, Sefine-i Mevleviye C.2 S.27, Semahane-i Edeb 80, Mecelle 231, Vefeyatı Ayvansaray 100

1388-RUSUHÎ : Süleyman Rusuhi Efendi, Sofyalı, Şeyh Kānūni Sultān Süleyman devri şuarasından.

Bāğ-ı cihān içre dikelden kāmēt-i bālāñı ben
Nûrdan bir serv olur her kande şālsam sāye ben

Mihr-i hüsnüñ dezdidir ammā tütülmāmağcün

Ayda bir şüret değışür mäh ey vechi ḥasen

Kâmûsu'l-A'lâm C.3 S.2278, Sicill-i Osmânî C.2 S.381, Âşık Çelebi 319, Hasan Çelebi 138.

1389-RUSUHÎ : Rusuhi Hamidi, Qânûni Sultân Süleyman devri şairlerindendir.

Quş uçmasun hevâda ol hümā pervāzıñ üstünden

Çık ey āh-ı ciğer-suzım döne döne kebāb eyle

Bilüb miqdarını germ olmasun şems-i cihān efsüz

Cemālîñ pertevin göster aña refî'-i hicāb eyle

Ahdî 173.

1390-REŞÂD : Ahmed Faik Reşād Bey, Alay Emini, İzmirli, Tahir Efendi'nin oğludur. Valisi İhya Efendi'nin kızı olmakla İhya Efendi Hafidi demekle maruftur. Zilhicce 1267 M.1850 tarihinde İstanbul'da doğdu. Vefatı 26 Haziran 1332 M.1914 Erne Köyünde Sahra-i Cedit kabristanlığında medfundur.Müteğarrim ve Gayi gazetesi müdürü

Yanımda şimdi benim āh yārım olsaydı

Enîs-i cânım o şūḥum nigārım olsaydı

Bu yerde bāğ bana olmasaydı da mesken

Vaṭandaki qara toprak mezārım olsaydı

Beni qaderdir iden sevk yoksa gelmez idim

Şu dār-ı pür-mihene ihtiyārım olsaydı

‘Aceb ider mi beni yād sevdiğim der mi

Reşād-ı dilşūde vü dîlfikārım olsaydı

Azāb-ı ğurbeti his eylemez idim bu kadar

Yanımda şimdi benim āh yārim olsaydı

Son Asır Türk Şairleri 1331, Osmanlı Müellifleri C.2 S.216.

1391-REŞADÎ VEYA MAHMUD : Kafzāde Mahmud Çelebi, Şemseddin Ahmed Efendi’nin oğlu ve Kafzāde Faizi’nin amcasıdır. Vefatı H.962 M.1554 Kāmī’nin “Ola Saray-ı Firdevs cāy u makām-ı Mahmud” mısraı vefatına tarihtir. Vefatı tarihini Sicill’in 960 göstermesi yanlıştır.

Sañma oldıkca tehī itdi şadāllar izhār

Haşret-i bāde ile hamlar ider nāle vü zār

Ben olduğımçün evc-i muḥabbette şāhbāz

Ağyār Rūsya başıma o üşdī-zāğ-veş

Kafzāde 52, Sicill-i Osmânî C.2,3 S.381,163, Mecelle 231.

1392-REŞADÎ : Mehmed Reşadi Efendi, vefatı H.1116 M.1704.

Gel ḥabîr ol ey mücāhid fî sebîl

Mürşid ile irişülür Mevlāya

Bulmamıştır Haqqı kimse bî-delîl

Rehber ile bil varılır Mevlāya

Osmanlı Müellifleri C.1 S.75.

1393-REŞKÎ : Enderunlu Mevlevi Ali Dede, İstanbullu, Kaplan Mustafa Paşa mühürdarı, vefatı H.1108 M.1696 Şeyhi vefatını 1100 göstermiştir ki yanlıştır.

Hevā-yı ‘aşkla olmağda dīdem geh tehī geh pūr

Belī tahrīk-i bād ile olurın geh tehī geh pūr

Deheniñ nusḥa-i ruyiñda çü nun-ı tenvīn

Sözde peyda vü kitābetde nihāndır cānā

Şakāyık-ı Şeyhi C.2 S.322, Sicill-i Osmânî C.2 S.387, Salim 305, Mecelle 231, Esrar Dede 129, Belîğ 29.

1394-REŞKÎ : Halil Reşki Efendi, İstanbullu, vefatı H.1131 M.1718.

Zuhūr-ı ḥaṭṭ-ı ruḥuñ mātem oldı ‘uşşāka

Bu k̄ara günler içün hep siyāh-pūş olalım

Ko Reşki nāle vü feryād nā behengamı

Hezār-veş dem-i nevrūzda çeşm ü kūş olalım

Şakayık-ı Şeyhi C3 S.304, Sicill-i Osmânî C.2 S.387.

1395-RÜŞDÎ : Mehmed Rüşdi Efendi, Edirneli, İmam Rüşdi ve Ammeci Çelebi veya Amca Çelebi denmekle meşhurdur. Edirne’de Kazasker Camii Hatibii, vefatı H.1105 M.1693 Edirne’de medfundur. Mecma-i Şuara’nın vefatı tarihini 1115 göstermesi doğru değildir. Tezkereler isminin Mehmed olduğunu yazıyorlarsa da Mecma-i Şuara ‘Kendi lihyesine söylediği’ divanında yazılı “Dedi hātīf hattnın tarihini, Ahmed Ağa hattın mübarek ede hak” tarihi ile isminin Ahmed olduğu sabittir diyor.

Şīşe-i ‘arş-ı berine vaż’ ider kerrūbyān

Sünbül-i bāğ-ı iremdir dūd-ı āh-ı ‘āşıkān

Ḥaṭṭ geldi ruḥ-ı yāre idüb ḥüsnünü tecdīd

‘Āşq ehline ol virdi yine devlet-i cāvīd

Nây-ı kâlemiñ tutdu cihân bezmini Rüşdî

Şimdengerü çalsun başına çenğini nâhîd

Mecma-ı Şuara³⁷, Şakayık-ı Şeyhi C.2 S.178, Sicill-i Osmânî C.2 S.388, Şafâyi 163, Salim 297, Belîğ 70,

1396-RÜŞDÎ : Bekir Ağazâde Mehmed Çelebi, Bekir Ağa'nın oğludur, İstanbullu, Divane Rüşdi denmekle meşhurdur. Vefatı H.1105 M.1693.

Görmedik rüy-ı lütf âyîne-i 'âlemde

Bilmem ey çeşm-i temennâ niye hayrânsiñ sen

Görüp işâretiñ o mûmiyânîñ ağıyâre

'Aceb fütâdelere bir hayâl gelmedi mi

Qalb-i insân ey peri âyinedir şandırma gel

Seng-i cevri ile toqunma inkisârımdan şağın

Sevk-i 'arzuğâli yâre gönül men' iderse de

Sen vaqt-ı cû-yı fırsat olunca zamân geçer

Divanı, Reşid Efendi Kütüphanesi'nde, Millet Kütüphanesi'nde numara 756

“ Üniversite Kütüphanesi'nde “ 692

Şakayık-ı Şeyhi C.2 S.183, Şafâyi 162, Salim 304, Mecelle 231, Belîğ 29.

1397-RÜŞDÎ : Enderunlu Sahaf Ebürreşid Ahmed Rüşdi Efendi, Mostarlı, H.1047 M.1637 tarihinde Mostar'da doğdu. Vefatı 14 Zilkade 1111 M.1699, Mevlevihane kapısı haricinde merkez efendi güzergahında medfun oğlu Kadı Hasan Raşid Efendi'nin yanında medfundur. Abdülbaki Arif Efendi'nin “Meded kim bin yüz on birde cihândan geçdi Rüşdî âh” mısraı vefatına tarihtir.

Sen o ħurşid-i felek-mesned-i izzetsin kim

Eylediñ nûr-ı cemâliñle cihânı tezyîn

Sensiñ ol malye-i fıtrat ki seniñ zātıñ ile
Fahır ider Ādem ü Havvā’da olan mā’ ile t̃in

Berg-i semenden olsa eğer pīrehen saña
Bār-girāndır ey gül-i nāzik-beden saña

Mālik-i h̃usn ü behā Yūsuf-ı gül-çehreleriñ
Ruḥuna ḥaṭṭ gelicek ipliği pāzāra çıkar

İrer bir sāḥil-i maḳṣūda āḥir fülk-i dil ḳalmaz
Olur bir gün müsā‘id rūzgār ammā zamān ister

Divanı, Fazıl Ahmed Paşa Kısımında, Köprülü Kütüphanesi’nde numara
275/2

“ Lala İsmail Efendi Kısımında, Murad Molla Kütüphanesi’nde “
445/1

Şakayık-ı Şeyhi C.2 S.319, Sicill-i Osmânî C.2 S.382, Salim 298, Belîğ 127,
Osmanlı Müellifleri C.2 S.185, Mecelle 231,440, Şafāyi 164, Asım 9, Vefeyat-ı
Ayvansarayı 163, Keşfü’z-Zunûn Zeyli 505.

1398-RÜŞDİ : Mustafa Rüşdi Efendi, İzmirli, İzmir müftüsü, vefatı
Rebilülahir 1135 M.1722

İtmeyeñ rāz-ı diliñ t̃‘lām mānend-i şadef
Birdir şehvārī eyler rām mānend-i şadef

Dāye-i nīsān luṭf-ı yārdan maḥrūm olur
Her ki dilçāk olmaya mādām mānend-i şadef

Öykünse şem‘-i rû-yı nigāra ‘aceb olmaz

Kim ortaya düşmüşste hayā vü edeb olmaz

Şakayık-ı Şeyhi C.3 S.404, Sicill-i Osmânî C.2 S.382, Ramiz 116.

1399-RÜŞDÎ : Mehmed Rüşdi Paşa, Erzurumlu, Sofya valisi, H.1164 M.1750 Erzurum’da doğdu. Vefatı H.1236 M.1820 Sofya’da medfundur.

İttirād üzre değil ise de çerhıñ güzeri

Yine bir hāl ile tekdîr ider ehl-i hüneri

Ehl-i dāniş sitem-i dehr ile pā-māl olmaz

Görse Mecnūn bile Hāk üzre bırakmaz güheri

Cenāb-ı Haqq’a giden tîr-i du‘ā-yı ihlāş

Getürür bezm-i ilāhîden icābet haberî

Bî-‘avz dur kerem-i hâzret-i Bâri Rüşdî

Şād olur mūra eğer olsa ‘ināyet nazarı

Kâmûsu’l-A‘lâm C.3 S.2279, Osmanlı Müellifleri C.2 S.197, Fatin 134

1400-RÜŞDÎ : Hacı Veliyüddin Rüşdi Efendi, Ayaşlı Hacı Ahmed Efendi’nin oğludur. Ayaş’da doğdu. Şeyhzāde nakibü’l eşraf Mehmed Es‘ad Efendi’nin katibi. Vefatı H.1258 M.1842 “Meķan tutdı Veliyyüddin Efendi kurb-ı Sübhānda” mısraı vefatına tarihtir.

Gitti hasretle koyub yalnız ol māh beni

Bu güne şaklār imiş Hâzret-i Allāh beni

Saňa vuşlat mute‘assır baňa sabr itme muhāl

Añārım ağlayarak gāh seni gāh beni

Müteferrik olub eczā-yı vücūdum sensiz

‘Ār ider itmeğe sāyem daḥi hemrāh beni

Qorqum oldur şerer-i āteş ile döne döne

Çıkārır göklere bu āh-ı seḥergāh beni

Rüşdiyā mātem ile ḥüzn-i mücessem oldum

Göricek fark idemez aynını āgāh beni

135. Kāmûsu’l-A‘lām C.3 S.2279, Arif Sakit 28, Sicill-i Osmânî C.2 S.384, Fatin

1401-RÜŞDÎ : Halil Rüşdi Efendi, Selanikli, vefatı H.1264 M.1847.

Pirāmen-i şem‘-i ruḥuña ben tölāşurdum

Yanmaqlığa āteşgedenizde yāraşurdum

Gül ruyıña bülbül gibi efğānlara düşdüm

Gülzār vişaliñde seng-i aklı şaşurdum

Ben mest-i mey-gede-i ehl-i ḥarābım

Āb-ı turrı şīşe-i surḥumda taşurdım

Rüşdî ne belādır ‘acabā ‘aşq eşeri var

Bulsam idi bir ḥākīm-i ḥāzık yanaşurdum

Sicill-i Osmânî C.2 S.384, Fatin 136.

1402-RÜŞDÎ : Süleyman Rüşdi Efendi, Yemezzâde , Şeyh Nazilli civarında Karacasu Köyünde doğdu, vefatı H.1272 M.1855 memleketinde medfundur.

Da‘vetim var zâhidâ meydân-ı ‘aşka gelmeli

Cild-i ğafletten çıkub ‘uryân-ı ‘aşka gelmeli

Cân ü dilden güş idüp irfân-ı ‘aşka gelmeli

Gelmeli şâhım deyu sutlân-ı ‘aşka gelmeli

Son Asır Türk Şairleri 1536.

1403-RÜŞDÎ : Kıbrısîzâde İsmail Rüşdi Efendi, Tersane Emini, Kıbrıslı Ali Ağa’nın oğludur.Hattat, H.1225 M.1855 tarihinde doğdu. Vefatı H.1275 M.1858.

Sicill-i Osmânî C.1 S.381

1404-RÜŞDÎ : Şirvanîzâde Sadrazam Mehmed Rüşdi Paşa, Şirvanlı Şeyh İsmail Siraceddin Efendi’nin oğludur. H.1245 M.1829 tarihinde Amasya’da doğdu. Vefatı 11 Şaban 1291 M.1874 Taif’te medfundur.

Birdir şafâ-yı vaşl şafâ bir değilse de

Birdir cefâ-yı hicr cefâ bir değilse de

Rüşdî suhan-şinas bilir tarz ü şivesin

Birdir edâ-yı şi‘r edâ bir değilse de

Sicill-i Omani C.2 S.385, Fatin 137.

1405-RÜŞDÎ : Mühürdarzâde Hüseyin Hüsni Rüşdi Efendi, Mühürdarzâde Maliye Meclisi Reisi İsmail Hakkı Efendi’nin oğludur. İstanbullu, Meclis-i Vâlâ Mektubı Kalemî hulafasından, Muharrem 1235 M.1819 tarihinde İstanbul’da doğdu. Vefatı 8 Ramazan 1202 M.1884 Edirne Kapısı haricinde Lâlizâde Çeşmesi civarında medfundur.

Görüneñ kendi zâtıñdır bu sırrı söyler âyîne

Bu yüzden seyr-i vech-i hüsn-i yâri gözler âyîne

Temāşā-yi ruḥ-ı dildār için divāre yaslanmış

Anıñcün rüz u şeb ayrılmayub da bekler āyīne

Sicill-i Osmânî C.1 S.384, C.2 S.87, Fatin 138.

1406-RÜŞDİ : İbrahim Rüşdi Bey, Nüvvabdan Mehmed Şevki Efendi'nin oğludur, İstanbullu, Şehir Emaneti Meclis B'aşkatibi, H.1265 M.1839 tarihinde İstanbul'da doğdu. Vefatı 8 Zilkayide 1339 M.1921 Kadı Köyünde Mahmud Baba Kabristanlığında medfundur.

Kimse faşl itmiş değildir göñül dāvāsını

Pır olup çekmekteyim hālā civān sevdāsını

Fıtratımda var bir 'ulviyyet ki etmem rabt-ı kalb

Görmeyince dilberin 'ālemde müstesnāsını

Gaşy ider nāz ü hırāman işvesi ol dilkeşin

Bin cihān-ı zevka virmem vuşlat-i hūlyāsını

Ṭutmadı bir gūh ü şahrada mekān āhū-yi nāz

Girdi cevlangāh edindi göñlümün şahrāsını

Yüz sürüp 'arz eyle rāz-ı 'aşkını olsun ḥabır

Rüşdī redd etmez o āfet āşk-ı şeydāsını

Son Asır Türk Şairleri 1538.

1407-RÜŞDİ : Hasan Rüşdi Bey, Müderris İsmail Hakkı Efendi'nin olgudur. Muallim, H.1285 M.1868 tarihinde Ermenek'te doğdu, vefatı 19 Kānūni sālī 1353 M.1936.

Sana dil verdim ise yıķ da ĥarāb et mi dedim
Nār-ı hıcre yüreğim yaķ da kebāb et mi dedim

Gez de zevk eyle afifāne demişsem saña ben
Rüķebā bezmine git nūş-i şerāb et mi dedim

Miĥnet-i ‘aşķa olan şabrımı bildirdim ise
Dū-zeh-i firķate yaķ böyle ġadāb et mi dedim

Dil-i pür cürmümi kıldımsa muķı‘-i ĥükmüñ
Rūz ü şeb durma baña cevır ü ‘itāb et mi dedim

Bende-i ‘aşķ-i sitem-perveriñ oldımsa beni
Ayak altında bıraķ ez de türāb et mi dedim

Saña Rüşdī elem-i firķate şabreyle dedim
Yār-ı şekvā yoluna gir de şitāb et mi dedim

Son Asır Türk Şairleri 1541.

1408-RÜŞDİ : Ahmed Rüşdi Efendi, Rehalı, kethuda kalemi hulefasından Sulţān Abdülhamit ol şairlerinden.

Ramiz 117, Sicill-i Osmānî C.2 S.382.

1409-RÜŞDİ : Enderunlu, Çantacı Raşid Bey, Sulţān Tebdil Hamid ol devri şairlerinden.

Āh eylediğim ser u ĥırāmānıñ içindir
Kān ağladığım nergis mestānıñ içindir

Serkeşine lekım kākül meşkiniñ ucundan

Divāneliğim zülf-i perîşānıñ içindir

Tayyarzāde Ata Tarihi C.4 S.217.

1410-RÜŞDİ : Lemazāde Rüşdi Ali Efendi, Lemazāde Abdülhayyim Efendi'nin oğludur. Kara Karyeli, Kadı, Şāh Şeyhi'nin biraderi, Sicill'in Alanyalizāde demesi yanlıştır.

Bağ nazeñ-i yāre gonca-i dehan söylerim saña

Şîrîn-i zibān ü pāk-ı sehan söylerim saña

Rüşdî nazîre cū-yı olalım Ramiz zamān

Eltentîñ idüb diye ben söylerim saña

Silahtarzāde 28, Sicill-i Osmânî C.2,4 S.382, 1003, Şefkat 59, Ramiz 116.

1411-RÜŞDİ : Mehmed Rüşti Efendi, Tekke'de Barla Gadalı, Kadı, H.1206 M.1791 tarihinde doğdu.

Bāğ-ı hüsnuñ seyr içün gelmiş değil dîdāre hāl

Pāsbān olmuş meğer ruhsār yāre kare hāl

Yek cihet olmuş dil-i 'uşşākı nālān itmede

Ġamze-i hunrîz-i dilber katil medāre hāl

Ĥāle hālīm 'arz idüb bî-dem o hālîñ hālîni

Orda yanmış ben gibi bî-'aşk bî-çāre hāl

Kâmûsu'l-A'lâm C.3 S.2279, Sicill-i Osmânî C.2 S.385, Fatin 136.

1412-RÜŞDİ : Süleyman Rüşdi Efendi, ‘Uşşâki Şeyhlerinden, Şuara Tezkirelerinde hayatına dair bir malumat yoktur.1233’te hayatta idi ki divanından anlaşılmaktadır.

Divanı, Önce Rüştîye Kütüphanesi, numara 2802

Divanından alındı.

1413-RÜŞDİ : Çelebizâde İbrahim Raşid Efendi, Çelebizâde Mehmed Efendi’nin oğludur, Erzurumlu.

Arif Hikmet 29.

1414-RÜŞDİ : İbrahim Rüşdi Efendi, Şeyhülislam Mustafa Sabri Efendi’nin oğludur. H.1315 M.1897 tarihinde İstanbul’da doğdu.

Akşam olmuşdı kıarmışdı şûlar herîrde

Bir ğarîbâne lekâ vardı bütün meşcerede

Ğummalı râkid şûya çökmüşdü berâyeşiz gölge

Sâķî fersûde ağaçlardan uzanmışdı göge

Son Asır Türk Şairleri 2168.

1415-REŞİD : Seyyid Raşid Efendi, Kastamonulu, sahaf, sahaf Resul Efendi’nin biraderizâdesi,vefatı ramazan 1092 M.1681,Edirne Kapısı haricinde otakçılarda Mahmud Bey sencedi karyesinde medfundur.

Beğendim çeşm u ebrûsı güzel bir sîm-ber gördüm

Ruĥ-ı âyînesinde gör ki ol mâhıñ lâler gördüm

Şakâyık-ı Şeyhi C.1, S.551, Sicill-i Osmânî C.2 S.287, Belîğ 30

1416-RAŞİD : Hoca Said el Debinzâde Mehmed Raşid Efendi bin Şeyhi el Esemi abu Saidzâde feyzin ulum Efendi bin Şeyhi el İslam abu Said efendi bin esed efendi bin havace Musalleddin efendi bin hemancân, İstanbullu, müderris, H.1065, M.1654 tarihinde İstanbul’da doğdu,vefatı Muharrem 1099, M.1687, Eyüp’de Cami Fatır musalleddin Efendizâdenisinde medfundur.Mecellede vefatı tarihinin 1133 gösterilmesi yanlıştır.

Sinemi mecrûh kıldı hayf zaḥm-ı ḥaṇçeriñ

Ey ṭabīb-i cān ü dil olsam devāña mazḥariñ

Gönlüme fikr-i ruḥ-ı dil-dār düşdi gūyiyā

Ābda oldı nümāyān ‘aksi mihr-i enverüñ

Bī-bedeldir cezā ol sīne u ruḥsār yār

Nāmı var mihr ü māhıñ āyīne-i İskenderiñ

Söz dil-i ‘aşkar olmaz mı

Ahım nişār olmaz mı

Yine bir sebz-i ḥaṭṭ-ı herāsiyla

Eskimez cū-yi bār olmaz mı

Şakāyık-ı Şeyhi C.2, S.1, Sicill-i Osmânî C.2, S.307, C.4, S.33,Beliğ 29, Salim 294, Mecele 232.

1417-RAŞİD : Hasan Raşid Çelebi,, İstanbullu,yeniçeri kalemi keydarı, vefatı Rebiulevvel 1133 M.1720, Edirne Kapısı haricinde medfundur.Salim tezkiresinde Rüşdü mahlasıyla yazması yanlıştır.

Gelmez zebān ḥevāheşme nām vuşlatıñ

Biñ ‘ömr-i cāvidāne diğér zevk-i ḥasretiñ

Bād-ı şabāya meşde kenān el şālır çınār

Reftāre gelse bāğ eğer serū kāmetiñ

Atdık kemān āhıyla tūr-i ricāmızı

Bulduk felekde menzili eğdik hevāmızı

Orduyu ayağa cer‘a gibi reşk idüb felek

Çün gördü bezm-i dilde ki cām şefāmızı

Tā görmeyince dīde Raşidā serşekimizi

Bilmez derun dilde olan macerāmızı

Şakāyık-ı Şeyhi C.3,S.405, Sicill-i Osmânî C.2, S.388, Şafāyi 206, Ramiz 118, Salim 298.

1418-RAŞİD : Mehmed Raşid Efendi,Üsküdarlı, taritmiyeci, Üsküdarlı Şair Seri İbrahim Efendi akrabasından. Vefatı H.1142 M.1729.

‘Azārıñla cebīniñ afitāb u māhitābımdır

Mezбір kākül şebkunuñ ey mihr ü seḫābımdır

Ben ol rundem ki bağıımdır kiyābım bezm-i müjgañda

Şarābım ḫūn eşkim nāle-i cānım riyābımdır

Göñül herdem ḫāyal-i zülf-i cānān eyleyüb neyler

Temāşā-yı sevād kafiristān eyleyüb neyler

Görüb fun şefāyı şīve bāk eylemiş ezber

O tıfl-ı nūresim ‘azm-i destān eyleyüb neyler

Sicill-i Osmânî C.2 S.388, Şafāyi 207, Salim 295, Ramiz 119.

1419-RAŞİD : Hasan Raşid Efendi, Sahaf Şair İsmet Rüşdi Efendi'nin oğludur. İstanbullu, kadı, vefatı H.1156 M.1743 mevlevihane kıyısı haricinde Merkez Efendi tekkesi güzergahında pederi kabri yanında medfundur. Mevlevi Şeyhi Musa Şafâ Efendi'nin "Nail Cennet maat ulum Rüşdizâde" mısraı vefatı tarihidir. Ramiz'in vefatı tarihini 1152 göstermesi yanlıştır.

Sicill-i Osmânî C.2, S.388, Ramiz 118, Mecelle 231, Vefeyatı Eyvansaray 171.

1420-RAŞİD : Mustafa Raşid Efendi, Süleymani Müderrisi Ömer Efendi'nin oğludur. Müderris, vefatı H.1173 M.1759, Edirne Kapısı haricinde medfundur.

Sicill-i Osmânî C.2, S.388 ve C.3, S591, Ramiz 120.

1421-RAŞİD : Ebizâde İsmet Raşid Efendi, Ebizâde Feyzullah Efendi'nin oğludur. H.1157, M.1744 tarihinde doğdu. Vefatı H.1182 M.1958.

Ramiz 120

1422-RAŞİD : Çeşmizâde Mustafa Raşid Efendi bin Mehmed Sait Efendi bin Abdülkerim Efendi bin Mustafa Efendi bin Çeşmi Mehmed Efendi bin Süleyman Efendi, İstanbullu, vakımsevisi, hattat, vefatı Recep 1184 M.1770, Samih Efendi'nin "Raşid Çeşm-izâde ebedematı makam-ıemîn" mısraı vefatı tarihidir. Vefatı tarihini Kâmûsu'l-A'lâm ile Fatin'in 1181 ve Osmanlı Müellifleri'nin 1236 göstermeleri yanlıştır.

Şabreyile kimse eylemesun ed'â-yı 'aşk

Bikâne-i tahmil olur eşnâyı 'aşk

Ahın Dilân hüsni çeker sū-yı 'aşığa

Yâ Rab nedir bu cezbe-i âhına bâ-yı 'aşk

'Âlemde neyle eğlenür erbâb-ı ibtilâ

Olmâsa ey Raşid eğer hülyâ-yı 'aşk

Şâhâne tûr cihânın gedâların gördün

Gedâya gıbta ider pâdişâların gördün

Divanı, Emiri Efendi, Manzum Eserler Kısımında, Millet Kütüphanesi'nde numara 168.

Sicill-i Osmânî C.2, S.389 ve C.4, S.157, Osmanlı Tarihi ve murhamları 54, Kâmûsu'l-A'lâm C.3, S.2280, Osmanlı Müellifleri C.3, S45, Ramiz 121, Tuhfe-i Hattatin 744, Arif Hikmet 29, Fatin 138, Silahtarzâde 35, Şefkat 72, Mecelle 169.

1423-RAŞİD : Mehmed Raşid Efendi bin Zetate Eğri Köylü Mehmed Sami Efendi bin Yusuf Efendi, İstanbullu, Haricân amir katibi, hattat, vefatı H.1227, M.1812

Taḥmis-i gazel rūşenî

‘Aşk-ı pakıñ ola bir bende-i nâçârıñ eşi

Çeşm terden dū ki çün şebnem gülzâr yâşî

Açılur subḥ-ı seâdet gibi her yüzden îşî

Çün toğub tıttu cihânı yüzünü hüsnüñ güneşî

Kim ola sevmeye bu ḥüsn ile sermâh yeşî

Fehm iden bu çeşm sâr kūnî manende serâb

Âb ü tâb itmez anıñ şînâ-yı tâbıñ neşe-i yâb

Semt-i âlûde dile sulṭân ‘aşk itmez nuzûl

Menzil olmaz şâh ‘âlîşân içün cā-yi ḥarâb

Kâmûsu'l-A'lâm C.3, S.2280, Tuhfe-i Hattatin 441, Akif 72, İsmet 69.

1424-RAŞİD : Raşid Efendi, Antepli, Bağdat valisi Ali Razi Paşa'nın mektubisi, vefatı H.1249, M.1833, Bağdat'ta medfundur.

Baht idermiş işiñ çeşmimle şabâḥ akşâm şū

korğarım kim eyleye devlâb idüb ilzâm şū

Cistecū itmekdedir bir sürū dīlcū ẓaddī kim

Kaşt ıder her su emende eylemez arām şū

Kāmûsu'l-A'lâm C.3, S.2280, Sicill-i Osmânî C.2, S.391, Fatin 139, Keşfü'z-Zunûn Zeyli 505.

1425-RAŞİD : Tatar Meçenzāde Ahmed Raşid Efendi, Tatar Meçen Abdullah Efendi'nin oğludur. Takıp el eşraf, vefatı 26 Şaban 1255 M.1839, Eğri Köy haricinde medfundur.

Çelme-i 'aşka tahmil eylemek emr-i 'asīr

Tīr-i cūr dilerbādan ihtirāz itmekde göç

Kıble-i hācāt dil-i mihrāb ebrūsundadır

Nū cihetle 'āşıkā terk nemāz itmekde göç

Derd-i 'aşka sabr u tākāt haylī meşkul ey Raşid

Gerçi terk-i nāzeniñ dilnevāz itmekde göç

Kāmûsu'l-A'lâm C.3, S.2280, Sicill-i Osmânî C.2, S392, Fatin 138.

1426-RAŞİD : Mustafa Raşid Paşa, Sultān Beyazıd evkafı Ruzna Meçce Cemisi Mustafa Efendi'nin oğludur. Sadrazam, 16 Şevval 1216, M.1808 tarihinde İstanbulda doğdu. Vefatı 12 Cemaziyelevvel 1274 M.1857.

Haste-i nātıkaya ruḥ fezādır ḥāmem

Zāt-ı İsā gibi i'cāz nemādır ḥāmem

Rişhe-i feyzine erbāb feşāhet teşne

Güyyā çeşm-i ilhām-ı Hudādır ḥāmem

Oldı icrā-yı sahn itmeğe ruzīn-i mīzāb

Ka‘be-i meşnāya aşılma sezādır hāmem

Serşā heminşe endişeye kōnsa yeri var

Üc i‘lāyı meārifde hemādır hāmem

Kāmûsu‘l-A‘lām C.3, S.2282, Fatin 139.

1427-REŞİD : Ahmed Raşid Efendi, Akşehirli, müderris, Bayezid mektebi rüşdisi muallimi, H.1229, M.1813 tarihinde Afan Şehir’de doğdu, vefatı H.1280 M.1863.

Mübtelā oldım bugün bir dilber ra‘nāya ben

Çalmayub şīre mecālīm olmuşum bīvāya ben

Şīve ü reftārī hoş çok dilbere meyl eyledim

Düşmedim ‘ālemde böyle āfet-i yektāya ben

Baħr-i ‘ummān muhabbet içre ğavāş olmuşum

Dalmamış idim Raşidā böyle bir deryāya ben

Sicill-i Osmānî C.2, S. 395, Fatin 146.

1428-RAŞİD : Ahmed Raşid Efendi, müderris Nevşehirli Köçek Sinan Efendi’nin oğludur. Nevşehirli, Evkafın Müftüsü, vefatı H.1282, M.1865.

Ṭarīk-i Nakşibendī ehliniñ feyzī hüdādındır

Olārīñ nisbetī cümle resūl müctebādındır

Ebū Bekr ü ‘Ali’dir bu ṭarīkiñ şāh u serdārı

Şuyūh hevācekānı hep kıyār olyādındır

Kâmûsu'l-A'lâm C.3, S.2280, Osmanlı Müellifleri C.1, S.317, Fatin 144.

1429-REŞİD : Zeynelâbidin Reşid Bey bin Mehmed Veysi Paşa bin Kıbrıs Müsellimi Kafkasyalı Elhac Darbaz Mesrur Ağa, İstanbullu, Halep vilayeti mektubusi, H.1262 M.1945 tarihinde İstanbul'da doğdu, vefatı 2 Cemaziyelahir 1329 M.1911, Edirne mevlevihanesinde Şeyhü'l İslam Musa Kazım Efendi civarında medfundur.

Levhasın asmak dürüst olmaz maḳām-ı raḡbete

İ'vicâc-ı heyetiñ mânî de taşvîr eylese

‘Âşr-i ma‘şârı yine gelmez ḥuşûle fışkınıñ

Tâ kıyâmet kâtib-i i‘mâl taḥrîr eylese

Son Asır Türk Şairleri 1444, Osmanlı Müellifleri C.2, S.332.

1430-REŞİD : Müftiazâde Raşid Efendi, Muş müftisinin oğludur. Vefatı H.1348, M.1929 tarhidir.

Feyz-i ‘aşkımla ruḥuñ gülgün-ter oldu lâleden

Revnaķı artâr gülistânıñ tabi‘-i jâleden

Zîr-i kâküldeñ gören nûr-ı cebînin zann eder

Mâh toḡmuşdur yine âḡuş-i nâz-ı hâleden

Olmasaydı merhem-i cānım ümîd-i vişaletiñ

İñledirdim ḳubbe-i eflâķı aks-i nâleden

‘Aşķıdır sermāye-i îmān ü irifānım Raşîd

Ben dönersem kâfirim bu mezheb-i çeḥl-i sâleden

Son Asır Türk Şairleri 1455.

1431-RAŞİD : Şerif Ahmed Paşa, defterdar Numan Fikri Efendi'nin oğludur. İstanbullu,hocazādesi, 25 Şağban 1274 M.1857 tarihinde İstanbulda doğdu. Vefatı 8 Muharrem 1337 M.1918, Süleyman Camisi kabristanında medfundur. Hazreti Ömerü'l-Faruk hakkındaki manzum sened.

Āfākı tutdu şa‘şa‘a-i şān ü saṭveti

Baş eğdirüb adūlara seyf-i celādeti

Dünyāya verdi adli ile zīb ü zīneti

Ukbāda bile söylenecektir ‘adāleti

Fāruk denildi nām-ı māl-i şīārına

Farkeyledi ḥaḳīḳat-i re’yī kiyāseti

Mihr-i münīr eyledi dünyāyı ğark-ı nūr

Ġark itdi nūra gökleri şems-i ‘adāleti

Son Asır Türk Şairleri 1436.

1432-RAŞİD : Raşid Akif Paşa, Kalkandelnalı Akif Paşa'nın oğludur.Ağyan mecellesi ağzasından, vefatı H.1338, M.1919, Fatih Cmiisi kabristanında pederi yanında medfundur.

Ḥard-ı pūr mestān zibān dünyā vü māfihā arār

Bir bilseñ aşıl vücūdı başka bir dünyā arār

Dil ne sākīden ḳāçār ne cām ğam fersā arār

Meşreb ehl-i ḥaḳīḳat-i berīd Beyzā arār

Osmanlı Müellifleri C.2 S.217.

1433-RAŞİD : Mustafa Salih Raşid Paşa, Şūrā-yı Devlet Reisi Mehmed Akif Paşa'nın oğludur. Yanya, H.1279, M.1862 tarihinde Yanya'da doğdu, vefatı 11 Receb 1338 M.1919 Fatih Camisi haziresinde medfundur.

Mülk-i tahrib eyledik zevk-i riyāset nāmına

Adli yıktık halkı mahvetdik siyāset nāmına

Cism-i hürriyet kefen-berduş olub ahlāk ile

Defnolunmuştur mezār-ı ye'se devlet nāmına

Çaplāmışdır 'arz -ı Osmanī-yi Ye'cüc-i fiten

Çalmamışdır olmayan zāhir kıyāmet nāmına

Görmedim kadr-āşināyı hak-perest ü kārđān

Vağfegir-i hayret oldum istikāmet nāmına

'İzz-i nef ü hubb-i millet havf-ı Hāğ bir de vuğūf

Lāzım-ı gayr-i müfārikdır hükümet nāmına

Sāy-i zātī fikr-i istikbāl ilm ü ittihāt

Müncelī olmak gerek bilcümle millet nāmına

Zevk-i mālī neşve-i ikbālī çok gördüm Reşid

Cümlesinden geldi istiğnā kanāat nāmına

Son Asır Türk Şairleri 1439.

1434-RAŞİD : Mustafa Raşid Bey, Edirne’de Kadirhâne dergahı Şerifi Ahmed Niyazi Efendi’nin oğludur. Edirneli, muarif nezaratı mektebisi muavini, H.1277, M.1760 tarihinde Edirne’de doğdu, vefatı 20 Receb 1355, M.1936.

O şeb ki bedr-i nevbehâr atâr çiçek şaçar şefâ

Nişîmeniñ olursa bir hadikâ-i feraḥ-fezâ

Ḥelal verirse bir ârâ derin sükûna bir nevâ

Birinci i‘tirâf mı taḥaṭṭur it terennüm it

Son Asır Türk Şairleri 1457.

1435-REŞİD : Mehmed Reşid Efendi,binbaşı Mustafa Efendi’nin oğludur. Reşid Bağdadi namıyla meşhurdur. Bağdadi, H.1277, M.1860 tarihinde Bağdat’ta doğdu, vefatı 20 Muharrem 1358, M.1939, Üsküdar’da Karaca Ahmed kabristanında medfundur.

Zevk-ı tecelli ile dil-ḥurremiz

Sırr-ı şuhûd-i Ḥaḳḳa biz maḥremiz

Nûr-ı mücessem gibidir cismimiz

Sâyesi düşmez yere bir âdemiz

Son Asır Türk Şairleri 1461.

1436-RAŞİD : Ahmed Reşid Bey, Çankırı mağrifi İydillah Şefik Efendi’nin oğludur. İstanbullu, dahiliye nazırı, H. 1286, M.1869 tarihinde İstanbulda doğdu.

Bir güzel elini okşâ bak gönül

Ki taşmış dökülmüş ayrılmış

Tâzeden tâze benim beyaz bir gül

Oña nisbetle yıpramış bir kayış

Son Asır Türk Şairleri 1463.

1437-RAŞİD : Yeniçeri Ağasızāde Enderunlu Raşid Bey, Sultān Mahmud evvel kilarcesi.

Kimseyi dilteniñ azār itme sultānlık budur

Çalb-i mūrī tahtegāh eyle Süleymanlık budur

Gerçi her yer derde varur bir tabīb çāzesāz

Ne bi-fıkr-i çalb maħrūn ol ki loğmānlık budur

Osmanlı Müellifleri C.2, S.195, Tayyarzāde Ata Tarihi C.4, S.210.

1438-REŞİD : İsmail Reşid Efendi, Urfalı.

Çatt-ı siyāhi ref idüb ol meh-‘izārdan

Bir gün görür müyüz ‘acabā rüz-gārdan

El virmedi ayağına düşmek o meh-veşūñ

Çāk-i rehiñde düşdü gönül i‘tibārdan

Beliğ 30

1439-RAŞİH : Raşih Efendi, Tireli, Tire mahkemesinde katip. H.1181, M.1767 hayatını kaybetti.

Sürür çalbe herdem rü’viyyet dildārdır bāiş

Nişāta andelībe behcet gülzārdır bāiş

Raşīkā urmağa hep sūziş feryād u āhımla

Bu def –i sīnemi bir ateşin ruhsārdır bāiş

Osmanlı Müellifleri C.2, S. 193.

1440-RIZA : Zehmirmarzāde Seyyid Mehmed Rıza Efendi, Zehmirmarzāde Mehmed Efendi’nin oğludur. Edirneli, kadı, vefatı H.1082, M.1671, Edirne’de medfundur.

‘Aşkıñla gönül zâr ü perîşân nice demdir

Mihnet-i kuş âlâm u muhabbet-i kuş ğamdır

Bülbül gibi feryâd vânin etsem ‘aceb mi

Küyîñ baña gülzâr cenân bâğ ermedir

Şakâyık-ı Şeyhi C.1, S.749, Sicill-i Osmânî C.2, S.391, Şafâyi 159, Belîğ 30, Osmanlı Müellifleri C.2, S.185, Küfti 39.

1441-RIZA : Necarzâde Şeyh Mustafa Rıza-i el din Efendi, şarih, Karahisarlı bin Muammerın oğludur. H.1090, M.1679 tarihinde Biskesiş’te doğdu. Vefatı Muharrem 1159 M.1746 Biskesiş’de Sinan Paşa Camisi yanındaki Nakşibendi tekkesinde medfundur.

Neş’e-i bâb olmadı sâkî dil âvâre daği

Neşnedir pûs leb sağır serşâde daği

Seniñ üftâde-i cür mersetmiñ olmuşkeñ

Âh zarâr eylesesun mu dil biçâre daği

Dil-i bülbül şevtiñ eyle nâlân olsun

Şahañ olalım tâze kâsitân olsun

Qazîl şebtân hayâlim Yâ Rab

Envâr-ı cemâliñle Fûrûzân olsun

Terkîb haqâyıkla tabîbâ cismim

İczâ-i şefâhâne-i loqmân olsun

Erbāb-ı kemāl içre zebān hāmem

Miftāh-ı kütübhane-i ‘irfān olsun

Divanı, Pertev Paşa Kitaplarından, Millet Kütüphanesi’nde
numara 411

“	Hālid Efendi	“	Süleymaniye Kütüphanesi’nde	“	656
“	Hacı Mahmud Efendi	“	“	“	3559
“	“	“	“	“	3595
“	Selim Ağa		Kütüphanesi’nde		619
“	Üniversite		Kütüphanesi’nde		87
“	“	“			6880
“	“	“			2899
“	“	“			2900

Osmanlı Müellifleri C.2, S.187, Kâmûsu’l-A‘lâm C.3, S.2285, Ramiz 122, Sicill-i Osmânî C.4, S.429, Fatin 146, Şafâyi 209, Mecelle 232, Salim 305, Vefeyatı Eyvansaray 66.

1442-RIZA : Mehmed Rıza Efendi, Germiyeli, Nakıb el eşraf, vefatı 13 zeyalhacce 1170 M.1156.

Ramiz 124, Sicill-i Osmânî C.2, S.397.

1443-RIZA : Ali Rıza Bey, Sadreğzam hakim oğlu Ali Paşa ihfanından, Anadolu Kazasker, vefatı H.1253, M.1837.

Çalemi alırsam elime idüb hıttāb sehan

Didi ki eyle sözüñ cem‘ idüb kitāb sehan

Geleydi kenz-i meāniye hāmedir miftāh

Hüdā fātih ider bize feth-i bāb sehan

Fatin 148.

1444-RIZA : Ali Rıza Paşa, Trabzonlu, Şam valisi, vefatı zeyal gaide 1261, M.1845 Şam’da Bilal Habeşi terbisi kabrinde medfundur.

Âmed ü reft hayâl ü vuşlatıñ ey seruqad

Körfez-i deryâ gibi sînemde eyler cezer u med

Tâb-ı nazîre ne mümkün pertû ruhsârıñ

Âfitâb hüsnuñ itmiş menziliñ biric esd

Fatin 148, Sicill-i Osmânî C.3, S568, Osmanlı Müellifleri C.2, S.199, Kâmûsu’l-A’lâm C.6, S.2286.

1445-RIZA : Ali Rıza-i el İlm Efendi, Diyarbakırlı Şeyh Ahmed Ağanın oğludur. Diyarbakırlı, H.1176, M.1762 tarihinde Diyarbakır’da doğdu. Vefatı H.1271, M.1854 Tesalyabeği şehrinde medfundur.

Dilferîb işve-i bâzîden değildir iştikâ

‘Aşkıñ huñ ü bâlî zincir ebrüdedir

Divanı, Ali Emiri Efendi Kitaplarından, Millet Kütüphanesi’nde numara 171.

“ “ “ “ “ “ “ 172.

Tezkire-i Amed yazma nüsha 35 ve basma nüsha 392.

1446-RIZA : Ali Rıza Efendi, İstanbullu, mülkiye gaimnegamlarından, vefatı feyan 1319, M.1901, Sütluçe’de Bademli tekye civarında aile kabristanında medfundur.

Gözleriñ şalmış gönül iqlîmine sevdâ-yi nev

Qaplâmış mülk-i hayâlât-ı yine hulyâ-yi nev

‘Âlem-i hüsne cemâliñ katdı bir dünyâ-yı nev

Ehl-i ‘aşqa halk olmuş cennet’ül-me’vâ-yi nev

Son asır Türk Şairleri 1496, Osmanlı Müellifleri C.2, S 208.

1447-RIZA : Hasan Rıza Paşa, Ramazan oğullarından İsmet Paşa'nın oğludur. İstanbullu, adliye nazırı, vefatı H.1322, M.1914. Üsküdar'da sevmenanciyelerde medfundur.

Osmanlı Müellifleri C.2, S.212.

1448-RIZA : Rıza Efendi, Talibanlı Şeyh Abdurrahim Efendi'nin oğludur. Şeyh. Vefatı H.1326, M.1908, Bağdad'ta Abdülkadir Geylani türbesi civarında medfundur.

Son Osmanlı Türk Şairleri 1499, Osmanlı Müellifleri C.2, S.276.

1449-RIZA : Mehmed Rıza Saffet Bey, Nişan kalemi müelliflerinden hattat ve Vahdeti Efendi'nin oğludur. İstanbullu, divan-ı hümayun beğlerbeği muavin sânisî, 4 Şaban 1273, M.1856 tarihinde İstanbul'da doğdu. Vefatı 26 Rebiulevvel 1329, M.1911, Eyüp'de Ebussuud Efendi haziresinde medfundur. Validesinin pederi İsaâde Sadedin Molla Efendi darel cesarerle silsilei nesebi sadriazam Rumi Mehmed Paşa ve Şeyhülislam Mehmed Sun'ullah ve Behai Efendilere ittisal eder.

Demâdem muṭribân şevḳ-i ṭarabla pür ṭaniñ olsun

‘Araḳla reng-i lâ‘l-i yâr güldeñ bihterîn olsun

Nevâ-yı sūz-i dil elverdi artık faşıl-ı ‘uṣṣāḳa

Girilsün şarkılar beste semâi nev-zemîn olsun

Ey vâḳıf esrâr ü ḥafiyât olân Allāh

Mevcūd ehad vâcib bâldât olân Allāh

Tesbiḥ eyle tūḥīd iderem dât ‘azîmîñ

Ey ḥâḳ ḳāṣır ü ṣu’nât olân Allāh

Son Asır Türk Şairleri 1505, Osmanlı Müellifleri C.2, S.214.

1450-RIZA : Rıza Efendi, Bursalı, Çavedarizâde damadı, selasen Mustafa Salih devri şemarisinden.

Sicill-i Osmânî C.2, S.376.

1451-RIZA : Ali Rıza Efendi, Bursalı, Anadolu ordu metşarı, H.1231 M.1875 tarihinde Bursa’da doğdu.

Velisbā-i ehl-i muḥabbetdir külāh Mevlevī

Saḳif bünyān ḥaḳīḳatdir külāh Mevlevī

Bir gün elbette ḳonar başa humā-yı feyz-i ‘āṣḳ

Lāne-i anḳā-yı devletdir külāh Mevlevī

Zirṭāḳında bulur miḥrāb ‘aṣḳ-ı ehl-i ḥāl

Ḳubbe-i eyvānd himmetdir külāh Mevlevī

Tend-i bād māsivādan melm‘a-ı ṣem‘-i dilī

Hıfz için fānūs vaḥdetdir külāh Mevlevī

Rūze dārān rızāya muṭbih ḥangārde

Kāse-i ifṭār vuṣlatdır külāh Mevlevī

Fatin 149.

1452-RIZA : Mehmed Rıza Bey, Kapucu Paşa İsmail Ağanın oğludur. Berguslu, nisbeti malim mecelli ketebesinden, H.1647, M.1831 tarihinde Bergus’de doğdu.

‘Aṣiret ābād olduḡuḳün dāimā dünyā evī

Gösterir cām hilālī veṣ felek māh nū-yı

Mihr-i baḥtım olalı biric kesāfedde nihān

Şebḳerāḡ āhımın afāḳı tutmuş pertevi

Ėonca-i ruĖsārını ol nev-nihāl ‘işveniñ
 Beslemiş renk tebessümle behār meşnevī
 Fatin 150.

1453-RIZA : Rıza Efendi, Kethuda Köçek Rüşdi Efendi’nin oğludur. Divan-ı Hümayun katibi, selasen Abdulmecid devrinde vefat etti.

Neş’e-i yāb olmadı sākī dil āvāre dağı
 Teşnedir būselib sāĖır serşāre daĖı

Āb ü tāb ruğ rengiñe müstağrik olur
 Meh ü Ėurşīd ü felek şābit ü siyāre dağı

Bu nev-aşarı rızā verd-i zibān eyleyerek
 Şebt ider şermle mecmū’a-i iş’āre daĖı
 Fatin 147, Sicill-i Osmānī C.2, S399.

1454-RIZA : Feylesof Rıza Tevfik Bey, Hoca Mehmed Tevfik Efendi’nin oğludur. Şurai devlet reisi.23 Ramazan 1215 M.1818 tarihinde doğdu.

Son Asır Türk Şairleri 1508.

1455-RIZA : Hasan Rıza Efendi, mevsigai humayun imamı, tercümehalin tezkirelerde bir kaydı yoktur.

Divanı, Üniversite Kütüphanesi’nde numara 2884

Divanından alındı.

1456-RIZA : Mehmed Rıza Efendi, Bahçesaraylı, Kadı, serhati haline dair fazla mağlumat bulunamadı.

Ramiz 123.

1457-RIZAYÎ : Rızayi Efendi, Mollaşems Amedi'nin oğlu ve Ahdi-i Bağdadi'nin büyük biraderi, Bağdatlı.

Dolu gezsün saḳiyā cām-ı şarāb eğlenmesün

Bu ten-i bî-tāb içre ıztırāb eğlenmesün

Āfitāb-ı hüsnuñe yetmek diler mihr-i felek

Bu cihetden seğirdir her şubḥ gökden yere dek

Vefatı H.965, M.1555.

Ahdî 173.

1458-RIZAYÎ : Kasapzāde Abdülkerim Efendi bin Bursalı Kasapzāde Ali Çelebi bin İlyas Çelebi, Bursalı, Kadı, Deli Kerim denmekle maruftur. Me'hazlarda mahalli viladetinin Bursa veya Dimetokoa olmasında ihtilaf varsa da ekseriyet Bursalı olduğunda müttehitdir. Vefatı H.985, M.1577. Kudüs'de medfundur. Nevizāde Eyüp'de medfun olduğunu yazmaktadır. "Ḥakim-i küdsi Şerif āh cihāndan göçdi" mısraı vefatı tarihidir.

O mehvşîñ kaşları miḥrabını gördi gözümüz

Secdeye vardık öñünde yire düşdü yüzümüz

Sünbülleri girihlerini çözdü çün nigār

Bir ḥüsn daḫi bağladı ey dil o gülizār

Derd-i 'āşḳ-ı yār kim ölmek dürür dermān aña

Ḥastalar yine kırılmış gibi virir cān aña

Hasan Çelebi 139, Asucab 324, Şakayık-ı Nev-izāde 245, Sicill-i Osmânî C.2, S.397, Ahdî 51, Keşfü'z-Zunûn eski tab'ı C.1, S.511 ve yeni tab'ı C.1, S.790, Riyâzî 66, Kafzāde 52, Keltesit 469, Kâmûsu'l-A'lâm C.20, S2286, Ali Tarihi 192, Beyanı 71, Mecelle 232, İnisil mamirin75.

1459-RIZAYÎ : Yeşilzāde, Kadızāde Şeyh Hoca Mahmud Rızayi Efendi, Sinan Efendi'nin oğludur. Halepli, hattat sadrazam Rüstem Paşa'nın Hocası, Rüstem

Paşa ile babalık ve evlatlık derecesinde münasebet sağlamıştır. Baba Efendişöhretiyle ıstıbar onmuştur. Şair Rızayi'nin biraderidir. Sicill Trabzonlu ve Âşık Çelebi ile Ali Terneli olduğunu yazıyorlar. Vefatı 30 Cemazel Ahir 987 M.1579, Eyüp Türbesi civarında medfundur. “Tesim vechi üzere tarihin, dedi hematıf Rızayi bi dil” beyti vefatı tarihidir.

O bu-yi servî ayağ üzre derâgüş itdik

Lütf ü ihsânını anıñ boyumuzca gördük

Çaşlarıñla nâme-i hüsnüñ ‘aceb ‘unvânı var

Salţanat menşûrîdir tafrâ-yı ‘alışanı var

İtme biñ felek dil-i kerdâb şırtan hılâş

Rûzgâr ekmelidir rûzgâr ekmelidir

Hasan Çelebi 138, Ahdî 162, Şakayık-ı Nev-izâde 356, Sicill-i Osmânî C.4, S.313, Latîfî 165, Kafzâde 52, Beyânî 34, Riyâzî 66, Âşık Çelebi 320, Ali Tarihi 192, Kâmûsu'l-A'lâm C.3, S.2286, Tuhfe-i Hattatin 509, Mecelle 445, Vefeyât-ı Ayvansarâyî 149.

1460-RIZAYÎ : Mehmed Ali Rızayi Efendi, Kadı Mehmed Biber Efendi'nin oğludur. Amasyalı, Kadı, Şeyhül İslam Zekeriya Efendi'nin kerimezâdesi, Şeyhül İslam Yahya Efendi'nin yeğenidir. H.1001, M.1592 tarihinde doğdu, vefatı 28 Muharrem 1039 M.1629, Mısır'da medfundur. Nevizâde Atayı'nın “dâğ-ı dil”, Şeyhül İslam Yahya Efendi'nin “Ah vâh Rızayi” ve Selanikli Es'ad'ın “Rızayi eyvâh” cümleleri vefatına tarihtir. Sicill-i Osmânî'nin babası ismini Biber Hasan Efendi diye yazması yanlıştır.

Methęyle Cenâb-ı Mustafa'yı

Evlâd-ı nebî âl-i Mürtezâyı

Geldiñ çü bu tenekmâ-yı dehre

Mağlaş ide gör Alî Rızâ-yı

Bu bâğda bir tuhte kıızıl lâle açıldı

Bak sîne-i pür dâğıma kim lâle Sinân'dır

Divanı, Emiri Efendi Kısımında, Millet Kütüphanesi'nde numara 173.

“ Halit Efendi Kütüphanesi'nde, Süleymaniye Kütüphanesi'nde numara 699/1

“ Ayasofya Kütüphanesi'nde numara 3961/1

“ Ünye Rüştîye Kütüphanesi'nde numara 421

“ “ “ “ “ 776

“ “ “ “ “ 2833

“ “ “ “ “ 2935

“ “ “ “ “ 2939

“ “ “ “ “ 5488

“ “ “ “ “ 5564

Şakayık-ı Nev-izâde 723, Sicill-i Osmânî C.2, S.397, Katip Çelebi tezkiresi C.2, S.125, Osmanlı Müellifleri C.1, S.313, Keşfü'z-Zunûn eski tab'ı C.1, S.511, yeni tab'ı C.1, S.290, Kafzâde 51, Asım 9, Mecelle 232, helasetel Arab C.9, S.187.

1461-RIZA: Ali Rıza Çelebi, Kadı, Mısır Kadısı, vefatı H.1041, M.1631, Mısır'da medfundur.

Fırkatte yâre hüzn ile âhım niyâz ider

Vuşlatda nâzikâne nigâhım niyâz ider

Dili şad-pâre eyler lâle-veş şemşîr-i berânîñ

Muğarerdur yine her pâresinde dâğ-ı hicrânîñ

Seyyid Rıza 39.

1462-RIZAYİ VEYA RIZA : Hasan Rızayi Efendi, Abdurrahim Efendi'nin oğludur. Konya ayanından, Şeyh Çelveti rızamadesinden bahi numara 4887.

1463-RIZAYİ : Rıdvan Rızayi Efendi, Mehmed Efendi'nin oğludur. Tekbeliyeli.

Görünür 'arzında şandılar hattını cânânıñ

Kenârında yazılmışdır bahâr sitân gülüstânıñ

Temrî yakasından ol hurşîd

Eylediñ gün yüzüñ cihâna yedîd

Âşık Çelebi 325, Kafzâde 52, Ali Tarihi 192, Mecelle 232.

1463-RIZAYİ VEYA AHMED : Ahmed makesine bak numara 4809.

1464-RIDVAN : Ahmed Rıdvan Bey, Tütünsüz Ahmed Bey denmekle meşhurdur. Sancak Beyi, Sultân Süleyman-ı Kânûni devrinde vefat etti, Edirne'de medfundur.

Şaçıñ miski ile 'anber karışmış

Leb-i la'liñ ile şekker karışmış

Şânâsıñ erguvândır la'l-i nâbı

Ten-i sîmîñ ile aḥmer karışmış

Sehî 36, Mecelle 232, Ahil Mamir 71.

1465-RIDVAN : Ali Rıdvan Unar, Salih Saim Bey'in oğludur. Doktor, İstanbullu, 1 Şaban 1317 M.1899 tarihinde İstanbul'da doğdu.

Gördüm seni akşâm yine kıumsâlda gezerken

Dil-beste vü dalgın yürüdüm ḥaylî peşinden

Bîgâne nazarlar ile etrâfi suzerkeñ

Vechiñ dehâ tâbân idi akşâm güneşinden

Son Asır Türk Şairleri 1473.

1466-RA'Dİ : Sipahi Ra'di, İstanbullu.

Qalbiñi şāf ile şūfī el'āleme cām şafā

Bāde nūş it cū şekl mālīm ayāğ üstündedir

Ahdî 175.

1467-RA'NA : Mustafa Ra'na Efendi, Nemrekuyulu, Rüznameççe kalemi ketebesinden, vefatı H.1248, M.1832 Nevrekuyu'da medfundur.

Bir neş'enin ki fensā-yı hep olā evlā

Hālā olur mefārī ço maḥbūb kâināt

Mısır Vālisi İbrāhīm Pāşā'ya didiği qasīdesinden

'Acabā yād ider mi o vezīr-i ebiñ vezīr

İkī yıldan berū meflūc olan ra'nā-yı

Kāmūsu'l-A'lām C.3 S.2288, Osmanlı Müellifleri C.2, S.198, Fatin 151, Sicill-i Osmânî C.2, S.403.

1468-RA'Mİ : Mehmed Ra'mi Efendi, Şeyh, H.1167, M.1753 de hayatta idi.

Divanı : Üniversite Kütüphanesi'nde Numara 1306.

Mecelle 233.

1469-RAGİB : Mehmed Ragıb Çelebi, Ağriyozlu, vefatı H.1096, M.1684, vefatı tarihin Mecelle'nin 1036 göstermesi yanlıştır.

Ḥāl-i siyehi kim ruḥ-ı pūr-tābda gördüm

Şan kevkebümi pençe-i meh-tābda gördüm

Metā'-ı gevher-i 'aşka bahā bilür yok mı

Bu dil-berānda bey' u şirā bilür yok mı

Şakayık-ı Şeyhi C.1, S.751, Sicill-i Osmânî C.2, S.403, Belig 23, Mecelle 233, Şafāyi 161.

1470-REFAHMÎ : Hacı Kera, 1230, M.1814 tarihinde Rize’de doğdu. Vefatı H.1290, M.1873.

Zirfesden dilber oldu nümāyān kākülün

Meh cebiniñ üzre çok gösterdi ğavān kākülün

Zirfesinde ħabsedib yüzvirem luţfet el-emāñ

Eydi cem‘iyet ‘aqlım perīşān kākülün

Sicill-i Osmānî C.2, S403, Fatin 152.

1471-REFDÎ : Abdülkerim-zāde Mehmed Refdi Efendi, sālī-i Sami Abdülkerim Efendi’nin oğludur. Kadı, H.1056, M.1646 tarihinde doğdu. Vefatı 8 Rebiulahir 1134 M.1721 Eyüp’de türbe civarında medfundur.Şafāyi, Nebuseneli Abdülkerim Efendi’nin oğlu demesi doğru değildir. Oğlu Afti Mustafa Efendi’nin “Yazdım ihlasıyla tarih vefatın Afti, cennetül me’vi ola Refdi Efendiye meċan ” beyti vefatı tarihidir.

Niye muċābil olmaz āfitāb ü māh saña

Ĥüsnde var mı berāber felekde āh saña

Giceyle nāle ü zārım siĥrde efgānım

Göñül bu da‘va-yı ‘aşċa yeter kevāh saña

Şeb-i firċatte ne ċadar tîre ü tār olsa

Biz ĥāyal eyleyerek bir meh tābān buluruz

Her gice ĥāne-i aġyāre varırsan güzelim

Ayda birkez bize gel ċāiz ey māh meded

Ḥübān ‘aceb mi ülfet iderse raķīb ile

Güller hemīşe olmaz imiş ḥārdan cüdā

Şakāyık-ı Şeyhi C.3, S.65, Sicill-i Osmânî C.4, S.27, Şafāyi 197, Ramiz 124, Salim 307, Belig 30, Keşfü’z-Zunûn Zeyli 505.

1472-RIFAT : Hafız Ahmed Rıfat Efendi, Üsküdarlı, vefatı H.1104, M.1731.

‘Atāb-ı telḥ la‘liñ neş’e-i baḥşā-yı dil-i veclindir

Bu-ser-bu el-‘aceb yerşi raḥīķıden nümāyāndır

İtdi taḥrīr o perī rev ḡazelim

Şāñ melek yazdı berāt ‘amelim

Sicill-i Osmânî C.2, S.403, Ramiz 125, Şafāyi 202.

1473-RIFAT : Rıfat Süleyman Bey, İstanbullu, Azet Ali Paşa damadı, Yebade Mukabelecisi, vefatı H.1148, M.1735, Damat Paşa Camii haziresinde medfundur.

Ramiz 125, Mecelle 233.

1474-RIFAT : Rıfatizāde Mustafa Rıfat Efendi, Kudüs kadısı, Rıfatı Ali Bey’in hafidi, vefatı Zilhicce 1199, M.1784.

Arif Hikmet 30, Es’ad 42, Ramiz 127.

1475-RIFAT : Enderunlu, Fazlızāde Rıfat Efendi, Mirahur evvel Fazlı Zāde Mehmed Bey’in oğludur. Paşa resumat müdürü, vefatı Zilhicce 1207, M.1792, badiremde medfundur.

Ruz u şeb dīdelerim derdiñ ile ḳān ağlar

Vāķıf olan benim esrār u hemrān ağlar

Es’ad 67, Akif 29, Sicill-i Osmânî C.2 S.409.

1476-RIFAT : Hasan Rıfat Çelebi bin Şeyh Mevlevi Çelebi hacc Mehmed Emin Efendi bin Çelebi İsmail Efendi, vefatı H.1212 M.1797 tarihinde hakrahdır.

O şāh şehlü nedimiñ ‘aṭālar meşribindendir

İder ‘uşşāķına iḥsān seḥālar meşribindendir

Ġanīdir ‘uṣṣāḳla gōñlüm sūr-ı maḥbūb ra‘nā-yı

Ta‘cīb eyleme Rıf‘at ġanālar meşribindendir

Kâmûsu’l-A‘lâm C.3 S.2290, Sicill-i Osmânî C2, S403 ve C.4 S.281, Fatin 152.

1477-RİFAT : Ali Rıfat Bey, Mirazur evvel Hasan Bey’in oğludur, manastıra ihtisap ma’muru, vefatı H.1243 M.1827, Manastır’da medfundur.

Bu seḥa diyār idi kim rıfḳa küsmüşdü o bār

Hele ol afetle ülfetmez tāzeledeñ

Parelenmişdi muḥabbet terḳī ḥāyalī zamān

Defter-i ‘aşḳı birgün biz yine şirāzeledeñ

Kâmûsu’l-A‘lâm C.3 S.2291, Sicill-i Osmânî C.2, S.404, Fatin 152.

1478-RİFAT : Ebu Bekir Rıfat Efendi, aslen Karimli, Gerçi Necib Paşa divan katibi, sare amini, vefatı H.1246, M.1830, Medine’de medfundur. Sicill’in vefat tarihini H.1247 göstermesi yanlıştır. Maliye nazırı Musa Saffeti Paşa’nın pederidir.

Bir nūza gōñül ver kim medḥe-sezā ol

‘Ālemde kerem-peyš olan şān-ı gedā ol

Meyletme ferūmāya olan afete Rıf‘at

Üftāde-i ḥūbān pisedīde edā ol

Kâmûsu’l-A‘lâm C.3, S.2290, Sicill-i Osmânî C.2, S.404, Fatin 153, Keşfizunun Zeyli 505.

1479-RİFAT : Mir Alizāde İbrahim Halil Rıfat Bey, Mir Alizāde İskeçeli, Topuzlu Mustafa Ağa’nın oğludur. Kadı, vefatı Ramazan 1251 M.1835.

Cāna yeter kemāndır ġamzeñ

Neyzedār cihāndır ġamzeñ

Sîne-i ‘aşka örür zaḥmı

Neyleyim bi ĩmāndır ğamzeñ

İşābet oldu tevāterān Rıf’at

Rüstem dāstāndır ğamzeñ

Son Asır Türk Şairleri 2171, Kāmûsu’l-A‘lām C.3, S.2291, Fatin 154, Sicill-i Osmânî C.2, S.405.

1480-RIFAT : Mehmed Rıfat Bey, Emin Çelebi oğullarından Kilisli Hacı Ahmed Efendi’nin oğludur. Kilisli, H.1293, M.1876 tarihinde Kilis’de doğdu, vefatı 22 Ramazan 1355 M.1936, Edirne Kapısı haricinde şehir yanda medfundur.

Göñülde ibtilā-yı ‘aşkı gerçi bir ğadābdır

Ḥayāta rabṭeden beni o tatlı ıztırāpdır

‘Azār o mu‘kis-i şefk olunca ğarḳ-i ‘arz

Güzellik asumānına bir āteş-i şehābdır

Son Asır Türk Şairleri 1484.

1481-RIFAT : Rıfat Mehmed Bey bin Üsküdarlı Seyyid Mehmed Tahir Paşa bin Seyyid Mehmed Efendi, Bursalı, vefatı H.1293, M.1876.

‘Āleme se‘it yürü ey ṭab‘-ı selīm

Seni ‘ālem ede Alāh-ı ‘alīm

Ehl-i ‘ālemiñ yeri bālāter olur

Şems veş uç ma‘lāyı bulur

Saňma kim cāhil olan insāndır

Bār cehli řāşıyān civāndır

Vāriş-i Ahmed olan ‘ālemdir

Vuşlat hāķķı bu den ‘ālemdir

Osmanlı Müellifleri C.2, S.204.

1482-RİFAT : Ahmed Rıfat Bey, maliye nazırı Kani Paşa’nın oğludur. Bursa velayeti Reji nazırı, takriben H.1260, M.1844 tarihinde doğdu, vefatı Şevval 1308 M.1890. Merkez Efendi kabristanı haricinde pederi yanında medfundur.

Qābiliyet şarttır diyenler olmuşlar muhāk

Etmemişler ihtilāf ü olmamışlar müfterik

Bi hāķīkat üzre ehl-i hāķ camī‘an tefīķ

Qahırdan ikrāh edenler lutfā olmaz müsteħāk

Müste‘idden olanlar qabil dermān olur

Veli ki zaħm-ı ‘āşķ ile teslimcān eyler gider

Hūn ile qabrin serār gülistān eyler gider

Son Asır Türk Şairleri 1475, Osmanlı Müellifleri C.2, S.206.

1483-RİFAT : Mehmed Rıfat Bey, Alay katibi Reşid azadının oğludur. Manastırlı, Erkān-ı Harbiye gaihgāmı. H.1267, M.1850 tarihinde Manastırda doğdu. Vefatı H.1325 M.1907. Halep’de medfundur.

Ebrū kim çevher-i nāmūsdur

Çokca i‘zaz et muqaddes tut ana

Cānını ver de anı bezletme kim

Bezli iderseñ mübtezel eyler seni

Mübtezel olmağdan evlâdır ölüm

Cānla bekler merd olan nāmūsunu

Nūr-ı ḥasdi āb-ı mürüvetle it eṭfā

Kim nār-ı ḥasdi ḳalbi yaḳar özge şerirdir

Son Asır Türk Şairleri 1479, Osmanlı Müellifleri C.2, S.211.

1484-RİFAT : Kökemenzāde Hacı Hasan Rıfāt Efendi, Bursalı, mektep Hocası, H.1209 M.1794 tarihinde Bursa’da doğdu. Salih bin Abdülmecid devrinde vefat etti. Vefat H.1277, M.1860.

Seherler dāimā vaḳt-ı rızā-yı ehl-i ‘arifandır

Seherler vaḳt-i raḥmeddir seherler vaḳt-i iḥsāndır

Seher vaḳtinde gökmenzāde Rıfāt olma ḡaflette

Seherlerde niyāz ehli olanlar luṭfe şāyāndır

Kāmûsu’l-A‘lām C.3, S.2290, Osmanlı Müellifleri C.2, S.192, Fatin 155, Sicill-i Osmânî C.2, S.405, Keşfizunun Zeyli 505.

1485-RİFAT : Abdurrahman Rıfāt Efendi, Dirusin Beyzāde Mustafa Bey’in oğludur. Hasanmensureli, H.1223, M.1808 tarihinde Hasan Mensure’de doğdu, H.1277, M.1860 tarihinde vefat etti.

Ḳaşñ gözñ kim şartla tır u kemānlıdır

Ṭut kim o sehme sīne-i ‘aşḳ nişānlıdır

Vaşf-ı dehanda şairiñ şâyü ne eylesün

Rıf'at-ı maķām-ı şānīde muḥfī deķānlıdır

Kāmûsu'l-A'lâm C.3, S.2291, Sicill-i Osmânî C.2, S.405, Fatin 154, Keşfü'z-Zunûn Zeyli 505.

1486-RİFAT : Rıfat Hasan Efendi, ihtisap katibi, H.1243, M.1867 tarihinde doğdu, Sinan bin Abdülmecid devrinde vefat etmiştir.

Sicill-i Osmânî C.2, S.406.

1487-RİFAT : Hüseyin Rıfat Bey, Kadızāde Urgat Hafız Rıfat Efendi'nin oğludur. H.1294, M.1878 tarihinde doğdu.

‘Ömrümün köhne bahārında açan sümbülünsün

O bahārın göñüle müjde veren bülbülsün

Sensiz artık yaşamam ben yaşamak da dilemem

Çocamış gönlümün ey sevdiceğim soñ gülüsün

Son Asır Türk Şairleri 1487.

1488-RİFAT : Moralızāde Rıfat Bey, İzmir tüccarından Moralızāde Ahmed Bey'in oğludur. İzmirli, 25 Haziran 1316 M.1898 tarihinde İzmir'de doğdu.

Nice zulmetleri aydınlātān erbāb-ı kemāl

Dökdüler sırr-ı ezel uğruna beyhüde emek

Bu karanlık giceden ḥārice yol bulmadılar

Daldılar uykuya bir başka māşāl söyleyerek

Son Asır Türk Şairleri 1490.

1489-RİFAT : Halil Rıfat Efendi, İstanbullu, İhtisap memurlarından, H.1243, M.1867 tarihinde İstanbulda doğdu. H.1261, M.1845 de hayatta idi.

‘İtibār giyenden murāt albiñ şāf ıl Rıf‘at

Bu erkāb fenāda urtāram dirseñ kerībānı

Kāmûsu‘l-A‘lām C.3, S.2290, Fatin 156.

1490-RIFAT : Rasim Rıfat Bey, Hersek Valisi İstevieli Ali Paa‘nın oludur. Rikabı Hūmayun kapıcı baısı, H.1261 M.1845 tarihinde hayatta idi.Salih bin Abdūlmecid devri airlerinden.

Tārīsal Cedīd

Seruket penāh Abdūlmecid‘iñ daimā ma‘būd

İde fark-ı ‘ibāde sāye-i ibālını memdūd

O urīd memālik pūrūruñ devrān ‘adlinde

Besīt arz-ı dünyā besāt-ı cennete masūd

Kibār eyle efār bendekān peruk vāsāyış

ūdāya ekker ola cevı ü sitem ana gibi nābūd

Bu dem ol ehr-i yār batiyār dad fermānıñ

Gelip sāl cedīdī bāseūd ü yemin nā-ma‘dūd

ūdā āh zemādır ‘Abdūlmecid’e her gelen sāl

Serur eyle cihān urduca ide imiş mesūd

Fatin 156, Sicill-i Osmānī C.3, S.569.

1491-RIFAT : Salih Rıfat Bey, Kapucu Paa Hacı Darbaz Aa‘nın oludur. Defterdar, H.1271, M.1854 tarihinde hayatta idi.

Mey u maḥbūba meyl itmek ḥaṭası ḥoş gelir ṭab‘a

Sultān-ı Selīm nedendir nefret itmiş afet itmiştir

Sesīr-i ‘aşk servīde de yoktur ḥas ü ḥāṣāñ

Samendir ü sīn muḳaddem ‘ateş eyle ülfet itmiştir

Fatin 155.

1492-RIFAT : Rıfat Ahmed Bey, Mehmed Bey’in oğludur. İstanbullu, cezayi katibesi.

Ramiz 126.

1493-RIFATİ : Mehmed Rıfati Efendi, Nazilli müftiyesi, vefatı H.1070, M.1659.

Kām-ı şabāya müşk-i kelāmumdan irse būy

Revnaḳ- feẓā-yı reng-i gül-i gül-sitān virür

Şakāyık-ı Şeyhi C.1, S.751, Sicill-i Osmânî C.4, S.112, Belig 31.

1494-RIFATİ : Abdülhay Mustafa Rıfati Çelebi, Sadık Mehmed Efendi’nin oğludur. Vefatı takriben H.1080 M.1669. Mücib’in ismini Habdülhak diye yazması doğru değildir.

Cür‘a-ı ḡamla göñül bezmini pür-cūş ideriñ

Cām-ı Cem üstüne beñ ḥūn-ı ciğer nūş ideriñ

Nükte-i kūyında gülşengeh-i ‘āşḳ-ı yārım

Nuṭḳ-ı āhā gelicek bülbüli ḥāmūş ideriñ

Seyyid Rıza 40, Muhib 14, Osmanlı Müellifleri C.2, S.184.

1495-RIFATİ : Balizāde Abdullah Rıfati Efendi, Bali Efendi’nin oğludur. İstanbullu, müderris. Vefatı H.1095, M.1683.

Şakāyık-ı Şeyhi C.1, S.581, Şafāyi 161, Sicill-i Osmânî C.4, S368.

1496-RİFATİ : Rıfati Ömer Bey, İstanbullu, müderris, Yaniha fatihi Sinan Paşa akrabasından. H.1070, M.1659 tarihinde İstanbul'da doğdu, vefatı H.1147, M.1734, Eyüp Türbesi civarında medfundur.

Dilün vaqt-i cevānīde şafāsı artar eksilmez

Bahār eyyāmuñ neşv ü nemāsı artar eksilmez

Terāzū-yı nighle mäh-rüyān olsa sencīde

O Yūsuf-tal'atuñ hüsñ ü behāsı artar eksilmez

Nağş-ı devlet ber-ķarār olmaz mişāl-i des-māl

Cāha mağrūr olma müftī vaķ'asından örnek al

Ne dilde meyl-i ķad-i yār-ı bī-vefāmız olaydı

Ne serde serv gibi dā'imā hevāmuz olaydı

Ramiz 127, Beliğ 61, Salim 311, Şafāyi 203.

1497-RİFATİ : Rıfati Efendi, Balıkesirli.

Peyale döndü sākī bezmimizde pāyedār oldu

Sebū-yı meykde geldi bezmle destiyār oldu

Ahdî 171, Karesi Meşahiri 37.

1498-RİFATİ : Rıfati Efendi, kadı, Edirneli, Sultan İbrahim devri şuarasından.-ı

Cān naķdī ise ķaşdıñ ayā-şūķ-ı dilsitān

Luţf it bu gice sīneye gül naķdıñ al cān

Ten-i pūr dağa ķaçan ķanķer-i cānana çıkar

Çahdan ol şūya beñzer ki gülistāna çıkar

Kafzâde 55, Riyâzî 66, Ahisil mamirin 75.

1499-REFMÎ : Refmi Bey, Çorlulu, kadı, vefatı H.983, M.1575, Kamus'un Refmiyi şeklinde yazması doğru değildir.

Çoğuna varırdım yoluñda şehvârım hâkesâr

Çorğarım kim çok görüb anı götürmez rûzgâr

Hakka-i lâ-cevrid çerh içre

Bildiñiz mi nedir bu şems ü kamer

Pîr dehrîñ iki ğıdâsıdır

Biriñ aḡşâm yutar birini seher

Kâmûsu'l-A'lâm C.3, S.2293, Ahdî 169, Âşık Çelebi 325, Ali Tarihi 291, Kafzâde 55, Hasan Çelebi 140, Riyâzî 67.

1500-REFMÎ : Atazâde Mehmed Refmi Efendi, Avz Paşa ihvadından Ata-i el İlm Çelebi'nin oğludur. Bursalı, müderris. 3 Safer 992 M.1884 tarihinde Bursa'da doğdu. Vefatı Receb 1070 M.1659, Bursa'da kale içindeki muallimhanede pederi yanında medfundur.

Şakâyık-ı Şeyhi C.1, S.321, Kaldise 363.

1501-RIFKI : Behaüddinzâde Seyyid Abdülmecid Rıfkı Efendi, Kayserili, Çemren kadısı, vefatı H.1075, M.1664.

'İzâr üzre gönül ḡaṭṭ-ı müşk-fâm ister

Fezâ-yı Rûm'da gūyâ hevâ-yı şâm ister

Zuhûr-ı ḡaṭṭ-ı 'izârîñ recâ ider gönülüm

O şeb-pere gibi kim nûrî ḡor ḡalâm ister

Sicill-i Osmani C.3, S.401, Beliğ30, Asım 9.

1502-RIFKI : Abdullah Rıfkı Efendi, Bursalı Kadı Bali Efendi'nin oğludur. Müderris, vefatı Zilkade 1095, M.1683.

Sicill-i Osmânî C.2, S.6.

1503-RIFKI : Mehmed Rıfkı Efendi, Tosyalı Kadı Mustafa Efendi'nin oğludur, İstanbullu, İstanbul Kadısı, vefatı 16 Zilkade 1111 M.1699, Edirne Kapısında emirneccarı Tekyesi civarında medfundur.

Gelse hayâl-i la'li dile tâze kân gelir

Mü'ciz değil mi feyz-i hayâliyle cân gelir

Gelmez eğerçi dâireme ol perî-veşim

Ammâ hayâl-i gamzesi gibi nihân gelir

Nühüfte 'aşkı mey-i tâb-dârdan biliriz

Eğer bilinmese yâkûti nârdân biliriz

Çemeñ çemeñ o sehî-şadde eyleriz gül-keşt

Bu luğf u bû-keremi nev-bahârdan biliriz

Şakâyık-ı Şeyhi C.2, S.251, Sicill-i Osmânî C.2, S.410, Şafâyi 167, Belîğ 30, Salim 306

1504-RIFKI : Rıfkı Efendi, Kaliseli, vefatı H.1197 M.1782, Sururi'nin "Bakade han ide Refik fakire enami" mısraı vefatı tarihidir.

Arif Hikmet 30, Keşfü'z-Zunûn Zeyli 505.

1505-RIFKI : Mehmed Rıfkı Efendi, Bartında Göriçeli Topal Ali ve Gali Ali Ağa'nın oğludur. Unkapanı'nda Ahmed Necari Tekyesi Şeyhi, H.1228, M.1813 tarihinde doğdu, vefatı H.1271, M.1854, mezkure dergahda medfundur. Bağzı muehızlar vefatını 1279 yazıyorlar.

Serde sevdâ elde şehbâ dilde hub mâsivâ

Serseri 'ıyş 'ibşâlle geçti 'ömrüm dâimâ

Geldi geçti bunca fırsat demleri başdan başa

Bilmediñ kadrin ne çäre cümlesi oldu hebā

Kāmûsu'l-A'lām C.3, S.2291, Son Asır Türk Şairleri 2174, Sicill-i Osmânî C.2, S410, Arif Hikmet 30, Fatin 157.

1506-RIFKI : Mehmed Rıfkı Efendi, Farselli Abdullah Paşa'nın oğludur. Bozan daire şuara tezkirelerinde kayd ve mağlumat yoktur. H.1270 M.1853 tarihinde hayatta idi ki divanından anlaşılır.

Divanı: Ali Emiri Efendi, Manzum asarları kısmında, Millet Kütüphanesi numara 175.

Divanından alındı.

1507-RIFKI : Süleyman bin Rıfkı Mevlevi miri Şeyhi, Sağteci Hafız Mehmed Ali Efendi'nin oğludur. Firecekli muallim, 15 Teşrinevvel 1901, H.1317 terihinde Firecek'te doğdu.

Va'd eylediğün şeb-i mükāfāt hani

Dil-ḥaste-i 'aşkına müdāvāt hani

İzhār-ı muḥabbetle kusūr itdimse

Yā lāyıkı olduğum mücāzāt hani

Son Asır Türk Şairleri 1493.

1508-RIFKI : Ahmed Rıfkı Çelebi, Kayserili.

Muḥbetten eşer yok 'āşk-ı zār olduğum kaldı

Esīr-i ğamze-i sermest ü zunḥevār olduğum kaldı

Mübib 16.

1509-REFİA : Abdurrahman Refia Efendi, Şeyh Mehmed Nazmi Efendi'nin oğludur. Şehri Minze'de Yevaşece Mehmed Ağa Tekyesi Şeyhi, vefatı 13 Recep 1132 M.1719, mezkur dergahında medfundur. Siclin vefatı tarihini 1134 göstermesi doğru değildir.

‘Aşk-ı Hakdan zerre deñli kime kim etse eşer

Eyler anı cümleden bîdâr ol bilmez haber

Şakâyık-ı Şeyhi C.1, S.302, Sicill-i Osmânî C.3, S.318, Salim 317, Mecelle 233, Şafâyi 200, Vefeyât-ı Ayvansarâyî 54.

1510-REFÎHÎ : Nefszâde Seyyid Muahmmed Refî‘ Efendi, Nakib el etrafzâde Seyyid Abdurrahim vali Efendi’nin oğludur. Müderris, Şaban 1103 M.1691 tarihinde doğdu. Vefatı 22 Ramazan 1311, M.1718.

Hiç unutmam gâmzesi filbem nişân itdi güllerin

Ol kaşı yâ dilber hâtr-ı nişânımdır benim

Hayretle nigâh itdiğim zülfüne yârın

Câiz ki hâyal aňlaya deşmen nazarımdan

Şakâyık-ı Şeyhi C.3, S.21, Sicill-i Osmânî C.2, S.411 ve C.3, S.316, Keşfü’z-Zünûn Zeyli 505.

1511-REFÎHÎ : Enderunlu Hacı Ahmed Refî‘ Efendi, Mehmed Efendi’nin oğludur. İstanbullu, şair, Hoca Neşret Efendi’nin pederi ve salis bin Mehmed evvelinin nedimi, vefatı 28 Recep 1163, M.1749, topukçu haricinde Sarı Abdullah Efendi dairesinde medfundur. Meskenden devredip gurbette serkevan iden, Kastamanu taliamını yoksa câna sen misiñ, Sergedan kismetim mi talim mi.

Kâmûsu’l-A‘lâm C.3, S.2292, Sicill-i Osmânî C.2, S.411, Fatin 158, Es’ad 43, Tayyarzâde Ata Tarihi C.4, S.207.

1512-REFÎ‘ VEYA SAİD : Katipzâde Kadı Mehmed Refî‘ Efendi, Divan-ı Humayun çavuşlar katibi Mustafa Efendi’nin oğludur. İstanbullu, hekimbaşı, hattat, vefatı 7 Cemaziyelevvel 1183, M.1769, Sultan Selim’de Kovacı Dede türbesi civarında Şeyhul İslam Ankaravi Mehmet Emin Efendi’nin kabri yanında medfundur. Çeşmizâde Reşid Efendi’nin bir adet tağmiyeli olan “Gitti ol ferd-i zamane didi tarih Reşid, Kıla adn’ için mekân ruhü’l reisü’l-hükema” beyti vefatına tarihtir. Tuhfe tarih-i vefatını 455. sahifede 1182 ve 717. sahifede 1183 göstermektedir.

Bu şeb hürşîd-i evreng-i risâlet geldi dünyâya

Muhammed Mustafa’nın nûru şaldı ‘âleme sâye

Donāndı ‘ālem bil esrar nūr ile ol şeb
 Qādem basdı vüçüd iqlîmine ol asūmān pāye

‘Aceb mi ‘andelîb-i nağme-pirā olsa na‘tîla
 Meded ey server-i Yeşrib kerem kıl bu Refî‘āya

Bizden du‘ayı hayr o periyye cihān cihān
 Andan bize girişme vü ‘işve nihān nihān

Pāzār-ı nağd-ı ‘aşkı fehm eylesün nigār
 Vardır kesādı kâle-i ‘aşkıñ zamān zamān

Diliñi dāğ-ı muhbetle pür it lāle gibi
 Çeke gör sîneye ol māh-veşi hāle gibi

Kāmûsu’l-A‘lām C.3, S.2292, Sicill-i Osmânî C.1, S.411, Osmanlı Müellifleri C.3, S.266, Es’ad 44, Saliyarzāde 33, Fatin 158, Şefkat 69, Tuhfe-i Hattatin 717 ve 455, Salim 319, Ramiz 128, Şafāyi 20, Mecelle 233 ve 254, Vefeyât-ı Ayvansarâyî 42.

1513-REFÎHÎ’ : Lebibzāde Seyyid Mehmed Refî‘ Efendi, Deli Refî‘ Seyyid Lebib Amedi ihfanından, Diyarbakırlı, kadı, Şaban 1169 M.7155 tarihinde Diyarbakır’da doğdu, vefatı H.1261, M.1815 İstanbul’da medfundur. Arif Hikmet Bey’in “Adni Meķan wyledi şair Refî’” mısraı vefatı tarihidir.

Çeşm ü ğamze iki āfet kim cihān-ı fettānıdır
 Piri peydā biri kendiñ zerd-veş aḥfādıdır

Oldı muḳaṭṭ‘a-ı istiḥvānım güzeliñ uzağına
 Dil-i ref‘ āsā o kātib şu ḥāne üftādedir

Refî-i himmet yârân olursa feyz-i risân

Luţf olur sahnım cümle ‘ârifâna düşer

Divanı, Emiri Efendi Kısımında, Millet Kütüphanesi’nde numara 176.

“ Bayezid Umumi Kütüphanede numara 5794.

“ Üniversite Kütüphanesi’nde numara 2924.

“ “ “ “ 3606.

Tezkire-i Amed yazma nüsha 43, ve matbu nüsha 397, Sicill-i Osmânî C.2, S.412, Kâmûsu’l-A‘lâm C.3, S.2292, Osmanlı Müellifleri C.2, S.196, Fatin 159, Arif Hikmet 30, Keşfü’z-Zunûn Zeyli 506.

1514-REFÎHÎ : Esîrzâde Mehmed Refî‘ Efendi, Esîrzâde İsmail Efendi’nin oğludur. İstanbul Kadısı, vefatı Cemaziyelahir 1234 M.1818, Selimiye Tekyesi civarında Tunus bağında medfundur.

Eşkim reh-i ‘âşkıñda ne dün ü ne ziyâde

‘Uşşâk-ı cefâ cûya budur macere’l-âde

Güyâ ki siyeh şâle girüb turrelerindeñ

Hâl-i Habeşi Ka‘be-i hüsn içre şafâda

Der sahnım gibi bevâher bulunûrsa

Ancak bulunûr Mekke-i pâkîze edâda

Bu nazm-ı nev-icâdımı tanzîre Refî‘a

Var ise şala kimse gürûh-ı şu‘arâda

Qıl tebessüm-i lebiñ ey gonca handân göster

Nice olur şa‘şa-i mihr-i Süleymân göster

Ebruvânîñ çıkar ey mäh perçem-i zülfünden

Sev mekârân-ı gam gurre-i şa‘bân göster

‘Âteş-i ‘aşkı olur hâşılı teskîne medâr

Hâle-i hüsnüñi ey serv-i hırâmân göster

Kâmûsu’l-A‘lâm C.3, S.2292, Sicill-i Osmânî C.2, S.412, Arif Hikmet 31, Silaharzâde 32, Şefkat 66, Fatin 16, Keşfü’z-Zunûn Zeyli 506.

1515-REFİHİ‘ VEYA GAYUR VEYA KALAYİ : Refi‘ Mehmed Emin Külabi, Birguma şecinin oğludur, bu münasebetle Külabi mahlası eksere müzan Lebîbzâde Refi‘ ile Refi‘ el Bas Zenze mahlası givar ile istibdal etmiştir. İstanbullu, H.1157, M.1744 tarihinde İstanbulda doğdu, vefatı 27 safer 1237, M.1821 topukçu haricinde medfundur. Kabriseyizâde İsmail Hakkı Efendi’nin “El din hak dîn cân Külabi komaş cennetî” mısraı vefatı tarihidir.

Elbetde komâz ‘aşk-ı şeb-i târ-ı gam içre

Bir dilde tulû‘ eylese muhatâb muhabbet

Ta‘at-i bisyâre bakmazlar Hulusuñ var ise

Sende ancak bir rızâ-yı pâk-i Raḥmândır ğaraz

Seher gülzâre vardım seyr idüb aşâr-ı Sübhânı

Tecellizâr kılmış bâğı gördüm nûr-ı Yezdânı

Osmanlı Müellifleri C.2, S.394, Kâmûsu’l-A‘lâm C.3, S.2292, Tezkire-i Amed yazma 77, Sicill-i Osmânî C.2, S.413, Fatin 161, Keşfü’z-Zunûn Zeyli 525.

1516-REFİHİ‘ : Hasan Refi‘ Efendi, İstanbullu, Trablusgarp valisi Hakkı Paşazâde Azet Panin efendisi, H.1236, M.1720 tarihinde İstanbul’da doğdu, vefatı H.267 M.1850.

Kumāş-ı intizârı serdi dîdem reh-güzâr üzre
İki gözüm kudümünçün du-çeşmim intizâr üzre

Gülistan-ı cihānda gonca-i maşşûdi açmaz ki
Hezâriñ geçdi ‘ömr nâzenîni âh u vizâr üzre

Cenâb-ı ‘izzetiñ tanzîr-i nazm-ı pâkîña hâmem
Reşî‘â ictisâr itdi velî çok i‘tinâ üzre
Sicill-i Osmânî C.2, S.413, Fatin 162.

1517-REFİ’ : Mehmed Emin Refi’ Efendi, kesedar biraderi Hafız Mehmed Emin Efendizâde Abdullah Es’ad Efendi’nin oğludur. Galata mollası, vefatı tarihi Siclin nüsha celdinde iki yerde 1273 ve 1277 ve iki celdinde 1276 göstermektedir.

Serâpâ kaplâdı cism-i nezârım tâli-i deycûr
Anı îmâ içündür iktisâ-yi ferve-i semmûr

Hemîşe pâymâl-i mevc-i seylâb-ı sirişkimken
Nice sâhil-serây-ı merdümî dîdem olur ma‘mûr

Son Asır Türk Şairleri 1401, Sicill-i Osmânî C.1, S.417, 432 ve C.2, S.413, Fatin 162.

1518-REFİ : Nazmîzâde Şeyh Abdurrahim Efendi, hayatına dair tezkire ya da kayd ve mağlumat bulunmaz.

Zebâne-i ceres-âsâ derûnî dostuñ olan
Şadâ-yı ta‘n ile bir gün seni mükedder ider
Beliğ 31.

1519-REFİMİ : Ahmed Rıfkı, Amasyalı, hattat, Sulţân Selim mal devri şairlerinden.

Kâmûsu'l-A'lâm C.3, S.2293.

1520-REFİK : Hasan Refik Efendi, Merafi Efendi demekle meşhurdur. İstanbullu, ceza muhasebecisi, vefat H.1182, M.1768.

Sicill-i Osmânî C.2, S.213, Ramiz 13.

1521-REFİK : Mehmed Refik Efendi, Bursalı Osman Efendi'nin oğludur. Mefniyasalı Kasam Akiri Kalemî kabikerinde H.1021, M.1786 tarihinde Mefniyasada doğdu, vefatı 1246 M.1830.

Tesliyet-bağış olamaz derdine pend-i zâhidân

Bir ğama uğradı dil bulunmaz aşlâ hemdemi

Kâmûsu'l-A'lâm C.3, S.2293, Sicill-i Osmânî C.2, S.414, Fatin 163.

1522-REFİK : Mustafa Refik Bey, tahminen 1229, M.1843 tarihinde doğdu, vefatı 1282 M.1865.

Cilve-i mağz-ı hevâ-yı 'aşkdır her hâlimiz

Neşve-i cām-ı maḥabbetdir bezm-i âmâlimiz

Feyz-i nûr-ı mihr-i naẓm-ı Nâilî ile Refîk

Şemse döndi zerre-i tab'-ı perîşân kalmaz

Son Asır Türk Şairleri 1404, Sicill-i Osmânî C.2, S.415.

1523-REFİK : Mustafa Refik Bey, Yerköylü Hacı Murad Ağa'nın oğludur. İstanbullu, Mısır kapu kethüdalığı baş katibi, H.1240, M.1869 tarihinde İstanbul'da doğdu, vefatı 22 Şevval 1317 M.1899, Karaköy'de Ahu Efendi Tekyesi haziresinde medfundur.

Serde vedâ dilde ğam dîdemde nem bî-ihtiyâr

Çorķarım rāz-ı nihānım itmeyeydi âşikār

Rûz u şeb bir Yûsuf-ı Mısır-ı melâhat 'aşķına

Dönmeyub durmaz kesilmez Nîl-i eşki bî-ķarār

Son Asır Türk Şairleri 1413.

1524-REFİK : Mehmed Refik Efendi, Tarsuslu, müderris Nekibzâde Mehmed İshak Efendi'nin oğludur. Tarsuslu H.1297 M.1879 tarihinde Tarsus'da doğdu. H.1327, M.1909 tarihinde hayatta idi.

Şayd eyledim bugün ben şahrâda bir gazâlî

Bir âl ile düşürdüm dâme o gül cemâlî

Âhû değil ferîşte vermiş şafâ behîşte

Beñzer gazâl-i deşte çeşmânı bir de hâlî

Gitdikçe oldu meczûb gitdikçe oldu mecnûb

Murğ-i dil-i ğarîbi şayd itdi dâm-ı hâlî

Son Asır Türk Şairleri 1415.

1525-REFİK VEYA KAMÎ : Şeyh Mehmed Şaban Kami Efendi, Diyarbakırlı, Hoca Ahmed Efendi'nin oğludur.

Bir gün olur eliñ tutmaz

Bir gün olur gözüñ görmez

Bir gün olur diliñ dönmez

Gel zikr edelim Allâh'ı

Tezkire-i Amed yazma nusha 43, ve basma nüsha 409.

1526-REFİK : Refik Efendi, tezkirelerde hayatına dair mağni mağlumat yoktur.

Gör ħam-ı ebrû-yı dil-berde o ħâl-i dil-keşi

Şanki bir hindû oturmuş küşe-i mihrâbda

Şerm-sâr oldu ruĥ-ı dil-dârdan reşk ile mâh

‘Âlem itdük mah-rûlarla şeb-i meh-tâbda

Beliğ 31.

1527-REFİK VEYA HALEMİ : Ali Refik Hami Efendi, Tevfik Efendi Rıfkı demekle meşhurdur, Kapucu Piri Camii Hatibi, “Hilmi” madesine bak numara 899.

1528-REFİK : Osman Refik Efendi, Eyüplü, Zamruzna mecciyesi, H.1217, M.1806 tarihinde doğdu.

Ḥaṭṭıñ olmaḳda māh ḥüsne hāle inceden inceye

Göründü işte serîrişte vişāle inceden inceye

Ne serdir sākī-i meclis eğer meşribce olmazsa

Verir bir derd ser herbir peyāle inceden inceye

Fatin 163.

1529-REFİK : Refik Efendi, hayatına dair tezherelerde kayt ve mağlumat yoktur. H.1284, M.1867 tarihinde hayatta bulunduğu divanının takdiminden anlaşılır.

Divanı, Hasip Mehmed Efendi kasında Süleyman Kütüphanesi’nde numara 5234.

Divanından alındı.

1530-REFİKİ : Refiki Efendi, Amasyalı Divan-ı Humayun katibi hadırından ki evgaf Selatin müteallisi, hattat, vefatı H.939 M.1532, Kafzāde Edirneli olduğunu yazıyor.

Derdimi ey yār derdim kimse yok benden saña

Gönlüme derdim velî gönlüm daḥi senden baña

Sākī-i peyāle meclise bir şevḳ verdiğim

Şandım sipher aşretiñ ol mihr ü māhīdir

Yazmağa kâdir olmayân bir elf

Eller üzre tutuldu hâme mişâl

Nâzdan şöyle tutdu yokunu kim

Söz götürmez olubdurur şimâl

Keşfî'z-Zunûn eski tabağa C.1, S.511 ve yeni tab'ı C.1, S.790, Sicill-i Osmânî C.2, S.403, Tuhfe-i Hattatin 205, Hasan Çelebi 140, Âşık Çelebi 325, Latîfî 166, Kafzâde 55, Sehî 110, Beyânî 34, Riyâzî 67, İnmislemamirin 75.

1531-RAKSÎ : Sehîlizâde Raksi Bey, Salis bin Mehmed Rabi' asır şairlerinden.

Çıksam o şühî sîneye hâyâllerim gibi

Görsem meşâyı vuşlatı rüyâlarım gibi

Şebî't-i ebruvân rahîñdan murâd-ı dil

Çıkşa Beyâza dildeki ma'nâlarım gibi

Tayyarzâde Ata Tarihi C.4, S.143.

1532-RÜKNÎ : Süleyman Rükni Efendi, Aksaraylı, Hâcegandan, vefatı H.1152 M.1739 "Yıkıldı âhdan Rükni Süleyman ile irifanın" mısraı vefatı tarihidir. Sicill mahlası Refik olmak üzere kaydetmiştir.

Ramiz 131, Sicill-i Osmânî C.2, S.414.

1533-REMZÎ : Sadrazam piri Mehmed Paşa, Konyalı, Cemâleddin arkayı esfadındandır. Vefatı H.939, M.1532, Silivri'de namına mensup camii haziresinde medfundur. Nazmî'nin "Piri Paşa'nın mekân ı adedir idesi vedud" mısraı vefatı tarihidir. Sicill'in Amasayalı olduğunu yazması ve hadigatı el mezranın vefatı tarihini 940 göstermesi yanlıştır.

Şeb zülfünde kalanlar zulümât ile yürür

Erişen lebleriñ âbına hayât ile yürür

Zāhidī ḥasret mi şöyle za‘if eyledi kim

Elde tesbīḥ ü ‘asāsı şalavāt ile yürür

Ḥüsn-i sernāmesine kaçları olalı nişān

Ḥakim eder ‘āşıkına şanki beratiyle yürür

Şakayık Nevizāde 103, Kāmûsu’l-A‘lām C.2, S.1585 ve C.3, S.2299, Sicill-i Osmânî C.2, S.43, Osmanlı Müellifleri C.2, S.111, Riyâzî 67, Sehî 24, Hadigatül Vezra 22, Kafzāde 55, Latîfî 167, Âşık Çelebi 326, Beyânî 35, Hasan Çelebi 141, Mecelle 234.

1534-REMZİ : Mustafa Remzi Efendi, Bursalı bir tacirin oğludur. Bursalı, Mardin kadısı, vefatı H.954, M.1547 veya H.956, M.1549, Sivas’da medfundur.

Ne umduñ emel-i cānānı ne çekdiñ sīneye anı

Bir biyüz cümle hazlardan ne cismānî ne rûḥānî

Şeker-i sitāndır bu meclis el tutdur şarāb

Eşyāndır ande saḥir beyzadır güyā ḥıyāb

Didiler şaḥın seni tutār cefāsı tāşına

Geldi hep dīdeñleri biñ mübtelānıñ başına

Kimse fark eyleyemez Leylî vü Mecnūn’dan eğer

Yārla bir yire taşvīr ide neḳḳāş ikimiz

Keşfü’z-Zunûn Eski Tab’ı C.1, S.511, ve Yeni Tab’ı C.1, S.790, Latîfî 169, Beyni 35, Ali Tarihi 192, Kāmûsu’l-A‘lām C.3, S.2299, Sicill-i Osmânî C.2, S.416, Kafzāde 55, Riyâzî 67, Güldeste 470, Âşık Çelebi 327, Hasan Çelebi 141.

1535-REMZİ : Abdullah Remzi Efendi, Kadı, Müidezāde Şeyh Abdurrahim Efendi damadı, vefatı H.1000, M.1531.

Sicill-i Osmânî C.3, S.327, 406.

1536-REMZİ : Mustafa Remzi Efendi, Hacı Hasan Efendi'nin oğludur. Ezakirli İstanbul kadısı. Vefatı H.19 Ziyalhacce 1100 M.1677, kabri de Aba Mufi Camii haziresinde medfundur. Mecelle'nin vefatı tarihini 1131 göstermesi yanlıştır.

Ağan nebrid etse geçen çeşm azalin

Saf saf çıkılıyor her yanadan lesker gazen

Şakâyık-ı Şeyhi C.2, S.36, Sicill-i Osmânî C.4, S.405, Mecelle 234.

1537-REMZİ : Yagızâde İsmail Remzi Efendi bin faizi Es'ad Efendi bin Şair Baki Mahmud Efendi, İstanbullu, İstanbul kadısı, H.1051, M.1641 tarihinde İstanbul'da doğdu, vefatı 14 Zilhicce 1114 M.1702, Eyüp'te medfundur. "Bin yüz on dört de bakayî göçtü Bakizâde hıf" mısraı vefatı tarihidir.

Mülk dilisiñ luftuñla abâde mi geldiñ

Ey şüh nider söyle yâ bir bâde mi geldiñ

Gülşende nedir eylediğñ âh çıkarsız

Ey bülbül nâşâd gele dâde mi geldiñ

Şakâyık-ı Şeyhi C.2, S.278, Sicil-i Osmânî C.1, S.358, Mecmi' Şemra 16, Mecelle 234, Salim 322.

1538-REMZİ : Remzi Mehmed Efendi, Kayserili, vefatı H.131, M.1718, Seyyid bin Hasan el din türbesi civarında medfundur.

'Unvân-ı şerif besmele-i muşahhaf esmâ

Seruhe-i lûh-ı ezeli fâhr-i mesmâ

Maḥbûb Ḥüdâ mü'temin aña Hû illâ

Mefmûñ hedâ vaqt-i esrâr ḥefâyâ

Osmanlı Müellifleri C.1, S.315.

1539-REMZİ : Osman Remzi Efendi, Tekirdağlı, vefatı H.1137, M.1724, Şair Bezmi Mehmed'in biraderidir.

Yād Murāt ruḥ-ı k̄and-i lebiñle Remzī
 Şimdī nōbet mi verir tūt-i şeker-i şekline

Ey gönül ister iseñ itmeğe kesb-i hüsne
 Nazaar yāk ile bāk muşhaf vece hüsne

Kâmûsu'l-A'lâm C.2, S.2299, Sicill-i Osmânî C.2, S.417, Fatin 164.

1540-REMZİ : Mehmed Remzi Efendi, Karamanlı, müderris, vefatı H.1143, M.1730.

Ḥazret-i Ḥaqqı Efendi kim odur
 Salıñan ḥavetīye muḳtedā

Eyledi bu cami'a şarraf hemem
 Qıldı ihdā-yı rusl-i Kibriyā

Her ziyāret eyleyen der Remzī veş
 Bārek Allāh cilvegāh etkiyā

Kâmûsu'l-A'lâm C.3, S.2299, Sicill-i Osmânî C.2, S.41, Fatin 164.

1541-REMZİ : Hafız Mehmed Remzi Efendi, İstanbullu, Cayi-i Evgaf, vefatı H.1159, M.1746.

Şanūr ebr-bahārı perde olmuş iḥtar ü māhe
 O ru-yı ḥāldār üzre külān zülf-i perīşānı

Bir kalendar peçeniñ meftūnudur dil āh ider
 Görse ābdālān Ḥaqq şad ni'met Allāh ider

Kevkeb dürrî nola ruşek eylese menkûşuna

Palihekin görse ħurşîd felek eyvâh ider

Neşkıfte ħaldı ħonca-i dil nubahârda

Bir dem nefis eylemediñ rûzgârda

Sicill-i Osmânî C.2, S.417, Şafâyi 191, Ramiz 131, Salim 324.

1542-REMZÎ : Remzi Abdullah Efendi, müderris, vefatı H.1163, M.1649, Eğri Kapı’da medfundur.

Sicill-i Osmânî C.2, S.417.

1543-REMZÎ : Ahmet Remzi Efendi, Ereğlili, Rum İli kuzatından. Vefatı H.1200, M.1785.

Kesb-i neşât ister iseñ küy-ı yâre git

Dâğ-ı firâķı teskîñ içün lâle-zâre git

Her nevcivâna olma göñül mübtelâ-yı ‘aşķ

Bir mâyedâr-ı hüsn-i melâĥet medâre git

Ķonsa sipâh düşmen ħam ħâne-i dile

Arz eyle ħalini o şeh-i nâmdâra git

Gördüñ revâcı olmadı Remzî bu gevheriñ

Ķaldır meta‘-ı ma‘rifeti bir diyâra git

Şefkat 65, Silahtarzâde 31.

1544-REMZÎ : Mehmed Remzi Efendi, Diyarbakırlı, H.1170, M.1756 tarihinde Diyarbakır’da doğdu. Vefatı H.1227, M.1812, Diyarbakır’da medfundur.

Şûratâ gerçi ğalâfında nihândır hañçeriñ

Ma'nîde 'âlemlere ateş kuşânır hañçeriñ

Dilleri bend eylemişdir kabz-i teşhîrîne

Zahm içün üftâdesiñ herdem sorandır hañçeriñ

Tezkire-i Amed yazma nüsha 44 ve baskı nüsha 411.

1545-REMZİ : Ali Remzi Efendi, Alazlı, müderris ve sermin menguş, vefatı H.1254, M.1838. Kâmûsu'l-A'lâm'ın Edirneli olduğunu yazması doğru değildir.

La'l-i lebiñe cân verdiñ iştiḥâsı var

Zirâ o yerde ḥaylice şeker-i şefâsı var

Cennet deñilse maḫsûddur kūy-ı dilbere

Ol câde çünki ademe o çok hevâsı var

Kâmûsu'l-A'lâm C.3, S.2299, Sicill-i Osmânî C.2, S.417, Fatin 165.

1546-REMZİ : Remzi Baba, Derviş Remzi, Tebrizli, vefatı Cemaziyelahir 1306, M.1888. Edirne Kapısı haricinde medfundur.

Bir zamân düşmüş idim dāmına bintü'l-inebin

Cân nişâr eyler idim nāmına bintü'l-inebin

Taht-ı Cemşîd ile âyîne-i İskender'i ben

Almaz idim ivâz-ı cāmına bintü'l-inebin

Puhte şāymāz idim ol rind-i ḥarābātīyî kim

Naḫd-i cân virmez idi hāmına bintü'l-inebin

Son Asır Türk Şairleri 1416, Sicill-i Osmânî C.2, S.418.

1547-REMZİ : Seyyid Ahmed Remzi Efendi, Kayseri Mevlevihanesi Şeyh Süleyman Ataullah Efendi'nin oğludur. Kayserili, Üsküdar Hanesi Şeyhi, H.1289, M.1872 tarihinde Kayseride doğdu, vefatı H.1366, M.1546 Ankara'da medfundur.

Dide ruḥ-i dildāre nigāh etmek içinmiş

Dil derde giriftār olup āh etmek içinmiş

Yā pend-i ser-i zülf idişi gön̄lümü yārın

Maḥkūm-ı yed-i baḥt-i siyāh etmek içinmiş

Son Asır Türk Şairleri 1427.

1548-REMZİ : Asafzāde Enderunlu Remzi Bey, Sultan Murad-ı rani' asri şairlerinden.

Murād-ı Rabiin Ġazaline Nazīre

Ā'sāmet ile'l Ḥaḳ hūver-Rab-i cemīl

Bāḳ ebed hay vallāhi celīl

Kūyına dilā varmağa ḥayret mi çekersin

Āşki leke fī-zalike hādün ü delīl

Tayyarzāde Ata Tarihi C.4, S.64.

1549-REMZİ : Musallih el din Remzi Efendi, Bursalı, Kapılı kadısı.

Aramızda olan hicrān efendi şanma sendendir

Ḳazā-yı āsümānidir ne sendendir ne bendendir

Beḡim sensiñ baña devlet saña bend eyle der şöhret

Şeref-i cānıyla der cism-i zuhūr cān-ı bendendir

Ben ey şāh-ı cevān bahtım bugün senden cüdā düşmek

Benim has sitāre midir sihr-i pīre zendendir

Sehî 124.

1550-REMZİ : Hasan Remzi Efendi, Vodinalı Müftüzāde müderris Hasan Efendi'nin oğludur. H.1288, M.1871 tarihinde Vodina'da doğdu. Şeb-i Aruz sonlarında Karaman'da öldü.

Şerh ider feryād-ı kalbim infi'āl ruḥumu

Söylesem ağlar cihān muṭlak melāl ruḥumu

Gönlüme vermez tesellî nağmeñ ey muṭrıb seniñ

Gāib itdim āh kim ruḥü'l-kemāl ruḥumu

Son Asır Türk Şairleri 1424.

1551-REMUZİ : Mustafa Remzi Efendi, vardatı Mustafa Çelebi denmekle meşhurdur. Dergah-ı Ali vardat katibi, Mısır'da muhasıç.

'Ar 'ar lağne kametiniñ şāhid olmağa

Yetmez mi iki aynıñ ile rā kâşıñ

Derd ü ğam muḥabbet bir küşedir ki anda

Diller ne rāḥat umarlar gözler ne ḥüb gözler

Ahdi 167.

1552-REMUZİ : Remzi Efendi, Asımzāde denmekle meşhurdur. Tersalılı.

Libās el-kemişsiñ bugün meydāne girmişseñ

Güzellik var yine beñzer kim zālīm kâne girmişseñ

Ahdî 166.

1553-RÜNDİ : Mehmed Ründi Efendi, Üsküplü, Kadı, Ala Şehirli şair Vesmi'nin pederidir. Vefatı H.973, M.1565.

Ziver-bāz-ı hecr olub hengāme-i ‘aşkıñdan

Dūd-ı āhımdan başım üstüne dikerim ben direk

Kafzāde 55.

1554-RİNDİ : Şemlelizāde Şeyh Ahmed Efendi, Bursalı, imam ve muallim, vefatı 27 Cemaziyelevvel 1089, M.1678, Bursa’da Ali Mesut zaviyesinde medfundur. Belig’nin vefatını 1190 göstermesi yanlıştır.

Meş‘al-i şer‘be-kef bādiye-büyān olalım

Ṭaleb-i Ka‘be-i taḥḫīkde pūyān olalım

Şer‘ale yürüyelim ‘āleme sulṭān olalım

İtfākıyle gözüm maḥrum sübhān olalım

Teşayi Şeyhi C.1, S.645, Osmanlı Müellifleri C.1, S.97, Güldeste 152, Belig 31, Mecelle 235, Vefeyatun Eyvansaray 92.

1555-RÜNDİ : Ründi Çelebi, Bağdatlı, sahib-i tezkere Ahdi’nin amcasıdır.

Zahm-ı şimşiriñde şaṇma ḳandürür ey gül‘izār

Āb-ı ḥasret bī çerāḥatçün daḥi aǧzındadur

Ahdî 174.

1556-RAUF : Mehmed Rauf Bey, Sadr-ı Esbak Halil Hamid Paşa ahfadından Ferikan Atıf Paşa’nın oğludur. H.1299, M.1881 de İstanbul’da doğdu. Sadaret Şifre Kalemî müdürü, vefatı Cemaziyelevvel 1336, M.1918.Karaca Ahmed’de ailesi ḳabristanında medfundur. Validesi mahrem hanede Halil Hamid Paşa hafidelerinden desedurdan Atıf el Alim Bey’in oğlu ve arapzāde Hamid Alim Efendi’nin Germizādesi Mehmed Rıza Bey’in kızıdır.

Çemende rāh-cü idim garīb garīb şeb nuverd

Bir ıṭr-i dil-rübā tesādūf itdi reh-güzārıma

Ne nūkhet-i semendi bu ne būy-i cān-sitān verd

Açılmāmışdı böyle bir çiçek ḥayāl-i zārıma

Zülāl içinde tākatim kesildi cüst ü cū ile

Bu zehre-i bedā-yı bulub şefkle қоқlādım

Osmanlı Müellifleri C.2, S.218, Son Asır Türk Şairleri 1468.

1557-RAUF : Rauf Bey, Leskovikli Mersin mutasarrıfı, H.1297 M.1879 da Leskuviye’de doğdu.

Görmüş iken o mişli bulunmaz kemālini

Efsūs gördü gözlerim ān-ı zevālini

İster hiṭāb-ı İzzeti uqbāde duymasun

Mādām kulāklarım dūyāmāz ḥasbihālini

Olsun ḥarām gözlerime seyr-i mihr ü māh

Kim görmüyor ü görmeyecek meh cemālini

Son Asır Türk Şairleri 1471.

1558-RAUFİ : Şeyh Rauf Seyyid Ahmed Efendi, Üsküdarlı, Vaiz, Kuşzili Şeyh Ali Efendi Tekyesi Şeyhi, vefatı tarihinde ihtilaf vardır. Mecelle “Saatil El-İcrete” cümlesiyle 1170, Osmanlı Müellifleri 1071 , Ramiz Dahi tağmili olan şu “yazıldı kendi gibi bir arbim el-misal tarihini, zufa kıl ru’kiye mekâmın cennet me’va” beyti ile 1161, Sicill’de Ramiz’e yakın olarak 1160 tarihlerini gösteriyorlar. Üsküdar’da doğancılarda Sinan Paşa Camii haziresinde medfundur.

Ey gāfil menfî elbeden iḥsāna gel teḥîd eyle

Aç gözünü el ḥaşşadan ez‘āne gel teḥîd eyle

Çalış ru’filemme el gitsun ḥamîriñden cedāl

Gel vahdetiñ baḥrîne dāl ‘ummāne gel tevḥîd eyle

Osmanlı Müellifleri C.1, S.76, Sicill-i Osmânî C.2, S.422, Ramiz 134, Mecelle 229, Vefeyât-ı Ayvansarâyî.

1559-RAUFÎ : Şeyh Yahya Rauf Efendi, Celuti Şairlerinden, H.1170, M.1756 tarihinden evvel vefat etmiştir.

Mecelle 236.

1560-REVALÎ : İlyas Şecai Çelebi, Edirneli, harem emini, metbahı emini, hattat, vefatı H.930, M.1523, Ziren civarında Karan Çeşme’de Paren Yusuf Paşa türbesinde Küfan Paşa medfîni yakınında kendi nam mensup mecid haziresinde medfundur. Mü’ziran Cade’nin tusimi münasebetiyle kabri kaldırılmıştır. Şair Bahârî’nin “Cenaneden yana an andı revanî” mısraı vefatına tarihtir.

Hicriñde mâhle fillka eylesem nazâr

Başımda şâferiñ ki döner seniñ asiyâb

Ey hilâl eyleme ebruvî niğâr eyle cedâl

Teriğye kesmese olur nice seniñ gibi hilâl

Çün cevriñi çeker bu gönül ğamzeñ okunuñ

Nice şikâyet eylesun geçdi cânına

Divanı, Bayezid Umumi Kütüphanede numara 5664.

“ Ali Emiri Efendi Kısımında, Millet Kütüphanesi’nde numara 178.

Âşık Çelebi 328, Sicill-i Osmânî C.2, S. 420, Vefazâde 55, Mecelle 235, Osmanlı Müellifleri C.2, S.180, Kâmûsu’l-A’lâm C.2, S.2306, Sehî 81, Tuhfe-i Hattatin 560, Keşfü’z-Zunûn eski tab’ı C.1, S.511, yeni tab’ı C.1, S.790, Latîfî 169, Hasan Çelebi 142, Beyânî 35, İnsil Mamirin 75, Keşfü’z-Zunûn Zeyli 506.

1561-REVANÎ : Enderunlu Revani Çelebi, Kânûni Salih bin Süleyman devri şairlerinden.

Sâķî-i gül çehre aldıkça ele pemânesiñ

Ġonca-i zenbekler içre lâle bitmiş şâne serîr

Şive uğranmış kamer ol serū bālādan yine

Başına bir deste gül şokmuş şeryaddan yine

Tayyarzāde Ata Tarihi C.4, S.120.

1562-REVSİ : Fazıl Revsi Çelebi Yahya Şeyh el İslam zencili Ali Efendi bin Ahmed Efendi bin Mehmed el Cemāli Efendi, İstanbullu, Müderris, H.911, M.1505 tarihinde İstanbul’da doğdu. Vefatı H.968, M.1521, Zirekde pederinin benakerdesi elan mektep sahirze pederi yanında medfundur. “Tab Metvah benvar el celil” cümlesi vefatı tarihidir. Latîfinin “ Ali Çebi mahdumzādesi” dimesi yanlıştır.

Gün yüzünden zülfünü ref` eyle gül ey māhitāb

Bi-ķatıl olmaz gözüm nūrı bu rüşendir çerāğ

Göz gönül sīne tehī cān tūlī taşvīriñ seniñ

Gün gibi derd neci kāt göktedir desyiriñ seniñ

‘Aceb mi dünyāda bī-nūr olursa çeşm-i hūbānım

Ki bensiz ka’beye gitdi benim ol şāh hūbānım

Hasan Çelebi 143, Sehî 127, Sicill-i Osmânî C.2, S.421, Riyâzî 69, Latîfî 172, Kafzāde 56, Osmanlı Müellifleri C.3, S.54, Kāmûsu’l-A‘lām C.3, S.2314.

1563-REVSİ : Mustafa Revsi Çelebi, Ebu Suud Efendi kethudası Hasan Ağa’nın oğludur. Vefatı H.960, M.1556, Ali Tarihinde vefatı tarihi 970 olarak yazılmıştır.

Bendesin şāh-ı kerem itmese yād

Elimizden ne gelür köçe ne dād

Nola bed-nām muḥabbet olsam

Rūhyā bākī kalur çün iyü ād

Hasan Çelebi 144, Sicill-i Osmânî C.1, S.170 ve C.2, S.421, Ali Tarihi 291, Kāmûsu’l-A‘lām C.3, S.2314, Beyânî 36, Ahdî 172.

1564-REVSİ : Osman Revsi Efendi, Mehmed Efendi'nin oğludur. Bağdatlı, Mevlevî, vefatı H.1014, M.1605, Şam'da medfundur. “ Gitdi Revsi âdem iklimine âh” mısrasıyla “ Revsi fevt-i şöd” cümlesi vefatına tarihtir.

Şanma ey hâce ki senden zerre sîm isterler

Yevme lâ yenfe‘u dada kalb-i selîm isterler

Ezber it kıssa-iesrâr dili ey Revsi

Hâzır ol bezm-i İlahîde nedîm isterler

Hak ol ki hüdâمرتbeñi eyleye ‘âlî

Tâc sırrı ‘âlemedir o kim hâk-i qademdir

Ne kimseyle ‘adâvet eyleriz ne kinemiz vardır

Bezm-i şüfî muhabbetle tolû bir sînemiz vardır

Kimi mestâne seher-i yârla gülşende yâtâr

Kimi derd ü gam hicrânla külhanda yâtâr

Divanı, Raşid Efendi Kısımında, Millet Kütüphanesi’nde numara 785

“ Alî Miri Efendi Kısımında, “ “ “ 179

“ “ “ “ “ “ “ 180

“ Pertev Paşa Kısımında “ “ “ 396

“ Enez Paşa Kısımında Süleymaniye Kütüphanesi’nde “ 902

“ Bağdatlı Vehbi Efendi Kısımında “ “ “ 1584

“ Hacı Mahmud Efendi Kısımında “ “ “ 5222

“ Mahir Şâh Sultân Kısımında Hüsrev Paşa Kütüphanesi’nde“379

“	Hüsrev Paşa Kısımında	“	536
“	Ayasofya Kütüphanesi’nde	“	3918
“	Üniversite Kütüphanesi’nde	“	235
“	“	“	2849
“	“	“	2879
“	“	“	2939
“	“	“	3599

Osmanlı Müellifleri C.2, S.182, Kâmûsu’l-A‘lâm C.3, S.2314, Mecelle 236, Ahdî 165, Sicill-i Osmânî C.2, S.421, Kafzâde 56, Esrar Dede 130, Riyâzî 69, Vefeyât-ı Ayvansarâyî 44, Keşfü’z-Zunûn Zeyli 506.

1565-REVSİ : Ömer Revsi Çelebi, İstanbullu, Yeniçeri, vefatı H.1018, M.1609, Bursalı Haşmi’nin “Cân verip öldü revan mülk Bekayı Rus” mısraı vefatı tarihidir.

Dirlerdi haţţ-ı dilberî birgün gelür çıkār

Hep geldi çıkdı ey dil şeydâ virgülleri

Teyiğ hicriñ sînemi şadpâre kıyıldı gültiş

Sözün meşarkânıñla rişte-i zülfünle diyek

Seyyid Rıza 45, Kafzâde 56, Sicill-i Osmânî C.2, S.421.

1566-RÜHÎ : Sadraledinzâde Revi el Mehmed Emin Efendi bin Mustafa Efendi bin Abdurrahim Efendi, İstanbul Kadısı, H.1011, M.1602 tarihinde Şirelinde doğdu. 4 Ramazan 1071 M.1660 da vefat etti.Üsküdar’da pederi ve biraderi yanında medfundur. Sadgan Efendi’nin “ Kalem ile dem naklini hesap eyliycen, velegat mat şehran eğer tarih oldu” beyti ile Şeyh Nazmi Efendi’nin “ Fevtine tarih diye Nazmi-i mahzun dal, Ruğ ruğ ile oldu arıc sahan cenan” beyti vefatı tarihidir. Vefatı tarihini Şafâyî’nin 1072 göstermesi Salim’in de babasının ismini Safî diye yazması yanlıştır.

Nice tercîh olunür ol ruğ-ı al üstüne gül

Renkden renge girer kıalmaz o hâl üstüne gül

Ṭab'-ı mülden kızarub ruḥları olmuş gül gül

‘Aks şalmış şānesiñ āb-ı zülāl üstine gül

‘Ārız-ı gül-günü üzre gūyiyā ḥāl-i siyāh

Secde eyler āteşe bir Hindū-yı āteş-perest

Göreydi Hızır eğer la‘l-i leb-i cān-baḥk-ı cānāmı

Nihān eylerdi rüz-ı ḥaşr olunca āb-ı ḥayvānı

Şakāyık-ı Şeyhi c.1, s.333, Sicill-i Osmânî c.2, s.421, Şafāyi 156, Seyyid Rıza 44, Mucib 16, Salim 325, Asım 10, Belig 31, Keşfü’z-Zunûn Zeyli 506, Güfti 36.

1567-RŪḤĪ : Abdurrahim Rūḥī Efendi, Nevşehirli, Erikliyi Çelebi denmekle meşhurdur. Vefatı H.1155 M.1742.

Es‘ad 43.

1568-RŪḤĪ : Rūḥī Efendi, Üsküdarlı, Fevt H.1168 M.1754.

Sultān Mahmud-ı evvelin culūsuna tārīhtir

Sitāyiş birle Rūḥī eyledim taḥrīr-i tārīhin

Cemālīñ zīb-i ḥatt zeyn eyledi Sultān Maḥmūduñ

Ramiz 132, Sicill-i Osmânî c.2, s.421.

1569-RŪḤĪ : Mustafa Rūḥī Efendi, Karin Abad mahkemesi katibinin oğludur, Karin Abadlı, Şeyhülislam Mektubecisi, vefatı H.1175 M.1761.

Ramiz 132, Sicill-i Osmânî c.4, s.437.

1570-RŪḤĪ : Mustafa Rūḥī Efendi, Kaliseli, vefatı H.1683 M.1798, Kalise’de medfundur.

Osmanlı Müellifleri c.2, s.194, Arif Hikmet 31, Keşfü’z-Zunûn Zeyli 506.

1571-RŪḤĪ : Darbazzāde Ali Rūḥī Bey, Hacı Darbazzāde Kusri mağrifi Veyes Paşa'nın oğludur. H.1271 M.1853 tarihinde Bağdat'ta doğdu. Vefatı 19 eylül 1307 M.1890. Sicill vefatı tarihini 1308 gösteriyor.

Bu rütbe dillere düştün gönül terāne misiñ

Ağızdan ağza gezersin 'aceb fesāne misiñ

Bu dil-nevāzlığıñ ey ḥadeng-i nāz nedir

Ḥazīñ ḥazīñ çekileñ āh-ı āşikāne misiñ

Vāreste olmak istiyen ādem melālden

Ayrılmasuñ işinde reh-i itidālden

Ġafletle itme 'ömr-i azīzi havāya şarf

İkāz eyle kendini ḥāb ü ḥayālden

Son Asır Türk Şairleri 1526, Osmanlı Müellifleri c.2, s.332, Sicill-i Osmânî c.2, s.422, c.4, s.620.

1572-RŪḤĪ : Mahmud Çelebi, Vardaryeniceli, Mahir Paşa tezkirecisi, Sultān Murad-ı sâni devrinde vefat etmiştir.

Sicill-i Osmânî c.2, s.421.

1573-RŪḤĪ : Enderunlu Mehmed Rūḥī Bey, Gümrük Emni İsmail Ağa'nın oğludur. Sultān Mehmed-i rābi' devri şairlerinden.

Hiç gitmeğe gerek yok niyeti menzilgeh-i dilden

Ḥoşnūd gibi ğussa' vü ğām āh yerinden

Hemrāhım olur sāye şıfat kınde gidersem

Baḥt-ı siyehim var ise sū-i 'amelimdir

Tayyarzāde Atâ Tarihi c.4, s.198.

1574-RŪḤĪ : Mahmud Rūḥī Çelebi, Kadirga reisarından Daver. Nebi'nin oğludur. Gelibolulu.

‘Ömr āḥir oldu cev-r-i firāvān dükenmedi

Öldüm ğamıyla ğuşşa-i hicran dükenmedi

Gözden ḥayāl-i rüy-i cevānan dükenmedi

Dilden recā-yı vuşlat-ı cānan dükenmedi

Şeh-i ‘aşkı serīr-i dilde şāh-ı kāmrañ gördüm

Ser-ā-ser mülk-i dil ḥükmünde fermānıñ revāñ gördüm

Ahdî 167.

1575-RŪḤĪ : Rūḥī Çelebi, Konyalı.

Ol elif-ḳad mīm-fem bir dāl kesdi sīneñe

Bağruña baş şaḳla Rūḥī sen daḡı ādem gibidir

Ahdî 172.

1576-RŪḤĪ VEYA FANĪ DEDE : Müftüzāde veya Zaimzāde Rūḥī Naci Bey bin Naci Kasım Efendi bin Müftihan Saffet İbrahim Efendi bin Zaimzāde Müftü Kasım Efendi, Edirneli, Karesi meclisi umumi azasından. H.1310 M.1892 tarihinde doğdu.

Añlamaz kimse bizim ḥālimizi

Öyle bir derde giriftār olduk

Karesi Meşāhiri 85.

1577- RŪḤĪ : Rūheddin Rūḥī Çelebi, Harmanlı.

Mecelle 236.

1578- RÜHÎ : Enderunlu Şaib Rûhî Efendi bin Mustafa Efendi bin Yusuf Efendi, İstanbullu, Silahtar Mustafa Paşa'nın divan katibi. Ağırköylü Hasis Rasim Efendi'nin biraderizâdesi.

Ramiz 133, Es'ad 43, Sicill-i Osmânî c.2, s.421.

1579-RUŞENÎ : Mudanyalizâde Seyyid Mehmed Ruşeni Tevfiki Efendi, Seyyid Abdurrahim Nesip Efendi'nin oğludur. Şeyh, meclis-i müşayih reisi, vefatı H.1309, M.1891, Üsküdar'da Hüdâyi Mahmud Efendi Türbesi haziresinde medfundur. Keşfü'z-Zunûn Zeyli'nde ismi 8.

Şehr-i dilde etmeğe 'uşşâkına dîvân-ı 'aşk

Çurdu iklîm-i vücûda tahtını sultân-ı 'aşk

Cem' idüb 'âşıkları şahrâyı 'aşka sū-be-sū

Her birine itmeğe biñ nâz ile fermân-ı 'aşk

Osmanlı Müellifleri c.1, s.77, Keşfü'z-Zunûn Zeyli 1/506.

1580-RUŞENÎ : Dede Ömer Ruşeni, Aydınli, vefatı H.892, M.1482. Tebriz'de Ruşeni Tekyesi'nde medfundur.

Divanı, Es'ad Efendi Kısımında, Süleymaniye Kütüphanesi'nde, numara 2641

"	Hacı Mahmud Efendi Kısımında	"	"	"	3217
"	"	"	"	"	3748
"	Emiri Efendi Kısımında	Millet Kütüphanesi'nde"			183
"	"	"	"	"	184
"	"	"	"	"	182
"	"	"	"	"	185
"	"	"	"	"	186
"	Carı İlim Efendi Kısımında	"	"	"	1661
"	Beyazıd Umumi Kütüphanesi'nde		"		3354

“	Nür-i Osmânîye Kütüphanesi’nde	“	3851
“	Hazine Kütüphanesi’nde	“	928
“	Revan Kütüphanesi’nde	“	768
“	Ünye Rüştîye Kütüphanesi’nde	“	624
“	“	“	795
“	“	“	797
“	“	“	1915

Şakayık-ı Mecdi 281, Sehî 63, Osmanlı Müellifleri c.1, s.69, Latîfî 48, Vefeyât-ı Ayvansarâyî 14.

1581-RUŞENÎ : Gülşenizâde Hacı Bekir Ruşeni Efendi, Gülşenizâde Hafız Salih Ağa’nın oğludur. H.1244 M.1828 tarihinde Diyarbakır’da doğdu, Diyarbakır rüsumat nazırı.

Beste-i târîsiyâh zülfüñ olmuştur gönül

İhtiyârsız düşmüşüm zâlim yamân sevdâya ben

Āsitân-ı devlet-i dildâre çünki baş kıdum

İtmem aşlâ ser-fürû ednâ değil a’lâya ben

Tezkire-i Amed yazma nüsha 36, basma nüsha 316.

1582-RU’Î : Hacibzâde Mehmed Ru’îEfendi bin Seray hâciplerinden Mustafa Efendi bin Mahmud Efendi, kadı, vefatı Cemaziyelahir 1100 M.1688.

Bu cihân dârinde aşlâ kimse yok bâķî kalur

Çün fenâsı olanıñ ne şevķet ü şanı kalur

Mâl-ı Kârûni olursa nefi’ yok illâki ol

Ĥayr ederse bâķî oldukca anıñ nāmî kalur

Rû'iyâ hem daği denmiştir cihânda bu meşel

At ölür meydân kalur er ölür arî kalur

Şakâyk-ı Şeyhi c.2, s.32, Sicill-i Osmânî c.4, s.190, Mecelle 177, 236.

1583- RŪMÎ : Rûmî Efendi, İzmirli, Anadolu Ordusu taḥrîrat katibi, vefatı H.1280 M.1863.

Ol zemândan beri kim sūz-ı firâkı çekerim

Şaṅki bir külḥan olur sîne de dâğ çekerim

Fıkr-i zülfûñle ğam ṭâ'n-ı 'adu başımda

Birî pûsküllü belâdır birîsi derd-i serem

Divanı, Emiri Efendi Kısımında, Millet Kütüphanesi'nde numara 187.

Sicill-i Osmânî c.2, s.424, Fatin 165.

1584-RŪMÎ : Mehmed Muhiddin Rûmî Paşa, maliye müfettişlerinden, vefatı 6 Ramazan 1306 M.1888, Sulṭân Mahmud Türbesi haziresinde medfundur.

Her dem ki yâr bezme gelüp bâde-nûş olur

Uşşâkı şevk-i maḳdimine pürḥurûş olur

Nâgehân ketm-i 'ademden zâhir olmuştur cihân

Lâcürm eyler cihân bir ande rica't nâgehân

Son Asır Türk Şairleri 1535.

1585- RŪMÎ : Sarı Danişmendzâde, Şeyh Abdurrahim Nazmeddin Efendi, Merzifonlu Sarı Danişmend Emiri Aziz Efendi'nin oğludur. Merzifonlu, Ali Sulṭân Mehmed evvel asrı şairlerinden.

Şakayık-ı Mecdi 82, Osmanlı Müellifleri c.1, s.111.

1586- RŪMÎ : Davud Rûmî Efendi, katip, Ergeneli, katip Davud Rumi denmekle meşhurdur.

Her ki dünyāya gelür aḫir ecel cāmıñ ier
Ne ‘aceb menzil olur kīmi onār kīmi gōer

Ceres-i nāle ile āfile-i ‘ōmr geer
Kōs-i rıḫlet alınūr geldi gider geldi gider
Seḫî 116, Enīsü’l-Mūsāmırîn 76.

1587-REVNAK : Mehmed Revnak Efendi, Revnak Efendi namında birinin oğludur. Filibeli, Filibe’de Şāhabeddin Paşa Camii hatibi, vefatı tarihi ihtilaflıdır. Mecelle 905, Sicill 951, Hasan elebi ve Beyânî 970, Kafzāde 975 olarak yazmışlardır.

Fenā peşmīnesih şāl eliñe kim dehr-i fānīdir
Diyār faḫra sulṭān ol ki ḫoş genci nihānīdir

Biz ol ayīneye rūḫsārız ki levḫında ğubār olmaz
Nehādı sāde albinde abūl inkisār olmaz

Lūknetī var dīme şaḫıñ bī vūḫūf
Ayrılmaz ṭātlı dilinden ḫūrūf

Hasan elebi 143, Kāmûsu’l-A’lām c.3, s.2380, Sicill-i Osmânî c.2, s.425, Âşık elebi 330, Kafzāde 57, Beyânî 36, Mecelle 237.

1588-REVNAK : Revnak Efendi, Hevarezmili, vefatı takriben 1610 M.1790.
Arif Hikmet 32.

1589-REVNAK : Şeyh Seyyid Halil Efendi, Buharalı, Üsküdar’da Sulṭān tepesinde vaki Hacı Hoca Tekyesi şeyhi, vefatı Ramazan 1227, M.1812, mezkur tekyede medfundur.

Arif Hikmet 32.

1590-REVNEKİ : Revneki Efendi, Buharalı, vefatı H.960, M.1557.

Sicill-i Osmânî c.2, s.425.

1591-REHÂYÎ : Kalaycızâde Mustafa Rehâyî Efendi, İstanbullu, H.1099 M.1687 de hayatta idi.

Bir yârdır o gönca ki ağıâr içindedir

Kûyında gör bu rāzı ki güzār içindedir

Ol ki pürdāğ olmaya mādām mānend-i nigîn

Olmaya ‘āşık içre şāhīb-i nām mānend-i nigîn

Humār āhır-i kārında münderic mi değil

Ne neş’e var bu cihānıñ şafā-yı ‘ayşında

Divanı, Üniversite Kütüphanesi’nde numara 663.

Salim 325, Şafāyi 190, Mecelle 237.

1592-RİYAZÎ : Mehmed Şāh, Şemseddin Ömer Efendi’nin oğludur, müderris, vefatı H.941 M.1534.

Sicill-i Osmânî c.4, s.102.

1593-RİYÂZÎ : Mehmed Riyâzî Efendi, Üsküplü, kadı, Mam Şāh denmekle mağruftur. Vefatu H.953, M.1546.

Gösterem birgün raķīb-i bed-liķāyi der imiş

Şuretiñ anıñ Allāh’ım baña göstermesün

Her kaçan zülfi bīnāgūşını mestūr eyler

Güpegündüz gözüme ‘ālemi deycūr eyler

Nİce bir bekleyesin gencini señ meder seniñ

Yüri var mekteye sâğırla merde seniñ

Latîfi 173, Kâmûsu'l-A'lâm c.1, s.2385, Sicill-i Osmânî c.1, s.465, Beyânî 67, Âşık Çelebi 331, Hasan Çelebi 145, Ahdî 164, Ali Tarihi 192.

1594-RİYAZÎ : Mehmed Riyâzî Efendi bin Samunizâde damadı Berkiyeli Mustafa Efendi bin Mehmed Efendi. Kadı, Tezkiretü's Şuara müellifi, H.980, M.1572 tarihinde doğdu, vefatı 29 safer 1054 M.1644, İstanbul'da medfundur. Osmanlı Müellifleri, Kâmûsu'l-A'lâm 1054 tarihinde doğmuştur zağmetine mağruf iken Beled-i Mezkurede vefat eylediği doğru ise de Güldeste-i Riyâzî Arifan'ında mahdumi Mehmed Efendi'nin tercüme-i halindeki mısra-i kahirden mezul iken 1054 de mersum olan Tezkiretü's Şuara Saci Riyâzî Mehmed Efendi'nin ibaresine ve Şeyhi'nin de bu yoldaki ifadesine nazaran İstanbul'da vefat ettiği anlaşılıyor.İbaresıyla Kamus'un tahrîrini tevhih etmek istemişse de Kamus'un sözü bu Riyâzî için olmayıp Kol Oğlu Riyâzî Ali Çelebi için olduğundan Osmanlı Müellifleri'nin tahrîri yersizdir.

Gerçi racihdir hâzânından bahâr-ı 'âlemiñ

Bunuñ ammâ kim hâzâni oldu maḥsûd-ı bahâr

Hâşdır her bir sözüñ beñ gayrî taḳlîd itmezem

Ḳande tûḫî ḳande ṭabî'-ı nûkte senci seḫergâh

İçmeden bâdesinî derd-i ḥumârîñ çekeriz

Güle ermez elimiz zaḫmet ḥârîñ çekeriz

El ele virmekdedir aḡyâr ile kârîñ seniñ

Öldürür aḡir beni ellerle pâzârîñ seniñ

Görüb daḡîñ şanûr kim raḥm ider ol şûḫ-ı bî-pervâ

Ḳulâḡındañ çıkârsuñ ol fitîli 'âşḳ-ı şeydâ

Nāle beñzetdi görüñ cism-i nezārım ey felek

Bir qalem parmaklı dil-berdeñ çıkardıñ sen beni

Divanı,Emiri Efendi Kismında,Millet Kütüphanesi'nde	numara	188
“ Reşid Efendi Kismında “ “	“	759
“ Hamidiye Kismında Murad Molla Kütüphanesi'nde 1085/2	“	
“ Üniversite Kütüphanesi'nde	“	246
“ “ “	“	709
“ “ “	“	750
“ “ “	“	760
“ “ “	“	3532
“ “ “	“	3536

Şakâ-yık-ı Şeyhi c.1, s.133, Keşfü'z-Zunûn Zeyli eski tab'ı c.1, s.511, ve yeni tab'ı c.1, s.791, Sicill-i Osmânî c.2, s.425, Osmanlı Müellifleri c.2, s.183, Riyâzî 38, Şafâ-yî 154, Mucib 15, Asım 8, Kafzâde 57, Mecelle 237.

1595-RİYAZÎ : Ali Çelebi, Kuloğlu, İstanbullu, Münecim ve kadı, Karabağlızâde'nin oğludur. Üçüncü asrı hicri şuarasındandır. Tameşvar'da vefat etmiştir.

Sûâl itdi bugün biñ zerre sîne

Me'ârif ası'mânınıñ kıyâsı

Ki lütfullâh idi ol münecim

Me'âda azm idüb qodı me'âsı

Yâ şimdi kim kâlubdur bâb-ı şehde

Raşad bende-i nücüm kaşr-ı kaşı

Âşık Çelebi 330, Hasan Çelebi 144, Kâmûsu'l-A'lâm c.3, s.2385, Ali 193.

1596-RİYÂZÎ : Ehimzâde Riyâzî Efendi, İstanbullu, müderris, Kânûni Sulţân Süleyman devri şairlerinden.

Görinür şekkerîñ lebûñde nebât

Hayf zulmetde kaldı âb-ı hayât

Latîfî 175, Mecelle 126.

1597- RİYÂZÎ : Yeşilzâde Ahmed Riyâzî Efendi, Sinan Efendi'nin oğludur. Filibeli, Filibe kadısı, Filibe'de medfundur. Şair Riyâzî Baba Efendi'nin biraderidir.

Âteş-i hicre yâkûb gel alma âhum boynuña

Düşmesün zülfüñ gibi dūd-ı siyâhum boynuña

Gördi eşk-i revānum itdi hicāb

Qande gitse seke seke yürür âb

Latîfî 173.

1598- RİYÂZÎ : Riyâzî Efendi, Ehim Erik denmekle maruf bir kadının oğludur. Bursalı, müderris.

Nisbet itdiğim içün kâmetine gehî

Nâzdan ayağını üzre tıramaz serv-i sehi

Sehî 89.

1599- RİYÂZÎ : Riyâzî Efendi, Sulţân Mahmud evvel devri şairlerinden.

Ramiz 134.

1600-ZÂRÎ : Zârî Çelebi, Tokatlı, Ali Faki denmekle meşhurdur. Şehzâde Mustafa'nın divan katibi, vefatı H.960, M.1552.

Bugün ħurşîd-veş giymiş o mâh-ı sîm-ber üsküf
Cemâli şem‘-i tâ benden yine pâre pâre yanar üsküf

Girmez kulağına o mehûn itdüğüñ fiğân
Başuñ irerse zârî göğē āh u zâr ile

Göñlüñi döndürdiler bezm-i ġamuñda sāğaruñ
Başına çökdi o kân ayağılınıñ yir yir ħebâb

Katlüme tir-i müjeñle çünki tedbîr eyledüñ
Yâ niçün ey kaşı yâ ħayr işi te‘ĥîr eyledüñ

Latîfî 176, Ahdî 176, Sicill-i Osmânî c.2, s.425, Kâmûsu’l-A‘lâm c.4, s.2405, Tuhfe-i Hattatin 206, Hasan Çelebi 154, Âşık Çelebi 231.

1601- ZÂRÎ : Zârî Çelebi, suzuni, İstanbullu, vefatı H.960, M.1552, Latîfî Bolu’da Mudurnulu olduğunu yazıyor.

Mey kim mükeyyifât-ı cihân sürürî durur
Her cāmına hezâr zer ayak teri durur

Elümde cām-ı muşaffâ dilümde vaşf-ı cemâl
Gözümde eşk-i firāvāñ göñülde fikr ü vişâl

Yârî ile zârîyi gören dir ħasedinden
Böyle oñarur kişiyi Allāh oñarınca

Hasan Çelebi 145, Âşık Çelebi 116, Kâmûsu’l-A‘lâm c.4, s.5405, Mecelle 238, Latîfî 176, Kafzâde 59, Beyânî 37, Riyâzî 69.

1602- ZĀRĪ : Noktacızāde Cafer Çelebi, Yeniçeri iken muahheran Gülşēni tarikine intisap ettikten sonra Mısra gitmiştir. Vefatı H.1040 M.1630, Mısır'da medfundur.

Bu şeb ol dilber-i āli-Cenāb-ı hābda gördüm

Öñünde 'arz-ı hāl itdim ayağına yüzüm sürdüm

Şakāyık-ı Şeyhi c.1, s.105, Mucib 17, Sicill-i Osmânî c.2, s.73, Seyyid Rıza 45.

1603- ZĀRĪ : Mustafa Zārī Efendi, kadı, Bosna'da Üziceli, vefatı H.1098 M.1686. Sabit'in "Zari Efendi murğıdı nūrcemal ola" mısraı vefatına tarihtir. Vefatı tarihini Osmanlı Müellifleri'nin 1198 göstermesi doğru değildir.

Ümīd-i miyve-i kām iden bu gül-şen içre

Olmağ gerek mişāl-i eşcār pāy-der-gil

Cān nağdini pīsīn-nişār-ı kadem itdim

Cānān ile bir pūseye 'ağd-i selim itdim

Şanmañuz pīrāne serden buldi kaddüm inhinā

Farṭ-ı bār-ı seyyi 'ātım eyledi kaddüm dū-tā

Şakāyık-ı Şeyhi c.1,s.351, Osmanlı Müellifleri c.2, s.119, Şafāyi 214, Mecelle 238, Belig 31.

1604- ZĀRĪ : Alizāde Efendi, Mardinli, Zarelizāde, Mehmed Viradri Fıki Paşaların divan katibi, vefatı H.1140 M.1776.

Añılsun kūşe-i mey-hāne kim şād olduğım yerdir

Ayağın būs idüp sākīniñ irşād olduğım yerdir

Ezkere-i Amed yazma nüsha 44, basma nüsha 419, Ramiz 134, Sicill-i Osmânî c.2, s.425.

1605- ZĀRĪ : Karaca Hasan Oğlu Zārī Çelebi, Üsküplü, Sulṭān Bayezid-ı sâni devrinde vefat etti.

Kemeri kuçmağa ol sîm-beri döne döne

Der-miyân itdi nice sîm zeri döne döne

Kâmûsu'l-A'lâm c.4, s.2405, Sicill-i Osmânî c.1,s.425, Kafzâde 59, Latîfî 175, Hasan Çelebi 145, Mecelle 238.

1606- ZÂRÎ : Abdurrahman Zârî Çelebi, Alaşehirli, Bafra defterdarı, Bafra'da medfundur.

Âşık Çelebi 230.

1607- ZÂRÎ : Abdulvahhap Zârî Bey, Hanyalı Derviş Ali Bey'in oğludur, Enderunlu.

Şûfî çek eliñ dâmen-i sevdâyi 'aşâdan

Tesbîhîni gösterme bize râh-ı cüdâdan

Pîrân-ı 'izâm silkine dâhil olamazsın

Bir kimse saña mu'temed olmaz fûzelâdan

Eshâb-ı kerâmetden olan zât-ı mükerrem

Mübiğ değil aşlâ der-i vâlâ-yı rızâdan

Son Asır Türk Şairleri 2010.

1608-ZEKÎ : Abdullah Zeki Efendi, Ümmi Zeki, Bağdatlı, vefatı H.1248 M.1833.

Arif Hikmet 32.

1609-ZEKÎ : Duran Bacızâde Kadı Halil, Çengi Halil, Kasımpaşalı, vefatı 9 Ramazan 1115 M.1703. vefatında sene yüze yakın idi, vefatı tarihini Belîğ'in 1061 göstermesi yanlışır.

Bakamaz âyîneye yâr gözünden şâkunûr

Neylesin hüsnünü ağıyâr gözünden şâkunûr

Ḥāk-i pā-yı olsa n'ola nergīs-i bünyāya şabā

Seyre çıksāñ seni gül-zār gözünden şāķunūr

Ḥaķķā ki Zeki o nükte-senc-i şu'arā

Gülzār-ı suḥanda bülbül-i nağme-serā

Şakāyık-ı Şeyhi c.2, s.550, Sicill-i Osmânî c.2, s.290, Salim 326, Şafāyi 216, Mecmuau'ş Şağra 32, Belig 32, Etturabü'lEnar 49.

1610-ZEKİ : Kethüda Ali Efendi, Bosnalı, Kimyager Zeki, Harman makatcesi, Şeyhü'l İslam Ali Efendi'nin kethüdası, vefatı Cemaziyelevvel 1123 M.1711, Mecmuau'ş Şağra'da vefatı tarihi 1115 gösterilmişse de yanlıştır.

Bāğ-ı elemin jālesi hep eşk-i terümdür

Gülzār-ı gamuñ goncesi laht-ı cigerümdür

Tig-i sitem-i gamze-i dil-dāra dem-ā-dem

Cām-ı mey-i gül-reng elümde siperümdür

Pür oldı Zekī dāğ-ı maḥabbetle vücūdum

Reşk-āver-i ḥurşid-i felek dāğ-ı serümdür

Nihāl-i nāzeninim dilferib ü dilsitān oldı

Ḥırāmān olduğı dem fitne-i ahir zemān oldı

'Aceb mi şevk la'liñle Zeki mest-i müdām oldı

Lebiñ fikriyle çeşmimden müdāmi mey revān oldı

Şakāyık-ı Şeyhi c.2, s.547, Mecmuau'ş Şağra 50, Salim 247, Şafāyi 216, Belig 32.

1611-ZEKİ : Salih Zeki Afan Dayı, Mehmed Hilmi Efendi'nin oğludur, H.1313 M.1895 tarihinde Isparta Karaağacı'nda doğdu.

Gökler ağıdır gün döner çökdüm taş

'Avludan bir sütun kopan nefsim

Qavrulmasa güllerin bir damla yaş

İrmeyen hasretin içinde sesim

Son Asır Türk Şairleri 2012.

1612-ZÜLALİ : Enderunlu Hasan Zali Efendi, Dali Hasan Paşa Silahtar Ali Ağa'nın oğludur. Dolunya'da Ayduatlı, kadı, vefatı H.1144 M.1731.

Mariz-i aşk olanı derd-i dil-rübâ yoklar

Kişiye vakt-i zarûretde âşinâ yoklar

Zülâli olma şakın feyz-i şubdan gâfil

Şeherde gonce-i ne-şüküfteyi şabâ yoklar

Kimi işkenbeden söyler cigerden nâleler eyler

Döner fîrîr elinde hâmesi çün şeyh-i pürânı

Selâmetle söziñ vaşf eyledikçe halk ider ikrâh

Dehâna almağa mâ-i Zülâli âb-ı hayvânı

Ramiz 135, Salim 326, Sicill-i Osmânî c.2, s.151.

1613- ZÜLALİ : Zülâli Çelebi, Kadı.

La'l-i cânan şevkidir her lahza cân eğlencesi

'Âşıkın olur şarâb-ı erguvân eğlencesi

Cānımı aşüfte kıldı zülf-i misk-asa ‘Âli

Gönlümü divāne kıldı āh bu sevdā ‘Âli

Her tarafından çekmişim sīnemde şekl-i Zülfikār

Baş açık abdalıñım gītmez dilimden yā ‘Âli

Sehî 79.

1614-ZÜLÂLİ : Mehmed Zülālî Efendi, Mehmed Efendi’nin oğludur.

Mecelle 241.

1615-ZÜLÂLİ : Hacı Feyzullah Efendi, Acdivanlı.

Arif Hikmet 33.

1616-ZÜLFETİ : Enderunlu Süleyman Efendi, Bosnalı, müderris, Çokmar Pâdişâhı Mehmed Paşa’nın biraderi.

Dilim şarāb-ı ‘aşk oldı baña bir ğam-güsār olsa

Reh-i meyḥāne-i ‘aşqda benimle ḥāk-sār olsa

Şafā-baḥşā-yı şahbādan geçilmez bāğ-ı fānide

Velî şahn-ı gülistānda şarāb-ı ḥumār olsa

Şafāyi 217.

1617-ZAMÂNİ VEYA SAİ : Mahmud Zamāni Çelebi, Ergeneli veya Edirneli, Şehzāde Mustafa’nın sâni sekbanlar katibi, vefatı H.960 M.1592.

Zincir zülf ü çāh-ı zeneḥdāna dil düşüb

Bir gözi yaşlu sâil-i zindān olub gezer

Bilmez ki nice azyede ağıyāri gezdirüb

Göreñ şanūr Zamāni sekbān olub gezer

Kâmûsu'l-A'lâm c.4, s.2420, Sicill-i Osmânî c.6, s.429, Hasan Çelebi 146, Âşık Çelebi 117, Mecelle 241, İnsü'l Mamir 76.

1618-ZAMÂNÎ : Zamânî Çelebi, Edirneli, Sultân Selim evvel devrinde vefat etti.

Didüm yâre 'izâruñda nedür zülf-i siyeh cânâ

Didi ol gözlerüm nûrî ki olmaz bî-duhân âteş

Kâmûsu'l-A'lâm c.4, s.2420, Latîfî 177, Mecelle 241, İnsü'l Mamir 76.

1619-ZEMÎNÎ : Za'im Mahmud Efendi, İstanbullu, Sipahi, vefatı H.960 M.1552.

Dünyâ kaçañ ki tazelenüb nev-behâr olur

Çanlı yaşımla yeryüzi hep lâlezar olur

Nola şehbâz-ı felek eylese pervâz-ı şikâr

Bal ü per aña şafağdır meh-i nevdîr minkâr

Dehenîñ mühr-i Süleymân hattıñ ism-i ağzam

Nola ta'zîm için öpsem ânı ey gül rûhsâr

Ey Zemîni ne imiş daire-i ğam bildiñ

Merkez-i 'aşka başaldan ayağıñ çün perkâr

Kâmûsu'l-A'lâm c.4, s.2422, Sicill-i Osmânî c.2, s.429, Hasan Çelebi 146, Âşık Çelebi 117, Sehî 133.

1620-ZENCİRÎ : Zenciri Çelebi, cânbaz.

Âteş-i 'aşka giren mürdüm-i merdâne gerek

Bal ü per yakmağa cânânına pervâne gerek

Beri gel leblerim em didi kabul eylemedim

Gül gibi güldi didi söyle saña yâ ne gerek

Sehî 120.

1621-ZEYNEDDİN : Zeyneddin Çelebi, Muzaferreddin Çelebi'nin oğludur. Kütahyalı, Mevlevî. Vefatı H.800 M.1397, Sicill, Şeyh Mevlevî Celaleddin Erguvan'dan [Vefatı 775] tahmin ettiğini yazdığı halde Zeyneddin Çelebi'nin vefatı tarihini binden sonra göstermesi yanlıştır.

Sicill-i Osmânî c.2, s.432, Esrar Dede 133.

1622- ZEYREKİ : Mehmed Çelebi, Zeyrek Mehmed Çelebi denmekle meşhurdur. Bursa müftüsü, vefatı H.859 M.1454, Bursa'da Pınar başında medfundur. Osmanlı Müellifleri'nin vefatı tarihini 912 göstermesi yanlıştır.

Fırkat gününde ey serv geldikde señ kıyâma

Anı ru'yet dehren mihr-i hicriñ el-kıyâma

Vaşl ü firāk-ı yâri benden suâl eyleñ

Fî karbıhâ azâb fî ba'id ha selâme

Her çend hîdmet itdim şöñ nedâmet oldı

Mihr-i cerb el-mecrib halet be el-nedâme

Şakayık-ı Mecdî, Güldeste 270, Osmanlı Müellifleri c.1, s.319, Mecelle 244.

1623-ZİREKİ : Acem Zîrekî, Hemedanlı, Mütercim mahirumah, Katib-i maliye, Ramazanzâde Piri Paşa mensuplarından.

Mîkonem sa'y-ı tavâf-ı Ka'be-i kûy-ı tu-râ

Ey zem çün leyse'l-insân ilâ mâ sa'â

Ahdî 179, Ali Tarihi 193.

1624-ZİRKİ VEYA ANA : Zirikzâde Mehmed Ani Çelebi Müderris Paşa Çelebi bin Mehmed Zirik Efendi, Elif harfîne bak numara 276.

1625-ZEYNEP : Zeynep Hatun, Kadı Karabelā-i Mehmed Çelebi'nin kızıdır. Kastamonulu veya Amasyalı Kadı Ahmed Fehmi Çelebi zevcesi, vefatı H.989 M.1484, Amasya'da medfundur.

Keşfet niķābını yiri gögi münevver it

Bu 'ālem 'anāşırı firdevs-i enver it

Depret lebūñi cūşa getür havz-ı kevseri

Anber şācını çöz bu cihānı ma'tar it

Zeyneb ķo meyl-i zinet-i dünyāya zeñ gibi

Merdāne var sāde dil ol terk-i zī-nūr it

Hasan Çelebi 147, Latîfî 178, Beyânî 37, Sicill-i Osmânî c.2, s.436, Keşfü'z-Zunûn eski tab'ı c.1, s.511, ve yeni tab'ı c.1, s.191, Osmanlı Müellifleri c.2, s.219, Kâmûsu'l-A'lâm c.4, s.2429, Âşık Çelebi 138.

1626-ZEYNEP : Zeynep Hatun

Şehā bu şūret-i zībā saña Hāķ'dan hidāyetdir

Şānasıñ sūre-i Yūsuf cemālîñden bir ayetdir

Seniñ hūsnūñ benim 'aşķım seniñ cūdıñ benim şabrım

Efendim dem-be-dem artār tükenmez bī-nihāyetdir

Sehî 122.

1627-ZİYNET : Hasan Zīynet Efendi, Yekdeset Şeyhi Mustafa Efendi etbā'ından Hasan Ağa'nın oğludur. İstanbullu, Kadı, Sultān Abdulhamit evvel devri şairlerinden.

Ramiz 135, Sicill-i Osmânî c.2, s.436.

1628-ZİYNETİ : Zīynetî Çelebi, Serzeli, Ebussuudzāde Ahmed Çelebi muidi, vefatı H.963 M.1553 "Fevt Zeyneti" cümlesi vefatına tarihtir.

Siye h fûte kuşānub girse hāmāme o meh-peyker

Ṭas çālālar ay tūtıldı zann idüb yir yir

N'ola āh itsem señ urduķca ten-i şad-çāke yeter

Ey kâşı ya toz kōpār düştükçe hāke yeter

Dāmen ālūde vü destār perīşān yaķa çāk

Kūyuña geldi yine Zīnetī-i rüsvāyī

Sicill-i Osmānī c.2, s.436, Kāmûsu'l-A'lām c.4, s.2449, Kafzāde 59, Ahdī 176, Hasan Çelebi 146, Mecelle 245, Âşık Çelebi 119, Beyānī 37, Riyāzī 70, Ali Tarihi 193.

1629-ZİNETİ : Zīynetī Çelebi, Serzeli, Danışmendi.

Öykünmeseydi 'arızuña gül didikleri

Nālemle bahş ider miydi bülbül didikleri

Ahdī 178.

1630-ZEYİNİ : Katipzāde Kadı Zeynel Abidin Efendi, pederi Sadrazam Mehmed Paşa'nın divan katibi idi. Vefatı Ramazan 1011 M.1602, Şeyh Vefa Camii haziresinde medfundur.

Bu gün meydān-ı rezm içre señ itdiñ fetḥ-i şirvānı

Umarıñ idesiñ min ba'd-ı zemīn İrān u Turānı

Ne o tad ta'şūk meyzinde çünki ço üstādem

Hicāz pençegāh ağāz ü 'arāk nevā dādem

Şakayık-ı Nevizāde 457, Kāmûsu'l-A'lām c.4, s.2449, Hasan Çelebi 147, Mecelle 245.

1631-ZEYİNİ VEYA ŞAHİ : Amedi Mahmud Efendizāde Zeynel Abidin Seyyid Mehmed Efendi, Sudurdan Afak Mahmud Efendi'nin oğludur, İstanbullu,

Şeyhül-İslam, 19 Cemaziyelevvel 1078 M.1667 tarihinde İstanbul'da doğdu. Vefatı 30 Zilkade 1164 M.1750, Eyüp'te Köçek Emir Efendi önünde, pederi yanında medfundur. "Rahlinde Hasan hal vaktini taktın öyle, Dedi tarihin rical Allah hasan hatım" beyti vefatı tarihidir.

Devhatü'l-Meşâyih 95, Salnâme-i 'Ilm 522, Sicill-i Osmânî c.2, s.433, Mecelle 245.

1632-ZEYNÎ : Hafızzâde Hafız Zeyni Efendi, İstanbullu, devirhan.

Küsüp dilber selamı keselden

Ṭabī'at olmadı ḥālî keselden

Alıyla gönülüm alan ruḥlarınñ 'ālîdir

Ser-i ḳaddiñ severiz himmetimiz 'ālîdir

Ġayrdan şimdi ḥayâliyle gönül ḥālîdir

Sevdiğim şehrde şarrâf Ḥasan Bâlî'dir

Âşık Çelebi 119.

1633-ZEYNÎ : Zeyni Çelebi, Serezli.

Fâş eyledi afâḳa yine dilde ki derdî

Gördüñ mi ne renk itdi baña çehre-i zerdî

İtmeyüb dilde şehâ mihiriñi pinhân-ı şubḥ

Eyledi şevḳiñle çāk-ı girībân şubḥ

Âşık Çelebi 120.

1634-ZEYNÎ : Seyyid Mehmed Zeyni'l Sabiddin Efendi, Kaluçaklı müderris İbrahim Efendi'nin oğludur. İmam evvel pâdişâhı.

Arif Hikmet 33.

1635-ZEYNİ VEYA ZEYNELİ : Zeyneli Paşa, Kufe Valisi, Sultân Selim evvel bendeleden, vefatı H.934 M.1527.

Devr-i gülde düşmeyüb eldeñ ayāğı lālenüñ

Bezm-i gülşende yānār pār pār çerāğı lālenüñ

Efsāne-i cünūnum destān olub oğunsuñ

Hengāme-i belāda şiiir-i sehī tūyūkdur

Sehî 25, Kâmûsu'l-A'lâm c.4, s.2449, Sicill-i Osmânî c.2, s.436, Latîfî 177, Hasan Çelebi 147

1636-ZEHAVİ : Babanzāde Mehmed Feki Efendi, Süleymaniyeli, Bağdat Müftüsü, vefatı H.1308, M.1890.

Dermiyān-ı cebr ü tağvîz ihtiyārî hest ü nîst

Hemçü an mähî ki mey id fûrûd ez āb-ı şād

Osmanlı Müellifleri c.1, s.322.

1637-ZÜHDİ : Kadı Ahmed Zühdi Efendi, Kürdistanlı, vefatı h.1087 M.1676.

Āşık şem-i ruḥuñ pervāne derler gül-gūna

Pes ḥarîk-i nār-ı ‘aşkıñ yāne yāne derler gül-gūna

Şakâyık-ı Şeyhi c.1, s.75, Şafāyi 214

1638-ZÜHDİ : Zühdi Ahmed Efendi, Nevrekublu, Şeyh, vefatı H.1165 M.1751, Selanik'te Pazar Tekyesinde medfundur.

Ṭarîk-i Ḥaḳḳa girdiñse ‘azîmet-i rāh yābāndır

Göñül şehrine irdiñse ğanîmet-i ḥadd ü pāyāndır

Ṭalepkārsañ dil-i ārāya naḫar kıl şer‘-i ğarrāya

Cehd kıl ḥükmüñ icrāya şer‘at baḫr-i ‘ummāndır

Osmanlı Müellifleri c.1, s.78.

1639-ZÜHDİ : Zühdi Efendi, Mura'da Gördeşli, Pasban başı, vefatı H.1186 M.1772.

Taşavvurla kıyās itdim o şūhuñ zātını Zühdi

Netice şekliniñ hemtāsı yok suğrā vü küberāda

Şefkat 76, Sicill-i Osmânî c.2, s.429.

1640-ZÜHDİ : Fetva Eminizāde Mehmed Zühdi Efendi, İstanbullu, Harem-i Şerif Müdürü, vefatı H.1259 M.1843, Sicill ismini Mahmud Zühdi ve vefatı trihini 1290 diya yazmıştır.

Çü bülbül itdi beni ol piyāle-i gül-reng

Derūñ-ı sīneciğim kıldı lāle-i gül-reng

Ham-ı şarāba düşünce o sākī-i gül-ruh

İhāta itdi dimiş mäh-i hāle-i gül-reng

Ne dem ki ğamze-i hunrīz-i kaşd-ı cān eyler

Olur fütādelerine nevāle-i gül-reng

Bu şeb bezmde idi çün o mäh-ruh Zühdi

Alındı haṭṭ-ı ruḥundan maḳāle-i gül-reng

Fatin 166, Sicill-i Osmânî c.2, s.431.

1641-ZÜHDİ : İsmail Zühdi Efendi, Kapıcıbaşı Süleyman Ağa'nın oğludur. Mısır Kapı Kethüdası. Tersane nazırı. H.1214 M.1799 tarihinde İstanbul'da doğdu, vefatı 16 Zilkade 1273 M.1856 Eyüp'te medfundur.

‘Ayn ‘ibretle cihānda çok göze kıldım nazar

Görmedim bir böyle çeşm-i hūb māzāğ el-başar

Ebruvāni kıavs-i kudretdir o ūh dilkeūiñ

Bir baķıūda tır-i mųjgānı hemān cāndan geķer

Ĥayāl ü fikr-i dilber yoĝıkeñ eķrāf-ı ĥātırdā

Ĥapıldım ez-ķazā bir kafır ĥüsne manāstırdā

Kāmūsu'l-A'lām c.4, s.2433, Sicill-i Osmānî c.2, s.430, Fatin 167.

1642-ZÜHDİ : Hafız Mehmed Zühdi Efendi, Müderris Hacı İsmail Efendi'nin oĝludur. Trabzonlu, kaĝıtķı, H.1226 M.1811 tarihinde Trabzon'da doğdu. Vefatı H.1292 M.1875, Trabzon'da Küçük İmaret Ĥabristanında babasının yanına defnedildi. Vefatı tarihini Sicill'in 1274 göstermesi yanlıūtır.

Her kim ki anıñ 'aşķa ola 'ālemde delīli

Elbette olur mültefit rab-ı celīli

Gāh eylerim ol māh-ı celāl eyle temāūā

Gāhi mütecelli görünür vech-i cemīli

Muūhaf-ı ruĥsārına bir dilberiñ kııldım nazar

Ser-be-ser ayāt-ı Ĥur'anīyeyi tefsīr ider

Son Asır Türk ūairleri 2105, Sicill-i Osmānî c.2, s.430, Fatin 168.

1643—ZÜHDİ : Hafız Mehmed Zühdi Efendi, Trabzonlu, Hafız Tayyip Efendi'nin oĝludur. H.1270 M.1853 tarihinde Trabzon'da doğdu, vefatı 8 Eylül 1332 M.1913, karadekrize maĝrufen Trabzonlu Samizāde İhsan Bey'in bu kıtası vefatına tarihtir.

ūā'a 'arifdi hafız Zūdī-i deryā dil āh

Eyledi bahār-ı felāketde gariķān irtiķāl

Muce-i ekūimle yazdım cuherīn tārīķini

Zühdi Efendiye cā-yi oldı yem ğufrān bu sāl

Kim ki gönül virirse hizār eşnālara

Qatlānmalı taḥmil müşkil belālara

Beynımız lek ile gönölümü virdim o afete

Aldandım eski eylediği merḥabālara

Nāz u cefāda lāzım-ı ḥüsn-i ‘aşqdır

Yap bildiğün kadar gözlem mübtelālara

Qalmāzdı ‘ayb diğeri ḥācet taḥbis

İnsān baqdı itdiği bunca ḥaṭālara

Son Asır Türk Şairleri 2107, Osmanlı Müellifleri c.2, s.220.

1644-ZÜHDİ : Hasan Zühdi Efendi, Sofyalı, Mirmirandan Hüsrev Paşa'nın divan katibi.

Meydān-ı ḥüsn içinde bulunmaz saña yiter

Küyuñ gedālarında bulunmaz baña yiter

‘Uşşāk-ı mest-mendi saçuñ dārına āş n’ola

Ġamzeñ ḥadengi dillere yiter belā yiter

Ḥüsn ile mihr olursa cihānuñ güzelleri

Meyl eylemez birine dil ol mehlikā yiter

Zühdi figānum ol mehūñ irüb kulāğına
 Raḥm eyleyüb didi yiter ey mübtelā yiter
 Ahdî 177.

1645- ZÜHDÎ : Enderunlu Zühdi Bey, serkatip, Sulṭān Ahmed salis devri şuarasından.

‘Aceb mi meyl iderse denilere dünyā
 Ki şer‘de zene vācib-i küfūv ola şüher
 Tayyazāde Atâ Tarihi c.4, s.209.

1646- ZÜHDÎ : Ahmed Zühdi Efendi, Üsküdarlı, Esham muhasebe kalemi ketebesinden. H.1248 M.1832 tarihinde Üsküdar’da doğdu. H.1264 M.1847 de hayatta idi.

Sîne çāk-ı ḥançer āzār-ı ‘aşkıḡ el-ğıyāş
 El-ğıyāş üftāde-i ekdār-ı ‘aşkıḡ el-ğıyāş

Dām-ı miḥnetden rehā mümkün değıldir göñlüme
 Tā ezelden çünkü ben ġam-ḥār-ı ‘aşkıḡ el-ğıyāş

Seyredelden ‘ārż-ı gülğun-ı yāri dem-bidem
 Bübül-i nalende-i gülzār-ı ‘aşkıḡ el-ğıyāş

Genci ġamda her gece kan ağlamağdan şubḡa dek
 Zühdi-i ġam-ḥār veş bīdār ‘aşkıḡ el-ğıyāş
 Fatin 165.

1647- ZÜHDÎ : Zühdi Yusuf Dede, Trablusalı Ahmed Efendi’nin oğludur, Bişkek Mevlevihanesi Şeyhi. H.1185 M.1771 tarihinde hayatta idi.

Esrar Dede 134.

1648-ZİVER : İbrahim Ziver Efendi, İstanbullu, Anadolu Kalemî Ketebesinden, vefatı 1074 M.1663. Sicill'in vefatı tarihini 1174 göstermesi yanlıştır.

Ramiz 136, Sicill-i Osmânî c.2, s.437.

1649-ZİVER : Ahmed Ziver Efendi, Hacı oğlu, Pazarlı, vefatı H.1174 M.1760 Silivri kapuda medfundur.

Mecelle 245.

1650-ZİVER : Ahmed Ziver Efendi, Melamiyundan, vefatı H.1202 M.1787.

Yandım şerâr-ı mücver hâl-i mü'anbere

Düşdüm hayâl-i gamzeñ ile nûñ-ı hançere

Ben bildiğim germür ise ol lûnedşiş

Nağd-ı vişâliñ 'arz ider elbette Zîvere

Divanı, Emiri Efendi Kısımında, Millet Kütüphanesi'nde, numara 189.

Divanı, Üniversite Kütüphanesi'nde,numara 410.

Şefkat 76, Sicill-i Osmânî c.2, s.433.

1651-ZİVER : Ferah Efendizâde Seyyid Ziver Efendi, Şevk-i salis defterdarı Kırımlı İsmail Ferah Efendi'nin oğludur. H.1224 M.1809 tarihinde İstanbul'da doğdu, vefatı 1245 M.1229. Bişkeşiş'de Yahya Efendi Tekyesi kabristanında medfundur. Said Efendi vefatı tarihini 1247 göstermiştir.

Fatin 170, Es'ad 44, Sicill-i Osmânî c.2, s.437 ve c.4, s.14.

1652-ZİVER : Ahmed Sadık Ziver Paşa bin Defterhane ketebesinden Mehmed Sadık Münif Efendi bin Enderunlu Arnavud Hasan Ağa, H.1208 M.1793 tarihinde İstanbul'da doğdu, vefatı 14 Zilhicce 1278 M.1861, Medine'de Hazreti Osman civarında medfundur. Osmanlı Müellifleri'nin vefatı tarihini 1277 göstermesi yanlıştır.

Gül dime la'liñe gül böylece handân olmaz

Gün dime ruyına gün böylece raşşân olmaz

Eylemez nefsine dâir şehvât ‘âdet

Halk-i hayvân ile me’lûf olan insân olmaz

Silahtarzâde 37, Sicill-i Osmânî c.2, s.46, Son Asır Türk Şairleri 2090, Osmanlı Müellifleri c.2, s.220, Fatin 105, Keşfü’z-Zunûn Zeyli 507.

1653-ZİVER : Tırnakcızâde Mehmed Seyyid Ziver Bey, Enderunlu Kadı Seyyid Mustafa Bey’in oğludur. 17 Zilhicce 1227 M.1712 tarihinde Üsküdar’da doğdu. Vefatı 1 safer 1290 M.1873, Haydar Paşa’da medfundur.

Şarâb-ı ‘aşkıdan dilde tolu peyânemiz vardır

Tükenmez tâ kıyâmet bâdesi ğamhânemiz vardır

Dolaşmış pür-çeşm-i yâre çözülmaz aqlımız Zîver

Gerçi der şiir ile muşenna bir şânemiz vardır

Bir dil ki şarar şıdk u şafâda qarâr ider

Kendiñ o şadr içinde bülendi i’tibâr ider

Divanı, Üniversite Kütüphanesi’nde numara 1242.

Son Asır Türk Şairleri 2095, Sicill-i Osmânî c.2, s.438, Arif Hikmet 33, Fatin 172.

1654-ZİVER : Mehmed Ziver Efendi, Kafkasyalı, Trabzon meclis-i edaze b’aşkatibi, H.1237 M.1821 tarihinde Kafkasya’da doğdu, vefatı Cemaziyelevvel 1295 M.1878 Trabzon Hatuni camii avlusunda medfundur.

Düşelim ‘arzıña zülf-i semansâ yerine

Yanalım âteşine ‘anber-i sârâ yerine

İtmeğe tecrübe te’sîr-i havâş-ı ‘aşkıñ

Çekelim şubh u mesâ ismini esmâ yerine

Eyledim ol şanemi deyr-i vişāle da‘vet

Açub ağūş-ı temennā-yı çelipā yerine

Son Asır Türk Şairleri 2102.

1655-SAİB : Hasan Kadızāde Yahya Saib Efendi, Borlulu, Hasan Kadızāde Ataullah Efendi’nin oğludur.

Ramiz 142, Sicill’in Saib mahlasıyla kayd etmesi yanlıştır. Salin maddesine bak numara 1679.

1656-SAILİ : Mehmed Saili Efendi, Yenişehirfenerli, vefatı H.960 M.1552.

Çatre çatre sīnem üzre eşk şanma ey piser

Āteş-i hicrān ile sīnem kabardı ser-be-ser

Âşık Çelebi 208, Hasan Çelebi 150, Sicill-i Osmânî c.3, s.2, Kâmûsu’l-A‘lâm c.4, s.2529, Kafzāde 62, Riyâzî 72.

1657-SĀYIK VEYA EMİN : Abdulhadizāde Seyyid Mehmed Efendi bin Bursalı Abdulhadi Efendi bin Şeyh Abdalbaki Efendi. Emin maddesine bak numara 338.

1658-SACİDİ : Ali Sacidi Efendi, Yenikapılı, Afan Mehmed Efendi kethudası ve fezi emini, vefatı 18 Rebiulevvel 1135 M.1722, Edirne kapısı haricinde medfundur. Sicill’in vefatı tarihini 1134 göstermesi yanlıştır.

Dil-i miḥnet-ḳarīn-i fırḳati dil-dāra gösterdüm

Ṭabīb-i ehl-i derde ḥaste-i bī-çāre gösterdüm

Nemek-rīz-i teraḥḥum olmadı dürc-i dehānından

Tenümde tiğ-i cevri-yāri yāre yāre gösterdüm

Ne deñlü olsa şerm-i ‘ārızınla tābdār āteş

Seniñle olmaz ey gül-çehre hem-reng-i ‘izār āteş

Fürûğ-ı şu‘le-i nâr-ı maḥabbet oldu ‘âlem-gîr

Nola âb olsa âteş ḥāk âteş rûzgār âteş

Olsa bîkr-i ḳalemim ḥuccele ki ârâ-yı suḥan

Düşenür maḳdem-i ta‘bîrine dîbâ-yı suḥan

Osmanlı Müellifleri c.2, s.232, Sicill-i Osmânî c.3, s.531, Şafâyi 250, Belîğ 32, Salim 328, Şakâyyık-ı Şeyhi c.3, s.90, Mecelle 245, Ramiz 136.

1659-SAHİB : Salih Sahib Dede bin Şeyh Mehmed Efendi bin Zîhnî Salih Dede , Bursalı, Bursa Mevlevihanesi Şeyhi, vefatı H.1131M.1718.

Zâhidûñ destinde ḳaldı sâğar-ı şahbâ ğarîb

Hem-çü sübha ber-kef-i rindân- bî-pervâ ğarîb

Meḥvâyet-i vücûdı pûte-i ḥidmetde er gibi

Şâfi-‘ayâr sîretûñ olunca zer gibi

Şakâyyık-ı Şeyhi c.3, s.300, Esrar Dede 136, Şafâyi 253, Mecelle 246, Belîğ 32, Keşfü’z-Zunûn Zeyli 507.

1660-SAHİB : Pirizâde Şeyhu’l İslam Osman Sahib Efendi bin Şeyhu’l İslam Pirizâde Mehmed Sahib Efendi bin Yeniçeri Ağalarından Piri Ağa, H.1122 M.1710 tarihinde İstanbul’da doğdu. Vefatı 6 Zilkade 1183 M.1769. Evvela Aksaray’da Murad Paşa Camii hatırasına defn olunmuş ise de muharren Selimiye’de ailesi ḳabristanına nakil olunmuştur. Me‘hazların ekserisi vefatı tarihini 1183 olarak yazıyorlar ise de Osmanlı Müellifleri’nde yazılı olan “nemal sitem dide” cümlesi 1184 rakamını göstermekdedir.

Göñül yap Zâhidâ beyt-i Ḥudâdır ṭâ‘at isterseñ

Muḥaḳḳaḳdır ki bâb-ı cenneti ḥâtır-şiken açmaz

Şefkat 77, Fatin 172, Sicill-i Osmânî c.3, s.431, Osmanlı Müellifleri c.2 s.113, Ramiz 137, Kâmûsu’l-A‘lâm c.2 s.1587, Silahdar 38, Duhetu’l Meşayih 103, Mecelle 246, Tuhfe-i Hattatin 684.

1661-SARİBAN VEYA AHMEDİ VEYA KAYGUSUZ : Sariban veya Ahmedî veya Kaygusuz, Şeyh Ahmed Sarban. Ahmedî maddesine bak numara 75.

1662-SAİDİ : Meknubizāde Mehmed Çelebi, Kalkandelenli, Mısır Beytü'l Mal Müdürü, vefatı 940 M.1533.

Sicill-i Osmânî c.3 s.27.

1663-SÂ'ATİ : Mehmed Çelebi, Serzeli, vaiz, Kânûni Sultân Süleyman devrinde vefat itdi. Aşık Hasan Çelebi ile Kâmûsu'l-A'lâm Anadolulu olduğunu yazıyorlar.

Nice yıl çekdim muhabbet 'âleminde miḥneti

Bir nazar göstermediler cāna ru-yı rāḫatı

Gerçi dirler derdiñi aḡlā ṭabibe Sā'atī

Ḳaḡı biriñ aḡlayım biñ dürlü derdim var benim

Bezm-i cānda kākülün reyḫāncıdır sünbül şatar

Verd-i ruḫsārın ṭarāvet meclisinde gül şatar

Kamusul'l Alam c.4 s.2483, Sicill-i Osmânî c.3 s.2, Hasan Çelebi 149, Latifi 179, Âşık Çelebi 206, Beyani 38, Mecelle 246.

1664- SÂ'İ : Mehmet Efendi, Divan-ı Hümayun zadimesinden, vefatı H.940 M.1534.

Sicill-i Osmânî c.3 s.2.

1665- SÂ'İ VEYA ZAMÂNİ : Mahmud Zamāni Çelebi, Ergeneli ve Edirneli, Şehzāde Mustafa'nın sekbanlar katibi, Zamāni maddesine bak numara 1617.

1666-SÂ'İ : Nakkaş Sā'i Mustafa Çelebi, İstanbullu, vefatı H.1004 M.1595, Silivri kapusu haricinde medfundur. Bursalı Haşimin "Gitti Sā'ī rah-ı fenāya bugün" mısraı vefatı tarihidir. Hadi Edirneli olmadığını yazıyor.

Zībā yaraşdı ḡaṇçer-i zerriñ o dilbere

Ḥübān-ı şehr-i reşkle hep düşdü ḡaṇçere

Âbdâr olsa n'ola lü'lü-i nazm-ı Sâ'î

Bir güherdür bu ki gûş-ı şeh-i devrâne yeter

Görmeñ yüzüñi hayli zamân mültesidir

Țut ayîne-i ruyıñı ahır nefesimdir

Yâ ay Țutuldu yâ döşendi tuhve-i fehâni

Cihânı velvele şaldı o mâh şehir aşub

Sîneye çekdim o nâzik bedeniñ sînesini

Dâğ-ı 'âşıkıñ bu gice tazeledim penbesini

Hasan Çelebi 149, Osmanlı Müellifleri c.2 s.228, Kâmûsu'l-A'lâm c.4 s.2483, Seyyid Rıza 51, Sicill-i Osmânî c.3 s.2, Beyani 38, Riyazi 70, Kafzâde 59, Ahdî 191, Keşfü'z-Zunûn eski tab c.1 s.791.

1667- SÂ'Î VEYA EMİNİ : Kağıd Emîni Hızır Çelebizâde Mehmed emîni Efendi, Kağıd Emîni Hızır Çelebi'nin oğludur, Emîni maddesine bak numara 259.

1668- SÂ'Î : Emirizâde Kadı Abdulkerim Çelebi, Galata Emîni ve Budin defterdarı Ali Çelebi'nin oğludur. Hattat, Merdumi Çelebi'nin biraderidir. Sultân Murad-ı salis devrinde vefat itdi.

'Ömre sürsün der iseñ zevk ü şefâ

Ka'be-i küyüñ tavâf it Sa'iyâ

Germ olub mihr-i ruḥ dilbere öykünmüş şemi'

Işıltmış gice meclisde ucun bir pâre

Zülfüñ altında araḡ-rız oldu sanma ‘arziñ

Dostum naz-ı gölgenden der buluḡdan nem ḡapar

Münevver ḡıldı cān bezmin dilā bu gice cānınıñ

Ḥudā eksikliḡin göstermesun ol māh-ı tābānıñ

Kāmûsu’l-A‘lām c.4 s.2483, Sicill-i Osmânî c.3 s.2, Tuhfe-i Hattatin 264, Beyani 38, Hasan Çelebi 148, Âşık Çelebi 205, Riyazi 71, Kafzāde 59.

1669- SĀ’Ī : Mehmed Salih Efendi, Kesnevi Mahallesi müezzini Mustafa Efendi’nin oḡludur. Sultān Mustafa salis devrinde vefat.

Sicill-i Osmânî c.3 s.2, Ramiz 140.

1670- SĀ’Ī : Hakkak Sā’ī Çelebi, Tebrizli, H.1218 M.1803 tarihinde Tebriz’de doğdu. Matbaa-i Amire müdiri sâñisi H.1270 M.1853 tarihinde hayatta idi.

Zehī Sultān-ı zi-ḡudret ki bī manend ü hemtādır

Ḳadīm ü ferd-i biḡün şāne-i vahy-ı tuvānādır

Kemāl-i ḡüsnünü teşbīh ile ḡün u ḡerādan geḡ

O bezm-arañı maḡbüb-ı Ḥudādır gör ne zībādır

Elā ey raḡmeten lil’ālemīn şāhin şeh-i kevneyn

Ki dergāhıñ melāz u melce‘-i i‘lā vü ednādır

Kāmûsu’l-A‘lām c.4 s.2483, Sicill-i Osmânî c.3 s.2, Fatin 175.

1671-SĀĠARĪ : Gazaz Ali Çelebi, Sarı asım dinmekle meşhurdur. Edirneli, Ḳānūni Sultān Süleyman evvail devrine kadar yaşamıştır. Beyani ismini Mustafa Çelebi diye göstermektedir. Vefatı H.930 M.1533.

Çeng-i ḡamīde-ḡāmete döndi ḡadi henüz

Ne sāzı ḡoydı Sāġarī elden ne Sāġiri

Anuñ içün mezārūm üstinde

Beñ bu eşcārı böyle vaż' itdüm

Tā göreñ şormadıñ bile hālüm

Ki cihān içre neyledüm nitdüm

Bir boyı serv ü çeşmi bādāmüñ

Şeftālūsine toymadum gitdüm

Pır oldı Sāgarī kıomaz elden piyāleyi

Düşdi 'aşāya nergis-i zerrīñ kadeh gibi

Kāmûsu'l-A'lâm c.4 s.2483, Sicill-i Osmânî c.3 s.3, Hasan Çelebi 150, Beyani 38, Sehi 98, Kafzāde 59, Riyazi 71, Ali Tarihi 194, Âşık Çelebi 207, Latifî 180, Enîsü'l-Müsâmirîn76, Keşfü'z-Zunûn Zeyli 507.

1672-SÂKÎ : Baldırzāde Ali Sâkî Çelebi, Kalabalı, Kadı Sulţān Osman-ı sâñi devrinde vefat itdi.

Ehl-i diğķāt bilüñe mü didiler

Ağzuñ añıldı yokdur o didiler

Ėonca ebķārı 'andelîbi görüb

Kız kaçan geldi bunda bu didiler

Küyumuz nāle ile töldirdi

Vaylî vaylî eyü eyü didiler

Bu gazeli bazıları Necatî'ye ve bazıları Kemal Paşazâde'ye isnad iderlerse de Sâkı'nin olduğu Mecra Efendi'nin ifadesine atfen Âşık Çelebi 'de mahrurdur.

Kâmûsu'l-A'lâm c.4 s.2487, Sicill-i Osmânî c.3 s.3, Âşık Çelebi 207, Latifi 172, Beyani 39, Ali Tarihi 194, Hasan Çelebi 150, Sehi 85, Mecelle 296.

1673-SALİK : Mehmed Salik Dede, Şeyh İbrahim Dede'nin oğludur. Kasım Paşa Mevlevihanesi Şeyhi. Vefatı H.1130 M.1717.

Sicill-i Osmânî c.2 s.287.

1674-SALİK : Seyyid Salik Halil Dede bin Şeyh Seyyid Mehmed Efendi bin Şeyh Halil Efendi, Kasımpaşa Mevlevihanesi Şeyhi. Vefatı 17 Şevval 1135 M.1722, tarih vefatını Ramiz'in 1136 ve Semahane-i Edeb'in 1105 göstermeleri yanlışır. Pederi Mehmed Dede Kasım Paşa Mevlevihanesi'nin banisidr.

Cenâhlanmış o gül-gün 'zârı haţţ almış

O kebk-i bâğ-ı melâhat meğer ki kırtalmış

Kaatre bahâr olalı nisân bahâr-ı 'aşkı

Oldı peydâ şadef şevkde dürr-ri şehvâr

Yay gibi Mevleviyi geç şanma

Ok gibi toğru olmasa dönmez

Derv ider cām-ı cism-i pâkları

Mey-i 'âşk ile tölmasa dönmez

Şakâyık-ı Şeyhi c.3 s.309, Ramiz 141, Esrar Dede 138, Salim 334, Belig 32, Safâyi 254.

1675-SALİK : Mehmed Salik Efendi, Sivash, vefatı eraziye 1758.

Mecelle 247.

1676-SALİK : Salik Efendi, Halebli, Vüzera Divan Efendisi, vefatı H.1215 M.1800.

Hem-bezm olamazsñ gönöl efsāneyi boş kıo

Laf urma tehī meclis-i cānāneyi boş kıo

Ėam-ı zülfüñ yine ārām mı teşvīş itdi

Şīve-i serzenişiñ fikrimi tehdīş itdi

Muṭrib-ı bezm-i şafā nağme-serā oldıkça

Virme şıķlet güle ey bülböl-i şeydā öte git

Silahtarzāde 40, Şefkat 79, Sicill-i Osmānî c.3 s.3.

1677-SALİK : Salik Efendi, Kasımpaşalı Salik denmekle mağruftur. Kethüdayı Sadır Ali kalemi ketebesinden H.1130 M.1717 tarihinde İstanbul’da doğdu.

Divanı,Emiri Efendi Kısımında, Millet Kütüphanesi’nde numara 192.

“ Es’ad Efendi Kısımında, Süleymaniye Kütüphanesi’nde numara 2642.

Ramiz 141, Sicill-i Osmānî c.3 s.3.

1678-SALİK : Abdullah Salik Efendi, Hevaceķan dan, Sulṭān Mustafa-i salis devri Evahzen’de vefat itdi.

Arif Hikmet 34.

1679-SALİK : Borlulu Hasan Kadızāde Yahya Salik Efendi, Kadı, Sulṭān Mustafa-i salis devri şağrasından.

Sicill-i Osmānî c.3 s.3, Sib maddesine bak numara 1655

1680-SALİKİ : Ahmed Saliki Çelebi, Yenişehir Fenerli, Kānūni Sulṭān Süleyman devri evahirinde vefat itdi.

Sicill-i Osmānî c.3 s.3.

1681-SALİKİ : Ahmed Saliki Çelebi, Edirneli, Edirne Muradiyesinde naathevan, Mısır’da vefat itdi.

Bilmez yolunı varmağa ol Ka‘be-i cānıñ
Her yaña dönüb tırdıǵu bu kıble-nümānıñ

Yazsam ‘aceb mi sen şeh-i nā-mirhibāna cūnuñ
Rāz-ı derūni yazmağa olur bahāne cūnuñ

Ey kaşı ya murğ-ı dil uçmağa kūyıñdan yaña
Yeter müjgānıñ yeter her lahza bāl ü per aña

Kāmûsu’l-A‘lâm c.4 s.2493, Hasan Çelebi 150, Âşık Çelebi 207, Ahdî 192, Kafzāde 60, Enîsü’l-Müsâmirîn76.

1682-SALİM : Pirzazāde Mehmed Emin Salim Efendi, Şeyhü’l İslam Mirza Mustafa Efendi’nin oǵludur. Vefatı muharrem 1156 M.1743, Şam’da mefruk nam mahlede metfun ise de Boztufan Kemri civarında kalender hane camii kapusunda Erpe Emîni Mustafa Efendi mektebi haziresinde metfun pederi yanına namına bir sahan dikilmiştir. Keşfü’z-Zunûn Zeyli ile Sicill’in vefatını 1152 göstermeleri yanlıştır.

Gerd-i rāh-ı yāri ey dil dīde-i pür-derde çek
Tütiyā-yı hāk-i pāyıñ çeşm-i ğam-perverde çek

Mihr-i rüyiñeye zīr-i ebr-i kākülde nihān
Dide-i aǵyāre zülfüñden izāra perde çek

Merhem-i kāfur olur zaḥm-ı dil-i mecruhıña
Sālim ol sīmıñ-teni bu sīne-i pür-derde çek

Her ne rütbe köhne ta‘bīr eylesem Sālim yine
Tāzeler vaşfında nazm-ı dil-nişīnüm tāzedür

Divanı, Üniversite Kütüphanesi'nde numara 184.

Osmanlı Müellifleri c.2 s.235, Kâmûsu'l-A'lâm c.4, s.2494, Tuhfe-i Hattatin 454, Sicill-i Osmânî c.3, s.3, Salim 337, Fatin 177, Es'ad 44, Belîğ 32, Ramiz 143, Şafâyi 247, Mecelle 247, Vefeyatü'l Eyvansarayı 158, Keşfü'z-Zunûn Zeyli 507.

1683-SALİM : Mehmed Salim Efendi, Defeterdar Kethudası Hasan Efendi'nin oğludur, Trabzonlu, Hattat. Vefatı 1159 M.1746. Sicill'in vefatı tarihini 1157 göstermesi yanlıştır.

Kejdüm-nihâd olanlara iğbâl ider bu çerğ

Ahkâm-ı vakti sâ'ate bak 'akrebindedir

Esrâr-ı hânde ğonce-i la'l-i lebindedir

Feyz-i neşât-ı keyf milk-i sāgarındadır

Kâmûsu'l-A'lâm c.4 s.2494, Sicill-i Osmânî c.3 s.3, Ramiz 144, Mecelle 247, Fatin 177, Salim 335, Şafâyi 248, Tuhfe-i Hattatin 401.

1684-SALİM : Mehmed Salim Efendi, Serasker Mehmed Hüsrev Paşa Kölesi, Çerkes, vefatı H.1217 M.1850 Çanakkale'de medfundur.

Dil beyân bîmâr-ı hasret döndi nâle inceden inceye

İdüb hep pister hecriñde nâle inceden inceye

Kitâb-ı hüsnüni şerğ eyledi devri tesellülle

Düşüb ğıysûları çok kıyl ü kâle inceden inceye

Sirişkim cevri ile cûy oldıĝıñ telmih içün yâre

Şu işlendi meyânındaki şâla inceden inceye

Yedi nesâc-ı tab'im destgâh-ı nazmda Sâlim

Güzel nesc eyledi bir öze ki kâle inceden inceye

Kâmûsu'l-A'lâm c.4 s.2494, Sicill-i Osmânî c.3 s.4, Fatin 178.

1685-SALİM : Salim Efendi, Osmancık Mahkemesi Baş Katibi Hacı Şükri Efendi'nin oğludur. Osmancıklı, Bursa zabtiye başkatibi, H.1209 M.1794 tarihinde Osmancık'ta doğdu, vefatı H.1272 M.1855.

Dil berā sūz-ı nihānımdan şaķıñ

Yeter āh-ı bī-emānımdan şaķıñ

Āteş-i 'aşķım seni bir gün yaķar

Bāri yek yaķlaşsa yanımdan şaķıñ

Mest ü hayrān oldıgım t'an eyleme

Şorma zāhid hāl ü şānımdan şaķıñ

'Āşķım zūhd ü riyādan Sālim

Şāirim tīg-i zebānımdan şaķıñ

Kâmûsu'l-A'lâm c.4 s.2494, Sicill-i Osmânî c.3 s.4, Fatin 179.

1686-SALİM : Süleyman Salim Efendi, Evkaf-ı Hümayun Bina Emini Said Efendi'nin oğludur, Sadrazam Müveffa Mehmed Paşa ahfadından, İstanbullu, maliye nezareti mektubi kalemî ketebesinden, 18 Receb 1260 M.1844 de Üsküdar'da doğdu. Vefatı 30 Receb 1311 M.1894, Üsküdar'da Tunus Bağın'da KaracaAhmed'e giden yol üzerinde medfundur. Eslāf'ın vefatı tarihini 1310 göstermesi yanlıştır.

Belā-yı ibtilā-yı ğayre şorma mübtelādan şor

Lisān-ı āşināyı dār-ı lisān-ı āşinādan şor

Şaķıñ evzāna aldanma ol şūhuñ ki ça'lıdır

İnanmazsañ baña 'uşşakķu zār u bī nevādan şor

Son Asır Türk Şairleri 1642, Osmanlı Müellifleri c.2 s.246, Eslâf 20, Es'ad 192.

1687-SALİM : Enderuni Salim Bey, Resmi Ahmed Paşa'nın oğludur, Sultân Ahmed-i salis devri şairlerinden.

Cām-ı la'liñdir seniñ âyîne-i ru-yı enveriñ

Adı var cām-ı Cem'in âyineyi İskenderiñ

Nüş iden la'l-i lebiñ ölmekten aślā ğam yemez

Kim ħumārı olmaz ey sākī şarāb-ı kevseriñ

Tayyarzāde Atâ Tarihi c.4 s.209.

1688-SALİM : Enderunlu Salim Bey, Silahtar Yahya Ağa'nın oğludur. Sultân Mahmud-ı Evvel devri şairlerinden.

Tayyarzāde Atâ Tarihi c.4 s.210.

1689-SALİM : Mustafa Salim Efendi, İstanbullu, Serez Kadısı, Sultân Mustafa-i salis devrinde vefat itdi.

Ramiz 145, Sicill-i Osmânî c.3 s.4.

1690-SALİM : Salim Efendi, Defterhane Mektebi Kalemi ketebesinden.

Es'ad Hanif 46.

1691-SALİM : Salim Efendi, Rum İli eşrafından Tevfik Efendi Kethüdası Mustafa Raşid Efendi'nin oğludur.

Arif Hikmet 340.

1692-SAMİH : Mehmed Samih Efendi bin Çavuşzāde Abdulaziz Efendi bin Rumeli Vakayi-i Şeriye Katibi İbrahim Efendi, Üsküdari Şeyh Nasuhi Efendi ahfadından olmakla Nasuhzāde denmekle meşhurdur. Vefatı H.1212 M.1894. Cidde'de medfundur.

Ol zamandan kim ne ın ü ān ne dünyā var idi

Mihr-i zātımdañ sipihr-i feyz-i pür envār idi

Mümkināt olmazdan evvel saḥā pirā-yı vüçüd

Dil-i rikābdār semend-i Aḥmed-i Muḥtār idi

Dāğ-ı āteş-tāb-ı dilden renk alır gülzār-ı dehr

Dūd-ı āh-ı sīneden sūzān olur ezhār-ı dehr

Derd-i firāk-ı yār ile nālānsıñ ey gönül

Her dem esīr-i pister hicrānsıñ ey gönül

Hemrāz u hemdem olmuş idiñ bir zamān baña

Ba'is nedir ki şimdi girizānsıñ ey gönül

Sīnem mişāl-i şāne benim çāk çāk ise

Manendi tırta sen de perīşānsıñ ey gönül

Son Asır Türk Şairleri 1671, Fatin 180, Sicill-i Osmânî c.3 s.6.

1693-SAMİH : Mustafa Samih Bey, Askeri Kaymakamlardan Rıfat Bey'in oğludur, İstanbul, Çanakkale Kaleme Mebusu, H.1291 M.1874 tarihinde İstanbul'da doğdu. Vefatı 4 Şağban 1351 M.1932, Ankara'da Cebeci'de medfundur.

Elbet yücelir arş-ı beriñden sāyeñ

Ey mihr-i Hudā nūr idi cism ü māyeñ

‘Ukbāda penāh olmağ için ümmetine

Dünyāda zemīne düşmemişdir sāyeñ

Son Asır Türk Şairleri 1673.

1694-SAMİH : Samih Fethi Bey, Diyarbakır İstinaf Mahkemesi Ceza Dairesi reisi Sivaslı Ahmed Fethi Bey'in oğludur, Cemaziyelahir 1302 M.1884 tarihinde Diyarbakır'da doğdu, Üsküdar mutasarrıfı, vefatı 13 Zilkade 1358 M.1939, Edirne Kapısında şehidlikde medfundur.

Güzeller şîvesiñ üftâde-i dîdâr olandan şor

Fiğân mânâsını efsûñ saçub dildâr olandan şor

Fidâ cânına derkeñ ne añlar gâfilân andan

O zevk-ı cân-güdâz-ı yâr içün berdâr olandan şor

Sürünmek itilâdır Hâk-i pāk-i rāh-ı dilberde

Bu sırrı şubha-i yâ ‘aşk ile seyyār olandan şor

Son Asır Türk Şairleri 1677.

1695-SAMİH : Arab Alizâde Mehmed Salih Efendi, Arab Alizâde Mustafa Erib Efendi'nin oğludur.

Ramiz 146, Mecelle 247, Sicill-i Osmânî c.3 s.8.

1696-SAMİİ : Zorba Hasan Ağazâde Abdülkerim Sami Efendi, Bosnalı, Kadı, vefatı H.1096 M.1684, La‘lizâde Şeyh Mehmed Efendi'nin “Abdülkerim Efendi'ye Firdevs ola makam” mısraı vefatı tarihidir. Eyüb'de serme civarında Hemame karşısındaki bahze dahilinde medfundur. Mecelle'nin vefatı tarihini 1095 göstermesi yanlışır.

Sübhasıñ zâhid ‘aceb elde dem-â-dem ne tutar

Öyle şad-pâre tehî dām ile âdem ne tutar

Hep çekdügümüz ta‘ne-i yārân zemândur

İtmez dil-i dīvāneye bi-gāne ta‘arruz

Şeb-i firķat ne ķadar tīre vū tār olsa yine

Biz ĥayāl eyleyerek bir meh-i tībān buluruz

Divanı, Topkapı Sarayında Bağdat Kōşkū Kütūphanesi'nde numara 160.

Şakāyık-ı Şeyhi c.1 s.752, Sicill-i Osmānî c.3 s.353, Osmanlı Müellifleri c.2 s.230, Şafāyi 226, Mecelle 247, Belig 34, Küfti 47.

1697-SAMİL : Enderunlu Recaizāde Mustafa Samil Efendi, Hariciye Nazareti Tercüme-i Kalemi hülefasından, vefatı H.1256 M.1840.

Gözümde rüz-ı rüşen tardir çeşm-i siyāhıñdan

Dilim ĥasretle pek bīmārdır çeşm-i siyāhıñdan

Perişān ĥalime ĥāinde olsa rahmeder ey şūĥ

Dil-i bīçāre çokdan zārdır çeşm-i siyāhıñdan

Gözüm görmez ikeñ aşlā cihānı kara baĥtımdan

Baňa bir ķatda şimdi tārdir çeşm-i siyāhıñdan

Müjeñ göz göz idüb Sāmil gibi bu çeşm-i gīryānı

Dilim ĥasretle pek bīmārdır çeşm-i siyāhıñdan

Kāmûsu'l-A'lām c.4 s.2510, Sicill-i Osmānî c.2 s.89, c.3 s.6, Fatin 180, Tayyarzāde Atā Tarihi c.5 s.361, Keşfü'z-Zunûn Zeyli 507.

1698- SĀMÎ : Mustafa Sāmî Bey, İstanbullu, Sipahi, vefatı H.1055 M.1645, İstanbul'da medfundur.

Dün itdi pīr-i muĥan duĥter-i rezi iķrār

Yine faķīre anuñ va'de-i kerīmesi var

Libāsı n'eyler olunca tenāsüb-i a'zā

Yerinde dil-berüñ esbāb-ı hüsni ser-tā-pā

Şakâyyık-ı Şeyhi c.1 s.202, Şafâyi 219, Sicill-i Osmânî c.3 s.6, Riyazi 71, Asım 12, Mecelle 247, Belîğ 33, Vefeyatü'l Eyvansarayı 123

1699- SÂMÎ : Sāmî Yunus Bey, Mevsılî, Elayi Beyi, Mevlevi, vefatı H.1097 M.1685, Muselli'de medfundur, Bursalı Talib'in " Eyleyüb felek vücudun ma'dum, yutdu Yunus Beyi mahi-i ecel" beyti vefatı tarihidir.

Nağmeye āğāz idüb gülşende murğ-i hoş-nevā

Mutrîb-i bezm-i şafādan 'ālem viridi ğınā

Müjde kıldı hāk-pāy-ı yārdan viridi haber

Şimdi geldi ayağ tozu ile bād-ı şabā

Divanı, Üniversite Kütüphanesi'nde numara 709.

Şakâyyık-ı Şeyhi c.1 s.752, Sicill-i Osmânî c.3 s.6, Şafâyi 228, Belîğ 32, Esrar Dede 144, Semahane-i Edeb 99, Asım 11.

1700- SÂMÎ : Arpa Eminizāde Mustafa Sāmî Efendi, Arpa Emini Osman Efendi'nin oğludur, İstanbullu, vakanüvis, vefatı H.1146 M.1733, Ali Paşa-yı cedid camii haziresinde medfundur.

Ġarîb-i hāk-sāruñ kādri 'ālî oldığıñ añla

Ġıyās it şeb-nemüñ hırşîde farṭ-ı incizābından

İtmez kenār-ı maṭlaba gevher-nişār mevc

Tā olmayınca zillet ile hāk-sār mevc

Nedir sūdî bu pazār-ı fenāda celb-i emvālîñ

Ġınā virmez meta'-ı müste'arı dōş-i dellālîñ

Yazma Divanı, Dara'l Mesnevi Kısımında, Murad Molla Kütüphanesi'nde numara 397.

“ Emiri Efendi Kısımında Millet Kütüphanesi'nde “ 196.

“ Raşid Efendi Kısımında “ “ “ 760.

Divanı, Lala İsmail Efendi Kısımında, Murad Molla Kütüphanesi'nde “ 446.

“ Aşır Efendi Hafid Efendi Kısımında, Süleymaniye Kütüphanesi'nde “ 346.

“ Es'ad Efendi Kısımında “ “ “ 5943.

“ “ “ “ “ “ 2644.

“ Pertev Paşa Kısımında, Millet Kütüphanesi'nde “ 397/1

“ “ “ “ “ “ 399.

“ Yahya Tevfik Efendi Kısımında, Rağıp Paşa Kütüphanesi'nde“ 300.

“ Topukcu Serayende Revan Odası Kütüphanesi'nde “ 751.

“ “ “ “ “ “ 752/1

“ “ “ “ “ “ 754.

“ Üniversite Kütüphanesi'nde “ 431.

“ “ “ “ 1214.

“ “ “ “ 1474.

“ “ “ “ 2799.

“ “ “ “ 5503.

Osmanlı Müellifleri c.2 s.232, Kâmûsu'l-A'lâm c.4 s.2512, Şafâyi 251, Osmanlı Tarihi ve merhalları 46, Lügat-ı Tarihiye ve Coğrafiye c.4, s.12, Fatin 181, Sicill-i Osmânî c.3 s.7 ve 421, Tuhfe-i Hattatin 534, Ramiz 146, Mecelle 247, Salim 331, Belig 33, Keşfü'z-Zunûn .z 507.

1701-SÂMÎ : Arab Alizâde Sâmi Mehmed Efendi, Mustafa Edib Efendi'nin oğludur. Kadı, vefatı H.1200 M. 1785, Sicill'in Sami mahlasıyla kayd itmesi yanlışır. Samih maddesine bak numara 1695.

1702- SÂMÎ : Sâmî Ebubekir Paşa bin Ağrıbozi İbrahim Paşa bin Osman Paşa bin İbrahim Paşa, Ağrıbozlu. Sarığı güzel denmekle meşhur idi. Fatin ile Kamus'un pederi ismini Osman Paşa diye yazmaları doğru değildir, vefatı H.1229 M.1813, Ağrıboz'da medfundur.

Rind olan yeksân bilür hecr ile devr-i vuşlatı

Pula şaymaz hâl-ı hırmanında kenz-i firşatı

Ey olan kâşâne-i nuhutda sermest-i gurûr

Birde fikret Hâk-i zillet de humâr-ı miñneti

Bir gazel tarh eylediñ Sâmî faşihâne yine

Var ise kaçdıñ belîğ ile me'ânî şöhet

Divanı, Emiri Efendi Kısımında, Millet Kütüphanesi'nde numara 195.

“ Üniversite Kütüphanesi'nde “ 371.

“ “ “ “ 657.

“ “ “ “ 2836.

Osmanlı Müellifleri c.2 s.81, Kâmûsu'l-A'lâm c.4 s.2513, Fatin 172, Sicill-i Osmânî c.1, s.184, Keşfü'z-Zunûn .z 507.

1703 SÂMÎ VEYA İZZET : Enderunlu Sâmî İzzet Efendi, Mehter Başı Osman Ağa'nın oğlu ve Enderunlu Rasih Efendi'nin biraderidir. Vefatı H.1260 M.1844.

Dil hamuş-ı leb-i nâziñi rencidesidir

Neş'edâr-ı suhan-ı gevher sencidesidir

Hâlimi ben bilemem nemdir iden fâş hele

Sâmîniñ eşkiter dîde-i gam-dîdesidir

Kâmûsu'l-A'lâm c.4 s.2513, Sicill-i Osmânî c.3 s.7, Fatin 185.

1704- SÂMÎ : Mustafa Sāmî Efendi, İstanbullu, Tahran Sefiri, vefatı H.1271 M.1854, Haydar Paşa kabristanında medfundur. Vefatı tarihini Kamus'un 1270 göstermesi yanlışır.

Bir derde duçarım ki müdāvā da bulunmaz

Bir hasta-i hicrim ki tesellā bulunmaz

Gül bülbülü bülbül de dikenden müteezzī

Bu bağda hiç kayddeñ āzāde bulunmaz

Jenk-i keder-i 'ālemi gāfil bilir ancak

Āyīne-i şāfi dil-i dānāda bulunmaz

Son Asır Türk Şairleri 1646, Kâmûsu'l-A'lâm c.4 s.2512, Fatin 187.

1705- SÂMÎ : Mehmed Sāmî Bey, Meşir Süleyman Paşa'nın oğludur, İstanbullu, Mağruf Nezareti Telifi ve Tercüme heyeti ağzasından, H.1283 M.1866 tarihinde İstanbul'da doğdu. Vefatı 10 Zilkade 1335 M.1916, Eyüb'de Tevfik Fikri'nin kabri yanında medfundur.

Yıllarca hāqīqat diye ruh-ı beşeriyet

Bir nūr aramış ka'r-ı semāvāt ü zemīnde

Yıllarca 'aşırlarca faḫaṭ nūr-ı hāqīqat

Qalmış yine zīr-i tütük-ı muḥteşemīnde

Milletiñ i'timādı lāzımsa

Mülke hükmeyleyeñ hükümet için

Farzölur hey'et-i hükümete de

‘Ayni bir i‘tmād millet için

Son Asır Türk Şairleri 1662, Osmanlı Müellifleri c.2 s.251.

1706- SÂMÎ : Sāmî Efendi, Ahmed Fevzi Efendizâde Manisalı Kadı Mehmed Asım Efendi’nin oğludur. Kasımpaşa’da Yahya Kethüda Tekyesi Şeyhi, 12 Rebiulevvel 1196 M.1878 tarihinde doğdu.

Ey vücūd ğayb-ı muṭlaḳ kenz-i maḥfî-i amā

Küh-i zāt-ı ḳudsüne yok ibtidāvü intihā

Ḳāhir-i cümle mezāhirdir şıfāt-ı aḳdesiñ

Devr-i imkān mihveridir mihr-i esmā-yı ‘ulā

Cümle eşyā şüret-i baḥr-i müsemmā ser-te-ser

Vaḥdet-i zātiñ anıñ her zerresinden rūşenā

Son Asır Türk Şairleri 1665.

1707- SÂMÎ : Abdurrahman Sāmî Paşa bin Trapoliçeli Şeyhi Hacı Ahmed Necib Efendi bin Şeyh Abdalbaki Efendi bin Şeyh Abdurrahman Efendi bin Abdullatif Efendi. Mura’da Trapoliçeli, Ayan ağzasından H.1207 M.1792 tarihinde Trapoliçe’de doğdu, vefatı 24 Cemaziyelahir 1297 M.1880, Sultān Mehmed Türbesinde medfundur. Osmanlı Müellifleri ile Kâmûsu’l-A‘lām ın vefatı tarihini 1295 göstermesi yanlıştır.

Ey zāhiri şāḥib nefes

Ḥubb-i sivādan meylī kes

Dünyāda ḳalmaz hiç kes

Allāh bes bāḳi heves

Her teñ biter bir ferd ile

Ki görem eyle ki serd ile

Uğraşmağa her ferd ile

Değmez bu dünyā-yı eḥas

Kâmûsu'l-A'lâm c.4 s.2513, Son Asır Türk Şairleri 1649, Fatin 186, Sicill-i Osmânî c.3 s.7, Osmanlı Müellifleri c.2 s.240.

1708- SÂMÎ : Seyyid Süleyman Sāmî Efendi, Erzincanlı, Kadı, Sulṭān Mustafa-i salis devri şairlerinden.

Ramiz 148, Sicill-i Osmânî c.3 s.7.

1709- SÂMÎ : Sāmî Bey, Askeri Kaimegaarından Gelibolulu Mustafa Bey'in oğludur. Doktor Çorçü Sami denmekle meşhurdur. Rumi 1693 M. 1876 tarihinde doğdu.

Varlığı her kişiniñ kendisine amiz görünür

Dāimā komşuya kuşu tārği kâz görünür

Ṭarḫ olanlar bilmez çıktığını aç kalaniñ

Şırtı pek kimseye ihvāl şetâ yâr görünür

Az gelir anlamayan şāḥış davul güm gümesi

Merdin zuka ise siveri sīneñ sâz görünür

Aşdırır tāğları gir dönesine ehl-i yesār

Müflese menzil maḫşūd ulaşılmaz görünür

Hoş yaşar miḥnet-i ‘ālemde bulan Sāmī şafā

‘Āşıka sevdiğiniñ her sitemi nāz görünür

Son Asır Türk Şairleri 1667.

1710- SĀMĪ : Sāmī Bey.

Feyz-i bahş-ı kaināt olmuş yüzünden nūr aķar

Şöyle beñzer çeşme-i ḥurşīd-i enverdir geleñ

Yıldızı düşse ‘aceb mi düşmeñ-i bed-aḥterīñ

Nāmınıñ şīt ü şadāsı çerḥ lerzān eyledi

Ahdî 186.

1711-SĀMĪ : Hasan Sāmī Çelebi, Manastırlı, Eryuvan Nahçıvan valisi Nefi Paşa’nın Kethüdası.

‘Ālemi iden mu‘aṭṭar zülf-i müşk-āsāya baķ

Mürdeler iḥyā ider ol la‘l-i ruḥ-efzāya baķ

Her kim reh-i ‘ışķuñda senüñ ser vīre cānā

Lāyık mı değül ķul ola sen ser vire cānā

Ahdî 186.

1712-SEBZĪ : Seyyid Mehmed Sebzi Efendi, Seyyid Abdullah Efendi’nin oğludur. Bursalı, Bursa’da Hazreti Emiri Medresesi müderrisi, vefatı Cemaziyelevvel 1090 M.1679, Bursa’da toz pazarı muallim hanesi haziresinde medfundur. Sinci ve Mecelle ile Şafāyi vefatı tarihini 1091 gösteriyor.

Olmazdı gülde tā bu ķadar būy-ı dil-peżīr

Giysūlaruñla olmasa ger nūkhet-āşinā

Sākī pür eyle sāğrı faşl-ı bahārdur

Bir gül açılmadı atı ok r zg rdur

Sevd  beni Şu resme per Ő n-dil itdi kim

G s -y  y r al me her b r reşk ider

Eline  y ne virme  o k f r   z r 

G rince ‘aksini avf m budur ki ra b d Őer

al -i zikre m yesser olsa girmek y r ile

G ster rd m z hid-i s l sa devr n itme i

Őak y k-  Şeyhi c.1 sa.533, Sicill-i Osm n  c.4 s.184, Osmanlı M ellifleri c.2 s.229, Őaf yi 224, Asım 11, G ldeste 473, Mecelle 248, Beli  34, G lzar-  Medfan 355, G fti 45.

1713-SEBZ  : Hafız Sebz  Efendi,  stanbul,  mam Vecizehan,  n ni Sul  n S leyman devrinde fevt.

Kim ki ‘aŐk yla yanub kend zini  k idemez

Mecma -  ehl-i fen  ire yol   p k idemez

Dil   din oldu fed  yolu a c n mda seni 

El aıkl     iden Ő  radan ims k idemez

Bende-i ‘aŐ   olanlar p diŐ lık istemez

S ye-i z lf  n yeter  illi h m y  neylesun

Bırakdı gülşen içine o ĥaddi gül-nārı

Meded erişdüre sākī şarāb-ı gül-nārı

Hasan Çelebi 151, Sicill-i Osmânî c.3 s.8, Latifi 183, Âşık Çelebi 208, Mecelle 248, Beyanî 39.

1714-SEBZÎ : Sebzî Çelebi, İstanbullu, Hatıb.

Âteş-i ‘aşkı beyân itmeğe açsam dehenüm

Yāna odlara o dem kim ki işitse suhenüm

Kağı meclisde ki nāz ile o cānān otura

Qalmaya zulm ü sitem fitne-i devrān otura

Keşfü’z-Zunûn .z eski tab c.1 s.512, ve yevi tab c.1 s.792, Sehi 133, Ahdî 192.

1715-SEBKATÎ : Sultān Mahmud-ı evvel, Sultān Mustafa-i sâninin oğludur. 4 Muharrem 1108 M.1696 tarihinde doğdu. Vefatı 28 safer 1168 M.1754, Bağçe Kapısı’nda Turhan Sultān türbesinde medfundur.

Germi bahş olmaz ey dil ĥalini cānāna söylersiñ

Vefā me’mül idersiñ ger ‘aceb yābāna söylersiñ

Sebukĥan-ı cefādır şimdi ol şūĥ-ı sitem küster

Hemān beyhūdedir din-i ol cefā cūya söylersiñ

Tayyarzāde Atâ Tarihi c.4s.67.

1716-SE’BÎ : Ahmed Se’bi Bey, Maraşlı, Sipahi, H.1030 M.1630 tarihinde İstanbul’da vefat etti.

Ser-te-ser virse ziyā ‘āleme ĥurşid-i kerem

Yine erbāb-ı diliñ zulmeti zāil olmaz

Mucib 18.

1717-SİPAHÎ : Hasan Beyzâde Zaim Hasan Çelebi, Suyolları Nazırı Hasan Bey'in oğludur, İstanbullu, vefatı H.1014 M.1605, Edirne Kapusu haricinde medfundur. Sicil'in ismini Mustafa Bey diye yazması yanlıştır.

Dil diler kûyîñi gülzâr-ı cinân oldığıçün

Meyl ider la'liñe ser çeşme-i cân oldığıçün

Bezmümüz telh eyleyüb şunma bize sâķî 'araķ

Başmasuñ 'işretüñe rindâne luţf it yâd ayak

Yâña şöyle bî hisâb içir şarâb-ı sâķîya

Def' idem tâ kim ğam-ı rûz-ı hisâbı sâķîya

Hasan Çelebi 151, Kâmûsu'l-A'lâm c.4 s.2535, Sicill-i Osmânî c.3 s.9, Ahdî 193, Beyani 39, Riyazi 72.

1718-SİPAHÎ : Mustafa Sipahi, Bosnalı, Divan-ı Hümayun katibi, vefatı H.1062 M.1651 Şafâyi Bursalı olduğunu yazıyor.

Kûyîña var o mehiñ eyle feza' vü efgân

Belki hâl ile ey dil ola vuşla imķân

Derdime çâre benim şarâb-ı la'l-i lebîdir

Fâ'ide yok eğer eylese devâlar Loķmân

Mucib 18, Şafâyi 220.

1719-SÜCÜDÎ : Sücüdî Çelebi, Kalkandelenli, Divan-ı Hümayun katibi, Kânûnî Sulţân Süleyman devrinde vefat.

Şoğuķ sözlerle töldirduñ cihânı

Başuña tolular yağsun Revânî

Şaňma bülbül namesi ey gülizâr añlar beni

Gülşeni ‘aşkda bu feryād u zâr añlar beni

Fırkatında dem-be-dem merd-i mülk idüb ey peri

Yaşı çok olsun bu çeşm-i eşkbâr añlar beni

Şuretdе gerçi hüsnüñe zülfüñ niķāb olur

Ma‘ni yüzünde ‘āşıkā şaňma şicāb olur

Kāmûsu’l-A‘lām c.4 s.2538, Sicill-i Osmânî c.3 s.9, Hasan Çelebi 151, Âşık Çelebi 208, Mecelle 250, Latifi 183, Sehi 110.

1720-SEHABÎ : Hüsameddin Hasan Efendi, Hemedanlı ve ya Dergizini, Şair Bîdari’nin biraderi. Vefatı H.971 M.1563, İstanbul’da medfundur. Selman’ın “ Didi Selman vefatına tarih, ruḥ-ı pak sahabeye rahmed” beyti vefatına tarihtir. Hasan Çelebi ile Kamus ve Beyani’nin vefatı tarihini 970 göstermeleri yanlıştır.

Diler aḡyār zevķ-i vuşlâtı ‘uşşāk hicrânı

Mekes cüllāb arar pervāne ister nār-ı sūzānı

Cünūnum mübtelā-yı zülf-i cānān olmayan bilmez

Perişān ḡātırıñ ḡālîñ perişān olmayan bilmez

Gözümde sîm-i eşk ü sînem üzre tâze dāḡım var

Gedā-yı kūy-ı ‘aşķım sîmle zerden ferāḡım var

Eḡerçi subḡ-ı ‘ayşım şām-ı ḡamda tîredir likin

Ḥāyali şem‘-i rūhsārîñla berdüş-ı çerāḡım var

Tekellüm itmeyüb olsam ‘aceb midür mebhût

Ki urdı hâtem-i la‘li dehâna mühr-i sükût

Keşfü’z-Zunûn .z eski tab c.1 s.512, yeni tab c.1 s.792, Hasan Çelebi 152, Osmanlı Müellifleri c.2 s.227, Kâmûsu’l-A‘lâm c.4 s.2539, Sicill-i Osmânî c.3 s.9, Âşık Çelebi 209, Kafzâde 62, Mecelle 250, Beyani 39, Latifi 184, Ahdî 180, Ali Tarihi 194, Keşfü’z-Zunûn .z 507

1721-SİHRÎ : Sıhrî Mehmed Çelebi, Kızmemi denmekle meşhurdur. İstanbullu, Serzeli Defterdar Hasan Çelebi Katibi, Sulţân Murad-ı salis devrinde vefat itdi.

İlâhi isterim cismim ser-â-ser tâze dâğ olsun

Birer yatûr disünler kabrim terânı çerâğ olsun

Ayetü hüsnuñ okunmasuñ deyü cânâ gâlât

Yazdı kudret katibi ebruñi medhâliñ nuķat

Vücûduñ zevraķıñ şal baķr-ı ‘aşķa rûzgâruñdur

Hudâ’nıñdır oñarmak şañma ey dil rûzgâruñdur

Cihânda sînesi üstünde şol kim bir civân besler

Demi zevķ ü şafâ ile geķer cân üzre cân besler

Kâmûsu’l-A‘lâm c.4 s.2539, Sicill-i Osmânî c.3 s.9, Ali Tarihi 195, Kafzâde 62, Ahdî 190, Âşık Çelebi 212, Hasan Çelebi 153, Beyani 39, Mecelle 250.

1722- SİHRÎ : Mehmed Sıhrî Çelebi, Dividist oğlu, Edirneli, Edirne’de mahkeme katibi, Babası Serii’l Kalem bir katib olmakla Dividist dinilmiştir. Kemal Paşazâde muasımı.

Dîdem ol serve niyâz eylediğimce eyleme nâz

Yaraşur ‘âşık ü ma‘şûķa didi nâz ü niyâz

İşimi altûn ider sâķī gümüş peymâner
 Kimyâdur var ise hâk-i der-i meyhâner

Âfitâbım devlet atına suvâr ol birgün eş
 Halk bir şire suvâr oldu disünler bir güneş

Kâmûsu'l-A'lâm c.4 s.2539, Sicill-i Osmânî c.3 s.9, Ali Tarihi 195, Âşık Çelebi 210, Hasan Çelebi 152, Mecelle 250, Ahdî 185, Sehi 117, İnsü'l Memamirin 76.

1723-SEĖĖYİ : Seğâyî Çelebi, Bursalı, Ana taifesinden, vefatı 918 M.1512.

‘Aynuma almam bütün dünyâyı yârüm olmasa
 Şehri çokdan terk iderdüm şehr-i yârüm olmasa

Kâmûsu'l-A'lâm c.4 s.2538,mSicill-i Osmânî c.3 s.9, Kafzâde 62, Hasan Çelebi 152, Latifi 185.

1724- SEĖĖYİ : Seğâyî Çelebi, Şehzâde Cem Şairlerinden.

Rahmed it ey dilber bu Ėamgiñ göñlüme kim her nefes
 Hemdemim derd ü belâ vü maĖremim hem Ėam dūrūr
 Sehi 95.

1725- SEĖĖYİ : Seğâyî Çelebi, İstanbullu, Matih-i Humayun'da Tavukcu Başı.

Zahm-ı tîr-i yâr ile ey dil tolı Ėansıñ yine
 Ėaşlarının yâyına beñzer ki Ėurbañsın yine

Nice itsün kişi rağbet cihānuñ ‘izz ü cāhına
 MaĖabbet şekl-i miğnet āĖirinde devletüñ let var
 Ahdî 194.

1726- SEĖĖĖĖĖĖ : Mehmed SeĖĖĖĖĖ Ėelebi, Ŗeyh Zeynel Efendi'nin oğludur, Niğbolulu.

Ėoparma aĖzıñla goncasın Ėülistāññ

AĞıtma yüregini 'andelĖb-i nālāññ

DĖvānelikler itdim ola ĖüĖĖāra Ėarşu

Artar cünũñ-ı 'āşķ ol bahāre Ėarşu

Ėşık Ėelebi 210.

1727-SĖRĖĖĖĖĖĖ : Siraceddin Mehmed Efendi, Öemer Halebi'nin oğludur, müderris, Fatih Sulţān Mehmed'in Hocası, H.765 M.1363 tarihinde doğdu, vefatı H.857 M.1453.

Sicill-i Osmāñ c.3 s.9.

1728-SERĖĖĖĖĖĖ : Seraceddin Efendi, Antepli, Hevaceķan Divan-ı Hümayun ve yeni serayi muallimi, Kadı, vefatı H.1173 M.1759, Vefā'da medfundur.

Ramiz 148, Mecelle 251, Sicill-i Osmāñ c.3 s.10.

1729-SĖRĖĖĖĖĖĖ : Sirāci Ėelebi, Germiyanlı, Sulţān Ahmed-i evvel devri şairlerinden.

Demler mi var ki Ėözlerimiñ yaşı aķmaya

Ahım benimle 'ālemi odlara yaķmaya

Başıñdan özge ki Ėalmadı Ėün hem demiñ Ėöñül

Anı daĖĖ eyñinde Ėözüñden bıraķmaya

Onmaki boynuña tākā zincĖr-i zülfüñi

AşmaĖķün boĖāzıña bir ip de tākmaya

Ėşık Ėelebi 213, Sicill-i Osmāñ c.3 s.10.

1730-SERMED : Hattat Seyyid Feyzullah Sermed Efendi bin Şekercizāde Hattad Seyyid Mehmed Efendi bin Abdurrahman Efendi, İstanbullu, Selanik Kadısı, vefatı 22 Muharrem 1202 M.1787.Üsküdar'da Reisü'l Hattatin Şeyh Hamdullah Efendi kabri civarında babasının kabri yanında medfundur.

‘Āşık hayāle la‘l-i leb-i gönca-fām alur

Der-ḥāb-ı teşne destine rüyāda cām alur

Pür-şurdur o zülfe sermed dimāğımız

Sümbilistāna girse de bû-yı zi-kām alur

Ey serv-i nāz gülşene çıkma şalınma sen

Ar ar bakar da ḳaddiñe naḳş-ı ḥirām alur

Kâmûsu'l-A‘lām c.4 s.2554, Sicill-i Osmânî c.4 s.38, Aşık Hikmet 34, Ramiz 148, Fatin 187, Keşfü'z-Zunûn .z 1/508

1731-SERMED : Mehmed Sermed Efendi, İstanbullu, Zabıta Meclis Ağzasından, Vüzera Kapu Kethüdası, H.1209 M.1194 tarihinde İstanbul'da doğdu, vefatı H.1264 M.1847.

Dil-i zāre gelürken pīyç ü tīb ihvāl-i sünbül den

Perişān oldı aqlım gitdi bu sevdāyı kalül den

Gülistān-ı cihānda bunca demdir āh u zār eyler

‘Aceb bû-yı vefā görmüş müdür şor bülbüle gülden

Göñöldür baña biñ dürlü cefāyı çektiren yoksa

O şūḥuñ ‘āşıḳa azārı ḥāricdir taḥammül den

Kâmûsu'l-A‘lām c.4 s.2554, Sicill-i Osmânî c.3 s.10, Fatin 188, Keşfü'z-Zunûn .z 508.

1732-SURŪRÎ : Şarih-i Mesnevi Mustafa Muslihiddin Surūrî Efendi, Hoca Şaban Efendi'nin oğludur. Gelibolulu, kadı, Qânûni Sultân Süleyman'ın şehzâdelerinden şehzâde Mustafa'nın Hocası, Vefatı 7 Cemaziyelevvel 969 M.1561, Kasımpaşa'da bina eylediği mescidi haziresinde medfundur. “ Gitti cihân serveri” ve “ Meyrud bibahşet” cümleleri vefatına tarihtir. Vefatı tarihini Sicill'in 962 göstermesi yanlıştır.

Didi yâr te'sîr ider ism-i müsemâyâ velî

Ey Surūrî görmedim 'âlemde handân oldığım

Yerde gökde mişliñ olmasun deyü ey âfitâb

Sayeñ ile mihri göstermez hicâb olur suhâb

Fâş olubdur gün gibi sırrım benim ey âfitâb

Dûd-ı âhımdır olan ortâda bir pâre hicâb

Keşfü'z-Zunûn .z eski taba c.1 s.512 ve yeni tab c.1 s.792, Şakayık-ı Nevizâde 23, Sicill-i Osmânî c.3 s.12, Eslâf c.2 s.26, Kafzâde 62, Beyani 40, Ali Tarihi 195, Osmanlı Müellifleri c.2 s.225, Kâmûsu'l-A'lâm c.4 s.2558, Âşık Çelebi 213, Riyazi 72, Hasan Çelebi 154, Ahdî 47, Sehi 47, Latifi 186, Mecelle 252.

1733-SÜRŪRÎ : Mustafa Sürûri Efendi, Kadı Hasan Efendi'nin oğludur, Eyüblü, kadı, Kıbrıslı Sürûri denmekle meşhurdur. H.1028 M.1618 tarihinde Eyüb'de doğdu, vefatı Rebiulevvel 1100 M.1688, Edirne Kapusu Haricinde emir buharide medfundur. Salim'de vefatı tarihini 1099 yazılmışdır.

Goncayı açdı nesîm-i sünbül müşğîn-i yâr

Bülbülün gönlün güşâde eyledi bād-ı bahâr

Zülfü sevdâsına düşmüş sünbül-i sevdâ-zede

Kendisiñ kılmış perîşân nîtekim zülf-i nigâr

Şakâyık-ı Şeyhi c.2 s.28, Şafâyi 232, Salim 349, Mecelle 252, Belig 37.

1734- SÜRŪRÎ VEYA HÜZNÎ VEYA HEVAYÎ : Seyyid Osman Sürûri Efendi, Seyyid Hafız Musa Efendi'nin oğludur, Adanalı, Müverrih, kadı, 25

Rebiulevvel 1165 M.1751 tarihinde Adana’da doğdu, Sümbülzâde Vehbi Efendi’nin kethudası, vefatı Safer 1229 M.1813, bazı eserlerde Topkapı haricine ve Osmanlı Müellifleri’nde Edirne Kapusu Haricinde Topcular’da Sümbülzâde Vehbi’nin yanına defn edildiği yazılı ise de elyevm buralarda Sururi namına bir taş yoktur “Sürûri’nin vefatı mucib-i hazan oldu ahhâba” mısraı vefatına tarihtir. Fatin’in ismini Mustafa Sürûri diye yazması doğru değildir.

Derûnuñ tîre eyler dūd-ı ğaflet bezm-i ‘âlemde

Şaķın fânûs-veş dūr itme her şem‘-i merâm üzre

Osmanlı Müellifleri c.2 s.238, Kâmûsu’l-A‘lâm c.4 s.2558, Fatin 189, Aşık Hikmet 35, Es’ad 45, Sicill-i Osmânî c.3 s.13, Keşfü’z-Zunûn .z 508.

1735- SÜRÛRÎ : Acem Sürûri veya Sürûri-i Şarki, Yavuz Sulţân Selim-i evvel devrinde vefat itdi.

Çeşm-i pür-hûnumda ħâlîñ ‘aķsi ey ârâm-ı cân

Miske beñzer kim kıızıl vâlâda olmuştur nihân

Ey gönül gel dîde-i taĥķiķ ile eşyâya bak

Keşret-i şuretd e vaĥdet göstereñ ma‘nâya bak

Divanı, Hacı Mahmud Efendi Kısımında, Süleymaniye Kütüphanesi’nde numara 3777.

Keşfü’z-Zunûn c.1 s.512, ve yeni tab c.1 s. 792, Kâmûsu’l-A‘lâm c.4 s.2558, Sicill-i Osmânî c.3 s.12, Hasan Çelebi 154, Âşık Çelebi 213, Kafzâde 62, Mecelle 252, Latifi 185.

1736- SÜRÛRÎ : Sürûri Çelebi, Burdurlu, Divan-ı Hümayun Katiblerinden, Sulţân Ahmed-i evvel devri şairlerinden.

Sicill-i Osmânî c.3 s.13.

1737- SÜRÛRÎ : Akçe Veliddinzâde Mehmed Emin Efendi, Erzincân Müftüsü.

Es’ad 46.

1738- SÜRÛRÎ VEYA SERVÎ : Derviş Servi, Burdurlu, Mevlevî, Ulama Paşa Hocası, vefatı H.1000 M.1591, me’ hazların bir kısmı mahlasını Sürûri ve bağzılarında Servi şeklinde yazıyorlar.

Şol ‘araķ kim o gül-endāmuñ yanağından çıkar

Selsebîlûñ ‘aynıdur firdevs bāğından çıkar

Hem-nefes olmak dilermiş nāy benim feryādıma

Bu hevā-yı muṭribā anıñ dimāğından çıkar

Nāya didüm yāra karşı āh u efgān eyleme

Bir kulağından girürse bir kulağından çıkar

Sicill-i Osmânî c.3 s.13, Âşık Çelebi 217, Hasan Çelebi 155, Esrar Dede 144, Riyazi 73, Latifi 187, Kafzāde 63.

1739-SERHENGİ : Serhengî İstanbullu, Kānūni Sulṭān Süleyman çavuşlarından.

Suḥn-ı ‘ālemde gönül ḥānesi ma‘mūr olmaz

Bunda ‘ākıl sevinüp zerrece mesrūr olmaz

‘Ayş eyleyegör yār ile gülşende şafā sür

Serhengî göre kim bu cihān kimlere kaldı

Ahdî 184.

1740-SERİRİ : Serîri Çelebi, Manisalı, Şehzāde Korkud şairlerinden, Tanburi.

Gülistān-ı ‘ālemiñ dāim baña pür ḥārdır

Bir nefes şād olmadım fikrim ğam-ı dildārdır

Gāh dehrîñ qahrıdır gāhî firāķ-ı yārdır

Kağı biriñ söyleyem biñ dürlü derdim vardır

Sehi 118.

1741-SERÎ : Hasan Seri Efendi, Menteşeli, Kadı, vefatı H.1016 M.1607, Kafzâde Faizi'nin “ Ömr Seri dükendi qalmadı nâgâh” mısraı vefatına tarihtir. Sicill'in vefatı tarihini 1061 göstermesi yanlışır.

Ne dem çeksem artar gözümün cilâsı

Şarâb oldu gūyâ qoruk tūtiyâsı

Farq-ı çemende görüneñ tâc sanûrlar emmâ

Öpdi başına qodı cām şunulduqda aña

Göreñ ol mâh veşin câmesiñ alaca şanur

Anı bilmez güneşe baqsa göz alacalanur

Sicill-i Osmânî c.3 s.85, Kafzâde 63, Seyyid Rıza 51, Riyazi 73.

1742-SİRRÎ : Mehmed Sırrî Efendi, Trabzonlu, Muzaffer Sırrî, Sulţân Murad-ı salis divan katibi, hattat, vefatı H.982 M.1574, Bursalı Cinani'nin “ Gitdi Sırrî mülk-i ukbaya” mısraı vefatına tarihtir.

Nedir çok böyle incinmek dil-i şeydâya sulţânım

Nedir bâ'is bu deñlü nâz ü istiğnâya sulţânım

Revâ mı rusiyehler sâye veş yanıñca şalınmaq

Yazıklar hâşılı ol qâmet-i bālâya sulţânım

Şaf dil mi bulunur cām-ı muşaffâdan yeğ

Pâk meşreb mi olur sağar-ı şahbâdan yeğ

Qanı bir sünbül-i hoş-bu cihân bāğında

‘Ârız-ı yâre düşer zülf-i semensâdan yeg

Kūşe-i mey-gede olsa yerimiz ğam yemeziz

Zevķımız kūşesidir ol bizim ey zāhid-i ħor

Ĥayāl-i ĥāba döndi kūşe-i firķatde ey meh-ru

Vişālîñle dil-i nāşādımı şād etmediğim demler

Ėanı ĥāk-ı rehiñ āhımla berbād itdiğim demler

Añlamaz mı ser-i kūyîñda feryād itdiğim demler

Kâmûsu'l-A'lâm c.4 s.2560, Tuhfe-i Hattatin 474, Âşık Çelebi 207, Beyani 42, Hasan Çelebi 156, Ali Tarihi 292, Ahdî 195, Kafzāde 65, Riyazi.

1743-SİRRÎ : İsâ Sırrî Efendi, Vardar Yenice, Kadı, vefatı H.990 M.1582, Beyani'nin vefatı tarihini 999 göstermesi yanlıştır.

Ne ĥālüm añmağa ĥudret ne şabra tākāt var

Efendi ĥāl-i mükedder zıyāde ĥayret var

Ėdemler öldürür gözüñ ey şūĥ-ı şîve-kār

Dirlerse vechi varsaña şehbāz-ı cān şikār

Ki yeter ğamze ile gehi tiğ-ı cevri ile

Ėırdı göçürdü 'ālemi ol şūĥ-ı şivekār

Kâmûsu'l-A'lâm c.4 s.2560, Sicill-i Osmânî c.3 s.14, Hasan Çelebi 156, Ahdî 183, Kafzāde 62, Beyani 41, Riyazi 73, Ali Tarihi 291.

1744-SİRRÎ : İbrahim Sırrî Efendi, Üsküdarlı, Girid Defterdarı, vefatı H.1111 M.1299, Nazim'in " Geçdi Rüşdi gibi Sırrî bu fena dünyadan" mısraı vefatına tarihtir. Sicill'in vefatı tarihini 1110 göstermesi yanlıştır. Girid'de medfundur.

Dile māye-i şafādır haṭṭ-ı rū-yı yār dirler
 Kişiniñ kıomaz gönülde ğamını bahār dirler

O nihāl-i bāğ-ı ‘işve sañada ider temāyül
 E gönül ne āh idersiñ buña rüzgār dirler

Ol āfetiñ mey-i ‘aşkıyla mest imiş vā’iz
 Bize naşihat iden yādigārı gördüñ mü

Töbe itdim dirse de Sırrıye itmeñ ‘itimād
 Ol ne ğod meyden ferāğ eyler ne dilberden geçer

Gönül düşüb ğam giysu-yı yāre kıalmışdır
 Nice ğatırım ol yadiğāra kıalmışdır

Sürġi-i rūyuñ ğüle vaşf eylesem bī-reng olur
 Ğonceye sırr-ı dehānuñ söylesem dil-teng olur

Divanı, Emiri Efendi Kısmında, Millet Kütüphanesi’nde	numara
201.	
“ Hamidiye Kısmında, Murad Molla Kütüphanesi’nde “	1121/2.
“ Üniversite Kütüphanesi’nde “	819.
“ “ “	2844.
“ “ “	2869.

Şakâ-yık-ı Şeyhi c.2 s.322, Osmanlı Müellifleri c.2 s.230, Şafâ-yi 236, Asım 11, Salim 344, Sicill-i Osmânî c.3 s.14, Mecelle 253, Belîğ 35, Keşfü'z-Zunûn .z 508.

1745-SİRRÎ : Şeyh Abdalbaki Sırrî Dede, Şeyh Mevlevi Nayi Osman Dede'nin oğludur. İstanbullu, Galata Mevlevihanesi Şeyhi, vefatı H.1164 M.1750. Galata Mevlevihanesinde medfundur.

Yârab keremiñle dest-gîr ol

Ben zâre mu'în olub zâhîr ol

Ben bî-kes ey Kerîm-i muṭlaḳ

Herḥalde ḥayra ḳıl muvaffaḳ

Dünyâda vü âhiretde yâ Rab

Ḳıl ben ḳuluña rızâñı maṭlaḳ

Ben şifte ḥâle re'fet eyle

'Afv it günehim 'inâyet eyle

Ramiz 149, Sicill-i Osmânî c.3 s.299, Osmanlı Müellifleri c.1 s.86.

1746-SİRRÎ : Musa Sırrî Efendi, Musa Efendi'nin oğludur, İstanbullu, Dimtuğa Naibi, hattat, me'hazlarda vefatı tarihini ihtilaflıdır, Ramiz ve Sicill 1174, Tuhfe 1175, Mecelle 1177 hicrisinelerini göstermededirler. Edirne'de medfundur. Tuhfe pederi ismini de Mehmed olmak üzere kayd etmiştir.

Reh-güzârını süpürmüş eylemiş 'anber-nişâr

Eşk-i çeşmiyle bu Sırrî şu dîbâsı döşemiş

Ramiz 149, Sicill-i Osmânî c.3 s.14, Tuhfe-i Hattatin 563, Mecelle 253.

1747-SİRRÎ VEYA ABDULKADİR : Eşrafzâde Şeyh Abdulkadir Sırrî Efendi, Eşrafzâde Abdullah Efendi'nin oğludur. Vefatı H.1180 M.1766, İznik'de Eşref-i Rumi Tekyesi Şeyhi.

Zehī örnek ihsān şod Muḥammed

Du ‘alem ra ki sultān şod Muḥammed

Ḳadem pūş şefā‘at ḥāh Sırrī

Derūneş nūr-ı imān şod Muḥammed

Abdulkadir maddesine bak numara 2712.

1748-SIRRİ : Abdullah Sırrī Efendi, Diyarbakırlı, vefatı H.1200 M.1785.

Ne ‘aceb çeşm-i ālāsıñ ne belāsıñ bilmem

Sen senī bilmez iseñ illere şor şorma baña

Tezkire-i amed 45.

1749-SIRRİ : Selim Sırrī Paşa bin Tepedanlı Ali Paşazāde Veliddin Paşa, Belgrad Muhafızı, H. 1215 M.1800 tarihinde Yanya’de doğdu, vefatı H. 1263 M.1846, Belgrad’da medfundur.

Dāğlar yādigār-ı hicriñdir

Sīnede bergüzār-ı hicriñdir

Ḥāb-ı rāḥat görür mü tā-be-şubḥ

Dīde şeb-zindedār-ı hicriñdir

Bāğ-ı miḥnetde çeşm-i giryānım

Menba-ı cūyibār-ı hicriñdir

Son Asır Türk Şairleri 1729, Kāmûsu’l-A‘lām c.4 s.2560, Fatin 190.

1750-SIRRİ : Şerif Sırrī Efendi, Edirneli, kadı, H.1239 M.1823 tarihinde Edirne’de doğdu, vefatı H.1270 M.1853 den sonradır.

Vuşlatıñ va‘ad eyledi ol gicede şāhım benim
 Hulf idüb göstermedi rüyıñ hele mähım benim
 Sicill-i Osmânî c.3 s.14, Fatin 192.

1751-SİRRİ : Sırrı Bey, Kırk Kiliseli, Hariceye Nezareti Mektubi Kalemî Hülefasından, vefatı 1270 M. 1853 tarihinden sonradır.

‘Ālem āteş-bāz olur derd ile āh itdikce ben
 Āh idüb dehre garībāne nigāh itdikce ben

Pāymāl eyler qadri ser ‘askerī tedbīr ile
 Mülk-i maqşūd üstüne sevq-i sipāh itdikce ben
 Sicill-i Osmânî c. 3 s.14, Fatin 192.

1752-SİRRİ : Rahle Sırrı Hanım, Diyarbakırlı Ahmed Bey’in kızıdır, Diyarbakırlı, H.1230 M.1814 tarihinde Diyarbakır’da doğdu, vefatı H.1294 M.1877, Edirne Kapusu haricinde Otakçılar’da Kadiri Tekyesinde medfundur. Kamus’un 1295 de ber-hayât göstermesi yanlıştır.

İder her cilvede biñ dürlü istifnāyı ‘uşşākka
 Şaşırdı Qays ü Ferhād ne Şīrīn’dir ne Leylā

Seherde ey şabā ‘arz eyle hālīm di o cānāna
 Deriñde bir kemīne cariyen Sırrı-i şeydādır.

Murg-i dil pervāza geldi lāneler ağlar baña
 Çıkdı zünnārım bu kez humhāneler ağlar baña

Āşinālar tñı seng-endāz olurlar her taraf
 Vākıf olsa hālīme bīgāneler ağlar bana

Divanı, Emiri Efendi Kısımında, Millet Kütüphanesi'nde numara 202.

Osmanlı Müellifleri c.2 s.240, Kâmûsu'l-A'lâm c.4 s.2561, Tezkire-i Amed 46, Lügat-ı Tarihiye ve Coğrafiye c.4 s.34, Son Asır Türk Şairleri 1732, Mesahiri'l Nisai 303.

1753-SİRRÎ : Sırrî Paşa, Helvacızâde Salih Dursun Efendi'nin oğludur, Giridli, Diyarbakır Valisi, H.1260 M.1844 tarihinde Kandiye'de doğdu, vefatı 24 Cemaziyelahir 1313 M. 1895 Sulţân Mahmud türbesinde medfundur.

Zâlimlere mehl olmasa maţlûb-ı İlâhi

Bir demde yakâr 'âlemi mazlumlardıñ âhı

Kâfî yekâ bilmek beni hiç bilmesuñ 'âlem

Zîrâ büyük âfetdir o şöhret neme lazım

Son Asır Türk Şairleri 1734, Osmanlı Müellifleri c.2 s.246, Sicill-i Osmânî c.3 s.15.

1754 –SİRRÎ : Emin Mehmed Sırrî efendi, Ağrıbozulu, Şağra Tezkirelerinde ve vefeyata dair olan eserlerde tercüme-i haline dair kayd ve malumat yoktur. Yalnız 1258 tarihinde Tekirdağ'ına hicret ettiği anlaşılmıştır.

Divanı, Hacı Mahmud efendi Kısımında, Süleymaniye Kütüphanesi'nde numara 3475.

Divanından alındı.

1755- SİRRÎ : Sırrî Paşa, Halebli Melek Ahmed Paşazâde Osman Paşa'nın oğludur, Konyalı, Yemen Valisi, H.1217 M.1802 tarihinde Konya'da doğdu.

Keşf-i zâr raz eyler isem kâse-i dünyâ tutuşur

Ketm ider isem eğer dilde suveydâ tutuşur

İrişür dūd-ı şerer-nāk-ı dilim eflâke

Sûziş-i âhım ile atlas mînâ tutuşur

Ḳaddi mevzunı yād eyleyerek gülşende

Āh-ı serd itsem eğer serv-i dilārā tutuşur.

Kâmûsu'l-A'lâm c.4 s.2560, Fatin 190.

1756- SIRRÎ : Kethüda Beyzâde Sırrî Bey, Sulţân Mustafa salis karnasından.

Tayyarzâde Atâ Tarihi c.4 s.213.

1757- SIRRÎ : Sırrî Efendi, Tekirdağ Mahkemesi Katibi, Sulţân Mustafa salis devri şağrasından. Osmanlı Müellifleri Tekirdağlı ve isminin Ali olduğunu yazıyor. Mecelle'de ise Tekirdağ Mahkemesi Katibi Ali bin İbrahim diye kayıtlıdır.

Ramiz 149, Sicill-i Osmânî c.3 s.14, Osmanlı Müellifleri c.1 s.26, Mecelle 253.

1758-SEZÂYÎ : Abdurrahman Sezâyî Efendi, İstanbullu, kadı, şair Receb Edayi Çelebi'nin biraderi vefatı H.1080 M.1669.

Şîşe-i şabr 'aşka âfet-i nâz değsun

Zâika ricâsına kanıd niyâz değsun

Eşkini baħr-i muħîs etse Sezâyî yeri var

Ma-cerâ-yı ğamı bir dil-ber-i mağrûr iledir

Şakâyk-ı Şeyhi c.1 s.754, Sicill-i Osmânî c.3 s.315, Şafâyi 223, Belîğ 37, Mecelle 253, Güfti 46.

1759- SEZÂYÎ : Şeyh Hasan Sezâyî Efendi bin Ali Bey bin Kürd Beyzâde Hüseyin Bey, Cabi Dede, Moralı, Edirne'de Aşık Musa Tekyesi Şeyhi, H.1080 M.1669 tarihinde Mora'nın Gördes kasabasında doğdu, vefatı 17 Ramazan 1151 M.1738, Aşık Musa Tekyesi'nde medfundur. Hasan Senayi Efendi'nin “ Kudse pervâz eyledi ruħ Sezayi Gülşeni” mısraı vefatı tarihidir.

Merd-i kâmil şerefiñ ber-ter ider ğurbetde

Ḳadri artar güheriñ çıkşa eğer kânından

Ey Sezâyî şem'-i vaşla per yaķar pervâneyim

Ḥalet-i vaşlıñ şafāsından fiğān olmaz baña

Divanı, Murad Molla Kütüphanesi'nde numara 399.

“ “ “ “ “ 400.

“ Hatem Paşa Kısımında, Selim Ağa Kütüphanesi'nde“ 78.

381. “ Mahir Şāh Sulṭān Kısımında, Hüsrev Paşa Kütüphanesi'nde“

“ Atıf Efendi Kütüphanesi'nde “ 2075.

3159/1. “ Hacı Mahmud Efendi Kısımında, Süleymaniye Kütüphanesi'nde

“ “ “ “ “ “ 3543/3.

“ Reşid Efendi Kısımında, Millet Kütüphanesi'nde“ 760.

“ Emiri Efendi Kısımında “ “ “ 203.

“ “ “ “ “ “ 204.

“ Üniversite Kütüphanesi'nde “ 1405.

“ “ “ “ 2931

“ “ “ “ 3021.

Kâmûsu'l-A'lâm c.4 s.2562, Lügat-ı Tarihiye ve Coğrafiye c.4 s.26, Ramiz 150, Osmanlı Müellifleri c.1 s.84, Sicill-i Osmânî c.3 s.15, Salim 350, Belig 37, Fatin 192, Şafâyi 255, Mecelle 164, 253, Vefeyatü'l Eyvansarayı 33, Keşfü'z-Zunûn .z 508 s ve c. 1.

1760- SEZÂYÎ : Yahya Sezâyî Efendi, Mora Müftüsü Şehid Hafız Abdulhalim Efendi'nin oğludur. Trapoliçeli, Cezair-i Bahr-i Sefid Kapu Kethüdası, H.1232 M.1816 tarihinde Trapoliçe'de doğdu, vefatı 23 Cemaziyelahir 1294 M.1877, KaracaAhmed türbesi'nin arka duvarı hizasında aile kabristanında medfundur

Mübtelâ-yı derd-i 'aşka şorma dermân istemez

'Ârif-i billâh olan tedbîr-i Lokmân istemez

Nüş idenler dest-i kāmilden şarāb-ı vaḥdeti

Bir daḥī semt-i fenāda bezm-i irfān istemez

Son Asır Türk Şairleri 1695.

1761- SEZĀYĪ : Turan Çelebi, Edirneli, Ḳānūni Sultān Süleyman devrinde dergah-ı ali bendelerinden idi.

Varını gel şol kadar yoluñda tōkdi saçdı kim

Ḳaldı eyninde hemān bir parelenmiş pīrehem

Sehi 117, Enîsü'l-Müsâmirîn76.

1762- SEZĀYĪ : Sezāyī Efendi, Manastırlı, Azi Efendi inşetesi denmekle meşhur idi. Sultān Mustafa-i salis devri şairlerinden.

Ramiz 151, Sicill-i Osmânî c.3 s.15.

1763-SUAD : Hüseyin Suad Yalçın, Muhasebeci Ali Rıza Bey'in oğludur, İstanbullu, defterdar, H.1284 M.1867 tarihinde İstanbul'da doğdu.

Güyā kameriñ içinde pür nūr

Bir gülşen-i bî-ḥudūda girdik

Açmışdı o sāyelikde mahmūr

Dallarda ziyālî bir güzeli

Son Asır Türk Şairleri 1745.

1764-SAADETKERAYĪ : Seadetkerayi, Menkeli Hanın oğludur, Kırım Hanı, H.898 M.1492 tarihinde Kırım'da doğdu, vefatı H.944 M.1537, Eyüb'de medfundur.

Kâmûsu'l-A'lâm c.4 s.2564, Kabinhanan 12.

1765-SAADULLAH VEYA İZZET : Sadullah İzzet Efendi, Müderriszāde Abdülkerim Efendi'nin oğludur, Ankaralı olup Hacı Bayram Veli sulalesinden, vefatı H.1264 M.1847, Sicill vefatı tarihini 1272 olduğunu yazıyor.

Sürmedān gibi cilā baḥş-ı 'uyūn ol ḥalka

Ru-siye olma göze girmek için meyl gibi

Bostān-ı emel-i halkı iderseñ isķā

Artār efzāyişñ ‘ālemde seniñ nıl gibi

Divanı, Emiri Efendi Kısımında, Millet Kütüphanesi’nde numara 287.

Sicill-i Osmânî c.3 s.24, Kâmûsu’l-A‘lâm c.4 s.2570, Fatin 193, Osmanlı Müellifleri c.3 s.272

1766-SAADEDDİN : Mehmed Sadeddin Kaşif Efendi, Es’adzāde Seyyid Mehmed Efendi’nin oğludur, Müderris, vefatı 19 Rebiü’l evvel 1111 M.1699.

Sicill-i Osmânî c.3 s.27.

1767-SADEDDİN : Hüseyin Sadedin Nüzhet Ergun, Kolağası Ali Efendi’nin oğludur, Bursalı, H.1319 M.1901 tarihinde Bursa’da doğdu, Bayezid Umumi Kütüphane müdiri, vefatı H.1366 M.1946, Üsküdar’da Karacaahmed kabristanında medfundur.

Ne ādemden haberim var ne vücūdu bilirim

Yalnız çehre-yi Maķsūda sūcūdi bilirim

Beni cānāna nigāhımla şaķın ğamzetme

Şeri‘-i Aķmed’deki her kayd ü ĥudūdi bilirim

Son Asır Türk Şairleri 1574.

1768-SADİ : Hafız Ahmed Sadī Efendi, Konyalı Mustafa Efendi’nin oğludur, Edremitli, Suadi Efendi ve Emir Hafız ve Emir Hoca namlarıyla meşhurdur, Edremit’de Haveran Köyü’nde doğdu, vefatı H.1299 M.1881, Haveran Köyü’nde medfundur. Osmanlı Müellifleri ismini Es’ad Suadi diye yazması yanlıştır.

Bir sözüm vardır saña eyle kabūl

Hāb-ı ğafletden uyān Hāķķ’a ķul ol

Ķande derseñ dergeh-i Raķmān’a yol

Sen de iste sen de ara sende bul

Son Asır Türk Şairleri 1552, Osmanlı Müellifleri c.1 s.245, Karasi Şahidi .

1769-SADULLAH : Sadullah Rami Paşa, Ayaşlı Müftizâde Es'ad Muhlis Paşa'nın oğludur, Erzurumlu, Viyana Sefiri, 1 Ramazan 121245 M.1838 tarihinde Erzurum'da doğdu, vefatı 7 Cemaziyelahir 1308 M.1890, Sulţân Mahmud türbesinde medfundur.

İrişdi evc-i kemâlâta nûr-ı idrākāt

Yetişti rütbe-i imkâne kısm-ı mümteniât

Besâit oldu mürekkeb mürekkeb oldu basît

Bedâhet oldu tecârible haylî mechûlât

Son Asır Türk Şairleri 1566, Sicill-i Osmânî c.3 s.25.

1770-S A'DÎ : Taci Beyzâde Sa'dî Çelebi, Mir Taci'nin oğludur. Amasyalı, müderris, hattat, Cafer Çelebi'nin biraderi, vefatı H.922 M.1516, Sulţân Selim civarında biraderi Cafer Çelebi'nin mescidi önünde biraderi Cafer Çelebi yanında medfundur.

'Aşk hâlâtını Ferhâd ile Mecnûn ne bilür

Biri tığ âdemîsidür biri şahrâ delisi

Rûz-ı ruşendir nola ruşen olursa şâmımız

Mihr-i 'âlem tâbdan yaqar çırâğı cāmımız

Yâ Rab n'olaydı 'âlem içinde dil olmasa

Bâri olursa her güzele mâyl olmasa

Kâmûsu'l-A'lâm c.3 s.1608 ve c.4 s.2573, Osmanlı Müellifleri c.1 s.263, Tuhfe-i Hattatin 149, Hasan Çelebi 157, Kafzâde 63, Sicill-i Osmânî c.3 s.25, Beyani 41, Latifi 188, Şakayık-ı Mücdi 337, Âşık Çelebi 218, Sehi 46.

1771- SA'DÎ : Şeyhu'l İslam Sadeddin veya Sadullah Sa'dî Efendi bin Murad Paşa Camii İmamı İsâ Efendi bin Emirhan, Dadaylı, vefatı 2 Şevval 945 M.1538,

Eyübde türbe civarında medfundur, Kandi'nin “ Didi Kandi anın fevtine tarih, Bekaya geçdi Sadeddin sâni” beyti vefatına tarihtir.

‘Âleme töldi meserretlik ben şād olmadum

Âh kim beñ bende bir dem ğamdan âzād olmadum

Ĥāk-pā-yı yār ile geldi şabā

Gözün aç ey dil yabana gitmesuñ

Osmanlı Müellifleri c.1 s.323, Şakayık-ı Mücdi 443, Latifi 190, Beyani 41, Âşık Çelebi 219, Mecelle 253, Hasan Çelebi 158, Kafzāde 69, Duhte’l Meşayih 18, Riyazi 74.

1772- S A‘DĪ : Şeyhu’l İslam Hoca Sadeddin Mehmed Efendi bin Hasancān bin Hafız Mehmed Efendi bin Cemaleddin İsfehani, İstanbullu, H.943 M.1538 tarihinde doğdu, vefatı 12 Rebiulevvel 1008 M.1599, Eyüb’de bina itdiği daru’l kurrada medfundur. Bu daru’l kurrayı oğlu Şeyh Es’ad Efendi Tekyeye kalb itmekle halen Yahyazāde Tekyesi denmekle mağrurdur. Derviş Vahdeti’nin “ Nağehan geçdi hoca Sadeddin” mısraı vefatına tarihtir.

Sūz-ı cāna şu seper yok dīde-i pürnem gibi

Bu dil-i nāşādıma eğlence olmaz ğam gibi

Şehāb-ı cūd-ı fazlñ bāğ-ı dehri ideli pür-nem

Nesīm-i bū-yı halkıñla bahār-ı memleket hürrem

Se‘ādet vaşf-ı Sadi nām devlet-i kām ālī baht

Muḥammed ḥulḳ ü Yūsuf rüy u Āşaf re’y ü İsâ dem

Şakayık-ı Nevizāde 429, Osmanlı Müellifleri c.3 s.66, Duhte’l Meşayih 36, Tuhfe-i Hattatin 399, Gülzar Arhan 373, Sicill-i Osmânî c.3 s.18, Seyyid Rıza 46, Kafzāde 63, Riyazi 74, Halametü’l Eser c.3 s.418, Lügat-ı Tarihiye ve Coğrafiye c.4 s.39, Kāmûsu’l-A‘lām c.4 s.2568.

1773- S A'Dİ : İmamzâde Mehmed Sa'dî Efendi, İmam Sultânî Sami Yusuf Efendi'nin oğludur, Kadı, İmamzâde denmekle meşhur idi, vefatı Muharrem 1093 M.1682.

Şakâ-yık-ı Şeyhi c.1 s.553, Sicill-i Osmânî c.3 s.26 ve c.4 s.656, Mecelle 254.

1774-SA'Dİ : Seyyid Mehmed Sa'dî Efendi, Zeyrek Hafızı Hafız Mustafa Efendi'nin oğludur, İstanbullu, müderris, vefatı Safer 1105 M.1693.

Ser saffâ-ı cemâl-i dilrübâda bâde ebruvân

Dest debîr sün'-ı Hûda'dan kişidedir

İtmem ümîd miyve-i ihsânını henüz

Ol nağl-ı bâğ-ı 'işve dağî narsidedir

Hevâ-yı zülf-i pür-tâbîñla dil âşüfte olmuşdur

Beni leb-rîz-i sevdâ eyleyen tûl-ı emeldir bu

Divanı, Emiri Efendi Kısımında, Millet Kütüphanesi'nde numara 207.

“ Üniversite Kütüphanesi'nde “ 617.

Şakâ-yık-ı Şeyhi c.2 s.127, Sicill-i Osmânî c.3 s.26, Şafâ-yı 236, Salim 351, Mecelle 254, Belîğ 38, Keşfü'z-Zunûn .z 508.

1775- SA'Dİ VEYA EMİN VEYA EBU'L-ES'AD : Tosyavizâde Ebu'l Es'ad Mehmed Emin Efendi, Kazasker Tosyalı Mustafa Ebu'l Emin Efendi'nin oğludur, müderris, vefatı 25 Ramazan 1137 M.1724, Keskin Dede Kabristanında pederi yanında medfundur.

Bizi mesrûr-ı luğfi eyledi bir lâle gün ruhsâr

Açıldı gonca-i dil kalmadı bir 'uğde düşvâr

Değildir şu'le-i âh şerer engîz ey Sadî

Tîz çerha bir şimşîr-i tîr-i zer nişânımdır

Şakâ-yık-ı Şeyhi c.3 s.165, Sicill-i Osmânî c.1,4 s.404,420, Mecelle 60,254, Salim 149, Ramiz 14, Es'ad 10.

1776-SA'DÎ : Abdu'lbâki Sa'dî Efendi, Acem Sadi denmekle meşhurdur, Vanlı, Hatın defterdarı, Şair Dürri Ahmed Efendi'nin biraderi, vefatı H.1161 M.1748.

Çarhda Sa'dî kevâkib aîlama

'Azm-i Mi'râc itdi sulţân-ı beşer

Kevkeb-i na'il-i Burâk 'aksidir

Oldı mir'ât-ı felekde cilveger

Qalmadı zülfüne râğbet gelicek hattı 'izâr

Giceyi gündüze kıtmış geliyor faşl-ı bahâr

İltifâtıyla tamâm olmadadır nokşânım

Taîrî göstermeye eksikliğini sulţânım

Dil-i sırdır hevâ âh etmede zabt-ı nefes bilmez

Hümâ-yı lâ-meķân-pervâzdır kayd-ı kafes bilmez

Osmanlı Müellifleri c.3 s.7, Şafâyi 246, Salim 353, Ramiz 151, Mecelle 254, Belîğ 38, Sicill-i Osmânî c.3 s.26.

1777- SA'DÎ : Es'ad Sa'dî Efendi, Konyalı Mustafa Efendi'nin oğludur, Edremid Müftüsü, vefatı H.1299 M.1881, Edremid'de medfundur.

Suadi maddesine bak numara 1768.

1778- SA'DÎ : Arabzâde Sadullah Sa'dî Efendi, İstanbullu, Sudurdan, vefatı M.1842 H.1258.

İtdim eğlence bu şeb kaçre-i eşkim Sa'di

Aldadub tıfl-ı dil-i lü'lü'-i lâlâ yerine

Ėam çeker sîneye dil şûh-ı dilârâ yerine

Nüş ider hun çeker bâde-i sahrâ yerine

Kâmûsu'l-A'lâm c.4 s.2570, Fatin 195.

1779- SA'DÎ : İ sazâde Seyyid Mehmed Sadedin Efendi bin Seyyid Mehmed Salim Efendi bin Arif Efendi bin Abdullah Efendi bin Yahya Sadedin Efendi. Şeyhü'l İslam Ebu el-Suud Efendi esfadından, validesi Bosnalı İ sâ Efendi'nin kızı olmakla İ sazâdelikle iştihar etmiştir. H.1218 M.1803 tarihinde İstanbul'da doğdu, vefatı 24 Cemaziyelevvel 1282 M.1865, Eyüb'de cudi Ebu el-Suud Efendi mektebi haziresinde medfundur.

Zînet-efzâ olmada gül-rüyı buldukça kemâl

'Andelîb-âsâ göreñ âh itmemek emr-i muhâl

Rûz ü şeb hasret-keş-i ruhsâr-ı cânândır gönül

Her gece tâ şubha dek eyler temennâ-yi vişâl

Divanı, Emiri Efendi Kısımında, Millet Kütüphanesi'nde numara 309/1.

Son Asır Türk Şairleri 1550, Osmanlı Müellifleri c.2 s.329.

1780- SA'DÎ : Mehmed Sa'dî Bey, Kömür Arayıcı Başısı Hacı Ali Efendi'nin oğludur, Cemiye-i Resumiye Ağzasından, H.1255 M.1839 tarihinde doğdu, vefatı 10 Rebiulahir 1320 M.1902, Beğler Beğ'in'de Nakkaş Kabristanında medfundur.

Tarz-ı i'câzıñ cihân teslîm ider eş'arımıñ

Ejder-i Mûsâ mı vaz-ı kilik-i sihr-âsârımıñ

Eylemez mâhiyyetin idrâk 'aql ü bâşıra

Berķ-ı hâtiğdir mişâl şû'le-i efkârımıñ

Acem-i Aşîrân Maḳāmında Şerḳi

Sevdî dil bir dilberi yektâ-yi nâz

Nâz-perverlikde almış imtiyâz

Şîvesi reftârı gâyet dil-nevâz

Nâz-perverlikde almış imtiyâz

Son Asır Türk Şairleri 1554.

1781- SA'DÎ : Sa'dî Efendi, Hacı Hafız Yusuf Efendi'nin oğludur, Harputlu, Muallim, vefatı H.1335 M.1916, İzmir'de medfundur.

‘Âlemiñ ḥâline oldıḳça beñ âgâh acırım

Ḥalkıñ efkârına gâhî gülerim gâh acırım

Kimi gülşen kimi beytû'l-ḥazen ıtlâk idi yer

Şu güzergâha niğâh eylerim eyvâh acırım

Biri tedbîre şataşmış çalışır şubḥ u mesâ

Biri taḳdîre dayanmış durur Allâh acırım

Son Asır Türk Şairleri 1556.

1782- SA'DÎ : Sadullah Efendi, Mustafa Efendi'nin oğludur, Serezli, Şehzâde Cem'in musahibi olmakla “ Cem Sadisi” denmekle iştiḥar itmişdi, Sulṭân Bayezıd-ı sâni devrinde fevt.

Kâbe kıblem seniñ cemâliñdir

Ḥacer-i esved anda ḥâliñdir

Ka‘be örtüsüdür siyeh zülfüñ

Zemzem ağzındaki zülālîndir

Vâz geldim ey şanem saña hevâdar olmadan

Gül yüzünçün her seher bülbül gibi zâr olmadan

Ben elem çakdim ğam-ı sevdâyı zülfünden seniñ

Çünkü sen el çekmediñ ağıyar ile yâr olmadan

Bülbül-i şeydâ nice âh itmesun gülzârda

Yılda bir gül açılır olda meyân-ı hârda

Temâşâ kâh ‘uşşâka Cemâliñ gibi bāğ olmaz

Bu ruşen dirki ‘âlemde göze hergiz miyâğ olmaz

Keşfü’z-Zunûn .z eski tab c.1 s.512 ve yeni tab c.1 s.792, Latifi 188, Beyani 40, Kâmûsu’l-A‘lâm c.4 s.2573, Sicill-i Osmânî c.3 s.25, Tayyarzâde Atâ Tarihi c.4 s.106, Âşık Çelebi 217, Kafzâde 63, Riyazi 75, Sehi 68, Hasan Çelebi 156.

1783-SUUD : Mehmed Suud Bey, Divan-ı Hümayun Odası Mümeyyizi Rıza Saffet Bey’in oğludur, Ebussuud Efendi sulalesindendir, İstanbullu, Receb 1299 M.1881 tarihinde İstanbul’da doğdu, Millet Kütüphanesi me’murlarından, vefatı 23 Şevval 1367, 1948 Merkez Efendi’de medfundur.

Rüyet ümmîd iderek bir daha dünyâda seni

Ararım her gice mehtâb-ı şeb-ârâda seni

Geh semâlarda gehi saha-i ğabrâda seni

Ararım hep ararım zîrde bâlâda seni

Baňa her şekl-i dil-âra seni iĥtâr eyler

Her güzel şey güzelim ĥüsnüni tizkâr eyler

Ruĥuma bād-ı şehâr büyunı iĥsâr eyler

Bulurum ĥisde ĥayâlâtıda mânâda seni

Divanı, Emiri Efendi Kısımında, Millet Kütüphanesi'nde numara 526.

Son Asır Türk Şairleri 1748.

1784-SUUDİ : Mehmed Suudi Efendi bin Kadı Emir Hasan Niksari bin Seyyid Sinan Efendi bin Seyyid Ahmed el-Hüseyni, kadı vefatı Şevval 999 M.1590, Diyarbakır'da medfundur, biraderi şair Cenâbi Efendi 643 numaradadır.

Ehl-i tecrîd dilâ mültefit-i mâl olmaz

Terk-i dünyâyı deni itmiş abdâl olmaz

Ne 'aceb gülşen olur gülşen-i ĥüsn-i dildâr

Yâz u kış bülbül-i şūrîderleri lâl olmaz

Rûzgârıyla Suudi irişür eflâke

Ĥakrâh olmağla bir kişi pâmâl olmaz

Ey başında görünen şanma hilâl-i şevvâl

Eylemiş kaşın vaşfına bir ince ĥayâl

Oldı habâb gibi gönül mübtelâyı mey

Baştan çıkardı anı derigâ hevâyı mey

Şakayık-ı Nevizâde 315, Sicill-i Osmânî c.3 s.50, Kafzâde 63, Hasan Çelebi 159, Beyani 41, Riyazi 75, Mecelle 254.

1785-SAİDA : Şeyh Saida Efendi, Buharalı, Monla Cami ahfadından ve Nakşibendi şeyhlerinden vefatı H.1092 M.1681, Bafra'da medfundur, Şeyh Said mahlasıyla kayd itmiştir. Sicill'de Hicaz'dan avdetinde Cidde'de vefat ettiğini yazıyor.

Engüşt-i ta'arruż ne-resîde suhanem rā

Āsīb-i hāzān rāh-ı ne-dîde çemenem rā

'Afvum heme pür hār çü māhī būd ammā

Hergiz naḥled-i hār ta'alluk-ı bedenem rā

Şafâyî 225, Sicill-i Osmânî c.3 s.27, Şakâyık-ı Şeyhi c.1 s.651.

1786-SAİDA VEYA SAİD : Saida Efendi, Belgradlı, Belgrad Mevlevihanesi Şeyhi, vefatı H.1140 M.1727 me'hazların bazısı Seyyid mahlasıyla kayd itmişlerdir.

Şafḥa-i ru-yı cihān efruzına cānānımın

Dest-i kudret bir kalem çekmişde ebru koymuş adı

Fatin 195, Semahane-i Edeb 93.

1787-SA'İD : Hasan Said Çelebi, Kadı, vefatı H.1035 M.1625, Serez'de medfundur.

Sicill-i Osmânî c.2 s.130.

1788- SA'İD : Şeyhü'l İslam ebu Said Mehmed Efendi bin Şeyhu'l İslam Mehmed Es'ad Efendi bin Şeyhü'l İslam Hoca Sadedin Efendi bin Hasancân Efendi, H.1003 M.1594 tarihinde İstanbul'da doğdu. Vefatı bazı me'hazlarda göre Zilkade 1072 M.1661 ve bağzılarına göre Rebiulevvel 1073 M.1662, Eyüb'de Ceddi Türbesi'nde medfundur.

Seyr it 'izār-ı yārı ḥaṭ-ı müşg-bār ile

Hoşdur çemende mevsim-i gül nev-bahār ile

Girdāb-ı baħr-ı ğamda ümīd-i necāt ile

Düşdi muhīte keşt-i dil rūzgār ile

Zīb-i destārdır ol naħl-i kemāl üstüne gül

Qırmızı şāl şarar tāze nihāl üstüne gül

Maqdem-i şāh-ı bahār ile büründü gülşen

Cāme-i sebz giyüb altına āl üstüne gül

Ola iqbālī Saīdā o şūhuñ gül gibi ter

Qonduğunca nitekim āb-ı zülāl üstüne gül

Geliñ gūşına girmez bülbüliñ āh çeker sūzı

Budur rūz-ı ezelde ‘āşıkı bī-çāre ye rūzı

Kāmûsu’l-A‘lām c.1 s.723, Şakâyık-ı Şeyhi c.1 s.348, Duhte’l Meşayih 50, Şafāyi 221, Mucib 17, Seyyid Rıza 46, Sicill-i Osmânî c.1 s.187, Mecelle 254, Asım 12, Beliğ 38, Alime Salinamesi 450.

1789- SA‘İD : Ahmed Said Efendi, kadı, Edirneli, vefatı H.1080 M.1669.

Qad-ı mevzūñ-ı sākī bir nihāl-i nāz-perverdūr

Mey-i gül-fām ile sāğar elinde bir gül-i terdür

Qadeh devr eylesün pervāne-āsā bezm-i ‘işretde

Şurāhī şu‘le-efrūz oldı bir şemī‘-i münevverdūr

Beliğ 38.

1790- SA'İD : Es'adzâde Seyyid Mehmed Said Efendi bin Es'adzâde Seyyid Mehmed Ebu es-Suud Efendi bin Ankaralı Mehmed Es'ad Efendi, İstanbullu, Nakıb el-İşraf, H.1028 M.1618 tarihinde İstanbul'da doğdu, vefatı 19 Zilhicce 1098 M.1686, Eyüb'de medfundur.

Semtemizde yine bir dil-ber-i ra'nâ gördüm

Güyyiâ murde-dile Hâzret-i 'İsâ gördüm

Açılur tâze nihâl üzre gül-i ra'nâlar

Dil-i şeydâyı aña bülbül-i ra'nâ gördüm

Şakâyık-ı Şeyhi c.1 s.608, Sicill-i Osmânî c.3 s.27, Şafâyi 230.

1791- SA'İD : Topkapuluzâde Mehmed Sa'id Efendi, Darbehane Emini Topkapulu Ahmed Efendi'nin oğludur, İstanbullu, hafız, H.1116 M.1607 tarihinde doğdu, vefatı H.1134 M.1721, topkapu'da Ahmed Paşa Camii'nde medfundur, Ramiz ve Sicill'in ismini Ahmed diye yazmaları doğru değildir.

Çıkdı ekşim çarha taraf-ı devre-i nezzâreden

Tâsa vardı âb-ı çeşmim halka-i fevvâreden

Böyle tîz oldıkça şemşîr-i zebân-ı tîzimiz

Çıktulur mu hâtır-ı hâsed Saida yâreden

Salim 355, Ramiz 152, Sicill-i Osmânî c.3 s.28, Tuhfe-i Hattatin 385, Mecelle 254.

1792- SA'İD : Mehmed Sa'id Efendi, Alaşehirli, müderris ve münecim-i sâni, vefatı H.1161 M.1748.

Ramiz 152, Sicill-i Osmânî c.3 s.28.

1793- SA'İD : Mehmed Sa'id Efendi, Medineli Kadisiye Cezeri Mehmed Efendi'nin oğlu ve Kazasker Abdurrahimzâde Yahya Efendi bin Mehmed Efendi'nin Kerimezâdesidir, vefatı 19 Safer 1166 M.1752.

Tuhfe-i Hattatin 716.

1794- SA'İD : Yekrimi Sekiz Çelebizāde Sadır-ı Ağzam Mehmed Sa'id Paşa bin Yekrimi Sekiz Çelebi Mehmed Efendi bin Süleyman Efendi, İstanbullu, vefatı Rebiulevvel 1185 M.1761, Ramiz vefatı tarihini 1170 göstermekde ise de 1172 tarihinde Etna'da valiyalına tayin idilmesine göre bu rivayetin doğru olmadığı meydandadır.

Ramiz 152, Mecelle 254, Hadigatü'l Vezra Zeyli 84.

1795- SA'İD : Şehzāde Mehmed Sa'id Efendi, İstanbullu, vefatı H.1178 M.1764, Hadigatü'l Vezraya Zeyli vardır.

Osmanlı Müellifleri c.3 s.75, Mecelle 280.

1796- SA'İD : Katibzāde Mehmed Sa'id Efendi, Midilli Muvakkıtı, vefatı 1 Şevval 1188 M.1774.

Püse-i vuşlat alınmaz şāhid-i ğam nakden

Dāne-çîn olmak ne mümkün hırmañ-i eflākden

Şāf-ı tab'-ı güf ü ru-yı halk tekdır eylemez

Tire olmaz şafvet-i yem cünbüş-i hāşākden

Şefkat 77, Silahtarzāde 39, Sicill-i Osmânî c.3 s.31.

1797- SA'İD : Sa'id Efendi, Şair Şehri Efendi'nin oğludur, Hevacekandan, vefatı H.1190 dan sonra.

Arif Hikmet 36.

1798- SA'İD : Ahmed Sa'id Efendi, Üsküblü, Mukatacı, vefatı H.1220 M.1805.

Biz hayāl-i hedef-i maṭlabı dūr eylemişüz

Ḥayf kim sā'ad-ı endīşeye zūr eylemişüz

Dil-i miḥnet-fiğārı gör ki her dem hürrem isterler

Sifāl-i şikenden feyz-i şahbā-yı Cem isterler

Mecm' Şağra 124, Şafāyi 243.

1799- SA'İD : Kara Halilzâde Kazasker Sa'id Mehmed Efendi bin Mustafa Efendi bin Said Efendi. Vefatı 10 Ramazan 1237 M.1831, Eyüb'de Siyavuş Paşa Türbesi haziresinde medfundur.

Sicill-i Osmânî c.3 s.39.

1800- SA'İD VEYA SİRET : Sa'id Siret Bey, Cidde Valisi Şerif Paşa'nın oğludur, kadı, vefatı 1246 M.1860.

Siret Maddesine bak numara 1936.

1801- SA'İD : Fethizâde Sadullah Sa'id Efendi, Hacı Fethizâde Said Ağa'nın oğludur, H.1173 M.1758 tarihinde Diyarbakır'da doğdu. Matbaa-ı Mısriye Musahhıhi vefatı H.1247 M.1831, Mısır'da medfundur.

Hayâl-i mûr-ı hattıñla dönüb dil vâdi-i nemle

Süleymânım hâridâr-ı vişâliñ olayım nemle

Saîdâ eşki bûlbûl birg-i verde renk-bağş eyler

Ṭarâvetyâb olur her gönca-i gül çünki şebnemle

Kâmûsu'l-A'lâm c.4 s.2577, Fatin 196, Son Asır Türk Şairleri 1602.

1802- SA'İD : Feraizizâde Mehmed Efendi, Bursalı, Bursa'da Emir Sultân Camii Hatibi, vefatı H.1251 M.1835, Bursa'da Emir Sultân Camii haziresinde medfundur.

İ'tikâd-ı ehl-i sünnetden ayrıma dâimâ

Açı vir râh-ı necât ey kerim-i zulaṭa

Hazreti faḥr-i cihânıñ ḥürmetüne lütf idüb

Hevl-i maḥşerde Saide şefḳatiñ eyle revâ

Kâmûsu'l-A'lâm c.4 s.2577, Osmanlı Müellifleri c.3 s.117, Fatin 196, Sicill-i Osmânî c.3 s.42.

1803- SA'İD : Hızır Ağazâde Enderunlı Sa'id Bey, Musahib-i Padişâhı Halili Hızır Ağazâde Mehmed Arif Ağa'nın oğludur, İstanbul'da doğdu, vefatı H.1252

M.1836, Eyüb'de Buhariye'ye giden caddenin sol tarafında medfundur. Keşfü'z-Zunûn'un ismini Hızır bin Abdullah göstermesi yanlıştır.

İtmedi gitdi eşer nâle-i cāngāh saña

Merhamet virmedi mi Hażret-i Allah saña

‘Ākıbet ‘ömrü mi hüsnuñ gibi itdiñ itlāf

Qaldı sermāye hemān āh baña vāh saña

Beni şād eylemediñ bir kere inşāf eyle

‘Acabā neyledim ey tālī‘-i bed-ḥah saña

Sukūt bilmediğinden değıl edebdendir

Gerçi söylemez amma neler bilir ‘āşık

Son Asır Türk Şairleri 1604, Osmanlı Müellifleri c.2 s.168, Fatin 197, Sicill-i Osmânî c.4 s.2577, Keşfü'z-Zunûn .z 508.

1804- SA‘İD : Sa‘id Efendi bin Mehmed Efendi bin Hacı Ali Efendi, Diyarbakırlı, vefatı H.1260 M.1844.

Ey semā ḥatlu Efendi Hażret-i sad-iḥtiram

Vey Ḥamīdü’l-ḥalk ü tevfik-i Ḥudā’ya mazḥaram

Paye-i pişteḥte-i zāt-ı Ḥamīd’il ḥalkıña

Eyler enhāyı Ḥulūs nām-ı kil-k-i kemterem

Tezkire-i Amed 47.

1805- SA‘İD : Nudle Katibizāde Mehmed Sa‘id Bey, Sulṭān Mustafa-yı rabıḡ validesi kethüdası Nudle Katibizāde Mehmed Efendi’nin oğludur, İstanbullu, Kethüda kalemi hūlafasından, vefatı 17 Receb 1253 M.1837, Fatin babasının ismini Mehmed ve vefatı tarihini 1265 gösteriyor.

O büt-i sîb-i zenehdân ki bulunmaz arasañ

Aña mânend ü nazîre kıızıl elmada dañi

Ben esîr-i ğam zünnârı isem çok mu Saîd

Yeri vardır ğamınınñ tadîl-i bâbâda dañi

Fatin 197, Es'ad 45, Sicill-i Osmânî c.3 s.43.

1806- SA'İD :Çarşambalızâde Kadı Mehmed Sa'id Efendi, İstanbullu, ticarethane meclis müftüsü, vefatı H.1270 M.1853.

Aldatub lâf u güzâfına inandırdı beni

Va'de-i vaşl ile hayli oyalandırdı beni

Ruğ-ı haygerde seni lâleye beñzetmiş idim

Anda yok bu-yı vefâ deyü utandırdı beni

Kâmûsu'l-A'lâm c.4 s.2577, Fatin 198.

1807- SA'İD : Mehmed Hemden Çelebi, Hacı Mehmed Emin Çelebi'nin oğludur, Şeyh, vefatı H.1280 M.1863.

Sicill-i Osmânî c.3 s.46.

1808- SA'İD : Nasuhizâde veya Hacı Mollazâde Sa'id Mehmed Efendi, Hacı Mollazâde Salih Efendi'nin oğlu ve sudurdan Şeyh Nasuhi Efendi ahfadından, vefatı H.1286 M.1869.

Rüstem-i rezm-i cefâyım derd-i cüşendir baña

Dâğ-ı âteş-tâb-ı sînem zînet-i tendir baña

Ben şehîd-i bîter-i kıavs-ı asumân miñnetim

Tâbiş-i berķ-i kıaza bir özge me'mendir baña

Kâmûsu'l-A'lâm c.4 s.2577, Sicill-i Osmânî c.3 s.47, Fatin 198.

1809- SA'İD : Baba Efendizāde Mehmed Sa'id Efendi, Şeyh Ali Baba'nın oğludur. Bursalı, Bursa'da Nakşi Tekyesi Şeyhi, vefatı H.1288 M.1871, Sicill vefatı tarihini 1276 gösteriyor.

Seza vār sırrı sultān olur çün efser zerrīn

İşābet itmeyen karında her bī-mezheb ü bī-din

Sayhālar ālām u firākım hışn-ı mātemde

Şehinşāh-ı cünūñ itdi beni bu leşkere ta'īn

Osmanlı Müellifleri c.2 s.238, Sicill-i Osmânî c.3 s.47, Fatin 199.

1810- SA'İD : Mehmed Sa'id Bey, Sicill-i Ehval Kalemi Mimizi, vefatı 23 Rebiulahir 1308 M.1890, Üsküdar'da medfundur.

Sicill-i Osmânî c.3 s.49.

1811- SA'İD : Divan Efendisizāde Mehmed Sa'id Paşa bin Divan Efendisizāde Diyarbakırlı Şair Süleyman Nazif Efendi bin Şair İbrahim Cehdi Efendi, Diyarbakırlı Said Paşa denmekle meşhurdur. Mardin mutasarrıfı, H.1248 M.1832 tarihinde Diyarbakır'da doğdu, vefatı 28 Rebiulahir 1309 M.1891, Mardin'de medfundur.

Kamiliñ edna kuşurı der-aķab meşhūr olur

Bedrde cüz-i kuşūr olsa hemān manzūr olur

Qabiliyet qahr ile maķu olmaz ehlinden Said

Riyk-i sāfî etse āteş-i sūzān ile billūr olur

Sen uşandurma eli elde uşandurmaz seni

Hilekarlık eyleme kimse dolandurmaz seni

Dest-i aĝdadan soĝuķ su içme kandırmaz seni

Çorqma düşmeden ki âteş olsa yandırılmaz seni

Divanı, Emiri Efendi Kısımında, Millet Kütüphanesi'nde numara 210.

Son Asır Türk Şairleri 1608, Sicill-i Osmânî c.3 s.49, Eslâf c.2 s.19, Osmanlı Müellifleri c.2 s.241, Tezkire-i Amed 47.

1812- SA'İD : Mehmed Sa'id Bey, Ahmed Kemal Paşa'nın oğludur, İstanbullu, Şûra-yı Devlet Tanzimat Dairesi Reisi, 5 Safer 1264 M.1847 tarihinde İstanbul'da doğdu, vefatı 5 Receb 1339 M.1920, Süleymaniye Camii haziresinde pederi yanında medfundur.

Ahlâk iledir kemâl-ı âdem

Ahlâk iledir nizâm-ı 'âlem

Ahlâka nazar idilmeyince

Semt-i edebe gidilmeyince

'Âlemede nice me'ârif ehli

Tercih idiyor 'ulûmi cehle

Durma ahmağ gibi dolâbını tedvîre çalış

Şıdık ile isen göremezseñ reh-i tezvîre çalış

Keşret-i māl ile fahr ü şeref olmaz hâşıl

İlmini fazlını irfânını teksîre çalış

Nûr-ı imân lemân eyler ikeñ sînemde

Sen işiñ yok ise zâhid beni tekfîre çalış

Son Asır Türk Şairleri 1614, Osmanlı Müellifleri c.2 s.253.

1813- SA'İD : Mehmed Sa'id Bey, İzmir Müftüsü Hacı Ahmed Şevki Efendi'nin oğludur, İzmirli H.1268 M.1851 tarihinde doğdu, vefatı 3 Muharrem 1340 M.1921 İzmir'de medfundur.

Çeşmim keder-āmīz-i amā eyleme yārab

Maḥrūm-ı temāşā-yi likā eyleme yārab

Kıl gön̄lümü bir nüşa-i esrār-ı ḥaḳāyık

Mecmūa-i taşvīr-i hevā eyleme yārab

Şābit ḳadem et dāire-i sıdḳ u vefāda

Maḡlūb-ı hevā ucb ü riyā eyleme yārab

Ne neşr-i ḥikmet-ārālar ne nazım-ı nükte-pīrālar

Çıḳardım meşher-i dehre dil-i ḥikmet-nişārımdan

Son Asır Türk Şairleri 1631.

1814- SA'İD : Mehmed Sa'id Efendi, Malatyalı Hacı Hasan Efendi'nin oğludur, Malatyalı, Meşihat meşadı H.1290 M.1873 tarihinde Malatya'da doğdu, vefatı 2 Rebiulevvel 1358 M.1939 Merkez Efendi ḳabristanında medfundur.

Çekdim elimi gerdiş-i dolāb fenādan

Vārsiteyim ālām-ı teḳāzā-yı ḳazādan

Āzāda-serem daḡdaḡā-i çūn ü çerādan

Ḳurtuldu gön̄l mezlāḳā-i reyb ü riyādan

Son Asır Türk Şairleri 1266.

1815- SA'İD : İbrahim Sa'id Bey, Naat ku.

Mecelle 254.

1816- SA'İD VEYA SAİDA : Sa'id Efendi, Belğradlı, Belğrad Mevlevihanesi Şeyhi.

Saida maddesine bak numara 1786.

1817- SA'İD : Ahmed Sa'id Efendi, İstanbullu.

Görse idemez dil seni ārāma taḥammül

Mümkün mi yā ol rüy-ı dil-ārāma taḥammül

Bir da'vet ile dā'ire-i dilde yer itdi

Etmez o perī peykerim ibrāma taḥammül

Ḳurbān ideyim 'īd-i vişālde demiş yār

Yok bende ise va'de-i bayrāma taḥammül

Şafāyi 245.

1818- SA'İD : Ahmed Sa'id Efendi, Kadı Mehmed Efendi'nin oğludur, Beşiktaşlı Sadreddin Şirvani ihfanından.

Hemān ser-tīz-i gāmzeñden gönül āsūde-ḥāl olsun

Kemān-ebrūlarıñdan çekdiğim kāt kāt ḥelāl olsun

Salim 356, Mecelle 254, Arif Hikmet 36.

1819- SA'İD : Hasan Sa'id Efendi, Muralı Mehmed pir Efendi'nin oğludur, Anapolulu, Tezkirelerde kayd olmadığından tercüme-i haline dair malumat bulunamadı.

Divanı, Reşid Efendi Kısımında, Millet Kütüphanesi'nde numara 761.

Divanından alındı.

1820- SA'İD : Hafız Sa'id Efendi, İstanbullu, Maliye nezaretinde bedelat odası mümeyyizi.

Bu renc-i bî-şumâr çerhiñ elbet gâyeti vardır

Dilâ şâm-ı firâkıñda nehâr-ı vuşlatı vardır

Meyâniñla dehâniñ baḡşini benden sual itme

O mebhâşde kimiñ cānâ suale kudreti vardır

Sa'îdâniñ bu ḡâl-i pü-rmelâl ü sūzına bâdi

Felekde âteş-efrûz cihân bir âdeti vardır

Fatin 199.

1821- SA'İD : Sa'id Efendi, Reis Hayri Efendi damadı.

Arif Hikmet 37.

1822- SA'İD VEYA REFİĞ : Katibzâde Kadı Mehmed Refiğ Efendi, Divan-ı Hümayun Çavuşlar Katibi Mustafa Efendi'nin oğludur, Refiğ maddesine bak numara 1512.

1823- SA'İD : Mehmed Sa'id Efendi, İstanbullu.

Ey bübül-i dil nâleñi şehnâz mı şandıñ

Sen şavtıñı yoksa yine dem-sâz mı şandıñ

Her şâ'irî kim la'lini vaşf ide Sa'idâ

Ṭab'ıñ gibi sen nâdire-perdâz mı şandıñ

Ekşim ḡayâl-i la'l-i lebiñle mül oldı

Feyz-i ruḡuñla sînede dâğim gül oldı

Şafâyi 244.

1824- SA‘İD VEYA RAŞİH : Vanizāde Seyyid Mehmed Sa‘id Raşih Efendi, Vanizāde Eyüb Efendi’nin oğludur.

Raşih maddesine bak numara 1286.

1825- SA‘İD : Enderunlu Mehmed Sa‘id Bey, Sulṭānzāde Mehmed Paşa’nın oğludur, Sulṭān Ahmed-i salis devri şairlerinden.

Tayyarzāde Atâ Tarihi c.4 s.209.

1826- SA‘İD : Mehmed Sa‘id Efendi, Mehmed Emin Efendi’nin oğludur, İstanbullu, müderris.

Dehri pür-āşüb idelden ‘aşk-ı şūr- engīzimiz

‘Arz-ı bī-dād eyledi ol dil-ber-i ḥūn-rīzimiz

Naḥl-i nāzım seḥeri gülşene reftār eyle

Aç niḳābıñ gülü şermende-i dīdār eyle

Bülbülün āh-ı seḥergāhını gūş eyle o dem

Güle ta‘līm-i kerem ile kermekār eyle

Şafāyi 245.

1827- SA‘İDİ : Ahmed Sa‘idi Efendi, Edirneli, kadı, vefatı H.1080 M.1669, Sicill’in vefatı tarihini 1081 göstermesi yanlışır.

Zevk-ı ‘aşkı añlamaz bilmez muḥabbet ‘ālemin

Şem‘ gibi itmeyen keşretde vahdet ‘ālemin

İtme bu bāziçe-gāh-ı çokluk iltifāt

Aldanub ḳalma görüb ya’ni bu keşret ‘ālemin

Şakāyık-ı Şeyhi c.1 s.754, Sicill-i Osmânî c.1 s.221, Seyyid Rıza 48, Mucib 19, Şafāyi 223, Mecelle 255.

1828-SA'Yİ : Memekzāde Hattat Ramazan Sa'yi Efendi bin Mehmed Efendi bin Süleyman Efendi, Tireli, Eşkinuz Kadısı, vefatı tarihi ihtilaflıdır. Me'hazların bazısı 960 ve bir kısmı 970, 996 tarihini göstermekdedirler.

Nāle-i ney göz yaşı mey oldı ciger-püryanım

Ḥane-i tende ḥayālũñ olalı mihmānım

Fenā gül-zārıdur 'ālem bahārından ḥazān qalmış

Meh-i nev şanma uçmış 'andelīb-i āşiyān qalmış

Keşfü'z-Zunûn .z eski tab c.1 s.512, yeni tab c.1 s.793, Tuhfe-i Hattatin 205, Kâmûsu'l-A'lâm c.4 s.2580, Sicill-i Osmânî c.3 s.50, Ahdî 179, Mecelle 255, Beyani 42, Hasan Çelebi 160, Kafzāde 64, Âşık Çelebi 221, Riyazi 75, Latifi 192.

1829- SA'Yİ : Niharizāde Mustafa Sa'yi Efendi, Pirizremi, Saray hocası, Şair Nehari'nin biraderi, Sa'yi Şirazi ahfadındandır, Sultān Bayezid-i sâni ve Selim-i evvel devri şairlerinden.

Şûretiñ naqşını yazınca gönül nāmesine

Qanlar ağlatdı gözüm kirpügümüñ ḥāmesine

Bir gümüş serv-i qabā-püşdur ol māh ki anıñ

Güneş altunlu gül olsa yaraşur cāmesine

Dağ-ı gam sanūr görenler tahta sîne sînemiñ

Naqd-ı cāna bozmağa şarrāf miḥnet-i zer qomuş

Bāğ varsam sensiz eymeh berk-i sebzi gülleriñ

Kesmege ki naḥl-i ḥayātım ara-ı hicrāñ olur

Kâmûsu'l-A'lâm c.4 s.2580, Sicill-i Osmânî c.3 s.50, Kafzāde 63, Âşık Çelebi 220, Hasan Çelebi 160, Mecelle 255, Sehi 83, Latifi 191, Beyani 42, Riyazi.

1830-SEFALİ VEYA SİNANİ : Arslan Paşa bin Mehmed Paşa bin Yahya Paşa, Budin Beğlerbeği, Kânûni Sultân Süleyman devri şairlerinden.

Gördi âhım kâkül-i müşkînine dil bâğladı

Başın açub meydâna girdi Hakkâ bel bâğladı

Didim uçurdu tîr-i müjeñ cân kebûteriñ

Geldi didi aña kim inanur uçurmadır

Yol budur sînemi hançerle del ey kaşı kemân

Ki dile gelmeğe gamzeñ oğuna rāh olsun

Âşık Çelebi 222, Hasan Çelebi 161, Beyani 42, Ata Tarihi 196, Kâmûsu'l-A'lâm c.4 s.2637.

1831-SAKİM : Sakım Çelebi.

Sendedir cümle hevâ vü heves ü efkârım

Seni söyler güzelim söylese tab'-ı zârım

Salim 357.

1832-SÜKKERİ : Zekeriya Efendi, Bosnalı, Katib-i Divan Sultânı, Hafız, vefatı H.1097 M.1685. tuhfe'nin vefatı tarihini 1094 göstermesi yanlıştır. Edirne'de medfundur.

Cân oldu derd ile teñ-i bîmârdan cüdâ

Hayfâ o şüh olmadı ağıyardan cüdâ

Nedir ol turreler ol şüh-ı dil-nevâzımda

Ki halka halka olur gerden-i niyâzımda

'Arağ şanma görinen táb-ı meyden ol cebîñ üzre

Dökülmüş kaçre kaçre şeb-nem ancak yâsemîn üzre

Şakâyık-ı Şeyhi c.1 s.754, Şafâyi 230, Sicill-i Osmânî c.3 s.52, Belîğ 38, Mecelle 256, Tuhfe-i Hattatin 205.

1833- SÜKŪNÎ : Ahmed Sükûnî Efendi, İstanbullu, Merzifoni Kara Mustafa Paşa etbaından, Şam Mukabelecisi, vefatı Rebiulahir 1102 M.1690, Salim'in vefatı tarihini 1111 göstermesi yanlıştır.

Harîk-ı âteş-i 'aşkım ne dâğ lâzımdur

Ne hânkâh-ı dilinde çerâğ lâzımdur

Şehr-i 'aşk içre 'imârâtı harâb isterler

Cism-i 'uşşâkı belî mahz-ı türâb isterler

Rahş-ı tecrîdüñi âlâyiş ile bend itme

Reh-revân-ı 'ademi pâ-be-rikâb isterler

Şakâyık-ı Şeyhi c.2 s.88, Sicill-i Osmânî c.3 s.52, Salim 357, Belîğ 38, Mecelle 256.

1834-SÜKŪNÎ : Sükûnî Mehmed Efendi, Muharrem Efendi'nin oğludur, Mudurnulu, Şeyh, vefatı H.1103 M.1691, Bursa'da Deveciler'de medfundur. Bursalı Talib'in " Didim sâl-i fevtine târîh Talib, Ola sakın-i arş ruḥ-ı Sekuni" beyti vefatına tarihtir.

Ey dil taleb-i kemâldır medrese çend

Tekmîl-i 'ulûm-i ḥikmet u hendese çend

Her fikr ki cez zikr-i Ḥüdâ ü süse est

Şer mi ziḥudâ bidâr in ü süse çend

Güldeste 395, Osmanlı Müellifleri c.1 s.83.

1835- SÜKŪNĪ : Sükūnī Efendi.

Pür haţardır geçegör tûl-i emeldir bendîñ

Râhat ümîdini қо bunda şitâb isterler

Asım 12.

1836-SELAM : Mehmed Tahir Selam Bey, Çavuş Başı Mehmed Said Efendi'nin oğlu ve Sadrazam Mehmed Emin Rauf Paşa'nın biraderi, İstanbullu, Dava Nazırı, vefatı 12 Ramazan 1260 M.1844, Bağçe Kapusunda Hamidiye Türbesi civarında pederi yanına defn olundu. Muahharan tevsig-i tarik sebebiyle mezarları kaldırılarak kemikleri Eyüb'de Tokmak Tepeye nakil edildi.

Ruğunda hayli arandı tarandı mebhâş-ı zülf

Nihâyetinde kitâba dayandı mebhâş-ı zülf

Selâm uzatma sözî kışşayı dırâz itme

Yeter yeter keselim pek uzandı mebhâş-ı zülf

Divanı, Emiri Efendi Kısımında, Millet Kütüphanesi'nde numara 212.

“ Üniversite Kütüphanesi'nde “ 1602.

Son Asır Türk Şairleri 1683, Kâmûsu'l-A'lâm c.4 s.2589, Sicill c.3 s.247, Osmanlı Müellifleri c.2 s.299, Keşfü'z-Zunûn .z 509.

1837-SELAMÎ : Kermasetizâde Şeyh Mustafa Selami Efendi, İznikli, Sulţân Selim civarında Şeyh Yavusi Tekyesi Şeyhi, vefatı H.993 M.1585, Edirne Kapusu haricinde Emir-i Buhari dergahında medfundur.

Şakayık-ı Nevizâde 361, Osmanlı Müellifleri c.1 s.81.

1838-SELAMÎ : Selami Efendi, Diyarbakırlı, vefatı H.1080, M.1669.

Sâķî fezâ-yı gülşene gel gül zamânıdır

Şûñ cām-ı la'1-i ķāmı bize mül zamânıdır

Tezkire-i Amed 49.

1839-SELAMÎ : Şeyh Selami Ali Efendi, Menteşeli, vefatı H.1103 M.1691, Üsküdar'da Kesikli'de yaptırdığı camii kabrinde medfundur. “ Hattab el-Semt” cümlesi vefatına tarihtir.

Osmanlı Müellifleri c.1 s.83, Vefeyatü'l Eyvansarayı 80.

1840-SELAMÎ : Şeyh Selami Mustafa Efendi, Şeyh İsmail Şerhi Efendi'nin oğludur, İzmirli, Eyüb'de Baba Haydar mahallesindeki Selami Tekyesi Şeyhi, vefatı H.1228 M.1813, Mezkur tekyede medfundur. Divanı, Üniversite Kütüphanesi'nde , numara 5678, 5724.

Bir mu‘azzam pâdişâhsıñ ki kuluñdur cümle şâh

Qurb ev ednâda vaz‘ oldı seniñçün taht-gâh

Nüh felek heft-i zemîn ancak saña bir bârgâh

Emriñe maḥkûmdur ‘âlem her sözüñ vaḥy ile

Osmanlı Müellifleri c.1 s.87, Kâmûsu'l-A‘lâm c.4 s.2590, Sicill c.3 s.53, Fatin 201.

1841-SELAMÎ : İbn Selam Mustafa Efendi, Mehmed Efendi'nin oğludur, Saruhande Ilıcalı, İbn Selam denmekle meşhurdur, H.938 M.1531 tarihinde hayatta idi.

Mecelle 256.

1842-SELAMÎ : Kara Müftüzâde Abdusselam Selami Efendi, Süleyman Efendi'nin oğludur, Ahıskalı, Vanlı Kara Müftü Mehmed Efendi ahfadından, Maliye Nezareti Mektubi Kalemî Katiblerinden. Vefatı H.1270 M.1853 tarihinden sonradır.

Şefâ‘at kânı olduğıñ ider te’yîd-i erselnâk

Le-‘amruk tâcını giydiñ ki dendi şânına levlâk

Selamî mücrimi kıandır şefâ‘at kevseri bîrle

Ki zâtıñdır ‘alâ ḥulḳ-ı ‘azîm ey şâh-ı i‘tinâk

Fatin 201, Sicill-i Osmânî c.3 s.54.

1843-SELAMÎ : Molla Sinan, Ispartalı, müderris.

Cebîni sîmden bir levh-i sâde

İder tıfl-ı meh andan istifâde

Bu sîmîñ levh tarafında siyeh-gün

Yazılmış iki miskîn sernigün nün

Midâd-ı şîve ile kilki üstâd

İki nün altına yazmış iki sâd

Âşık Çelebi 222.

1844-SELAMÎ : Masum Selami Bey, Erdebilli Sadreddin Han'nın oğludur, Erdebilli.

Mecelle 256.

1845-SELÂMÎ : Seyyid İsmail Selami Çelebi, Divan Katibi.

Mucib 20.

1846-SELMAN VEYA İLAHÎ : Şeyhzâde Seyyid Süleyman Çelebi, Vardar Yenice, İlahi maddesine bak numara 197.

1847-SELMAN VEYA İLAHÎ : Selman İlahi, Vardar Yenice, vefatı tarihini Ahdî H.972 M.1564 ve Kafzâde ile Sicill H.979 M.1571 olarak kayd etmişlerdir.

‘Ayş u ‘işret mevsimîdür geldi eyyâm-ı bahâr

Zâhidâ baña nemâzı añma anuñ vaqti var

Kâmûsu'l-A'lâm c.4 s.2605, Sicill-i Osmânî c.3 s.54, Hasan Çelebi 161, Kafzâde 64, Ahdî 182, Beyani 43, Riyazi 76.

1848-SELMAN : Selman Çelebi, Midilli, İbrahim Paşa Kölesi, vefatı H.995 M.1586.

Cürm-i hüsniñe oldıñ diyü yarıñ nâzır

Oldı çep rāst-ı müjem merdüm-i çeşme vāfır

Ol muğpeçeden itmeğe Īsā'ya şikāyet

Eflāke gider döne döne nāle ü feryād

Kafzāde 64, Sicill-i Osmānî c.3 s.54, Riyazi 76.

1849-SELMAN : Selman Efendi, Aydınlı, Kadı, Qānūni Sulṭān Süleyman devrinde vefat itdi.

Nola sīnemde cān gibi götürsem dāğ cānānı

Götürmek istemez mi her kişi mühr-i Süleymān'ı

Göñül 'aşka düşelden menzili genc-i felāketdir

Beli dil tıflınıñ eğlencesi hāk-i mezelletdir

Bāğ tenden dem ola murğ-ı revān vāz gele

Gelmeye bu çemene nice kış u yāz gele

Keşfü'z-Zunûn yeni tab c.1 s.793, Kāmûsu'l-A'lâm c.4 s.2605, Hasan Çelebi 161, Âşık Çelebi 223, Kafzāde 63.

1850-SELMAN : Selman Efendi, Bursalı, Kadı.

Ne şīve vaktidir sākī bir aydır rūzedārız biz

Bu dem pīr-i hārābatıñ önünde şermisārız biz

Benimçün ağla ey çeşmim beni bī-çāre vü bī-kes

İlāhi olmasuñ böyle kişi avāre vü bī-kes

Hasan Çelebi 161, Kâmûsu'l-A'lâm c.4 s.2605, Âşık Çelebi 224, Beyani 43.

1851-SELUKİ : Mehmed Seluki Efendi, Amasyalı, İmna Katibi, Kânûni Sulţân Süleyman devrinde vefat itdi.

Zülfî yüzüñ ki örte gelür gönölüme ğubār

Ammā ki ħaţţı irişecek göresiñ tozı

Çün tâcir-i ħazān irişüb çözdî bārını

Dökdi zerrini aldı o bâğıñ bahārını

Gördüm ki yerde berg-i ħazāndañ beri yātūr

Rifʿat de evvel göçür müşkeñ rûzgār beni

Sicill-i Osmânî c.3 s.55, Kâmûsu'l-A'lâm c.4 s.2610, Hasan Çelebi 162, Mecelle 258, Âşık Çelebi 225, Kafzāde 64, Beyani 43, Riyazi.

1852-SELİKİ : Şaban Selikî Efendi, Ispartalı, Menkub Kadısı.

Gel beni ey ħūnî öldür ħançer-i berānla

Çurtulayın ğünde biñ kez ölmeden hicrānla

Çan dağı itmese cānā tîğ-i ħançeriyle beni

Çanlara ğarğ itme kimi çān yumazlar çānla

Yoluñda cān virem gibi derunumda alāmet var

Şehīd-i tîğ-i ʿaşq olmağa gönölümde şehādet var

‘Arzıhāl itmeğe ey şeh nıce açam dehenim

‘Āleme od bırākūr suz-ı dilimden suhanım

Ağzıma virdi nihānıce lebiñ cānānım

Duya ağyār diyü ağzuma geldi cānım

Keşfü’z-Zunûn eski tab c.1 s.512 ve yeni tab c.1 s.793, Kâmûsu’l-A‘lâm c.4 s.2611, Âşık Çelebi 226, Hasan Çelebi 162, Mecelle 258, Beyani 43, Sehi 130, Riyazi 76, Ali Tarihi 197, Ahdî 182, Latifi 192, Kafzâde 64.

1853-SÜLEYMAN : Süleyman Çelebi bin Ahmed Paşa bin Şeyh Mahmud Efendi, Mevlüd Nazimi, Sultân Yıldırım Bayezid İmamı, vefatı H.825 M.1421, Bursa’da Çekerki’de medfundur, Latifi ile Mecelle’nin Avz Paşa oğlu dimesi yanlıştır, “Rahat-ı ervah” cümlesi vefatına tarihtir.

Kâmûsu’l-A‘lâm c.4 s.260, Osmanlı Müellifleri c.2 s.221, Güldeste 145, Sicill-i Osmânî c.3 s.76, Lügat-ı Tarihiye ve Coğrafiye c.4 s.58, Latifi 55, Mecelle 287, Vefeyatü’l Eyvansarayı 100.

1854-SÜLEYMAN : Süleyman Efendi, Kadı, Aydınli, vefatı H.950 M.1543.

Sicill-i Osmânî c.3 s.78.

1855-SÜLEYMAN : Süleyman Efendi, Kadı, Bursalı, vefatı H.950 M.1543.

Sicill-i Osmânî c.3 s.78.

1856-SÜLEYMAN VEYA MUHBİ VEYA ACZİ VEYA MEFTUNİ : Kānūni Sultān Süleyman bin Sultān Selim-i evvel, Muhbi maddesine bak numara 3765.

1857-SÜLEYMAN : Şeyh Seyyid Süleyman Efendi, Alaiyeli, Bursa’da Fenari Tekyesi Şeyhi, vefatı 27 Cemaziyelevvel 1064 M.1653, Bursa’da Fenari Ahmed Paşa zaviyesinde medfundur.

Evliyānıñ sırrıñ duyān hayrān olur gezer yürür

Dost yolunda cāna kıyañ kendü özünden bezer yürür

Gönlünü Hākka bağlayub yārıñ vişālīñ añlayub

Āh idüb ben ağlayub kendüzünden bezer yürür

Şakâ-yık-ı Şeyhi c.1 s.620, Güldeste 123.

1858-SÜLEYMAN : Süleyman Bey, Sadrazam Sûfî Mehmed Paşa'nın oğludur, vefatı H.1099 M.1687.

Leb-i dilber şarâbdır gūyā

Dil-i 'aşık kebâbdır gūyā

Ebruvân mâh-ı nev cebîñ mehtâb

'Arızî âfîtabdır gūyā

Şakâ-yık-ı Şeyhi c.1 s.755, Sicill-i Osmânî c.3 s.69, c.4 s.164.

1859-SÜLEYMAN : Şeyh Süleyman Efendi, vefatı H.1135 M.1722.

Gelüb şimdi zühûr itdi haţţ-ı müşgîn 'izârından

Bu gül-zâra benefşe geç gelür sâ'ir bahârından

Beliğ 37.

1860-SÜLEYMAN : Müstakimzâde Süleyman Sadeddin Efendi bin Mehmed Efendi bin Mehmed Müstakim Efendi bin Yusuf Talib Efendi bin Şeyh Muzaffer Müstakim Efendi. Receb 1131 M.1718 tarihinde İstanbul'da doğdu, vefatı 22 Şevval 1202 M.1787 Zeyrek civarında Sadrazam Piri Mehmed Paşa'nın bina eylediği Soğuk Kuyu camii haziresinde Tokadi Şeyh Mehmed Emin Efendi kabrinin ayak ucunda medfundur.

Ey mey şafâyi dil mi yâ bir mül misiñ nesîñ

Yok yok dü-la'l leb mi iki gülmisiñ nesîñ

Osmanlı Müellifleri c.1 s.167, Kâmûsu'l-A'lâm c.4 s.2620, Tuhfe-i Hattatin 216, Silahtarzâde 38, Şefkat 78, Fatin 194, Menakıb-ı Hazuran.

1861-SÜLEYMAN : Şeyh Süleyman Efendi, Buharalı, İncik Teftiş Ağzasından, vefatı Muharrem 1308 M.1890.

Sicill-i Osmânî c.3 s.101.

1862-SÜLEYMAN : Süleyman Celal Efendi, Uryanizâde Es'ad Ahmed Efendi damadı, vefatı Muharrem 1309 M.1891.

Sicill-i Osmânî c.1 s.344.

1863-SÜLEYMAN : Enderunlu Haftani Süleyman Efendi, Sultân Mehmed-i rabiğ asrı şairlerinden.

Ṭıfl-ı dili edīb-i ğam yāre kıl esīr

Āzād olunca mekteb-i ğamından hevālanur

Ne gülşen ne bülbül ne sünbül ne gül

Belāsīñ belāsīñ belāsīñ gönül

Tayyarzāde Atâ Tarihi c.4 s.201.

1864-SELİM VEYA SELİMİ : Yavuz Sultân Selim Han-ı Evvel, Sultân Bayezid-i sâninin oğludur, H.875 M.1470 tarihinde Amasya’da doğdu, 18 Safer 918 M.1512 tarihinde culus ve 19 Şevval 926 M.1519 tarihinde vefat itdi, Namına mensub camide medfundur.

Kesmeğ ‘uşşākla da‘vāyı ‘aşkı ḥatt-ı yār

Ḥuccet-i izhār eyledi gerçi velakiñ ḥakkı var

Fikr-i mīker dem şebī kân mäh rā binem bihevāb

Men derīñ budem ki nakişed ṭalū‘ āfitāb

Osmanlı Müellifleri c.2 s.496, Kâmûsu’l-A‘lâm c.4 s.2612, Kafzāde 64, Tayyarzāde Atâ Tarihi c.4 s.12 ve c.5 s.159, Sicill-i Osmânî c.1 s.38, Lügat-ı Tarihiye ve Coğrafiye c.4 s.59, Âşık Çelebi 30, Hasan Çelebi 31, Beyani 5, Riyazi 6, Latifi 67, Sehi 15, Seyyid Rıza 6, Kafle-i Şağra 10.

1865-SELİM VEYA SELİMİ : Sultân Selim-i sâni, Kânûni Sultân Süleyman’ın oğludur, 30 Receb 929 M.1522 tarihinde doğdu, 9 Rebiulevvel 974 M.1566 tarihinde culus ve 28 Şaban 982 tarihinde vefat itdi, Ayasofya Camiinde medfundur.

Nevāyı neyde ruḥ efzā olur ‘uşşāka birdem var

Dilā rey gibi nālān olmada bir özge ‘ālem var

‘Âşık şarıkda dilberdir olamaz yâr iki

Hiçbir taht üzre mümkün mi ola hünkâr iki

Keşfü’z-Zunûn eski tab c.1 s.512, ve yeni tab c.1 s.793, Tayyarzâde Atâ Tarihi c.4 s.49, Kâmûsu’l-A‘lâm c.4 s.2612, Lûgat-i Tarihiye ve Coğrafiye c.4 s.60, Sicill-i Osmânî c.1 s.39, Ali Tarihi 283, Şakâyık-ı Nevizâde 217, Riyazi 9, Ahdî 14, Hasan Çelebi 37, Âşık Çelebi 35, Seyyid Rıza 7, Kafzâde 64, Beyani 7, Kafî-i Şâgra 14.

1866-SELİM : Selim Dede, Kırkık Derviş Ali denmekle meşhurdur, vefatı H.1100 M.1688, Salim, Kırkık Deruşiş Ali diye kayd itmiştir.

Çeşmine şunsa o şehûn ‘işve şarâb-ı nâb-ı nâz

Müşkil olurdu olmasa gâhî mey-i hûn-âb nâz

Rûhsârîñ ile zülfûñe dil-beste olanlar

Biñ faşl-ı bahâr olsa gülistâna çekilmez

Şakâyık-ı Şeyhi c.2 s.89, Salim 363, Sicill-i Osmânî c.3 s.55, Belîğ 37.

1867-SELİM : Hacı Selim Girâyi bin Bahadır Girâyi bin Selamet Girâyi bin devlet Girâyi bin Mübarek bin Münkeli Girâyi, Kırımlı, Kırım Hanı, vefatı 24 Şaban 1116 M.1704, Bâğçe Saray’da Han Camii haziresinde medfundur, Belîğ’nin Remzi mahlasıyla kayd itmesi yanlıştır.

Bülbül iñler bâğda gördüm tebessüm goncada

Âh edip aındım dehânîñ kaldı göñlüm goncada

Beñzedirler goncaya gerçi dehânîñ ehl-i dil

Söyle cânâ var mı bu tarz-ı tekellüm goncada

Dirîğ o tâze nihâlim hevâ nedir bilmez

Belâ-yı ‘aşk nedir mübtelâ nedir bilmez

Şakâ-yık-ı Şeyhi c.2 s.551, Kâmûsu'l-A'lâm c.4 s.2622, Kabin Hanan 63, Şafâ-yi 240, Salim 358, Mecmua Şağra 52, Mecelle 258, Belîğ 26.

1868-SELİM : Kazara Mehmed Selim Efendi, Beypazarlı veya Gölyazarlı Kadı Hasan Efendi'nin oğludur, İstanbullu, Fetva Emini, H.1072 M.1661 ve Salim'e göre H.1075 M.1664 tarihinde İstanbul'da doğdu, vefatı 11 Zilhicce 1138 M.1725, Üsküdar'da Karaca Ahmed civarında Kami Efendi kabri yanında medfundur.

Garîb ol gurbet ehl-i derde şahrâyı selâmetdir

Bu hâlķ içre kişi bîgâne olmak başķa hâlvetdir

Mey 'aşķıyla sermest olda dünyâyı temâşâ kıl

Selimâ kendünden geçmek 'aceb seyr ü seyeḥatdır

Ne geşt-i bâğ ne seyr-i ḥişâra çekmekdir

Murâdım o servi hemân bir kenâra çekmekdir

Dil kim dehânîñ öpmeğî dâim ḥayâl ider

Yok yere vehme uymuş o fikr-i muhâl ider

Dil zaḥm-ı âşinâyı ṭara ṭurrâra gösterdim

Uçurdum şaydgâh-ı yâre bir avâre gösterdim

Kâmûsu'l-A'lâm c.4 s.2614, Osmanlı Müellifleri c.3 s.69, Fatin 202, Şakâ-yık-ı Şeyhi c.3 s.204, Sicill-i Osmânî c.3 s.55, Salim 359, Belîğ 37, Şafâ-yi 241, Ramiz 153.

1869-SELİM : Şeyh Selim Baba, Kırımlı, vefatı H.1170 M.1756, Köprülü'de medfundur.

Aldı 'aķlıñ cümle varıñ bu selîm-i divâneniñ

Varlığım cümle anıñdır ben anıñ bürhânıyım

Gitdi keşret oldı vaḥdet cümle ‘ālem ser-te-ser

Maḥv olub şuretle esmā cānā irdim beñ bugün

Osmanlı Müellifleri c.1 s.86, Keşfü’z-Zunûn .z 509.

1870-SELİM : Mehmed Taki Selim Efendi bin Abdullah, Mühtedi, Kadı, vefatı H.1179 M.1765.

Ṭūṭī ki kelām ide o güftāre mi beñzer

Ar ar ki ḥurām ide o refṭāra mi beñzer

Ḥoşbūdur o şebbu didiğîñ berg-i ter ammā

İnşāf idelim ṭurre ṭarrāre mi beñzer

Dolaşur şemi‘ ruḥuñ gerdene pervāne gibi

Lācūrm murğ-ı dilim āteşine yāne gibi

Şefkat 80, Silahtarzāde 39, Mecelle 258.

1871-SELİM : Selim Efendi, Edirne Kapılı Selim Efendi denmekle meşhurdur, müderris, vefatı H.1180 M.1766.

Bend oldı gönül zülfüne dīvāneliğinden

Yandı ruḥunuñ şemine pervāneliğinden

Mihmān şafā gelmeyeli ḥayli zamāndır

Beyt-i dilimiñ gāyet vīrāneliğinden

Peymāne-i çeşminden içüb mey dil-i Şeydā

Düşdi zaḳiniñ cāhına mestāneliğinden

Esb-i suhanı şâldı bu meydâna Selîmâ

Dağvi-i hüner eyledi merdâneliğinden

Ramiz 154, Sicill-i Osmânî c.3 s.57.

1872-SELİM : Tepedanlızâde Selim seri Paşa bin Veliddin Paşa bin Tepedanlı Ali Paşa, Belğrad Muhafızı, H. 1215 M.1800 tarihinde doğdu, vefatı Şaban 1264 M.1847, Belğrad'da medfundur.

Sicill-i Osmânî c.3 s.62, Arif Hikmet 37.

1873-SELİM : Selim Acem.

Eğer çi dâhil ehl-i zamânım lîykiñ

Derîn meyâne garîbim çü mışra' tozmîñ

Asım 11.

1874-SELİM : Mehmed Selim İnal, Seyyid Mehmed Emin Paşa'nın oğludur, İstanbullu, Kütüphaneler Tasnif Komisyonu Ağzasından, 26 Ramazan 1302 M.1884 tarihinde İstanbul'da doğdu.

Açıldıkça nigâh-ı 'ibretim derdim füzûn oldu

Füzûn oldıkça derdim gözlerim mecrâ-yı hûn oldu

Çoğaldı hayretim idrâk ü irfânım çoğaldıkça

Dimâğım inkişâf itdikçe mârûz-ı cünûn oldu

Olub şüret-nemâ-yı naḥs reng-â-renk miḥnetler

Ḳârârdıkça ḳârârdı baḥt-ı süflî kîrgûn oldu

Son Asır Türk Şairleri 1687.

1875-SELİM : Süleyman Dede, Mevlevî.

Mecelle 258.

1876-SELİMİ VEYA SELİM : Yavuz Sultân Selim, Sultân Bayezid-i sâni oğludur, Selim maddesine bak numara 1764.

1877-SELİMİ VEYA SELİM : Sultân Selim-i sâni, Kânûni Sultân Süleyman'ın oğludur. Selim maddesine bak numara 1865.

1878-SEMAHET : Ömer Semahet Dede, Yenişehir Fener Mevlevihanesi Şeyhi Hasan Dede'nin oğludur, Yenişehir Fenerli Kasımpaşa Mevlevihanesi Şeyhi, vefatı H.1204 M.1789, Esrar Dede'nin vefatı tarihini 1100 göstermesi yanlışdır.

Hâkipâyîñ tütîyâ iden ulû'l el bîşâr olur

Cenneti mu'tâd iden cân bende-i enşâr olur

Bir gedâ kemter ğulâmıñdır Semâhaddîn velî

Mültefit bilferd olur ihsân vücûd eşfâr olur

Fatin 202, Esrar Dede 139, Semahane-i Edeb 95, Hadikatü'l Cevami c.2 s.10.

1879-SEMAİL : Sultân Divanı Mehmed Semail Dede, Sultân Abapuş Vel'nin oğludur, Şeyh Mevlevî, vefatı H.936 M.1529, Karahisar Sahib'de medfundur, Şâh Çelebi'nin “ Beka mülkine çıkdı askerin Sultân Divanı” mısraı vefatına tarihtir.

Bilâ dilendir ol dildâr elinden darmaz yokdur

Göñüldendir şikâyet kimseden feryâdımız yoktur

Esrar Dede 97, Osmanlı Müellifleri c.1 s.79, Sefîne-i Mevleviye c.1 s.15, Vefeyatü'l Eyvansarayı 95.

1880-SEMAİ : Hasan Semai Dede, Mevlevî, Silak Hasan denmekle meşhurdur, İstanbullu veya Serezli, vefatı H.996 M.1587, Sipahi Bey'in “ Döne döne gitdi ukbaya semai hey meded” mısraı vefatına tarihtir. Bir kısım me'hazlar vefatı tarihini 994, 997, 998 olarak göstermekde iseler de mısraı tarihi 996 tutuyor.

Tabîm çerâğı kâsım-ı envârdan yânâr

Bu-yı fenâ dimâğım 'atâtardan gelür

Ne 'aşka hayr ider oldım ne 'ağılla yârim

Ne kârı başa iletirdim ne bellü bî-kârım

Ey beni sengi melâmetteñ ideñ ‘âr diyen
Benim ol başım bu yolda koyüb yâr diyen

Küfr-i zülfün şanmâ ‘ârz-ı rengin üzre
Dâldır tâ ezeli yazılıdır dîn üzre

Şafağ üzre seheri mihr-i münevver şândım
Tâbiş-i mihr-i ruhuñ bâliş-i zerrin üzre

Kâmûsu’l-A‘lâm c.4 s.2624, Tayyarzâde Atâ Tarihi c.4 s.137, Riyazi 76, Sicill-i Osmânî c.3 s.102, Ali Tarihi 292, Semahane-i Edeb 97, Esrar Dede 142, Hasan Çelebi 163, Ahdî 194, Kafzâde 64.

1881-SEMAİ : Mustafa Efendi, Nevesinli, Filinik Sefareti Katibi, vefatı H.1176 M.1762.

Sicill-i Osmânî c.3 s.102.

1882-SEMTİ : Semti Çelebi, H.1100 M.1688 asrı şairlerinden.

Mecelle 259.

1883-SEMMİ : Mustafa Sem‘i Efendi, Belgradlı, İngiltere elçi Katibi, vefatı H.1176 M.1762. Ramiz Bosnalı olduğunu yazıyor.

Günâh bende-i nâçiz ikeñ elf-i ulûf
Yine mu‘âmele-i ‘afv ider ‘afv-ı Rauf

Metâ‘-ı mağfiretin vefretin hayâl ile
‘Ayyâr-ı Haliş ile geçmede nuķûd zuyûf
Ramiz 155, Beliğ 38, Es‘ad 45, Mecelle 259.

1884-SİNAN : Sinan Paşa, Sinaneddin Yusuf, Kadızāde Hazır Bey'in oğlu ve Müftü Ahmed Paşa'nın biraderidir, Hoca Paşa denmekle meşhurdur, Fatih Sultān Mehmed'in hocası, 16 Receb 844 M.1440 tarihinde İstanbul'da doğdu, vefatı 24 Safer 891 M.1486, Eyüb'de medfundur. “ Vesselamu ala melittebau'l Hūdā” cümlesi vefatına tarihtir.

Her ki hālķ andan olmaya hoşnūd

Der ki Hāk'dan oldurur merdūd

Ėalb-i mü'min ki arş-ı Raḥmāndır

Anı yıķmak ziyāde tuĖyāndır

Eslāf c.1 s.187, Kāmûsu'l-A'lām c.4 s.2631, Latifi 193, Osmanlı Müellifleri c.2 s.223, Hasan Ėelebi 163.

1885-SİNAN : Sinan Ėelebi, Şeyh Hüsam Efendi'nin oğludur, Kadı, vefatı H.960 M.1552.

Sicill-i Osmānî c.3 s.106.

1886-SİNAN : Maḥşi Hacı Yusuf Sinaneddin Efendi, İlyas Efendi'nin oğludur, Amasyalı, Anadolu Kazaskeri, Hattat, Kazasker Sarı Kerez Nureddin Efendi damadı, vefatı H.986 M.1578, Sofular Hamamı kurbunda Yaylak Camii dairesinde Sarı Kerez Nuerddin Efendi ħabri yanında medfundur, Lügat-ı Tarihiyye'nin Şam'da vefat itdiğini dimesi yanlışıdır.

Hūn-ı ciĖerle beslediĖim göz gözyaşını yār

Şaldı ayaklar altına andan ne vechî var

Hasan Ėelebi 164, Lügat-ı Tarihiye ve Coğrafiye c.7 s.248, Tuhfe-i Hattatin 589, Kāmûsu'l-A'lām c.4 s.2635.

1887-SİNAN : Sinan Ėelebi, Manastırlı, Kadı, onuncu asr-ı hicri şairlerinden.

Görmesem Yūsuf'u eĖer birān

Görünür kirpiğim gözüme Sinān

Dilemem dūr ola gözüme gözi

Yine koynumda yāraşır o kızı

Kāmûsu'l-A'lâm c.4 s.2634, Hasan Çelebi 165, Beyani 43, Osmanlı Müellifleri c.2 s.163.

1888-SİNAN : Sinan Efendi, Germiyanlı, müderris, Sultān Murad-ı sâni devri şairlerinden.

Şakayık-ı Mücdi 294.

1889-SİNAN : Şeyh Sinan Efendi, Hüsameddin Fakih oğlu, Muğlalı.

Meşâyıhdan budur naql u rivāyet

Götürdüm Türki dilce kıl dirāyet

Gezüb Mısr u Haleb u Şām u 'Irāk'ı

Bulunmāya bu nüsha ittifākı

Osmanlı Müellifleri c.1 s.82.

1890-SİNAN ÜMMİ : Şeyh Mehmed Yusuf Sinaneddin, Elmalılı, vefatı H.1078 M.1667, Elmalı'da medfundur, Mısri Niyazi'nin “ Allah Allah didi vü kıldı bekaya irtihal” mısraı vefatına tarihtir. Vefeyati'l Ayvansarayı'nin vefatı tarihini 1068 göstermesi yanlıştır.

Uyaldan 'aşkına anıñ gerekmez gayri burhānı

İrelden derdine anıñ gerekmez gayrī burhānı

Murādıñ añladım anıñ beni derdiyle yandırmak

Anıñçün geçmişim bender gerekmez baña biñ cānı

Sinān Ümmī ene'l Hakkı görüñ 'aşkıdan 'ıyāñ eyler

'İyāna irişen gelsüñ gerekmez gayrī ā'yānı

Divanı, Haşim Paşa Kısımında, Selim Ağa Kütüphanesi'nde numara 70.

“ Bayezid Umumi Kütüphanede “ 3356.

“ Üniversite Kütüphanesi'nde “ 512.

Osmanlı Müellifleri c.1 s.85, Mecelle 260, Vefeyatü'l Eyvansarayı 88.

1891-SİNANİ : Şeyh Sinan Efendi, Uzun Köprülü, Tırhala'da Hacı Efendi Tekyesi Şeyhi, vefatı Rebiulahir 1039, mezkur tekyede medfundur.

Eğerçi dâğ sînem yâre 'arz itmek murâdımdır

Velâkiñ zâifdan tākātı mı var çāk-ı girībāna

Şakayık-ı Nevizāde 762, 1892 numarada yazılı Erkeneli Şeyh Sinan Efendi'dir.

1892-SİNANİ : Şeyh Sinan Efendi, Ergeneli, vefatı H.1044 M.1934, Yenişehir'de medfundur.

Derd ü ğam hād yok dil ise teng be-ğāyet

Hiç aqla sığar kār değil 'aşk u muḥabbet

Öykünmez idi çeşm-i siyāhına o şūḥuñ

Nerkisde Sinānī eğer olsaydı başîret

Mucib 19, Seyyid Rıza 49, 1891 numarada yazılı Uzun Köprülü Şeyh Sinan Efendi'dir.

1893-SİNANİ VEYA SEFALİ : Erselan Sinani Paşa bin Mehmed Paşa bin Yahya Paşa, Sefali maddesine bak numara 1830.

1894-SENAYİ : Ali Efendizāde Seyyid Abdulbaki Senayi Efendi, Serezli, Ali Efendizāde denmekle meşhurdur. Vefatı 1100 M.1688.

Şöyle sermest eylemişdir neş'e-i ruḥsār-ı yār

Bāde vü meyḥāne vü pīr-i muḡān bilmem nedir

Şakâyık-ı Şeyhi c.2 s.39, Sicill-i Osmânî c.3 s.292, Asım 12, Mecelle 260.

1895-SÜN BÜL : Yusuf Sünbül Sinan Efendi, Merzifon'da Borlulu, Koca Mustafa Paşa Tekyesi Şeyhi, Sümbüliye Tariki'nin müessisi, vefatı H.936 M.1529 mezkur dergahında medfundur, “ Feyzi İlahi” , “ Üstad-ı ‘Aşk” cümleleri vefatı tarihidir, Çelebi Halife denmekle meşhur Şeyh Cemāl Efendi'nin damadıdır.

Sarāyı vü vaḥdet olmuşken maḳāmım

Bu keşret ‘ālemiñ seyrāna geldim

Çü birdir Sünbülī ma‘rūf u ‘ārif

İdüb da‘vā dime irfāna geldim

Osmanlı Müellifleri c.1 s.78, Vefeyatü'l Eyvansarayı 16.

1896-SENİH : Süleyman Seniḥ Efendi, Bursalı Hacı Mehmed Şerif Ağa'nın oğludur, Bursalı, 13 Ramazan 1238 M.1822 tarihinde Bursa'da doğdu, vefatı 1 Rebiulahir 1318 M.1900, Üsküdar'da Selimiye Tekyesinde medfundur, askeri tekaüd sandığı nazırı.

Berḳ-i gül renk bulur ‘ārız-ı dil-cūsından

Sünbül aşüfte olur zülf-i semen-būsından

Deşt-i ḥüsn içre Seniḥā o ğazāl-i nāzıñ

Şekl-i vahşet görürüm dīde-i āhūsinden

Oldım mülāzım-ı der-i ‘aşkıñ nice zamān

Sen kimsiñ ey garīb deyu hiç şorulmadım

Şāyān-ı iltifāt değılsem efendim āh

Bir āşinā-nigāha da mı lāyık olmadım

Dilde kim ‘âşķ ola izmārı olur mı ķābil

Şem‘iñ elbet görünür şu‘lesi fānūsundan

Son Asır Türk Şairleri 1691, Osmanlı Müellifleri c.2 s.248, Fatin 203, Keşfü’z-Zunûn .z 509.

1897-SÜNNİ : Sünni Çelebi, Semendereli, Diyarbakır’da tavattun itmekle Diyarbakırlı Sünni denmekle meşhur olmuştur. Vefatı H. 940 M.1533.

İr görem vaşla raķībā demiş ol māh seni

Şaallah o günlere ir görmeye Allāh seni

Sünbülñ gül üzre kim pir pīç ü tāb olmaķdadır

Rū-yı maķsūda kara baķtım niķāb olmaķdadır

Biz kim özümüz añlamadık nādānız

Esrār-ı vücūdı bilmedik hayrānız

Elhak yokdur añlayabilen çün kūy

Çü ķān-ı ķazā elinde sergerdānız

Kāmûsu’l-A‘lām c.4 s.2668, Sicill-i Osmânî c.3 s.114, Hasan Çelebi 163, Tezkire-i Amed 50, Ahdî 184.

1898-SEVDAYİ : Ahmed Çelebi, Edirneli, Edirne Muradiyesinde hanende, vefatı H.999 M.1590.

Sicill-i Osmânî c.3 s.114.

1899-SEVDAYİ : Sevdāyi Çelebi, Kırk Kilise Kadısı, Kırk Kilise’de medfundur, divanı Üniversitede numara 759/3.

Āh kim eylemedi çāre bu bī-çāresine

Nıdeyim neyleyim ne kılayım çāresi ne

Sehi 90.

1900-SUVARÎ : Cānbaz Suvari, Edirneli, muahhar terk-i sıfat iderek Şeyh olmuştur, Qānūni devrinde.

İtdi dil-i pūrtāb kendüyi varub müjgānīnā

Gör nice cānbāz olur kim düşdi ḥançer üstine

Ḥalka-i zūlfūñde cān ü dil-i muallaqlar döner

Birbirine karşı oynār sañ iki cānbāzdır

Sehi 120, Enîsü'l-Müsâmirîn 77.

1901-SÛZÎ : Ahizāde Mahmud Suzi Efendi, Ahizāde Abdulhalim Efendi'nin oğludur, Kadı, H.982 M.1574 tarihinde İstanbul'da doğdu, vefatı Zilkade 1036 M.1626 pederi türbesinde medfundur.

Şakayık-ı Nevizāde 704.

1902-SUZÎ : Derviş Osman Suzi, Mardinli, Mevlevî, vefatı H.1085 M.1674.

‘Āşıka serde olan ‘aşkı hevāsı besdir

Eylemez anıñ içün meruşadan istidād

Ḥam-ı ḳad dāire-i ruḥ-ı revāndır kemeriñ

Mār-ı pīçīdeleri rişte-i cāndır kemeriñ

Kārbān-ı dil-i ‘uṣṣākı şikār etmeğiçün

Dolāşır belde gezer nice zamāndır kemeriñ

Şakâyık-ı Şeyhi c.1 s.755, Sicill c.3 s.114, Şafā yi 223, Esrar Dede 164, Asım 11, Mecelle 262, Belig 39.

1903-SUZÎ : Seyyid Ahmed Suzi Efendi, Şair Rahikî'nin hafidi, vefatı H.1128 M.1715.

Meded ey bî-vefâ raḥm it esirge ben dîlfikârı

Kerem itmez iseñ baña eziyet eyleme bârî

Salim 364.

1904-SUZİ : Mustafa Suzi Efendi, Halıcızâde denmekle meşhurdur, Edirneli, Şair İbrahim Feyzi Bey'in biraderidir. Vefatı H.1148 M.1735, Edirne'de Daye Hatun Mescidi İmamı ve mahkeme katibi. Vefetatü'l Eyvansarayı'de vefatı tarihini 1136 olarak kayd edilmektedir.

Ey şūḥ sende itme bu deñlü cefâ yeter

‘Uşşâk kendi ‘aşkı belâsı yeter

Bir vuşlatıñ ki derd ü belâ ola aḡiri

Ümîd-i vaşlla baña hecriñ şefâ yeter

Görmezse âfîtab-ı ruḡuñ günde heftede

Bir kerre görsem ayda seni mehlîkâ yeter

Bir kerre baḡ rûyına Suzi kemineniñ

Bî-çâre derdimende bu ayñ ü efâ yeter

Ramiz 156, Mecelle 343, Vefeyatü'l Eyvansarayı 156.

1905-SUZİ : Mustafa Suzi Efendi, Nuveseynili, Kitab-ı Alimden, vefatı H.1171 M.1757.

Sicill-i Osmânî c.3 s.114.

1906-SUZİ : Ahmed Suzi Efendi, Şeyh Şemseddin Ahmed Sivasi ihfanından, Sivaslı, H.1179 M.1765 tarihinde Sivas'da doğdu, vefatı H.1246 M.1830, Sivas'da Şemseddin Sivasi ḡabri civarına defn edildi.

Virmeyenler cānını cānāna olmaz eşnâ

Vārını terk itmeyen iḡsāna olmaz eşnâ

Her cefāya kıl taḥmil kim fenāya iresiñ
Derd yāri çekmeyeñ dermāna olmaz eşnā

Sözyā dil ḥānesiñ ta‘mir ü tezyiñ itmeyen
Şoḡ ḥak ile gelen mehmāna olmaz eşnā

Divanı, Mahirşāh Kismında, Hüsrev Paşa Kütüphanesi’nde
numara 365.

“ Hedayi Efendi Kismında, Selim Ağa Kütüphanesi’nde “ 11.

“ Hacı Mahmud Efendi Kismında, Süleymaniye Kütüphanesi’nde 3599.

“ Es’ad Efendi Kismında, “ “ 2646.

Son Asır Türk Şairleri 1743, Osmanlı Müellifleri c.1 s.89, Keşfü’z-Zunûn
Zeyli 509.

1907-SUZİ : Suzi Çelebi, Suzi Rumi, Suzi-i Nakşibendi denmekle meşhurdur,
Pirizrenli, Mihalzāde Ali Bey’in Katibi, Sultān Bayezid-i sālī devrinde vefat itdi,
Pirizrenli’de yaptırdığı camii haziresinde medfundur.

Serv-i ḳaddiñ deḡmesidir şaḡ-ı gül gülzārda

Eşkimiñ perverdesīdir lāleler gühsārda

Ya gönül sīnemde sırriñ şāḳladı aḡyārdan

Yā örümcek perde çekdi Aḡmed üzre ḡārda

De mi hoşgör ki dehrin lu‘beti var

Bu deyrin dürlü dürlü şüreti var

Osmanlı Müellifleri c.2 s.231, Sicill-i Osmānî c.3 s.114, Hasan Çelebi 165,
Kāmûsu’l-A‘lām c.4 s.2684, Riyazi 77, Âşık Çelebi 226, Beyani 44, Sehi 112,
Latifi 194, Kafzāde 64.

1908-SUZİ : Suzi Kismında, Kadı.

Olma meh dem ki feth-i kitāb-ı cemāl ider

İmķān-ı vaşilla dil anı ĥayre fāl ider

Tekellüf itme dilā tabi‘nı ki niyāza daĥi

Ki girye kargir olmaz o servi nāza daĥi

Beliğ 39.

1909-SEHAYİ : Sehayi Çelebi, Serzeli, Sipahi, Sultān Selim-i evvel ve Kānūni Sultān Süleyman devri şairlerinden olub Irak seferi esnasında İstanbul’da vefat itdi.

Qaddimiz yāyı gibidir her bār çekmekden elem

Sīnemiz şandukası oldı nişān-ı tīr-i cerĥ

Ṭātlı sözüne arūs-ı dehrin aldanma erol

Îyş-i ferhādı şakıñ ĥavla-ı şirīn itdi telĥ

Hasan Çelebi 166, Mecelle 262.

1910-SEHİ : Sehi Bey, Edirneli, Kānūni Sultān Süleyman’ın divan katibi ve Edirne darulhadisi mütevellisi, vefatı H.955 M.1548 Edirne’de medfundur.

Dāğlar ĥalkası giydirdi zırhlar tenime

Cebe şatmak nice olur göstereyiñ düşmenime

Sīmden heykel aşār boynuma gūyā mehi nev

Dolāduķca qolunu yār benim gerdenime

Ne itdim bilmezem beñ dirliğimde

Ki apudan sürüldüm pırlığımda

No'la isān-ı sulān olsa mebzūl

oca ul apusunda olsa mabūl

Keşfū'z-Zunūn eski tab c.1 s.513 ve yeni tab c.1 s.793, Sicill-i Osmānī c.3 s.115, Kāmūsu'l-A'lām c.4 s.2706, Tayyazāde Atā Tarihi c.4 s.121, Mecelle 263, Beyani 44, Osmanlı Müellifleri c.2 s.225, Riyazi 77, Âşık Çelebi 227, Latifi 196, Hasan Çelebi 166, Kafzāde 64, Enīsū'l-Mūsāmırın77.

1911-SEHMİ : Ahmed Sehmi Çelebi, Bursalı, Kadı, vefatı H.1055 M.1645, Bursa'da Temenna mahallesi kurbundaki abristanında medfundur, bazı me'hazlarda ismi Mehmed Sehmi görildi.

Çeküb dest-i taarruz 'ālemin nezdīñ ü devrinden

Tehī ıl sāgar-ı amālī şahbāyı serverinden

Ara şanma hüveyda atre atre ru-yı dilberde

Gül rengin gülzār-ı muabbet üze şebnemdir

Gül-i maşūdum elden gitdi zam-ı hār-ı am kaldı

Döküldi cām-ı 'ıım dīde-i ayretde nem aldı

Şīve fenniñde kemālīyle şu'rı var amma

Yok vukūf elem-i 'aşa o sīmin bedeniñ

Girye-i Sehmi-i dil-asteye eyler ande

Damdan düşmemüş avālīñ bilmez düşeniñ

Şakâyık-ı Şeyhi c.1 s.203, Osmanlı Müellifleri c.2 s.229, Güلزâr-ı Ârifân 363, Güldeste 476, Şafâ yi 220, Mecelle 263, Belîğ 39.

1912-SÜHEYLÎ : Ahmed Süheyli Efendi, Hemdem Kethüda'nın oğludur, divan katibi, vefatı H.1008 M.1599.

İtmesuñ yok yere kendiñ yeter bārāna hedef

Der kerkese kulāğın benden yaña tutsuñ şadef

Cihān bi-vefā bākī değıldir kimseye ey yār

Değıldir bir qarāra çün bilirsuñ çarḥ-ı na-hemvār

Dilerseñ olasıñ bāğ-ı cihān içinde ber-ḥardār

Bu qavli cān ile gūş it saña pendim budur her bār

Eli altında olma kimseniñ Hatem gibi zinhār

Kimseye dime tā kim gözüñ üstünde qaşın var

Esīr-i bend-i çerḥ u pāymāl rūzgārım ben

Şikāf-ı vādi-i miḥnetde qalmış bir ğubārım ben

Osmanlı Müellifleri c.3 s.68, Sicill-i Osmânî c.3 s.115, Kafzāde 64, Keşfü'z-Zunûn .z 509.

1913-SÜHEYLÎ : Mustafa Süheyli Çelebi, Ankaralı, müderris, vefatı H.1008 M.1599, Rıza Tezkiresi vefatı tarihini 1011 gösteriyor.

Kim başa çıkdı sen çıkasıñ rūzgārıyla

Onünce var Süheyli hemān nitekim seḥāb

Dürri dendân-ı yâre muttaşıl nisbet ider kendiñ

Hele bir göresiñ nice Süheyla şatulur lü'lü'

Seyyid Rıza 51, Kafzâde 64, Sicill-i Osmânî c.3 s.116.

1914-SİYAMÎ : Mehmed Ali Efendi, Galatalı, Divan Katibi, vefatı H.1065 M.1654.

Gelince hıttı gamı gitdi hâne-i dilden

Benimle kalmadı aḥşâma gör ne mihmândır

Ḥayâl-i la'li ile tende kanlu şerha değil

Yemmi dilimde yetişmiş nihâl-i mercândır

Şakâyık-ı Şeyhi c.1 s.755, Sicill-i Osmânî c.3 s.116, Yemini 9.

1915-SİPAHÎ : Arab Memi, vefatı H.1014 M.1605.

Olmadı çâre teb tâb-ı gamıñ defî'ne hiç

Yazdığın dilfiñ nuşhanıñ ey hoca yürü ez şuyıñ iç

Benimle haşrolub sîne be-sîne olmadıñ her giz

Meğer kâil değilseñ ey Sehî kaddi haşr-i ecsâda

Sicill-i Osmânî c.3 s.118, Kafzâde 62.

1916-SİPAHÎ : Mustafa Efendi, Bosnalı, Katib-ı Divan-i Sulṭânî, vefatı H.1062 M.1651.

Küyıña var o mehiñ eyle firāvân efgañ

Ki bu hâlde ey dil ola vaşla imḳân

Derdime çäre benim şerbet-i lâl-i lebidir

Faide yok eğer eylerse devâlar Lokmân

Şakâ-yık-ı Şeyhi c.1 s.753, Sicill-i Osmânî c.3 s.118, Seyyid Rıza 50.

1917-SİYAHİ : Hafız Ahmed Siyâhî Efendi, Salih Efendi'nin oğludur, İstanbullu, Kısmet-i Askeriye Başkatibi, vefatı H.1099 M.1687, Akova'da medfundur. Himmetzâde Abdullah Efendi'nin “ HHaşrede rusefid ola Sipahi ale-i dide” mısraı vefatına tarihtir.

Ey nihâl-i serv-i sîm-âşûb cândır perçemiñ

Şeh-levendim sünbül-i bâğ-ı cinandır perçemiñ

Serden inmiş gülşen-i rûhsârîñ etmiş cilvegâh

Tāvus-ı nâzik-hırâm-ı dil-sitandır perçemiñ

Peyk-i müştākân nesîm-i cân-fezâ verdi haber

Nev-cevânım dostum ‘anber-feşândır perçemiñ

Şakâ-yık-ı Şeyhi c.2 s.89, Sicill-i Osmânî c.1 s.225, Salim 367, Şafâ yi 231, Mecelle 264, Tuhfe-i Hattatin 643.

1918-SİYAHİ : Şeyh Mevlevi Mustafa Dede, Kıbrıslı, Kıbrıs Mevlevihanesi Şeyhi, vefatı H.1122 M.1710 Kıbrıs'de medfundur. Şeyh Mevlevi Nesib Yusuf Dede'nin “ Nesib Rihleti tarihini didi zavar, İde Sipahi Dede bari kabrini pîrnûr” beyti vefatına tarihtir. Bazı me'hazların vefatı tarihini 1123 göstermeleri yanlışdır.

Hemîşe ‘aşka ‘arzîñ cemâl idüb neyler

O vechile aña her demde el idüb neyler

Ne hâşıl itdi dehân ü meyâni fikrinden

Göñül ‘aceb yine vehim ve hayâli idüb neyler

Biḥamdullah göründü menzil maḵṣūd rāhımda

Ṭulū‘ itdi hidāyet pertevī baḥt siyāhımda

Şakāyık-ı Şeyhi c.2 s.508, Sicill-i Osmânî c.4 s.415, Salim 369, Mecmuau’ş Şāgra 158, Esrar Dede 134, Mecelle 263, Vefeyatü’l Eyvansarayı 96.

1919-SİYAHİ : Mustafa Sipahi Efendi, Kadı, vefatı H.1190 M.1776, Keskin Dede ḳabristanında medfundur.

Mecelle 263.

1920-SİYAHİ : Rumelili Siyahi, Arab siyah denmekle meşhurdur, onuncu asr-ı hicri şairlerinden.

Gülmede zülfünden gönlüm gülsüz efgān eylemez

Kimseyi baḥt-ı siyeh ‘ālemde ḥandān eylemez

Cihān bir işvesi çok yāre beñzer

Vefāsızlık da çāk-ı dildāre beñzer

Kāmûsu’l-A‘lām c.4 s.2718, Latifi 196, Hasan Çelebi 167.

1921-SİYAHİ : Sipahi Çelebi, Tireli.

Ey dil ḳoyalım māziyi zīrā ki ‘adımdır

Müstakḳbel içün ḡamım dem şimdiḡi demdir

Deḡildir görüneñ yāriñ sipāhi zülfü vaşlını

Birisi dāḡ sīnemdir biri baḥt siyāhımdır

Ahdî 181.

1922-SEYYİD : Seyyid Salim Efendi, Ahmed Efendi’nin oḡludur, vefatı Zilkade 1046 M.1636.

Mecelle 265.

1923-SEYYİD : Seyyid Mesud Efendi, Reisü'l Etibba Seyyid Mehmed Efendi'nin oğludur. Vefatı Şaban 1083 M.1672, Yemini “ Etibbayı Sultāniyeden Şifayı'nin oğlu Mehmed Çelebi” şeklinde yazarak babasının ismini oğluna virmiştir.

Beni hayrān iden cānā hep efkār-ı muḥabbetdir

Ne mümküñ derdimi ifşā ki esrār-ı muḥabbetdir

Bu cism-i zārım üzre lāle-veş yāğdım şu deñlü dāğ

Görenler didiler açılmış ezhār-ı muḥabbetdir

Şakāyık-ı Şeyhi c.1 s.456, Yemini 10.

1924-SEYYİD VEYA HASİN : Seyyid Hüseyin Efendi, Zağferanbolulu, Hacı Evhat Şeyhi denmekle meşhurdur. Cuma Vaizi, vefatı H.1105 M.1693.

Dervīş olañ sādīk gerek

Ḥaḳīkatde şabit gerek

Aḥkām-ı Kūrān'a uyub

Sünnetle hem āmil gerek

Hasin maddesine bak numara 825.

1925-SEYYİD : Şeyh Seyyid Mehmed Efendi, Hacı Mustafa Ağa'nın oğludur, Bozkırlı, Bursa'da Enarlı Tekyesi Şeyhi, vefatı 13 Şaban 1118 M.1706. Mezkur tekyede medfundur.

Güldeste 128, Gülzār-ı Ārifān 115.

1926-SEYYİD : Seyyid Mehmed Sadreddin Efendi bin Uşşākizāde Seyyid Abdullah Efendi bin Abdulbaki Efendi bin Abdurrahim Efendi bin Şeyh Hüsameddin Uşşāki, Şam Kadısı, vefatı H.1146 M.1733 Dimeşk'de medfundur.

Dil-i zaḥmım āşinā-yı dilber-i ğaddāra gösterdim

O mecrūḥ-ı tīz miḥneti ḥünkāre gösterdim

Kemerveş bend idüb bâzûyı vaşlı mu meyândan
Meramım üzre devri çarḥ-ı na hemvâre gösterdim

Döküb ḥûnâb-ı eşki sîne-i pür dâğ-ı sūzâne
Çerâğân içre gūyâ âteşin fevvâre gösterdim

Yine bir nevzemiñ tâze ğazel nazım eyleyüb seyyid
Nazîre cūy olub kâmi-i seḥer aşāra gösterdim

Kâmûsu'l-A'lâm c.4 s.2743, Salim 364, Ramiz 156, Fatin 203, Tuhfe-i Hattatin 710.

1927-SEYYİD : Seyyid Mehmed Ağa, Selahşör Sadr-ı Ali Seyyid Mehmed Ağa denmekle meşhur idi, vefatı H.1183 M.1769.

Bildiñ hezâr gonca gülün nevresisidir
Beñzer kibâyı sebzî anın cânfesisidir

Āfâkı şaınma düşde görünce o mâhı-i dil
Ta'bîr-i vuşlat ile düşün enfesisidir
Ramiz 157, Sicill-i Osmânî c.3 s.119.

1928-SEYYİD : Şeyh Seyyid Ahmed Sicabi Efendi, Ahmed Siyahi Efendi'nin oğludur, Kastamonulu, vefatı H.1306 M.1888, Kastamonu'da pederinin yanına defn edildi.

Pertevi şemi' ḥaḳîki çevresiñ pervâz ideñ
Yaḳulur pervâne-asâ Seyyidâ avâreler
Osmanlı Müellifleri c.1 s.89.

1929-SEYYİD : Şeyh Hafız Seyyid Ahmed Efendi bin Mehmed Efendi bin Ebu Bekir Efendi, İzmirli, H.1214 M.1799 tarihinde hayatta idi.

Feyz-i Hâkdan dâd irüb seyyid didi târîhi

Şübhesiz ihsân-ı hâkdır ‘âşıkâ nuru’l Hüdâ

Osmanlı Müellifleri c.1 s.37.

1930-SEYYİDA VEYA SANÎ : Mehmed Seyyida Efendi, Viranşehirli, müderris, Reisü’l Küttab Hayri Efendi’nin biraderi. Vefatı H.1224 M.1809, Eyübde medfundur.

Verâyı rûzuñ kâşânede bir mâh-ı tal‘at var

Ki mihr-i ‘âlem-arâ da dinilse kabiliyet var

Teselle-i derüne bir nigâh-ı nâz kâfîdir

Hevâyı vaşla düşmem seyyidâ bende kanâ‘at var

Şefkat 81, Silaharzâde 38, Sicill-i Osmânî c.3 s.119.

1931-SEYYİD ALÎ : Şeyhul İslam Seyyid Ali Efendi, Peşmekcizâde Mehmed Efendi’nin oğludur. Seyyid Alizâde neslindendir. H.1048 M.1638 tarihinde İstanbul’da doğdu, vefatı H.1124 M.1412.

Mecelle 277, Duhte’l Meşayih 79, Selname-i Alim 496.

1932-SEYDÎ : Zübab Seyyyid Ahmed Efendi, Seyyid Ali Efendi’nin oğludur, Bursalı, müderris, vefatı Rebiulevvel 1095 M.1683, Bursa’da Deveciler kabristanında medfundur.

Ṭurre-yi tarârîña yakîn eyletme şaneyi

Başları çokdur o şâyet aḥz ider ağzıyla tel

Şakâyık-ı Şeyhi c.1 s.576, Sicill-i Osmânî c.1 s.224, Güldeste 393.

1933-SEYYİDÎ : Duğerzâde Seyyidi Çelebi, Üsküblü, Kuloğlu, Kânûni Sulṭân Süleyman devrinde vefat itdi.

Serîri gülḥan olanlar sarâyı neylerler

Palâs-ı ‘aşkı giyenler kabâyı neylerler

Güzeller o şūha gelüb pāymāl ider bilmem

Bu pāre pāre dil-i mübtelāyı neylerler

Munis-i miḥnet ü ğam olalı ḥandān oldım

Bende-i ‘aşq olalı ‘āleme sultān oldım

Cāme-i atlas u dībāyı neydem dünyāda

Ben ki ğaltān-ı türāb rehi cānān oldım

Kāmûsu’l-A‘lām c.4 s.2745, Sicill-i Osmânî c.3 s.120, Hasan Çelebi 167, Beyani 44, Âşık Çelebi 228.

1934-SEYYİDİ : Kara Seyyidi, İmsak Efendi’nin oğludur, Hamidili, İstanbul Kadısı, Kara Seyyidi denmekle meşhurdur.

Hasan Çelebi 167, Âşık Çelebi 228, Kāmûsu’l-A‘lām c.4 s.2745.

1935-SEYRANİ : Mehmed Seyrani Efendi, İmam Cafer Efendi’nin oğludur, H.1220 M.1805 tarihinde Niverek’de doğdu, vefatı 1283 M.1866, Everek’de medfundur.

Ey sevdiğim artık yeter

Baḥa yoşma baqışın var

Āteşlerden dahā bedtir

Āşıkların baqışın var

Son Asır Türk Şairleri 1698.

1936-SİRET VEYA SAİD : Şerif Paşazāde Sait Siret Bey, Sayda valisi Şerif Paşa’nın oğludur, vefatı H.1246 M.1830.

İdince gönülümü dīvāne ārzū-yı bahār

Müselsel oldu zebānımda güvt güyü bahār

Fedā idüb bizi gitmişdi şimdi güller açub
 Kızardı haclet-i ‘avdetle şanki ru-yı bahār

O servi kameti bāğ-ı hayāle aldıkca
 Döker sirişkini Sîret mişāl-ı cu-yı bahār

Fatin 204, Sicill-i Osmânî c.3 s.41, Arif Hikmet 67.

1937-SİRET : Şehbaz Giray, Halim Girayı’nın oğludur, vefatı 1252 M.1836.

‘Aşk-ı şūrîde hāliz zârdır eğlencemiz
 Genci gamda derd-i ‘aşk-ı yârdır eğlencemiz

Ğab ğab u la‘lin o naḥl-i nāzeñ elbet oḥşārız
 Tıfl-ı ‘āşıkız seyb ile gülnârdır eğlencemiz

Şanmasuñ Sîret bizi eğlencemiz ehl-i hevā
 Ney gibi her demde āh ü zârdır eğlencemiz
 Fatin 204.

1938-SİRET : Seyyid Mehmed Siret Efendi, Diyarbakırlı, vefatı H.1260 M.1844.

Tezkire-i Amed 50, Arif Hikmet 37.

1939-SİRET : Osman Siret Efendi, İstanbullu, Evkaf Nezareti Tahṛîrat Kalemi Ketebesinden, H.1232 M.1816 tarihinde İstanbul’da doğdu, vefatı H.1276 M.1859.

Bilmedim ben neyleyeyim aşlā dil-i nāşādıma
 Halka itdiğim perestîşdir sebeb berbādıma

Senden olmazsa ināyet rūz u şeb feryādıma

Haşılı bir çāre yok ğamdan benim azādıma

Fatin 205, Sicill-i Osmânî c.3 s.121.

1940-SİRET : Hüseyin Siret Nezareti Yorgancızāde Zabıta Mektubecisi Süleyman Mazhar Bey'in oğludur, İstanbullu, metbuat umumiye müdiri, Muharrem 1289 M.1872 tarihinde İstanbul'da doğdu.

Ey mihr-i lāyezālîñ mehtāb-ı müstenîri

Envār-ı kibriyāya sensiñ yegāne mazhar

Zātıñla zāt-ı aqdes olmuştu zarf u mazrûf

Dillerde ism-i pākîñ Allāh ile berāber

Murāt-ı Haq-nümāsîñ tevḥîd ile mücellā

Kim anda ḥüsn-i muṭlāk nūruñla cilve eyler

‘Uşşāk-ı zârı varkeñ bîhad o Kibriyânîñ

Maşûk-ı münferidsiñ mevlāye ey peyamber

Son Asır Türk Şairleri 1722.

1941-SEYFULLAH VEYA SEYYİD NİZAM OĞLU VEYA SEYFİ VEYA SEYYİD SEYFİ VEYA SEYYİD SEYFULLAH VEYA NİZAM OĞLU : Şeyh Seyyid Seyfullah Kasım Efendi, Şeyh Seyyid Nizameddin Efendi'nin oğludur, pederi ismine izafetle Seyyid Nizam Oğlu denmekle meşhurdur, vefatı H.1010 M.1601, Silivri Kapusu dahilinde Emirler Mahallesinde medfundur. “ kazâyı hak” cümlesi vefatına tarihtir.

Nân için medḥ eyleme nādānı nādānlık budur

Ḥayber-i nefsiñ helāk it şāh-ı merdānlık budur

Bu ‘aşk bir baħr-ı ‘ummāndır

Buňa ħadd ü kenār olmaz

Delīlim Sırrı ẖurān’dır

Bunu bilen de ār olmaz

Eğer ‘āşık iseñ yāre

Şakıñ aldanma aġyāre

Düş İbrāhim gibi nāre

Bu gülşende yanar olmaz

Divanı, Haşim Paşa Kısımında, Selim Ağa Kütüphanesi’nde
numara 80.

“ “ “ “ “ “ “ “ 81.

“ “ “ “ “ “ “ “ 83.

“ “ “ “ “ “ “ “ 84.

“ Hacı Mahmud Efendi Kısımında, Süleymaniye Kütüphanesi’nde 3331

“ Emiri Efendi Kısımında, Millet Kütüphanesi’nde “ 218.

“ “ “ “ “ “ “ “ 198.

“ Üniversite Kütüphanesi’nde “ 211.

Osmanlı Müellifleri c.1 s.81, Lügat-i Tarihiye ve Coğrafiye c.4 s.102, Sicill-i
Osmânî c.4 s.559, Mecelle 266, vefeyatü’ Eyvansarayı 26, Keşfü’z-Zunûn .z 509.

1942-SEYFİ : Dülgerzāde Mustafa Efendi, İstanbullu, Saray Hocası, silsilesi
altıncı derecede Sadi-i Şiraziye müntehidir, vefatı 930 M.1523.

Ben nice teşbîh idem şem‘a o hadd-i mehveşi

Şem‘ bir meftûl ser ‘uryân işağdır âteşi

Şuretiñ nağşını yazınca gönûl nâmesine

Kanlar ağlatdı gözüm kirpiğimiñ hâmesine

Şeref-i şemsîde yazıldığıçün hattı ruhuñ

Nuşa-ı mihr-i muhabbet didiler nâmesine

Şakayık-ı Mücdi 512, Sicill-i Osmânî c.3 s.123.

1943-SEYFÎ : Ahmed Seyfî Bey, Maraşlı, vefatı H.1030 M.1620, İstanbul’da medfundur.

Ser-te-ser virse ziyâ ‘âleme hürşîd-i kerem

Yine erbâb-ı diliñ zulmeti olmaz zâil

Seyyid Rıza 49.

1944-SEYFÎ : Osman Seyfî Efendi, Kayserili, Kütahya defterdarı, vefatı H.1264 M.1847 Kütahya’da medfundur.

Dil-i sevdâzedemiz şâne mişâli Seyfî

İdeli yaralıdır baḡ ü şikâyet perçem

Kâmûsu’l-A‘lâm c.4 s.2767, Fatin 206, Keşfü’z-Zunûn .z 510.

1945-SEYFÎ : Seyfî Efendi, Sinoplu, Sofya Kadısı, Sultân Bayezid-i sâni devri şairlerinden, Sofya’da yaptırdığı mescidi haziresinde medfundur.

Gerçi güzeldürür seniñ ey meh-liḡa ḡaşıñ

Kendiñ eḡer gerd çeker ise revâ ḡaşıñ

Seyfî gibi büküldi beli iki kat olub

Oldı meğer ki bir güzele mübtelâ kaçsın

Kâmusu'l-A'lâm c.4 s.2767, Hasan Çelebi 167, Âşık Çelebi 228, Mecelle 266, Sicill-i Osmânî c.3 s.123.

1946-SEYFÎ : Seyfullah Seyfî Efendi, İstanbullu, Şam defterdarı, Sultân Ahmed-i evvel devrinde vefat itdi.

Yetmez mi temâşâyı niğâr elde şunârsın

Ey 'âşık-ı miñnet zede buldukca bunarsın

Guşşadan dil çāk çāk sîne māl-a māl-i dāğ

Bir cuvâne mübtelâyım işidenler ırāğ

Halvetde çıkdı gün gibi ol meh niğabdan

Hakka budur ki gökde güzel âfitâbdan

Lütfeyle hânde ol leb-i şeker şikendedir

Gülşende güllerin gülüşü zehr-i hânedir

Bu-yı zülfünnden haber virdiği gibi bād-ı seher

Gül kulağ tutmuş şabâya ağızın açmış goncalar

Kâmûsu'l-A'lâm c.4 s.2767, Sicill-i Osmânî c.3 s.123, Kafzâde 65, Âşık Çelebi 229, Riyazî 77, Hasan Çelebi 168, Beyanî 44, Mecelle 266.

1947-SEYFÎ : Seyfî Çelebi, Gelibolulu.

Anlar ki cennet istedi 'ukbâya şaldılar

Eblehlerî bu güne ferdâya şaldılar

Düşdi mû-yı miyâna gönüm

Öldi iş bu arâda yok yere kim

Ahdî 193.

1948-SAMİS : Baldırzâde Mustafa Samis Efendi, Bursalı, müderris, vefatı Zilkade 1042 M.1632.

Şakayık-ı Nevizâde 752.

1949-SAMİS : Avare Ca'fer Efendizâde Mustafa Efendi, Avare Ca'fer Efendi'nin oğludur, Edirneli, kadı, Receb 1056 M.1646, Keskin Dede kabristanında medfundur. Mucib'in ismini Mehmed ve Şafâ yi'nin vefatı tarihini 1054 M.1644 göstermeleri yanlıştır.

Bize luğf üzre idi şimdi cefâ öğrenmiş

Râst gelmiş gibi ol serv-i sehî üstâda

Leşker-i erhâr geldi aldı mülk-i gülşeni

Nola olursa müzeyyiñ çarşuyı nev-bahâr

Şakâyık-ı Şeyhi c.1 s.150, Sicill-i Osmânî c.4 s.390, Şafâ yi 218, Güldeste 349, Belîğ 37, Mucib 18.

1950-SERİS VEYA MEHMED : Baldırzâde Şeyh Mehmed Seris Efendi bin Mustafa Efendi bin Tokadi Ali Dede, Bursalı, kadı, vefatı 2 Receb 1060 M.1650, Bursa'da Abdal Mehmed Camii haziresinde pederi yanında medfundur. Asımı'nin “ El açub hakka Didim Asmiya tarihin, Kerem-i hakka mukarrin ola Baldırzâde” beytiyle Naziki'nin “ Halk-ı cemile didiler tarih fevti Nazika, Gitdi Baldırzâde azm idüb cinana dünyadan” beyti vefatı tarihidir.

Açılub ezhâr geldi şimdi bû-yı nev-bahâr

Var idi dillerde çokdan ârzû-yı nev-bahâr

Gül-i maşşûd elimden gitdi zağm-ı hâr-ı gam kâldi

Döküldü cām-ı ‘ayşım dîde-i hasretde nem kâldi

‘Ârızında geliyor hatt-i siyeh dîdem o yâr

Âh idüb didi daği kara haberden neñ var

Yâre didim öpeyim vir zuķneñ

Didi var hayrını gör o çeñeniñ

Şakâyık-ı Şeyhi c.1 s.224, Sicill-i Osmânî c.4 s.164, Şafâ yi 219, Mecelle 258, Belîğ 38, Seyyid Rıza 48, Göldeste 346, Osmanlı Müellifleri c.1 s.257, Vefeyatü'l Eyvansarayı 173.

1951-SEYMÎ : Seymi Çelebi, Bâğdadlı, vefatı H.830 M.1485.

Sicill-i Osmânî c.3 s.124.

BİBLİYOGRAFYA

AHMED, Rıf'at Efendi; *Lügât-ı Târihiyye ve Coğrâfiyye c.1-2-3-4-5-6-7*, İstanbul 1299.

ALPARSLAN, Ali; *Kadı Burhâneddin Dîvânı'ndan Seçmeler*, Ankara 2000.

ALTUN, Kudret; *Tezkire-i Mucîb, İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin-Sözlük*, Ankara 1997.

ARI, Ahmet; *Mevlevîlikte Bir Hânedanlık Kurucusu Sâkîb Dede ve Dîvânı*, Ankara 2003.

ARSLAN, Mehmet; *Mehmed Sirâceddin- Mecma'-ı Şu'arâ ve Tezkire-i Üdebâ*, Sivas 1994.

BİCE, Hayâtî; *Hoca Ahmed Yesevî*, Ankara 1993.

BURSALI Mehmed Tâhir; *Osmanlı Müellifleri c.1-2-3*, Tıpkı Basım Ankara 2000.

CANIM, Rıdvan; *Latîfî, Tezkertü's-Şu'arâ ve Tabsiratü'n- Nüzemâ, İnceleme- Metin*, Ankara 2000.

ÇAPAN, Pervin; *Tezkire-i Safâî, Mustafa Safâî Efendi, Nuhbetü'l Âsâr Min Fevâidi'l Eş'ar, İnceleme- Metin- İndeks*, Ankara 2005.

ÇAVUŞOĞLU, Mehmed-TANYERİ, M. Ali; Üsküblü İshak Çelebi, *Tenkidli Basım* İstanbul 1990.

DOĞAN, Muhammet Nur; *Şeyhülislam İshak ve Dîvânı*, İstanbul 1997.

_____ ; *Şeyhülislam Es'ad ve Dîvânı*, İstanbul 1997.

ERDEM, Sâdık; *Râmiz ve Âdâb-ı Zurfâsı, İnceleme-Tenkitli Metin-İndeks-Sözlük*, Ankara 1994.

GENÇ, İlhan; Esrar Dede, *Tezkire-i Şu'arâ-yı Mevleviyye, İnceleme-Metin*, Ankara 2000.

İBNÜ'L-EMİN, Mahmut Kemal İnal; *Son Asır Türk Şâirleri*, 1. 2. 3. 4. Ciltler, İstanbul 1988.

İPEKTEN Haluk, İSEN Mustafa, KILIÇ Filiz, AKSOYAK İ. Hakkı, EYDURAN Aysun; *Şâir Tezkireleri*, Ankara 2002.

İSEN, Mustafa; *Sehî Bey Tezkiresi, Hest Behişt*, Ankara 1998.

_____; *Usûlî Divânı*, Ankara 1990

KUTLUK, İbrahim; Beyânî-Mustafa bin Cârullah, *Tezkiretü'ş-Şuara*, Ankara 1997.

KUTLUK, İbrahim; Kınalı-Zâde Hasan Çelebi, *Tezkiretü'ş-Şuarâ, 1. 2. Ciltler*, Ankara 1989.

MEHMED, Süreyyâ; *Sicill-i Osmânî c. 1-2-3-4-5-6*, İstanbul 1996.

MÜSTAKİMZÂDE, Süleyman Sâdeddin Efendi; *Tuhfe-i Hattâtîn*, İstanbul 1928.

ONUR, Naci; *Yusuf u Züleyha Mesnevîsi*-Hamdi, Ankara 1991.

PALA, İskender; *Ansiklopedik Dîvan Şiiri Sözlüğü*, İstanbul 2004.

REŞAT, Fâik; *Eslâf, Tercüman, 1001 Temel Eser 65, tsz.*

SÂMÎ, Şemseddin; *Kâmûsu'l-A'lâm c.1-2-3-4-5-6*, İstanbul 1306-1316.

SOLMAZ, Süleyman; *Ahdî ve Gülşen-i Şu'arâsı, İnceleme-Metin*, Ankara 2005.

TARLAN, Ali Nihat; *Ahmed Paşa Dîvânı*, Ankara 1992

TOLASA, Hârun; *Şeyhülislam Bahâyî Efendi Dîvânından Seçmeler*, İstanbul 1979.

YILMAZ, Kâşif; *Güftî ve Teşrîfâtü'ş-Şu'arâsı*, Ankara 2001.